

Střední škola, Základní škola a Mateřská škola Prostějov, Komenského 10
Školní vzdělávací program pro vzdělávání dětí a žáků v základní škole speciální

1. IDENTIFIKAČNÍ

ÚDAJE

Školní vzdělávací program pro vzdělávání dětí a žáků v základní škole speciální, zpracovaný podle RVP ZŠS I. a II. díl
Motivační název: Je nám spolu dobře

1.2. Předkladatel:

Název školy: Střední škola, Základní škola a Mateřská škola Prostějov, Komenského 10

Adresa školy: Komenského 10 79601 Prostějov

IČ: 47921374

RED IZO: 600025641

Telefon: 582 346 868

Email: specskoly@pvskoly.cz

Ředitelka školy: Mgr. Pavlína Jedličková, MBA

1.3. Zřizovatel:

Název: Olomoucký kraj

Adresa: Jeremenkova 40a, 77911 Olomouc

IČ: 60 609 460

Telefon: 585 508 397

1.4. Platnost dokumentu od: 1.9.2021

Dokument byl schválen Školskou radou dne:

Podpis ředitelky školy:

Razítko školy:

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

2.1. ÚPLNOST A VELIKOST ŠKOLY

Naše škola je součástí výchovně vzdělávací soustavy České republiky.

Základní škola speciální je od 1. 1. 2015 součástí zařízení Střední škola, Základní škola a Mateřská škola Prostějov, Komenského 10. Do této doby škola působila jako součást zařízení Střední škola, Základní škola a Dětský domov Prostějov, Lidická 86.

Třídy ZŠ speciální se nachází v budově na ulici Tetín 7, která prošla v roce 2011 částečnou rekonstrukcí. Provoz v nových prostorách byl zahájen dne 13. února 2012. V roce 2017 byly v půdním prostoru vybudovány čtyři učebny. Slouží jako kmenové třídy a jako oddělení školní družiny.

Součástí naší školy jsou třídy praktické školy jednoleté. Jedná se o střední školu, která je určena pro žáky s těžkým mentálním postižením, souběžným postižením více vadami a autismem, kteří ukončili vzdělání v ZŠ speciální podle vzdělávacího programu, určeného pro tuto skupinu žáků.

2.2. VYBAVENÍ A MOŽNOSTI ŠKOLY

Naše škola je škola „rodinného typu“. Budova základní školy speciální se nachází na ulici Tetín 7 a patří k architektonicky nejkrásnějším budovám města. Budova školy je bezbariérová, přístup do vyšších pater je řešen výtahem. Škola se nachází v klidné části města blízko centra. Je dobře dostupná MHD, individuální dopravou i pěšky. Ke škole náleží i oplocený pozemek, který slouží k pořádání sportovních aktivit, výuce, a k relaxaci žáků.

Budova má jedno podzemní, dvě nadzemní podlaží a podkroví. V podzemním podlaží se nachází prostor pro invalidní vozíky, speciální kočárky, skříňky na odložení oděvů, keramická dílna s pecí, toalety a kotelna.

Škola disponuje útulně zařízenými třídami. Každá třída, včetně třídy praktické školy jednoleté je vybavena prostorem pro výuku (žakovskými lavicemi s individuálně nastavitelnou zvedací deskou, židlemi nastavenými podle velikosti žáků a bezprašnou tabulí pro psaní fixem), polohovacími vaky a didaktickými pomůckami. V 7 třídách této školy je dataprojektor.

V každé třídě je k dispozici, počítač s připojením na internet a iPad s velkou variabilitou programů, které upoutají pozornost žáků, dále je pedagogové využívají k dokumentaci různých školních akcí a pokroků žáků ve výuce. Pomůcky a vybavení pro výuku jsou průběžně doplňovány a obměňovány dle nabídky trhu, pečlivého výběru pedagogů a finančních možností školy.

V přízemí školy jsou umístěny 2 učebny, cvičná žákovská kuchyně spojená s výdejnou školní stravy, úklidová místnost, sociální zařízení, dobře vybavená tělocvična, kde kromě cvičení žáků, probíhají také setkání s rodiči, adventní setkání, canisterapie, hudebně pohybová výchova, muzikoterapie, vzdělávání pedagogů a jiné školní aktivity. Dále kabinet Tv a šatna pro žáky.

V 1. patře se nachází 4 učebny, logopedická učebna, kancelář vedoucí učitelky a vychovatelky, sborovna, archiv školy a smyslová místnost Snoezelen. V tomto podlaží se také nachází sociální zařízení pro žáky a sprcha, dále šatna pro provozní zaměstnance. Ve 2. patře se nachází 1 učebna, učebna smyslové výuky, která slouží současně jako učebna pro muzikoterapii a 2 klubovny školní družiny a sociální zařízení.

Provoz školní družiny je zajištěn ve dnech pondělí až pátek v době od 6.45 do 7.45 hodin a od 11.40 do 15.15 hodin. Školní družina je bezplatná a slouží pouze žákům ZŠ speciální. Stravování je zajištěno ve školní jídelně, která se nachází v ulici Tetín 3 – na oběd žáci docházejí za doprovodu asistentů pedagoga, část žáků se stravuje ve výdejně školy Tetín 7 pod dohledem pedagogů, popřípadě v jednotlivých třídách.. Po vyučování mají žáci možnost bezplatně navštěvovat zájmové kroužky – jejich nabídka je každoročně aktualizována. Všechny užívané prostory a úseky pro výuku jsou vyhovující a splňují požadavky vyhlášky MZ č. 410/2005 Sb., kterým se stanoví hygienické požadavky na prostory a provoz škol.

2.3 ZAMĚŘENÍ ŠKOLY

Škola zřizuje třídy dle § 16 odst. 9 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), v platném znění.

ZŠ speciální má *10 ročníků*. Organizačně je vzdělávání v základní škole speciální rozděleno na I. a II. stupeň. Staráme se o výchovu a vzdělávání žáků a dospívající mládeže se středně těžkým a těžkým mentálním postižením, kombinovaným postižením a autismem. Ukončením vzdělávacího programu základního vzdělávání v základní škole speciální získá žák **základy vzdělání**. Od 1. září 2010 se naše škola úzce specializuje na vzdělávání žáků se středně těžkým, těžkým a hlubokým mentálním postižením, souběžným postižením více vadami a žáků s poruchami autistického spektra (PAS). Jsme tedy základní škola speciální, v níž žáci na I. a II. stupni plní povinnou desetiletou školní docházku a po jejím ukončení získají základy vzdělání. Základní škola speciální poskytuje bezplatné základní vzdělávání všem žákům.

Náplní školního vzdělávacího programu „Je nám spolu dobře“ vytváříme optimální podmínky poskytující pocit jistoty, bezpečí a přátelské atmosféry. Zaměřujeme se především na rozvoj osobnosti žáka, rozvoj schopností a dovedností potřebných k zapojení se v praktickém životě a na dosažení maximální možné míry samostatnosti a nezávislosti na péči druhých osob. Vzdělávací činnosti jsou zaměřeny také na rozvíjení rozumových schopností a osvojování přiměřených poznatků, na vypěstování návyků sebeobsluhy, vytváření dovedností používat předměty denní potřeby a vykonávat jednoduché pracovní činnosti. Snažíme se vytváření návyků potřebných k orientaci v okolním světě a k zapojení do

společenského života. Základem vzdělávací práce je individuální přístup k žákovi. Při vzdělávání vycházíme z osobnosti žáka, z jeho psychických zvláštností a specifických potřeb, z aktuální mentální úrovně žáka, stupně zdravotního postižení, aktuální míry socializace. Spolupracujeme se Speciálně-pedagogickými centry. Odborní pracovníci tohoto zařízení poskytují konzultace třídním učitelům a doporučují vhodnou speciálně - pedagogickou péči rodičům žáků. Spolupracujeme i s dalšími odborníky z oblasti speciálně- pedagogické péče.

Od 1. září 2012 je součástí naší školy praktická škola jednoletá. Umožňuje střední vzdělávání žákům s různým stupněm mentálního postižení, souběžným postižením více vadami a autismem. Praktická škola jednoletá doplňuje a rozšiřuje žákům teoretické i praktické dovednosti získané v průběhu povinné školní docházky.

Tradice ve škole

Ve škole klademe velký důraz na tradiční akce a pořádání rozmanitých slavností. Opakují se přitom stále stejné rituály, které žáci školy už dobře znají. Patří sem slavení Adventu, Mikulášská nadílka, slavení Velikonoc, barevný týden. Mnohaleté opakování těchto slavností dává žákům jistotu a pomáhá jim orientovat se v čase.

2.4 OVĚŘOVÁNÍ VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ - HODNOCENÍ ŽÁKŮ

Výsledky vzdělávání jsou ověřovány v rámci vyhodnocení Plánu osobnostního rozvoje nebo IVP. Při sestavování Plánů osobnostního rozvoje a IVP se vychází z aktuálních dosažených znalostí a dovedností žáka a zároveň se nastavují nové cíle vzdělávání pro další období. Žáci jsou hodnoceni slovním hodnocením vždy na konci každého pololetí.

2.5 Organizace vzdělávání v základní škole speciální

Vzdělávání v ZŠ speciální může s předchozím souhlasem ministerstva trvat deset ročníků. První stupeň je tvořen 1. – 6. ročníkem, druhý stupeň 7. – 10. ročníkem.

O převedení žáka do ZŠ speciální rozhoduje ředitel školy na základě písemného doporučení školského poradenského zařízení, pouze s předchozím písemným souhlasem zákonného zástupce žáka. Ředitel školy je povinen informovat zákonného zástupce žáka o rozdílech ve vzdělávacích programech. Ukončením vzdělávacího programu pro vzdělávání žáků v základní škole speciální získá žák základy vzdělání.

2.6 CHARAKTERISTIKA PEDAGOGICKÉHO SBORU

Pedagogický sbor SŠ, ZŠ a MŠ Komenského 10 tvoří ředitelka, zástupce ředitelky, výchovná poradkyně, vedoucí učitelka a vychovatelka, metodik prevence, metodik ICT, metodičky environmentální výchovy, speciální pedagogové, vychovatelky a asistentky. Pedagogický sbor je s většinou převahou žen a věkově pestrý – od mladých spolupracovníků až po zkušené kolegy.

Pedagogický sbor ZŠ speciální a praktické školy jednoleté má 9 učitelek, 13 asistentek pedagoga a 4 vychovatelky ŠD. Všichni pedagogové jsou plně kvalifikovaní pro vzdělávání dětí a žáků s daným typem postižení. Svoji kvalifikaci si neustále prohlubují v rámci DVPP prostřednictvím seminářů a odborných kurzů tak, aby byli schopni kvalifikovaně zabezpečit výchovu a vzdělávání žáků se SVP.

2.7 CHARAKTERISTIKA ŽÁKŮ

V programu Základní školy speciální se vzdělávají žáci se středně těžkým, těžkým a hlubokým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami a s takovou úrovní rozumových schopností, která jim nedovoluje zvládat požadavky obsažené v RVP ZV ani RVP ZV- minimální výstupy, ale umožňuje jim, aby si ve vhodně upravených podmínkách a při odborné speciálně pedagogické péči osvojovali základní vědomosti, dovednosti a návyky vycházející z RVP ZŠS. O převedení žáka do vzdělávacího programu základní školy speciální rozhoduje ředitelka školy na základě písemného doporučení odborného lékaře a školského poradenského zařízení, pouze s předchozím písemným souhlasem zákonného zástupce žáka.

V naší praktické škole jednoleté se vzdělávají žáci s různými druhy a s různou mírou závažnosti zdravotního postižení. Vzhledem k tomu musí být zdravotní způsobilost žáků ke vzdělávání v odborných činnostech a oborech podle zaměření školy posouzena odborným lékařem. Na základě jeho doporučení klademe na žáky takové požadavky, které důsledně respektují jejich individuální zvláštnosti, zdravotní stav a specifické problémy vyplývající z povahy a stupně postižení. Na praktické škole jednoleté si žáci rozšiřují vědomosti získané při základní školní docházce a osvojují nové dovednosti potřebné v běžném životě. Hlavní důraz klademe na rozvoj manuálních dovedností, které žáci perspektivně využijí v osobním, případně profesním životě. U žáků rozvíjíme kladný vztah k práci, ke zdravému životnímu stylu a dosažení jejich maximální samostatnosti. Tím směřujeme k úspěšné integraci žáka do společnosti.

2.8 SPOLUPRÁCE S RODIČI A ŠKOLSKOU RADOU

Za dobu působení školy se nám podařilo navázat přátelský vztah s rodiči našich žáků a docílit jejich důvěry k pedagogům a zaměstnancům školy. Rodiče mají možnost konzultovat prospěch, chování, aktuální zdravotní stav a dlouhodobé i krátkodobé učební plány svých dětí. *Diskrétnost a zachování mlčenlivosti, rodiči svěřených informací je samozřejmostí.* Rodiče se mohou informovat o dětech ve škole kdykoliv při příchodu i vyzvedávání dětí ze školy. Čtyřikrát do roka se konají třídní schůzky a rodiče mohou školu navštívit kdykoli, po vzájemné dohodě. Pořádáme různé akce - vánoční dílničky s rodiči, ukázkové hodiny terapií.(např. muzikoterapie) jarní, podzimní a vánoční tvoření v rámci školní družiny. Rodiče jsou o práci školy informováni prostřednictvím webových stránek školy, žákovských knížek, deníčků a e-mailů.

Školská rada je zřízena dle školského zákona a její činnost z tohoto zákona vychází. Spolupráce školy a školské rady je velmi dobrá.

2.9 SPOLUPRÁCE S JINÝMI SUBJEKTY

Spolupráce s jinými subjekty je pro úspěšné vzdělávání dětí nezbytná. Pro zajištění různých aktivit a projektů škola spolupracuje s hipoterapeutickými lektory z Polkovic, Policíí ČR, rehabilitačním oddělením Prostějovské nemocnice, ekocentrem *Iris Prostějov*, děti také navštěvují divadlo, kino Metro a klub Duha. Žáci, u nichž to dovoluje zdravotní stav, jezdí každý rok do školy v přírodě.

Také v podmínkách trvalého rozvoje školy si velice vážíme každé podpory, která je nám poskytnuta. Tímto děkujeme našim trvalým sponzorům a podporovatelům např. obchodnímu řetězci Billa, pobočce Zlatá brána Prostějov, *Rotary* klubu *Prostějov*, sdružení „Pomáháme tancem“, které ve spolupráci se školou pořádá každoročně charitativní ples s názvem „Pomáháme tancem“. Výtěžek ze vstupenek, tomboly a prodeje propagačních předmětů slouží na realizaci speciálních terapií a nákup speciálních pomůcek.

My se rovněž maximálně snažíme získat podporu pro naplňování dlouhodobého záměru školy formou hospodárného využívání rozpočtu organizace a získávání vhodných dotačních programů. Využíváme školních projektu *Ovoce zelenina do škol a Mléko do škol*. Cílem projektu je především přispět k trvalému zvýšení spotřeby ovoce, zeleniny, mléka a mléčných výrobků a vytvoření zdravých stravovacích návyků ve výživě dětí.

3. CHARAKTERISTIKA

ŠVP

3.1 ZAMĚŘENÍ ŠKOLY

Naše škola je zaměřena na vzdělávání žáků se středně těžkým, těžkým a hlubokým mentálním postižením a na vzdělávání žáků se souběžným postižením více vadami a žáků s poruchami autistického spektra (PAS).

Při tvorbě školního vzdělávacího programu (ŠVP) jsme vycházeli z Rámcového vzdělávacího programu pro obor vzdělání základní škola speciální (RVP ZŠS) a ze zkušeností zainteresovaných pedagogických pracovníků, které doposud získali v oblasti výchovy, vzdělávání a péče o žáky se zdravotním postižením. Současně jsme přihlíželi i k aktuálním možnostem a potřebám žáků.

ŠVP jsme v souladu s RVP ZŠS rozdělili do dvou hlavních částí:

- ŠVP pro žáky se středně těžkým mentálním postižením
- ŠVP pro žáky s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami, podle něhož jsou vzdělávání i žáci s hlubokým mentálním postižením

Součástí ŠVP je příloha upravující výchovu, vzdělávání, sportovní, rekreační a zájmové činnosti žáků ve školní družině a příloha upravující výchovu a vzdělávání žáků v přípravném stupni základní školy speciální.

V rámci celého výchovně vzdělávacího procesu je našim hlavním cílem a současně i posláním podpořit komplexní rozvoj osobnosti každého žáka a současně podpořit u každého žáka dosažení co nejvyšší míry samostatnosti v situacích běžného dne i při samotné realizaci každodenních činností. Také si klademe za cíl, umožnit všem žákům prožívat radost, potěšení a uspokojení z jednotlivých činností, ze svých vlastních pokroků a ze spolupodílení se na společných aktivitách. K naplňování uvedených cílů jsme obsahově i metodicky směřovali celou tvorbu ŠVP. Dílčí cíle a způsoby jejich realizace jsme zařadili jako součást učebních osnov.

V průběhu celého výchovně vzdělávacího procesu využíváme ve škole takové přístupy, metody, techniky a organizační formy, které směřují k naplňování uvedených cílů. Prioritně se snažíme vytvářet žákům podnětné, tvůrčí, vstřícné a přátelské prostředí školy. Je pro nás důležité, aby se žáci cítili v tomto prostředí bezpečně, příjemně a mohli si tak lépe osvojovat nové vědomosti, dovednosti, návyky a plně se rozvíjet. Každý žák je jiný ve svých možnostech, projevech, potřebách, a proto se snažíme jako škola soustavně rozšiřovat nabídku metod, technik, učebních materiálů, učebních a speciálních pomůcek, a následně vybírat pro podporu rozvoje osobnosti konkrétních žáků ty nejvhodnější. Výchozími metodami, od nichž se odvíjí celé naše výchovně vzdělávací působení, jsou metody speciálně pedagogické, tedy metody kompenzační, reedukační a metody rehabilitační v pedagogickém smyslu. Rozvoj komunikačních dovedností podporujeme u žáků prostřednictvím masáže v bucofaciální a orofaciální oblasti (např. prostřednictvím Orofaciální regulační terapie Castilla Moralese) a prostřednictvím metod alternativní a augmentativní komunikace (VOKS, znakování pro batolata BabySign, MAKATON...). Žákům, kteří si nemohou s ohledem na své možnosti osvojovat učivo běžnými způsoby, nabízíme v rámci konkrétních předmětů různé alternativy (globální čtení, sociální čtení, psaní hůlkovým písmem, sociální počty...).

S ohledem na specifika žáků a zejména s ohledem na jejich pohybové možnosti, zařazujeme jako nedílnou součást předmětů Tělesná výchova a Zdravotně pohybová výchova a současně i jako nedílnou součást celého výchovně vzdělávacího procesu koncept Bazální stimulace, Snoezelen, polohování, relaxace, míčkování, masáže, trampoterapii, prvky jógy a metodu pohybového rozvoje - Veronica Sherborne. Z terapeutických metod se žáci mohou pravidelně těšit z lekcí canisterapie a muzikoterapie. Jako součást výuky jednotlivých předmětů začleňujeme prvky dramaterapie, aromaterapie, ergoterapie a arteterapie. Uvedené metody jsou blíže charakterizovány na následujících stránkách.

Abychom skutečně mohli co nejlépe podporovat rozvoj osobnosti každého žáka, podporovat samostatnost všech žáků a umožnit jim prožívat radost, snažíme se jim nabízet různorodé spektrum kulturních, společenských, sportovních akcí a zájmových kroužků. Pravidelně pro žáky pořádáme dílničková dopoledne, mikulášskou besídku, vánoční dílničky se spoluúčastí rodičů, společně navštěvujeme divadelní představení a výchovně vzdělávací programy.

Při naplňování stanovených cílů sehrává nezastupitelnou úlohu spolupráce mezi všemi lidmi, kteří se na výchově, vzdělávání a péči o žáky podílejí. Snažíme se vzájemně spolupracovat s rodiči žáků, s pedagogy navzájem, s odborníky z různých oblastí. Velmi důležitá je pro nás také spolupráce se studenty a lidmi z řad širší veřejnosti, kteří nám formou dobrovolnictví pomáhají zajistit realizaci různých akcí, výletů a školy v přírodě.

Pozn. Kdykoliv zmiňujeme žáka, jsou tím míněny samozřejmě i žákyně. Správně by tedy mělo být uvedeno žák(yně). Pro přehlednost textu uvádíme jen pojem žák.

VOKS – VÝMĚNNÝ OBRÁZKOVÝ KOMUNIKAČNÍ SYSTÉM

VOKS je alternativní metoda komunikace, která je určena žákům s výraznými potížemi při používání a porozumění mluvené řeči. Žáci, kteří nemají možnost verbálně vyjádřit své přání či potřebu, bývají často nespokojeni, nervózní, agresivní. Je proto velmi důležité a žádoucí hledat, nabízet a zavádět náhradní formu komunikace u žáků s výrazně opožděným vývojem řeči nebo s diagnózou, která potíže s dorozumíváním řeči jednoznačně předurčuje (žáci s poruchami autistického spektra, Downovým syndromem, spastickou formou DMO apod.)

Cílem VOKS je funkční nabytí komunikačních dovedností, které mohou žáci používat a uplatnit bez pomoci druhé osoby.

Základními pomůckami pro VOKS je soubor jednoduchých černobílých obrázků, barevně rozlišené komunikační tabulky, komunikační kniha, větný proužek, pro potřeby učitele slouží komunikační palety a komunikační taška.

Na první pohled by se mohlo zdát, že se tento komunikační systém příliš neliší od jiných známých systémů, které pracují s vizuálními symboly, rozdíl je však v několika zásadních aspektech:

- žáci na obrázky neukazují, ale komunikačnímu partnerovi je **přinášejí**
- v prvních výukových lekcích se žáci učí vyměnit obrázek za oblíbený pamlsek či věc – např. přinese-li žák obrázek čokolády, dostane výměnou za obrázek skutečnou čokoládu – výměna je tedy smysluplná a nepochybně úmyslná
- komunikace je sama o sobě motivující, protože žák dostává to, co skutečně chce
- žáci sami začínají být iniciátory komunikace, přestávají být závislí na dospělých, již od začátku nácviku jsou vedeni k iniciativnímu přístupu ke komunikaci
- žák je ten, kdo iniciuje kontakt – tedy začíná komunikaci
- VOKS je velmi rychle osvojitelný, většina žáků zvládá výměnu již v prvních dnech tréninku
- VOKS redukuje nevhodné chování (důvodem takového chování může být např. nepochopení ze strany okolí, neúspěch v dosavadní komunikaci)
- VOKS pomáhá strukturovat, rozvíjet větu, podporuje rozvoj řeči
- VOKS je dobře využitelný ve škole, doma i na veřejnosti

S VOKS je možno začít v jakémkoliv věku, ihned, jakmile jsou zřejmé problémy s funkční komunikací, zvláště u žáků s PAS (poruchami autistického spektra). Není třeba čekat, zda se řeč rozvine či nikoliv, VOKS totiž řeči nepřekáží, ale naopak zvyšuje pravděpodobnost jejího vývoje či zdokonalení.

GLOBALNÍ METODA ČTENÍ

V naší škole nabízíme žákům alternativní výuku čtení s využitím **globální metody**. Tato metoda má úspěch u žáků, u nichž byly zjištěny obtíže při nácviku čtení běžně používanou analyticko – syntetickou metodou. Může být použita i dočasně k překlenutí určitého období, kdy byl žák ve výuce čtení neúspěšný a začal ztrácet motivaci k pokračování v této činnosti nebo se může stát základem sociálního čtení.

Základem globální metody čtení je postup od **celku k jednotlivým částem**.

Na počátku výuky stojí slovo doplněné zobrazením konkrétního pojmu a teprve později je slovo analyzováno na písmena. Díky této metodě mohou žáci číst okamžitě **celé slovo** a vnímat jeho konkrétní význam.

Učební pomůckou je soubor obrázků se slovy z nejrůznějších oblastí, které dítě obklopují. Obrázky jsou sestaveny do tematických celků: rodina, členové rodiny, domácnost, nábytek a zařízení, oblečení, části těla, hygiena, mycí potřeby, potraviny, ovoce, zelenina, nářadí, hračky, dopravní prostředky, škola, učební pomůcky, příroda, zvířata, činnosti. Jako doplněk souboru obrázků je možno použít i fotografie.

Výuku globálního čtení dělíme do tří oblastí.

Přípravná etapa

- motivace, vzbuzení zájmu o čtení
- časté hlasité předčítání krátkých textů
- společné prohlížení knížek s obrázky s tištěným textem, prostorová orientace – číst začínáme nahoře, čteme zleva doprava (sledování textu prstem)
- diferenciační cvičení zrkovného vnímání, jejichž cílem je osvojení pojmů stejný – jiný (rozlišování a přiřazování stejných skutečných předmětů ve dvojicích, rozlišování a přiřazování obrázků ke skutečným předmětům, tvoření dvojic stejných obrázků)
- porozumění a zapamatování pojmu (vybírání, vyhledávání daného obrázku na slovní pokyn, pojmenovávání vyhledaného obrázku na slovní pokyn)
- procvičování skládání celku z částí – skládání slova z písmen
- snaha žáka napodobit tvar písmene obtahováním, modelováním, využití pískovničky

Etapa vlastního čtení

- oddělení natištěného slova od obrázku
- přiřazování slova k obrázku a jeho čtení učitelem
- přiřazování slova k obrázku učitelem a čtení obrázku žákem
- žák přiřazuje slovo k obrázku a sám jej čte
- stálé napodobování tvaru písmen, skládání celku z částí (slova z písmen)
- cvičení na rozvoj fonemického sluchu – poznávání slov s náslovnou hláskou
A – I a vyvození písmen A – I

Etapa dalšího čtení a procvičování

- procvičování čtení slov
- písmena A, I ve funkci spojky mezi obrázky

- tvoření jednoduchých vět např. TÁTA A MÁMA.
- tvoření vět se slovy, které pojmově znamenají činnosti např. KOČKA PIJE MLÉKO.
- čtení a užití slov TO, JE, MA
- sestavování a čtení krátkých textů o dvou i třech větách v kombinaci s obrázky

SOCIÁLNÍ ČTENÍ

Sociální čtení je podpůrná, pomocná a motivační metoda, která rozvíjí rozumové schopnosti a orientační dovednosti žáků a umožňuje jim zdokonalovat se v oblasti sociální komunikace. Sociální čtení lze využívat jako alternativní metodu čtení a rovněž jako jednu z metod alternativní a augmentativní komunikace. Metoda sociálního čtení se zaměřuje na rozvoj oblastí, které žákům umožňují co nejvyšší samostatnost a osvojování schopností a dovedností, které využijí v reálném životě. Při výuce proto hraje významnou roli prostředí, v němž osvojování nových znalostí a dovedností probíhá. To by mělo odpovídat probíranému tematickému okruhu.

Tematické okruhy sociálního čtení: škola, domácnost, jídlo a nápoje, hygienické prostředky, oblečení, dopravní prostředky, obchody a služby.

Základní složky – kategorie sociálního čtení:

1. Fotografie a obrázky
2. Piktogramy
3. Slova a skupiny slov

Uvedené složky tvoří současně také jednu ze základních učebních pomůcek pro sociální čtení.

Sociální čtení jako alternativní metoda čtení

Metodu sociálního čtení nabízíme žákům, jimž se nedaří osvojit si dovednost číst s porozuměním běžně používanou analyticko – syntetickou metodou ani metodou globálního čtení. Vzájemně se však s uvedenými metodami nevyklučuje. Některé postupy, typické pro analyticko – syntetickou metodu (např. poznávání základních písmen) lze uplatňovat souběžně se čtením sociálním, které je současně možným základem pro metodu globální.

Sociální čtení jako součást alternativní a augmentativní komunikace

Sociální čtení jako jedna z metod alternativní a augmentativní komunikace je určena především pro žáky s většími komunikačními obtížemi. U těchto žáků plní metoda sociálního čtení zejména funkci podpůrnou (podpora nedostatečně vyvinutých či narušených schopností), pomocnou (pomáhá efektivněji poznávat okolí), motivační a názornou. Kromě obrázků, fotografií a piktogramů, užívají se k podpoře komunikace i referenční předměty. Jde o reálné předměty, které se využívají k oboustranné komunikaci, tedy k vyjádření potřeby i sdělení odpovědi.

MAKATON

Makaton je jazykový program, který poskytuje základní prostředky komunikace, podněcuje rozvoj mluvené řeči i porozumění pojmům. K tomu využívá systém manuálních znaků, mluvené řeči a symbolů. Základ tvoří přibližně 350 znaků, vycházejících z pojmů denního života.

V naší škole nabízíme jazykový program Makaton žákům, kteří nekomunikují mluvenou řečí a špatně jí rozumějí. Současně je nabízena a uplatňována znaková řeč pro batolata programu Baby Signs. Makaton tedy využíváme u žáků jako pomoc k porozumění a při vyjadřování, jako podporu mluvené řeči a zrakového vnímání.

Metodická pravidla:

- provádění znaků (znakování) jednou nebo oběma rukama je vždy doprovázeno mluvenou řečí
- obsah výpovědi je dotvářen mimickými prvky, modulací hlasu a kontextem situace
- obvykle se znakují pouze klíčová slova
- postupně je možné počet znakovaných slov omezovat
- k doplnění sdělení je možné používat symboly

ZNAKOVÁ ŘEČ PRO BATOLATA BABYSIGNS

Program znakové řeči pro slyšící batolata Baby Signs byl vyvinut profesorkami vývojové psychologie Kalifornské Davis University - Dr. Acredolo a Dr. Goodwyn, které účinky znakování podrobně a dlouhodobě zkoumaly a výsledky jejich výzkumu prokázaly, že znakování pomáhá položit pevné základy efektivní komunikace, která s dětmi zůstane dlouho poté, co se naučí mluvit a znakovou řeč opustí. Schopnost efektivně komunikovat vede k úspěchům ve škole, v práci i v osobním životě. Zejména v době kdy se dětská mysl rapidně vyvíjí, umění dorozumět se posílí dětskou sebedůvěrou a usnadní navazování kontaktů s ostatními dětmi i dospělými.

BabySigns® Program učí děti jednoduché, snadno proveditelné znaky, které jim umožní komunikaci s rodiči a ostatními ještě před tím, než jsou schopné mluvit. Jednotlivé znaky, které se děti naučí, představují buď samostatná slova nebo jednoduché pojmy, např. „kočka“, „mám hlad“ nebo „už to stačí“

U žáků s postižením, které vede k oslabení verbálních schopností, pak může znakování fungovat jako alternativní forma komunikace, v lepším případě může pomoci i stimulovat fyziologický řečový projev.

Četné vědecké studie prokázaly, že znakování metodou Baby Signs:

- způsobuje lepší rozvoj jazyka -povzbuzuje děti k zapojení se do rané konverzace s rodiči a pedagogy
- podporuje pozitivní emoční rozvoj - umožňuje dětem vyjádřit své emoce (např. radost, smutek, obavy, vztek) a pocity (např. ospalost, zimu, bolest), které dokáží vyjádřit nejen k označení vlastní situace, ale také k označení situace ostatních dětí
- dává impulz k intelektuálnímu rozvoji

- snižuje frustraci a agresivitu
- posiluje sebedůvěru dětí
- upevňuje pouto dětmi a okolním prostředím
- pomáhá pedagogům být všímavější a lépe reagovat během denního režimu
- zvyšuje aktivní učení

OROFACIÁLNÍ REGULAČNÍ TERAPIE – CASTILLO MORALES

Orofaciální regulační terapie (ORT) je metoda určená původně dětem s Downovým syndromem. Vznikla v Argentinském neurofyziologickém centru. Autoři - dr. R. Castillo Morales a dr. Juan Bronto - ji v sedmdesátých letech vyvinuli pro děti s Downovým syndromem a následně ji aplikovali u dětí s dětskou mozkovou obrnou. Jedná se o specializovanou reflexní metodiku pro oblast úst a obličeje, která se zaměřuje na činnost obličejových svalů, polykání a řečový projev.

Smyslem a hlavním cílem terapie je navodit normální nebo co možná nejnornálnější pohybové vzorce, lepší orientaci jazyka v ústech, změnu jeho polohy, aktivizaci sání a polykání, úpravu funkce žvýkacího svalstva, rozvíjení svalové hybnosti a aktivování svalových skupin, které jsou nutné pro správné fungování oblasti úst a obličeje.

Současně se normalizuje svalové napětí, uvolněním čelistí se zmírňuje skřípání zubů, ovlivňuje se atypický akt polykání a vzájemná poloha hlavy a čelistí. Tím se také upravuje a stimuluje dýchání, což má velký význam pro rozvoj řeči a celkový psychomotorický vývoj. Po uplatnění ORT je vytvořen mimořádně "příznivý" terén pro navazující logopedickou pomoc, která zpětně fixuje výsledky ORT a zesiluje její efekt.

Prevence a léčba poruch orofaciálního komplexu má velký význam při celkové rehabilitaci žáka s postižením. Terapie je velice užitečná především u žáků, kteří nemohou vědomě spolupracovat s terapeutem.

ORT neléčí všechny problémy najednou - volí se priority, zvažuje se, co je v daném okamžiku pro dítě nejdůležitější - zda např. přijímání potravy, nácvik dýchání nosem, problémy spojené s pohybem, jemnou motorikou, zvýšené slinění nebo řečové či psychologické problémy.

BAZÁLNÍ STIMULACE

Jde o pedagogicko-psychologickou aktivitu, která se snaží nabídnout žákům s těžkým kombinovaným postižením možnosti pro jejich osobnostní vývoj.

Pojem bazální znamená elementární základní nabídku, která se nabízí v základní (elementární) podobě.

Pojmem stimulace se rozumí nabídka podnětů všude tam, kde těžce postižený člověk vzhledem ke svému postižení není schopen se sám postarat o dostatečný přísun přiměřených podnětů potřebných pro svůj vývoj.

„Cílem bazální stimulace je podpora rozvoje vlastní identity, umožnění navázání komunikace se svým okolím, zvládnutí orientace v prostoru a čase, zlepšení funkcí organismu. Bazální stimulace umožňují cítění a vnímání hranic vlastního těla, přítomnost jiné osoby, rozvíjí možnosti sebezpoznání“(Friedlová, 2003).

Naše škola koncept bazální stimulace plně využívá, mnozí učitelé absolvovali základní i nastavbový kurz, pořádaný Institutem Bazální stimulace PhDr. Karolíny Friedlové.

Bazální stimulace má terapeutické účinky. Péče je strukturovaná v čase, to znamená, že určité činnosti se opakují pravidelně denně ve stejném čase, činnosti jsou prováděny přesně stejným postupem a mají také určité prvky, které se během dne rytmicky opakují.

Prvky bazální stimulace lze rozdělit na **základní a nastavbové**.

Základní prvky bazální stimulace:

- somatická stimulace – vnímání vlastního těla
- vestibulární stimulace – vnímání rovnováhy (informace o změně polohy)
- vibrační stimulace – vnímání chvění, vibrací

Nastavbové prvky bazální stimulace:

- orální stimulace – vnímání ústy
- olfaktorická stimulace – čichové vnímání
- taktilně-haptická stimulace – hmat a úchop
- vizuální stimulace – vnímání zrakem
- auditivní stimulace – vnímání sluchem

Somatická stimulace

Základem somatických stimulací je kvalitní, jasný a cílený dotek, protože nejasné a chaotické doteky vyvolávají pocity nejistoty, strachu a zmatku. Doteky by měly být přizpůsobeny situaci, zřetelné a hlavně příjemné, předávající nějakou informaci. Používáme materiály, které zprostředkovávají intenzivnější podněty. K tomuto účelu lze využít froté ručník, zvířecí kožky, hmatové sáčky naplněné různými materiály (rýže, kaštiny, vlašské ořechy, písek, korálky, luštěniny, pohanka apod.), masážní rukavice, rehabilitační míčky s hroty (tzv. ježci) atd.

V rámci somatických stimulací je možné aplikovat masáže.

K možnostem, jak somaticky stimulovat, patří také **polohování** zajišťující obtažení kontur těla, což umožňuje vnímání ohraničení celého těla a navození příjemného pocitu a jistoty. Např.:

- **Hnízdo**, kdy je jedinci pomocí polohovacího hada případně stočené deky ohraničeno tělo od ramene přes chodidla až k druhému rameni.
- **Mumie**, kdy je osobě obtaženo celé tělo, včetně hlavy. Tento způsob polohování je vhodný u žáků neklidných a zcela imobilních.
- **Mikropolohování** (tzv. částečné polohování), jde zde o jednoduché změny polohy těla, jako například propletení prstů rukou, položení rukou na hrudník, překřížení dolních končetin nebo polohování na různě tvrdých a měkkých matracích.

Vestibulární stimulace

Vestibulární aparát můžeme stimulovat pomalými kolébavými pohyby podél osy a napříč osou těla na rehabilitačních míčích, válkách, přímo v náručí, na závěsných houpačkách, případně nácvikem tzv. pohybu ovesného klasu.

Vibrační stimulace

Zdravý člověk vnímá celou nohu od kyčle až po kotník automaticky a to díky vibracím, které běžně získává při chůzi, stání, skákání, plazení nebo běhu. Osobám s postižením, které mají znemožněno vnímání těchto podnětů je nezbytné zprostředkovat je uměle prostřednictvím vibrací, aplikovaných na plochu těla, které navodí intenzivní pocit v nosných částech těla a kloubech.

Mezi prostředky využívané k vibračním stimulacím patří přístroje různých velikostí, hlas, hudební nástroje, ruce, ladička, dupot, klepot atd.

Vizuální stimulace

Orientaci, schopnost vnímat a uspořádat okolní prostředí, pocit jistoty, schopnost se učit, to vše nám umožňuje zrakové vnímání. Žákům, kteří si nejsou schopni díky svému postižení optické stimulace zprostředkovat sami, je nezbytné je zprostředkovat uměle.

Při zrakové stimulaci se vychází ze stupně zrakového vnímání: vnímání světla a tmy, vnímání obrysů na krátkou vzdálenost (cca 10 – 15 cm), vlastních částí těla, vnímání okolí ve větší vzdálenosti (cca 1 – 2 m), vnímání zřetelných, ostrých kontur, rozlišování jednotlivých předmětů pomocí rukou a úst, vývoj vnímání barev aj.

Auditivní stimulace

Cílem auditivní stimulace je zvýšení rozlišovací schopnosti sluchového aparátu, navázání kontaktu, zprostředkování informací o sobě a svém těle, mobilizace vzpomínek, budování jistoty a umožnění orientace.

Mezi možnosti auditivní stimulace patří hudba, zpěv, vyprávění, zprostředkování zvuků běžného života

Orální stimulace

Pro chuťové stimulace je vhodné využívat tzv. cucací sáčky vyrobené smotáním oblíbené potraviny do mulu a namočené do minerálky.

Olfaktorické stimulace

Hlavními vyvolavateli vzpomínek jsou vůně a pachy, které mohou připomínat roční období, oblíbený pokrm, oblíbené osoby apod. Z toho vyplývá, že čich hraje velmi důležitou roli v životě každého člověka, tedy i těžce postiženého. Pro olfaktorickou stimulaci jsou vhodné vůně parfémů, mýdel, potřeb osobní hygieny a jídel.

Taktilně-haptická stimulace

Taktilně-haptická stimulace dodává žákům s těžkým postižením podněty, které rozvíjí schopnost lidské ruky rozpoznávat předměty a tím rozvíjet oblast poznávání. Dává jim též možnost smysluplných stimulací a to ve formě známých materiálů a věcí.

Bazální stimulace může být uplatňována i s muzikoterapií, aromaterapií. Je zřejmé, že koncepce bazální stimulace nemůže odstranit příčiny postižení, avšak může v mnohých ohledech **zkvalitnit a v pozitivním smyslu ovlivnit život osob s těžkým postižením.**

CANISTERAPIE

Tato netradiční metoda využívá pozitivního působení psa (psů) na psychickou, emocionální a fyzickou oblast jedince.

Do našeho zařízení dochází pravidelně canisterapeutka – majitelka feny s průkazem původu Zlatý retrívr. Pes má řádné canisterapeutické zkoušky a je pod pravidelnou veterinární kontrolou.

Náplní canisterapeutického setkání jsou různé aktivity se psem, při nichž dochází u žáků nenásilnou a velmi příjemnou formou k rozvoji jemné a hrubé motoriky, orientace v prostoru, komunikace, koncentrace, k rozvoji citové složky, sociálního citění, myšlení a poznávání.

Canisterapeut spolupracuje s pedagogem na stimulačním programu, který vychází z individuálních fyzických a psychických potřeb jednotlivých žáků.

Konkrétní oblasti, ve kterých pomáhá působení psa:

- **oblast motorická** – rozvoj jemné i hrubé motoriky – např. lezení, chůze se psem nebo za psem, vedení psa na vodítku, společné prolézání látkového tunelu, česání, hlazení, podávání pamlsku psovi
- **oblast řečová** - rozvoj aktivní i pasivní slovní zásoby, alternativní formy komunikace - zpívání, povídání o pejskovi, čtení příběhů s následným přeříkáním, ukazování obrázků apod.
- **oblast sociálně emoční** – rozvoj sociálních vztahů ve skupině, odbourávání strachu ze psa, začlenění do kolektivu, soutěže, společná péče o psa a těšení se na setkání s pejskem
- **oblast kognitivní** – rozvoj vnímání, rozvoj koncentrace pozornosti – poznávání a ukazování jednotlivých částí těla psa, určování barvy a délky srsti, sledování chování psa, pozorování a povídání o tom, co pejsek dělá, jak poslouchá apod.

Další možností, kterou canisterapie nabízí, je tzv. relaxační polohování, při níž dochází u žáka k uvolnění, zklidnění a prohrátí prostřednictvím kontaktu se psem. Žáci reagují nejen na teplo pejska, ale i na rytmus jeho dechu.

Celkově lze říci, že canisterapie patří k oblíbeným a u žáků vyhledávaným terapiím. Pes jim umožňuje dotykový kontakt, poskytuje jim pocit bezpečí, odvádí jejich pozornost k příjemnějším věcem, je silným zdrojem podnětů a vzbuzuje u žáků zájem a pozornost. Působení psa rovněž dokáže zvýšit sebevědomí žáků, ochotu riskovat a zahajovat kontakt s druhými lidmi.

MUZIKOTERAPIE

Pojem muzikoterapie je do češtiny překládán jako hudební terapie či hudební léčba. Hudba se svými základními prvky (rytmus, melodie, harmonie, tempo) se zde tedy stává prostředkem k dosažení terapeutických cílů. V našem případě pak zejména také cílů výchovně – vzdělávacích. Muzikoterapie jako taková má svou metodiku, postupy, techniky, metody, formy a prostředky.

V naší škole realizujeme muzikoterapeutické postupy a techniky především formou samostatné skupinové muzikoterapeutické lekce, která probíhá v rámci hudební výchovy jednou týdně. Muzikoterapeutická setkání jsou realizována s žáky v rámci jednotlivých tříd nebo spojením dvou tříd dohromady. Některé muzikoterapeutické postupy a techniky jsou uplatňovány i v rámci jiných hudebních, hudebně – pohybových a hudebně – výtvarných aktivit, v rámci předmětů Hudební výchova, Výtvarná výchova a Tělesná výchova.

Muzikoterapie se člení na aktivní muzikoterapii a receptivní muzikoterapii, přičemž v praxi jsou obě velmi úzce propojené. Ze složek aktivní muzikoterapie uplatňujeme zejména složku **vokální** (zpěv), **instrumentální** (hra na tělo, hra s nástroji Orffova instrumentáře, hra na vlastnoručně vyráběné hudební nástroje, elektronické klávesy, fujary, flétny, etnické bubny, dešťovou hůl) a **pohybovou** (spojení hudby s pohybem). Co se týče receptivní muzikoterapie, uplatňujeme zejména **poslech reprodukováné hudby**.

Při volbě metodiky, postupů a technik muzikoterapie vycházíme z České muzikoterapeutické metodiky Hudba těla. Tato metodika je rozpracována do tří fází.

1. **koordinace** – pro tuto fázi jsou charakteristická strukturovaná a systematicky řízená muzikoterapeutická setkání. Terapeut – učitel zde stimuluje a koordinuje veškeré dění. Cílem je stimulace a podpora rozvoje smyslového vnímání a psychomotorické koordinace.
2. **komunikace** - hlavní roli zde sehrává vzájemná spolupráce, pro kterou vytváří terapeut – učitel podmínky. Cílem je podpořit rozvoj mentálních funkcí a stimulovat emoční prožívání.
3. **kreativita** - terapeut – učitel v jejím průběhu umožňuje žákům sjednotit si poznatky, dovednosti, zkušenosti a seberealizovat se. Cílem je podpořit rozvoj sociálních kompetencí.

Základní metody muzikoterapie:

Improvizace - žák tvoří hudbu zpěvem nebo hrou na tělo či hudební nástroj

Interpretace – žák hudbu (hudební skladbu, píseň...) reprodukuje, interpretuje

Kompozice – žák vytváří text, píseň, komponuje instrumentální skladbu

Receptivní techniky – např. hudební relaxace, stimulační poslech, poslech spojený s akcí

Z uvedených metod využíváme při muzikoterapii s žáky především interpretaci, improvizaci a receptivní techniky.

Prostřednictvím muzikoterapie, jejích metod, postupů, konkrétních technik, forem a prostředků, je u žáků podporován rozvoj vnímání, pozornosti, paměti, řeči, myšlení, orientace na vlastním těle a prostorové orientace, rozvoj motoriky a motorické koordinace, senzomotorické a psychomotorické koordinace, představitivosti a kreativity, sociálního učení a soužití, je stimulováno emoční prožívání, rozvoj rytmického a tonálního citění, osvojování nových vědomostí a dovedností.

Pro žáky je hudba velmi důležitá, muzikoterapeutická setkání přijímají radostně a do některých aktivit se spontánně a se zájmem zapojují i žáci, kteří jinak upřednostňují spíše individuální činnosti.

TRAMPOLINING

Trampolining – trampoterapie je programově vedené speciální cvičení, které nabízíme žákům naší školy v rámci hodin tělesné a zdravotně pohybové výchovy a také jako zájmovou mimoškolní činnost.

Jedná se o moderní netradiční cvičení na velké kruhové trampolíně s úzkou vazbou na psychiku. Toto prospěšné cvičení na bázi adrenalinového sportu přináší jedinci neobyčejné zážitky a zkušenosti s vlastním tělem. Velmi pozitivní je fakt, že trampolínu mohou využívat i žáci s těžším zdravotním postižením, přičemž jsou jim na trampolíně, zcela pochopitelně, nabízeny jiné aktivity. Jedná se například o tzv. trilogii v rámci konceptu Bazální stimulace, což v praxi znamená zprostředkování somatické, vestibulární a vibrační stimulace těmto žákům.

Pomocí trampolíny lze získat takové pohybové dovednosti, schopnosti a kompetence, které jsou využitelné ve všech oblastech života jedince i společnosti. Jde zejména o rozvoj nervosvalové koordinace, senzomotorických dovedností, prostorové orientace, rytmizace, sociálního vnímání a prožívání.

Cvičení na trampolíně rozvíjí u žáků vnímání vlastní tělesnosti, při cvičení dochází k posilování odolnosti a obranyschopnosti organismu, zlepšování fyzické i psychické kondice. Navozováním krátkodobého, ale mnohokrát opakovaného stavu nulové gravitace žáci spontánně prožívají radost a opojení z netradiční pohybové aktivity.

Trampolining má i významně stimulační účinek - vyplavování endorfinů do těla během skákání má vliv na příjemné prožívání. Neméně důležitá je i stimulace kardiovaskulární činnosti a lymfatického oběhu.

Velmi příjemná je také relaxace na trampolíně. Podpůrně stimulační efekt pohupující se plachty trampolíny navozuje pocit blízký prožitkům z období nitroděložního vývoje, což má velký antistresový účinek, rovněž dochází k uvolnění, zmírnění či odstranění napětí a křečovitosti.

Relaxaci lze provádět individuálně – na trampolíně pracuje pedagog s jedním žákem, více užívaná je relaxace skupinová – pod vedením pedagoga současně relaxuje na trampolíně více žáků.

Princip úspěšnosti trampolingu spočívá ve fyziologii a biomechanice pohybu na trampolíně, v individuálním přístupu s přihlédnutím k věkovým a individuálním zvláštnostem a možnostem dítěte, k dosavadním pohybovým zkušenostem a druhu a rozsahu postižení.

VERONICA SHERBORNE

Tato metoda vychází z přirozeného kontaktu rodičů s malými dětmi. U zdravých dětí je na aktivitu rodiče vstřícná odpověď – pokud se rodič dítěti nevěnuje, ono samo si pozornost a jeho aktivitu vyžádá. U dítěte s postižením je to jiné – rodič má mnohdy strach se dítěte dotýkat a dělat s ním „hlouposti“, dítě rodiče nepovzbuzuje v jeho aktivitách, neusměje se, staví se na odpor. Je důležité naučit rodiče „cvičit“ i s postiženými dětmi.

Veronica Sherborne vytvořila systém aktivit, které stimulují vývoj dítěte nejen po stránce pohybové, ale také emocionální, smyslové a rozumové. Cvičení má rovněž terapeutický význam, protože pomáhá rozvíjet uvědomování si vlastního těla, sebevědomí a rozvíjí kontakty sociální. Tuto metodu lze využít jako společné cvičení rodičů s dětmi, cvičení žáků a pedagogů v rámci výuky, cvičení mladších a starších žáků v rámci jednoho zařízení, ale i více institucí.

V naší škole zařazujeme cvičení Veronica Sherborne v hodinách tělesné výchovy a zdravotně pohybové výchovy.

Cvičení probíhá ve dvojici, v malé i velké skupině a má následující strukturu:

- zahájení a přivítání všech žáků i pedagogů – slovní pozdrav, gesto, pokynutí rukama, přivítání písničkou, uvědomění si jména, vlastní osoby, přivítání dotykem ve dvojici a skupině
- uvědomování si vlastního těla - dotýkáním, pomocí písničky např. „Človíček“, „Kdepak mám kolínko“..., pohyby těla na místě – houpání s písničkou např. „Slunce za hory“
- poznávání prostoru kolem sebe
- cviky „s někým“ – cvičení ve dvojicích, trojicích - např. cvičení s dekou – různé variace, houpání v polohovacích válcích, houpacích sítích, využití „kraulerů“, balančních ploch apod.
- cvičení „spolu“ – např. prolézání látkovým či živým tunelem, houpání na zádech, motání do deky
- jednotlivé skupiny cviků jsou prokládány krátkou relaxací
- psychomotorická cvičení s barevným padákem
- závěrečná relaxace – s hudbou, použitím šátků, peříček, dešťových holí, tibetské mísy apod.
- závěrečné rozloučení ve dvojici a s celou skupinou

MÍČKOVÁNÍ

Míčkování je reflexní metoda, při které dochází k pozitivnímu ovlivňování činnosti vnitřních orgánů, poklesu napětí příčně pruhovaných i hladkých svalů, jde o metodu, jejíž součástí jsou i různá cvičení zaměřená na celkové uvolnění organismu, harmonizaci dechu a zklidnění.

Míčkování je vhodné pro žáky se zdravotním oslabením, alergiky, astmatiky a žáky s oslabenou imunitou, používáme ho u žáků s lehkým, středním i těžkým mentálním postižením a smyslovými vadami.

Míčkování je účinné při léčbě onemocnění dýchacích cest (např. Astma Bronchiale, zánětlivá onemocnění plic, průdušek, hrtanu, hlasivek, obličejových dutin, pylové alergie,...), využívá se u žáků s vadným držením těla, při léčbě pouhrazových stavů, u DMO pro zlepšování spasticity, používá se při obrnách periferních nervů.

Cílem metody míčkování je zmírnění akutních dechových potíží, navození pocitu pohody a bezpečí, zmírnění psychického napětí. Žáci si prostřednictvím této metody uvědomují jednotlivé části svého těla. S jedním žákem pracuje jeden učitel.

K míčkování slouží molitanové míčky velikosti tenisového míčku, techniku provádíme za doprovodu pomalé a klidné relaxační hudby.

Při míčkování používáme dvě metody pohybu míčku:

- **koulení** – odvalování míčku prsty, dlaní a zápěstím
- **vytírání** – posouvání míčku drženého v prstech tak, aby se nemohl otáčet.

Hlavní zásady míčkování:

- míček vedeme vždy pod mírným tlakem tak, aby se pod ním vytvářela kožní řasa
- míčkem pohybujeme pomalu a plynule, nesmíme spěchat
- každý tah opakujeme třikrát.
-

Míčkování zahrnuje dvacet prvků v šesti oblastech těla:

- temeno hlavy, ucho, obličej
- šíje
- hrudník
- oblast ruky, paže a ramene
- dolní končetiny a chodidla
- záda.

Pravidelné a systematické provádění této metody zlepšuje socializaci u žáků, pomáhá lépe vnímat své tělo, žáci se lépe soustředí, tato technika také prodlužuje záměrnou pozornost.

JÓGA PRO DĚTI

aneb hrajeme si na zvířátka.

Cvičení s využitím prvků jógy je zaměřeno na rozvoj svalstva, především pak na svaly, které drží páteř. Provádí se střídavě předklony a zákclony, úklony a otáčení na jednu i druhou stranu a tím se protahují a posilují ochablé partie. Základem tohoto cvičení je správné dýchání.

Prvky Jógy pro děti zařazujeme u žáků s lehkým až středně těžkým postižením tak, aby svým působením podpořily rozvoj pohybových schopností žáků.

SNOEZELEN

je multismyslová relaxační místnost, která zprostředkovává dětem prožitky „tady a teď“. Je to specificky vytvořené prostředí pro účely sensorické stimulace, relaxace a prožití osobní zkušenosti.

Výraz Snoezelen vznikl v Holandsku kombinací a složením dvou slov „snuffelen“ a „doezelen“, což můžeme volně přeložit jako „čichat“ a „dřímát“, „pobývat“, „relaxovat“.

Místnost nabízí využití různých přístrojů a pomůcek pro rozvíjení a stimulaci všech smyslů. Pro rozvoj zrakových vjemů je k dispozici například bublinkový vodní sloup, doteková koule, projektor se světelnými vlákny, projektor pro promítání barevných olejových skvrn na stěnu, samozřejmostí je zrcadlová stěna a koule k odrazu světelných paprsků. Pro stimulaci sluchového vnímání slouží reprodukováná hudba a různé – i netradiční hudební nástroje, pro stimulaci čichu pak kvalitní esence a oleje vhodné k masáží. Pro rozvíjení a stimulaci hmatového vnímání mají žáci k dispozici terapeutické polštáře, polohovací pomůcky, různé předměty a hračky. Všechny tyto přístroje a pomůcky dokáží vykouzlit příjemnou, uklidňující atmosféru, která je naprosto odlišná od běžného školního prostředí. Klasické osvětlení v našem Snoezelenu nemáme, ale strop místnosti jsme využili k instalaci sítě „hvězdné nebe“ s baldachýnem a k instalaci UV osvětlení. UV světlo nám umožní změnit barvu místnosti z bílé na modrou, zrakové vnímání podporujeme využíváním pomůcek, které se pod UV světlem doslova rozzáří.

Multismyslová místnost slouží našim žákům od června 2014.

3.2 VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

V průběhu celého výchovně vzdělávacího procesu využíváme ve škole takové přístupy, metody, techniky a organizační formy, které vedou ke komplexnímu rozvoji osobnosti žáků a současně respektují jejich individuální potřeby a možnosti.

Klíčové kompetence chápeme v souladu se zněním Rámcového vzdělávacího programu jako soubor předpokládaných vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj žáků, jejich další uplatnění a maximální možné zapojení do společnosti. V rámci každého předmětu klíčové kompetence hlouběji konkretizujeme, a to s ohledem na možnosti a potřeby žáků naší školy a s ohledem na specifika jednotlivých předmětů.

Při utváření a rozvoji klíčových kompetencí uplatňujeme takové výchovné a vzdělávací strategie, které vychází ze základních didaktických zásad, zejména pak ze zásady komplexního rozvoje žáka, individuálního přístupu, přiměřenosti, názornosti, systematickosti a trvalosti.

Pro naplňování klíčových kompetencí využíváme různé vyučovací metody, přístupy (zejména multisenzorický přístup) a organizační formy výuky.

Výuka probíhá individuální, skupinovou i frontální formou. Uvedené organizační formy v průběhu vyučovacího dne a v rámci jednotlivých předmětů vzájemně kombinujeme.

Z obecných vyučovacích metod volíme s ohledem na charakteristiku předmětů, možnosti a potřeby žáků metodu výkladu (vysvětlování, vyprávění, popis), metodu rozhovoru, ukázky, instruktáže, pozorování, pokusu, didaktické hry a jejich vzájemné kombinace. Nezastupitelnou úlohu při naplňování výchovně vzdělávacích cílů a utváření klíčových kompetencí sehrává nabídka specifických metod, respektujících individualitu žáků (globální metoda čtení, sociální čtení, psaní hůlkovým písmem, různé metody alternativní a augmentativní komunikace, metody terapeutické).

V průběhu celého výchovně vzdělávacího procesu klademe rovněž důraz na vzájemnou kooperaci mezi žáky školy, mezi žáky a pedagogickými pracovníky, mezi školou a jinými institucemi a odborníky z různých oblastí. Proto je důležitou součástí rozvoje klíčových kompetencí také aktivní účast žáků na kulturních, společenských a pohybově zaměřených akcích.

DÍL I. – VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE STŘEDNĚ TĚŽKÝM MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM

KLÍČOVÉ KOMPETENCE	VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE
KOMPETENCE K UČENÍ	
<p>Žák dle svých individuálních možností a schopností:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ovládá základy čtení, psaní, počítání a obsluhy počítače a využívá je ke svému vzdělávání - používá učebnice, učební materiály a pomůcky, orientuje se v nich - rozumí pojmům, znakům, symbolům z různých oblastí a ve spojení s konkrétními situacemi každodenního života a aktivně je používá - projevuje zájem o nové poznatky - uplatňuje získané zkušenosti v praktickém životě 	<ul style="list-style-type: none"> - zařazujeme do výuky cvičení k rozvoji řeči, zrakového a sluchového vnímání, k rozvoji jemné motoriky, grafomotoriky a tvarové představivosti - aplikujeme vhodné výukové metody dle stupně postižení a individuálních možností žáků - motivujeme žáky vhodným způsobem k osvojení a postupnému zdokonalování v dovednostech číst, psát, počítat a obsluhovat počítač - předkládáme žákům odpovídající učební pomůcky a materiály - popisem a předvedením činnosti umožňujeme žákům, aby si osvojili zacházení s předkládanými učebními pomůckami a materiály - vedeme žáky k porozumění řečovému projevu prostřednictvím vhodných metodických postupů - vhodným způsobem motivujeme žáky k osvojení a postupnému zdokonalování verbálních dovedností - v průběhu výuky používáme pojmy z jednotlivých oblastí tak, aby jim žáci rozuměli a byli schopni je v rámci svých možností používat - rozvíjíme a posilujeme poznávací schopnosti žáků – zvědavost, zájem, radost z objevování - podporujeme zájem žáků o učivo - zaměřujeme se na předvádění praktických ukázek a možností využití poznatků v praktickém životě - motivujeme a vedeme žáky k uplatňování získaných zkušeností v praktickém životě
KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ	
Žák dle svých individuálních možností a schopností:	

<ul style="list-style-type: none"> - vnímá problémové situace a řeší je s pomocí nápodoby, naučených stereotypů i získaných zkušeností - dokáže rozpoznat problém a požádat o pomoc při jeho řešení - překonává vzniklé problémy a nenechá se při jejich řešení odradit nezdarem 	<ul style="list-style-type: none"> - poskytujeme žákům nabídku podnětů a úkolů k podpoře pochopení vlastního jednání a jednání ostatních osob - vedeme žáky ke kritickému myšlení – činit uvážlivá rozhodnutí, uvědomit si vlastní zodpovědnost, obhájit svá rozhodnutí a výsledky svých činů - předkládáme žákům k řešení různé modelové situace z praktického života a současně navozujeme situace k samostatnému řešení - vhodnými metodami a postupy umožňujeme žákům rozpoznat problém a účelně jej řešit - motivujeme žáky k překonávání problémů a k opakovanému hledání správného řešení - vhodným způsobem rozvíjíme u žáků takové volní vlastnosti, jejichž prostřednictvím se žáci opakovaně snaží vyřešit vzniklý problém - motivujeme žáky k využívání vědomostí a dovedností při objevování různých variant řešení problémů - zajišťujeme žákům dostatek příležitostí k zažití úspěchu - umožňuje žákům spolupracovat a vzájemně si pomáhat při řešení zadaného úkolu a při řešení problému - pomáháme žákům přenášet naučené postupy do dalších životních situací
KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ	
<p>Žák dle svých individuálních možností a schopností:</p> <ul style="list-style-type: none"> - chápe obsah čteného i psaného textu a dokáže ho reprodukovat - chápe jednoduché, běžně užívané texty, záznamy a obrazové materiály - zvládá jednoduchou formu písemné komunikace a elektronické komunikace - rozumí sdělení a reaguje na ně - vyjadřuje své myšlenky, potřeby, pocity, prožitky a nálady vhodným způsobem - rozšiřuje si slovní zásobu a aktivně ji používá v komunikaci s okolím - respektuje názory ostatních - komunikuje s lidmi verbálně nebo neverbálními formami komunikace 	<ul style="list-style-type: none"> - povzbuzujeme žáky k používání čtenářských technik, které zvládají - využíváme vhodných metodických postupů, her a cvičení, které u žáků rozvíjí a podporují porozumění psanému textu - podporujeme a vedeme žáky k využívání psané a elektronické formy komunikace - nabízíme žákům vhodné výukové programy - předkládáme žákům širokou škálu vhodných názorných textů - poskytujeme žákům potřebný prostor a dostatek času k samostatnému řečovému projevu, k vyjadřování svých názorů, myšlenek, pocitů - aktivně zapojujeme žáky do dění ve třídě (rituály - ranní kruh, společné akce třídy...) - používáme různé strategie (řízený dialog, jednoduchá diskuse...), které vedou k rozvíjení komunikace - zařazujeme do výuky cvičení rozvíjející řečové schopnosti a myšlení

<ul style="list-style-type: none"> - využívá pro komunikaci běžné informační a komunikační prostředky - využívá získané komunikační dovednosti k vytváření vztahů potřebných ke společenské integraci 	<ul style="list-style-type: none"> - zprostředkováváme kompenzační strategie při komunikaci – kladení otázek, ujištění o porozumění - poskytujeme žákům k získávání nových poznatků a dovedností dostatečný prostor - vedeme žáky k otevřené komunikaci - pokyny sdělujeme srozumitelnou formou a motivujeme žáky k jejich plnění - rozvíjíme u žáků slovní zásobu při pojmenovávání věcí, jevů a dějů a nabízíme jim různé metody alternativní a augmentativní komunikace - motivujeme a vedeme žáky k uplatňování získaných zkušeností v praktickém životě
KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ	
<p>Žák dle svých individuálních možností a schopností:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uplatňuje základní návyky společenského chování - navazuje a udržuje společenské vztahy, respektuje druhé lidi - má základní představu o vztazích mezi lidmi - orientuje se v prostředí, ve kterém žije - účastní se společenských aktivit - vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru - adaptuje se na změny prostředí, uplatňuje získanou sebedůvěru při vystupování v neznámém prostředí - odmítá společensky nežádoucí chování a brání se jeho důsledkům - uvědomuje si nebezpečí možného psychického i fyzického zneužívání vlastní osoby - vystupuje autonomně 	<ul style="list-style-type: none"> - vhodným způsobem a metodami vedeme žáky k osvojování pravidel slušného chování a jednání - upevňujeme tolerantní jednání a chování žáků, spolupráci při řešení zadaných úkolů a poskytnutí vzájemné pomoci - využíváme různých příležitostí k procvičování naučených sociálních dovedností - rozvíjíme sociální komunikaci žáků na verbální i nonverbální úrovni, navozujeme příležitosti a podporujeme komunikaci mezi žákem a ostatními lidmi - zapojujeme žáky do společných činností v rámci třídy, školy a rozvíjíme u žáků schopnost spolupráce s ostatními přímou účastí v aktivitách třídy - umožňujeme žákům prožitek radosti ze zapojování do jednoduchých sociálních aktivit - užíváme vhodné metodické postupy, hry a cvičení, jejichž prostřednictvím u žáků utváříme vědomí vlastní osoby a podporujeme jejich sebedůvěru - vhodnými výukovými metodami seznamujeme žáky s projevy nevhodného a rizikového chování a podporujeme je, aby k nim zaujímali odmítavý postoj - automatizujeme chování žáků v situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti druhých

KOMPETENCE OBČANSKÉ	
<p>Žák dle svých individuálních možností a schopností:</p> <ul style="list-style-type: none"> - chrání své zdraví, dodržuje naučené stereotypy chování zdravého životního stylu a ochrany životního prostředí - dodržuje základní společenské normy a pravidla soužití - má povědomí o základních právech a povinnostech občanů - využívá osvojené návyky a dovednosti k zapojení se do společnosti - dokáže se chovat v krizových situacích a v situacích ohrožujících život a zdraví člověka podle pokynů kompetentních osob 	<ul style="list-style-type: none"> - upevňujeme u žáků zásady zdravého životního stylu - aktivně zapojujeme žáky do společných i individuálních činností - vhodnými výukovými metodami a navozováním praktických situací, podporujeme žáky v osvojování a dodržování zásad společenského chování a současně je motivujeme k zapojování se do společnosti - prostřednictvím vhodných výukových metod umožňujeme žákům orientovat se v základních právech a povinnostech občanů - vedeme žáky ke správnému a bezpečnému jednání v situacích ohrožujících je i osoby v blízkém okolí
KOMPETENCE PRACOVNÍ	
<p>Žák dle svých individuálních možností a schopností:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zvládá sebeobsluhu a má osvojené hygienické návyky - podle instrukcí plní zadané jednoduché úkoly - soustředí se na pracovní výkon a je schopen vytrvat při jeho plnění - přijímá posouzení výsledků své práce - dokáže udržet pořádek na svém pracovním místě i ve třídě - spolupracuje s ostatními - dodržuje zásady bezpečnosti, ochrany zdraví a ochrany životního prostředí - dokáže své vědomosti uplatnit v praxi 	<ul style="list-style-type: none"> - vhodným způsobem a metodami vedeme žáky k osvojování zásad osobní hygieny a k zvládnutí sebeobsluhy - názornou demonstrací a poslušností úkonů rozvíjíme u žáků schopnost plnit konkrétní úkoly postupně a podle instrukcí - vytváříme podmínky pro soustředěnou práci žáků a důsledně od nich vyžadujeme dokončení zadaného úkolu, přičemž obtížnost úkolů volíme s ohledem na individuální schopnosti žáků - hodnotíme dílčí výkony žáků a poskytujeme jim prostor k sebehodnocení - vyžadujeme od žáků udržování čistoty a pořádku na pracovním místě a ve třídě - aktivně zapojujeme žáky do společných i individuálních činností - vedeme žáky k praktickému uplatňování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví, motivujeme a vedeme je k ochraně životního prostředí - automatizuje chování žáků v situacích, ve kterých hrozí ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých - vedeme žáky k dodržování obecných pravidel bezpečnosti práce

DÍL II. – VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ S TĚŽKÝM MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM A SOUBĚŽNÝM POSTIŽENÍM VÍCE VADAMI

KLÍČOVÉ KOMPETENCE	VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE
KOMPETENCE K UČENÍ	
<p>Žák dle svých individuálních možností a schopností:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozumí pojmům, znakům, symbolům ve spojení s konkrétními situacemi každodenního života a aktivně je používá - pozná známé předměty ve třídě a ve svém nejbližším okolí - manipuluje se známými předměty - rozliší známá velká tiskací písmena a číslice - rozvíjí svou tvořivost aktivním osvojováním různých výtvarných technik - napodobuje a rozlišuje různé hudební a nehmudební zvuky - zvládá hru na tělo a jednoduché rytmické nástroje - soustředí se na poslech krátkých skladeb - uvědomuje si význam pohybových aktivit pro zdraví - snaží se o co nejsprávnější provedení pohybové činnosti - využívá pohybové dovednosti ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech - zvládá základní techniku speciálních cvičení, koriguje techniku cvičení podle pokynů učitele, snaží se o jejich optimální provedení - projevuje zájem o nové poznatky - používá učebnice, učební materiály a učební pomůcky 	<ul style="list-style-type: none"> - vede žáka k porozumění řečovému projevu prostřednictvím vhodných metodických postupů - motivuje žáka vhodným způsobem k osvojení a postupnému zdokonalování verbálních dovedností - zařazuje cvičení k rozvoji zrakového, sluchového a hmatového vnímání - usiluje o co největší samostatnost při manipulaci se známými předměty - aplikuje vhodné metody čtení a psaní dle stupně postižení a individuálních možností žáka - rozvíjí schopnost imaginace - vizualizace, srovnávání - rozvíjí a posiluje poznávací schopnosti žáka – zvědavost, zájem, radost z objevování - vede žáka ke spoluúčasti na určování cílů, obsahu a forem práce - rozvíjí schopnost žáka pracovat s různými druhy pomůcek - používá hudební nástroje podle individuálních možností žáka, podporuje manipulaci i experimentování s hudebními i nehmudebními zvuky - zařazuje poslech skladeb živé i reprodukované hudby - zapojuje žáka do třídních a školních akcí (školní besídka, vystoupení v rámci muzikoterapeutických setkání s ostatními třídami) - vede žáka ke kladnému vztahu k tělesným aktivitám, ke zlepšování tělesné zdatnosti, pohybového projevu a správného držení těla - nabízí žákovi různé možnosti pohybových činností přiměřené jeho individuálním schopnostem a současně nabízí i speciální kompenzační cvičení související se zdravotním oslabením žáka - v průběhu výuky používá pojmy z oblasti tělesné výchovy a sportu tak, aby

<ul style="list-style-type: none"> - uplatňuje získané zkušenosti v praktickém životě 	<p>jím žák rozuměl a byl schopen je v rámci svých možností používat</p> <ul style="list-style-type: none"> - předkládá žákovi odpovídající učební pomůcky a materiály - popisem a předvedením činnosti umožňuje žákovi, aby si osvojl zacházení s předkládanými učebními pomůckami a materiály - motivuje a vede žáka k uplatňování získaných zkušeností v praktickém životě
KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ	
<p>Žák dle svých individuálních možností a schopností:</p> <ul style="list-style-type: none"> - řeší komunikační situace na základě nápodoby a vlastních zkušeností - orientuje se v okolním prostředí a v časovém režimu dne - při řešení problémů požádá kompetentní osobu o pomoc - využívá získaná poznání při vlastní práci - dokáže řešit drobné problémy při práci na základě nápodoby a naučených stereotypů - dokáže reagovat na jednoduché pokyny, plní jednoduché úkoly - při řešení problémů se nenechá odradit nezdarem 	<ul style="list-style-type: none"> - poskytuje nabídku podnětů a úkolů k podpoře pochopení vlastního jednání a jednání ostatních osob - motivuje žáka k využívání vědomostí a dovedností při objevování různých variant řešení problémů - seznamuje žáka s okolním prostředím, vede žáka k orientaci v časovém sledu dne - pomáhá přenášet naučené postupy do dalších životních situací - využívá verbální komunikaci a systémy alternativní a augmentativní komunikace (AAK) ke znázornění pracovní činnosti a tím podporuje u žáka porozumění a plnění jednoduchých pracovních postupů - zadává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů - vede žáka k ustálenému postupu užívání hlasu, dechu, hudebních a doprovodných nástrojů - umožňuje žákovi spolupracovat a vzájemně si pomáhat při řešení zadaného úkolu a při řešení problému - motivuje žáky k co největší snaze o samostatný pohyb, čímž získají základ pro splnění jednoduchých činností - vede žáky ke správné reakci na dané pokyny - zajišťuje žákovi dostatek příležitostí k zažití úspěchu

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ	
<p>Žák dle svých individuálních možností a schopností:</p> <ul style="list-style-type: none"> - komunikuje s lidmi verbálně nebo neverbálními formami komunikace - rozumí sdělení a reaguje na ně - vyjadřuje své myšlenky, potřeby, pocity, prožitky a nálady vhodným způsobem - rozšiřuje si slovní zásobu a aktivně ji používá v komunikaci s okolím - má přiměřenou slovní zásobu (či používá AAK) z oblasti pracovních nástrojů, náradí a pomůcek - umí popsat postup práce - vyjadřuje vlastní názor na výtvarné dílo (slovně či pomocí AAK) - aktivně se zapojuje do výtvarných projektů - podílí se na výběru písní v rámci vyučovací hodiny – např. dokáže si říci o oblíbenou písničku, skladbu, hudební nástroj 	<ul style="list-style-type: none"> - zařazuje do výuky cvičení rozvíjející řečové schopnosti a myšlení - poskytuje žákovi potřebný prostor a dostatek času k samostatnému řečovému projevu - aktivně zapojuje žáka do dění ve třídě (rituály - ranní kruh, společné akce třídy...) - používá různé strategie (řízený dialog, jednoduchá diskuse...), které vedou k rozvíjení komunikace - zařazuje do výuky vyprávění, reprodukci, recitaci - motivuje a vede žáka k uplatňování získaných zkušeností v praktickém životě - vede žáka k obohacování slovní zásoby o odborné termíny z pracovní a výtvarné oblasti - poskytuje žákovi potřebný prostor k samostatnému vyjadřování svých myšlenek, názorů - povzbuzuje žáka k praktickému používání jemu dostupných a zvládnutých výtvarných technik (výzdoba vlastního pokoje, výroba dárků, atd.) - zapojuje žáka do třídních a školních akcí (školní besídky, vystoupení v rámci projektových setkání s ostatními třídami) - zařazuje písně s využitím jmen žáků a učitelů, podporuje kooperaci při výměně hudebních nástrojů a výběru písní, vede žáky k poznávání známých osob, k dorozumívání se s nimi a k reakci na své jméno - povzbuzuje žáka k praktickému používání jemu dostupných a zvládnutých hudebních technik (zaspívat si sám písničku, používat doprovodné nástroje, pustit si CD)
KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ	
<p>Žák dle svých individuálních možností a schopností:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uvědomuje si svoji osobu prostřednictvím svého těla - zná členy své rodiny a osoby ze svého nejbližšího okolí - uplatňuje základní návyky společenského chování - adaptuje se na změny prostředí, uplatňuje získanou 	<ul style="list-style-type: none"> - užívá vhodné metodické postupy, hry a cvičení, jejichž prostřednictvím u žáka utváří vědomí vlastní osoby - prostřednictvím fotografií, obrázků vede žáka k poznávání osob ze svého nejbližšího okolí - rozvíjí sociální komunikaci na verbální i nonverbální úrovni

<p>sebedůvěru při vystupování v neznámém prostředí</p> <ul style="list-style-type: none"> - tvořivě pracuje ve skupině - podílí se na utváření příjemné pracovní atmosféry ve třídě - vytváří si pozitivní představu o sobě samém, a tím podporuje sebedůvěru - prezentuje výsledky své práce v prostorách školy, na příležitostných akcích - využívá získané komunikační dovednosti k vytváření vztahů potřebných k soužití a spolupráci s druhými lidmi - rozpoznává nevhodné a rizikové chování a uvědomuje si jeho možné důsledky 	<ul style="list-style-type: none"> - navozuje příležitosti a podporuje komunikaci mezi žákem a ostatními lidmi - využívá různých příležitostí k procvičování naučených sociálních dovedností - vede žáka ke vzájemnému naslouchání, toleranci, ohleduplnosti - umožňuje žákovi prožitek radosti ze zapojování se do jednoduchých sociálních aktivit - vybízí žáka k možnosti prezentace vlastní práce v prostorách školy - využívá situace vzniklé v rámci hudebních a pohybových aktivit a vede žáka k týmové spolupráci - zdůrazňuje žákovi nebezpečí při pohybových aktivitách a vede ho k osvojování základních pravidel bezpečnosti ve sportu - zapojuje žáka do třídních a školních akcí (školní besídky, soutěže s ostatními třídami, sportovní dny...)
KOMPETENCE PRACOVNÍ	
<p>Žák dle svých individuálních možností a schopností:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podle instrukcí plní zadané jednoduché úkoly - adekvátně reaguje na posouzení své práce - dodržuje základní hygienické návyky a sebeobslužné dovednosti - uplatňuje základní pracovní dovednosti a návyky z různých pracovních oblastí - používá vhodné nástroje, nářadí a pomůcky při práci i v běžném životě - dokáže udržet pořádek na svém pracovním místě i ve třídě a spolupracuje přitom s ostatními - dodržuje zásady bezpečnosti a ochrany zdraví 	<ul style="list-style-type: none"> - aktivně zapojuje žáka do společných i individuálních činností - hodnotí dílčí výkony žáka a poskytuje mu prostor k sebehodnocení (co zvládá, co potřebuje zlepšovat) - názornou demonstrací a posloupností úkonů rozvíjí u žáka schopnost plnit konkrétní úkoly postupně - důsledně vyžaduje od žáka dokončení zadaného úkolu - vede žáka k osvojování si pravidel bezpečnosti práce a základních hygienických a sebeobslužných návyků - zařazuje metody, při nichž si žák osvojuje pracovní postupy v logickém sledu - popisem a předvedením činnosti umožňuje žákovi, aby si osvojil zacházení s předkládanými učebními pomůckami a materiály - využívá různé techniky práce s materiály a tím vede žáka k získání základních manuálních zručností a pracovních dovedností - vytváří podmínky pro soustředěnou práci žáka a důsledně od něj vyžaduje dokončení zadaného úkolu

3.3 ZABEZPEČENÍ VÝUKY ŽÁKŮ S KOMBINACÍ POSTIŽENÍ

V průběhu tvorby celého školního vzdělávacího programu jsme přihlíželi ke specifikům, možnostem a potřebám žáků s různými kombinacemi postižení.

Při výchově, vzdělávání a celkové péči o žáky s kombinovaným postižením vycházíme z lékařských diagnóz a doporučení a z diagnostických závěrů a doporučení speciálně pedagogického centra (SPC). V tomto ohledu jsou pro nás velmi důležité i představy, doporučení a názory zákonných zástupců žáků. Není v silách jednoho člověka obsáhnout veškeré vědomosti a dovednosti, které jsou pro péči o žáky s kombinovaným postižením nezbytné. Proto se snažíme postavit celé naše výchovně vzdělávací působení na spolupráci. A to nejen na spolupráci s lékaři, poradenskými pracovníky, rodiči, zákonnými zástupci žáků a pracovníky Dětského domova. Klíčovou je pro nás zejména spolupráce mezi pedagogickými pracovníky navzájem. Společně se podílíme na výběru a zajištění nových kompenzačních, reedukačních a rehabilitačních pomůcek (rehabilitačních v pedagogickém smyslu), na realizaci různých školních akcí, předáváme si doposud získané vědomosti, potřebné pro zkvalitnění výchovy a vzdělávání žáků s kombinovaným postižením. Formou samostudia, absolvováním akreditovaných kurzů a seminářů se i nadále snažíme přenášet do pedagogické praxe nové metody, techniky a přístupy s cílem, co nejvíce podpořit celkový rozvoj osobnosti žáka a umožnit mu podílet se na svém vlastním životě v co nejvyšší míře.

Po materiální stránce se snažíme zajišťovat a současně i zkvalitňovat výchovu, vzdělávání a celkovou péči o žáky s kombinovaným postižením formou zapůjčování reedukačních, kompenzačních a speciálních didaktických pomůcek z SPC, jejich zakoupením či zhotovením. Žákům se souběžným tělesným postižením se snažíme umožnit vzdělávání prostřednictvím nabídky různých kompenzačních a speciálních didaktických pomůcek, jako jsou např. polohovací pomůcky (polohovací rohlíky, klíny, mezinožní klíny, klín pro nadzvednutí trupu, molitanové válce), speciální židle TOBI s pracovním stolem, speciální židle ARIS a KUBA, masážní pomůcky či speciální pomůcky pro výtvarné a pracovní činnosti (terapeutické nůžky, voskovky pro speciální úchop...). Vzdělávání žáků se souběžným zrakovým postižením se snažíme podpořit nabídkou takových pomůcek, jako je např. světelný panel, doteková koule, plazmová koule, UV světlo, pískovnička s osvětlením či různé reflexní pomůcky. Vzdělávání žáků se souběžným sluchovým postižením realizujeme za pomoci takových kompenzačních a speciálních didaktických pomůcek, jako jsou např. ozvučené kostky, knížky, míče s rolničkami, zvukové loto, zvukové pexeso či hudební rytmické nástroje. V rámci vzdělávání žáků se souběžným narušením komunikačních schopností využíváme např. logopedická zrcadla či různé logopedické učební materiály. Vzdělávání žáků s autismem a autistickými rysy se snažíme zkvalitnit nabídkou pomůcek, podporujících strukturované učení. V rámci celého výchovně vzdělávacího procesu využíváme u žáků s kombinovaným postižením také nejrůznější počítačové programy.

Komplexní rozvoj osobnosti žáka s kombinovaným postižením se snažíme podpořit nabídkou předmětů speciálně pedagogické péče, nabídkou speciálně pedagogických postupů a alternativních metod výuky. Žákům se souběžným narušením komunikačních schopností, zrakovým, sluchovým či tělesným postižením je věnována logopedická péče, zajišťovaná jedním z pedagogických pracovníků. Tato péče je realizována zejména formou konzultací, doporučení a metodického vedení ostatních pedagogických pracovníků. Žákům, jimž se nedaří osvojit si schopnost dorozumívání verbální cestou, nabízíme metody alternativní a augmentativní komunikace, jako je např. VOKS, MAKATON, znakování pro batolata Baby Sign či

znak do řeči. Rozvoj preverbálních a verbálních schopností žáků s kombinovaným postižením se snažíme podpořit i prostřednictvím metod Orofaciální regulační terapie Castilla Moralese a konceptu Bazální stimulace. U žáků se souběžným zrakovým postižením uplatňujeme různé techniky a postupy zrakové stimulace, reedukační postupy při narušeném binokulárním vidění, vytváříme učební materiály ve zvětšeném písmu, volíme pro výuku kontrastní materiály, barvy a tvary. Při vzdělávání žáků s autismem a autistickými rysy vycházíme z principů a zásad TEACCH programu.

V souladu s podmínkami, stanovenými Rámcovým vzdělávacím programem (RVP ZŠ) zabezpečujeme vzdělávání žáků s kombinovaným postižením v bezbariérovém prostředí a za přítomnosti asistentů pedagoga.

3.4 PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

Z průřezových témat uvedených v Rámcovém vzdělávacím programu zařazujeme do výchovně vzdělávacího procesu našich žáků celkem čtyři průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova
- Multikulturní výchova
- Environmentální výchova
- Mediální výchova

Zvolená průřezová témata jsme zpracovali v rámci Školního vzdělávacího programu do souhrnných tabulek a současně je uvádíme v rámci jednotlivých vyučovacích předmětů. V závěru každého vyučovacího období jsou průřezová témata společně s mezipředmětovými vztahy koncipována do samostatné tabulky. Průřezová témata jsme v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem rozpracovali do tematických okruhů, přičemž všechny tematické okruhy uvedené v Rámcovém vzdělávacím programu jsou současně obsaženy i ve Školním vzdělávacím programu.

Průřezové téma Osobnostní a sociální výchova zařazujeme jako integrativní součást vzdělávacího obsahu všech vyučovacích předmětů, a to zejména pro jeho přínos k rozvoji osobnosti žáka v oblasti vědomostí, dovedností, schopností, postojů i hodnot. Svým charakterem podporuje uvedené průřezové téma osvojování učiva, obsaženého v jednotlivých vyučovacích předmětech a současně přispívá k rozvíjení klíčových kompetencí.

Průřezové téma Multikulturní výchova zařazujeme jako integrativní součást vzdělávacího obsahu předmětů Hudební, Výtvarná a Tělesná výchova, Výchova ke zdraví, Člověk a jeho svět, Člověk a svět práce. Obsah jednotlivých tematických okruhů koresponduje se zaměřením jednotlivých předmětů, a tím podporuje jejich osvojování a rozvoj klíčových kompetencí. Současně jsou žáci vedeni k utváření pozitivních postojů a přátelských vztahů k lidem, bez ohledu na příslušnost k etnické, kulturní či sociokulturní skupině.

Průřezové téma Environmentální výchova zařazujeme jako integrativní součást vzdělávacího obsahu předmětů Člověk a jeho svět, Člověk a příroda, Člověk a svět práce, Výchova ke zdraví a Tělesná výchova. Obsah jednotlivých tematických okruhů koresponduje se zaměřením jednotlivých předmětů, a tím podporuje jejich osvojování a rozvoj klíčových kompetencí. Stěžejním důvodem pro zařazení Environmentální výchovy do vzdělávání žáků naší školy je i skutečnost, že rozvíjí vědomosti, dovednosti a postoje důležité pro utváření kladného vztahu k životnímu prostředí a k ochraně přírody.

Průřezové téma Mediální výchova zařazujeme jako integrativní součást vzdělávacího obsahu předmětů Čtení, Psaní, Řečová výchova, Informační a komunikační technologie, Člověk a společnost. Obsah jednotlivých tematických okruhů koresponduje se zaměřením jednotlivých předmětů a tím podporuje jejich osvojování a rozvoj klíčových kompetencí. Současně podporuje Mediální výchova svým charakterem utváření hodnotících postojů k mediálním sdělením.

Průřezové téma: OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Tematický okruh	1. -3. ročník Název předmětu	4. -6. ročník Název předmětu	7. -10. ročník Název předmětu
Osobnostní rozvoj			
- Rozvoj schopností poznávání	Čtení, Psaní, Řečová výchova, Matematika, Počítače, Člověk a jeho svět, Hudební výchova, Výtvarná výchova, Tělesná výchova, Člověk a svět práce	Čtení, Psaní, Řečová výchova, Matematika, Informační a komunikační technologie, Člověk a jeho svět, Hudební výchova, Výtvarná výchova, Tělesná výchova, Člověk a svět práce	Čtení, Psaní, Řečová výchova, Hudební výchova, Výtvarná výchova, Výchova ke zdraví
- Sebepoznání a sebepojetí	Člověk a jeho svět, Hudební výchova, Výtvarná výchova, Tělesná výchova, Člověk a svět práce	Člověk a jeho svět, Hudební výchova, Výtvarná výchova, Tělesná výchova, Člověk a svět práce	Člověk a společnost, Člověk a příroda, Hudební výchova, Výtvarná výchova, Výchova ke zdraví, Tělesná výchova, Člověk a svět práce
- Seberegulace a sebeorganizace	Tělesná výchova, Člověk a svět práce	Matematika, Tělesná výchova, Člověk a svět práce	Matematika, Tělesná výchova, Člověk a svět práce
- Psychohygienu	Hudební výchova, Výtvarná výchova, Tělesná výchova	Hudební výchova, Výtvarná výchova, Tělesná výchova	Hudební výchova, Výtvarná výchova, Výchova ke zdraví, Tělesná výchova
Sociální rozvoj			
- Poznávací schopnosti	Řečová výchova, Člověk a jeho svět, Hudební výchova, Výtvarná výchova, Tělesná výchova	Řečová výchova, Hudební výchova, Výtvarná výchova, Tělesná výchova	Řečová výchova, Hudební výchova, Výtvarná výchova, Výchova ke zdraví, Tělesná výchova
- Mezilidské vztahy	Člověk a jeho svět, Hudební výchova, Výtvarná výchova, Tělesná výchova, Člověk a svět práce	Člověk a jeho svět, Hudební výchova, Výtvarná výchova, Tělesná výchova, Člověk a svět práce	Člověk a společnost, Hudební výchova, Výtvarná výchova, Výchova ke zdraví, Tělesná výchova, Člověk a svět práce
- Komunikace	Čtení, Psaní, Řečová výchova, Hudební výchova, Výtvarná výchova, Tělesná výchova, Člověk	Čtení, Psaní, Řečová výchova, Hudební výchova, Výtvarná výchova, Tělesná výchova, Člověk a svět práce	Čtení, Psaní, Řečová výchova, Člověk a společnost, Hudební výchova, Výtvarná výchova,

	a svět práce		Výchova ke zdraví, Tělesná výchova, Člověk a svět práce
- Spolupráce a soutěživost	Řečová výchova, Hudební výchova, Výtvarná výchova, Tělesná výchova, Člověk a svět práce	Řečová výchova, Hudební výchova, Výtvarná výchova, Tělesná výchova, Člověk a svět práce	Řečová výchova, Hudební výchova, Výtvarná výchova, Tělesná výchova, Člověk a svět práce
Morální rozvoj			
- Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	Tělesná výchova, Člověk a svět práce	Člověk a jeho svět, Tělesná výchova, Člověk a svět práce	Matematika, Člověk a společnost, Člověk a příroda, Výchova ke zdraví, Tělesná výchova, Člověk a svět práce
- Hodnoty, postoje, praktická etika	Člověk a jeho svět, Tělesná výchova, Člověk a svět práce	Člověk a jeho svět, Tělesná výchova, Člověk a svět práce	Člověk a společnost, Výchova ke zdraví, Tělesná výchova, Člověk a svět práce

Průřezové téma: MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA			
Tematický okruh	1. -3. ročník Název předmětu	4. -6. ročník Název předmětu	7. -10. ročník Název předmětu
Kulturní rozdíly	Hudební výchova, Výtvarná výchova	Hudební výchova, Výtvarná výchova	Člověk a společnost, Hudební výchova, Výtvarná výchova, Výchova ke zdraví
Lidské vztahy	Člověk a jeho svět, Hudební výchova, Výtvarná výchova, Tělesná výchova, Člověk a svět práce	Člověk a jeho svět, Hudební výchova, Výtvarná výchova, Tělesná výchova, Člověk a svět práce	Člověk a společnost, Hudební výchova, Výtvarná výchova, Výchova ke zdraví, Tělesná výchova, Člověk a svět práce
Etnický původ	Výtvarná výchova	Výtvarná výchova	Člověk a společnost, Výtvarná výchova, Výchova ke zdraví

Průřezové téma: ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA			
Tematický okruh	1. -3. ročník Název předmětu	4. -6. ročník Název předmětu	7. -10. ročník Název předmětu
Ekosystémy	Člověk a jeho svět, Tělesná výchova	Člověk a jeho svět, Tělesná výchova	Člověk a příroda, Tělesná výchova, Člověk a svět práce
Základní podmínky života	Člověk a svět práce	Člověk a svět práce	Člověk a příroda, Výchova ke zdraví, Člověk a svět práce
Lidské aktivity a problémy životního prostředí	Člověk a svět práce	Člověk a jeho svět, Člověk a svět práce	Člověk a příroda, Člověk a svět práce
Vztah člověka k prostředí	Tělesná výchova, Člověk a svět práce	Tělesná výchova, Člověk a svět práce	Člověk a příroda, Výchova ke zdraví, Tělesná výchova, Člověk a svět práce

Průřezové téma: MEDIÁLNÍ VÝCHOVA			
Tematický okruh	1. -3. ročník Název předmětu	4. -6. ročník Název předmětu	7. -10. ročník Název předmětu
Vnímání mediálních sdělení	Čtení, Psaní, Řečová výchova	Řečová výchova	Informační a komunikační technologie
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	Řečová výchova	Čtení, Psaní, Řečová výchova	Informační a komunikační technologie
Fungování a vliv médií ve společnosti			Čtení, Psaní, Řečová výchova, Informační a komunikační technologie, Člověk a společnost

4. UČEBNÍ PLÁN

4.1 UČEBNÍ PLÁN - DÍL I. – VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE STŘEDNĚ TĚŽKÝM MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM

Předmět	1. stupeň						Týdenní čas. dotace	2. stupeň				Týdenní čas. dotace
	1.	2.	3.	4.	5.	6.		7.	8.	9.	10.	
Čtení	2	2	3	3	3	3	16	3	3	3	3	12
Psaní	1	1	2	2	2	2	10	2	2	2	1	7
Řečová výchova	2	2	2	2	2	2	12	1	1	1	1	4
Matematika a její aplikace	2	2	2	2	2	2	12	3	3	3	3	12
Počítače	0+ 1	0+1	0+1	0+1	-	-	0+4	-	-	-	-	
Informační a komunikační technologie					1	1	2	1+1	1+1	1	1+1	4+3
Člověk a jeho svět	2	2	3	3	3	3	16	-	-	-	-	
Člověk a společnost	-	-	-	-	-	-		2	2	2	2	8
Člověk a příroda	-	-	-	-	-	-		3	3	3	3	12
Hudební výchova	2	2	2	2	2	2	12	1+1	1+1	1+1	1+1	4+4
Výtvarná výchova	1	1	1	1	1	1	6	1	1	1	1	4
Výchova ke zdraví	-	-	-	-	-	-		-	-	1	1	2
Tělesná výchova	3+ 1	3+1	3+1	3+1	3+1	3+1	18+6	3+1	3+1	3+1	3+1	12+4
Člověk a svět práce	3	3	3	4	4	4	21	5	5	6	6	22
Celkem	20	20	23	24	24	24	125+10	28	28	29	29	103+11

POZNÁMKY K UČEBNÍMU PLÁNU

Disponibilní časová dotace je vyznačena jako +

Čtení je součástí vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace. Vyučuje se ve všech ročnících, celková týdenní časová dotace na 1. stupni činí 16 hodin, na 2. stupni 12 hodin. **Zkratka vyučovacího předmětu je Čte.**

Psaní je součástí vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace. Vyučuje se ve všech ročnících, celková týdenní časová dotace na 1. stupni činí 10 hodin, na 2. stupni 7 hodin. **Zkratka vyučovacího předmětu je Ps.**

Řečová výchova je součástí vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace. Vyučuje se ve všech ročnících, celková týdenní časová dotace na 1. stupni činí 12 hodin, na 2. stupni 4 hodiny. **Zkratka vyučovacího předmětu je ŘV.**

Matematika je součástí vzdělávací oblasti Matematika a její aplikace. Vyučuje se ve všech ročnících, celková týdenní časová dotace na 1. stupni činí 12 hodin, na 2. stupni 12 hodin. **Zkratka vyučovacího předmětu je M.**

Počítače je název nově vytvořeného vyučovacího předmětu, který je součástí vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie. Vyučuje se na 1. stupni v 1. – 4. ročníku. Pro tento předmět jsme využili 4 hodiny disponibilní dotace, v každém ročníku se vyučuje 1 hodina týdně. **Zkratka vyučovacího předmětu je Po.**

Informační a komunikační technologie je součástí stejnojmenné vzdělávací oblasti. Vyučuje se na 1. stupni v 5. a 6. ročníku s celkovou týdenní časovou dotací 2 hodiny, na 2. stupni 4 hodiny týdně. Na 2. stupni je předmět posílen o 3 hodiny disponibilní dotace. **Zkratka vyučovacího předmětu je Inf.**

Člověk a jeho svět je součástí stejnojmenné vzdělávací oblasti. Vyučuje se ve všech ročnících 1. stupně, celková týdenní časová dotace je 16 hodin. **Zkratka vyučovacího předmětu je Člsv.**

Člověk a společnost je součástí stejnojmenné vzdělávací oblasti. Vyučuje se ve všech ročnících 2. stupně, celková týdenní časová dotace je 8 hodin. **Zkratka vyučovacího předmětu je ČaS.**

Člověk a příroda je součástí stejnojmenné vzdělávací oblasti. Vyučuje se ve všech ročnících 2. stupně, celková týdenní časová dotace je 12 hodin. **Zkratka vyučovacího předmětu je ČPř.**

Hudební výchova je součástí vzdělávací oblasti Umění a kultura. Vyučuje se ve všech ročnících, celková týdenní časová dotace na 1. stupni činí 12 hodin, na 2. stupni 8 hodin – ve všech ročnících 2. stupně je předmět posílen o jednu disponibilní hodinu. **Zkratka vyučovacího předmětu je Hv.**

Výtvarná výchova je součástí vzdělávací oblasti Umění a kultura. Vyučuje se ve všech ročnících, celková týdenní časová dotace na 1. stupni činí 6 hodin, na 2. stupni 4 hodiny. **Zkratka vyučovacího předmětu je Vv.**

Výchova ke zdraví je součástí vzdělávací oblasti Člověk a zdraví. Vyučuje se v 9. a 10. ročníku 2. stupně, v každém ročníku 1 hodinu. **Zkratka vyučovacího předmětu je VZ.**

Tělesná výchova je součástí vzdělávací oblasti Člověk a zdraví. Vyučuje se ve všech ročnících, celková týdenní časová dotace na 1. stupni činí 24 hodin, v každém ročníku je předmět posílen o jednu disponibilní hodinu. Na 2. stupni je celková týdenní časová dotace 16 hodin, v každém ročníku je předmět posílen o jednu disponibilní hodinu. **Zkratka předmětu je Tv.**

Člověk a svět práce je součástí stejnojmenné vzdělávací oblasti. Vyučuje se ve všech ročnících, celková týdenní časová dotace na 1. stupni činí 21 hodin, na 2. stupni 22 hodin. **Zkratka předmětu je ČaSP.**

4.2 UČEBNÍ PLÁN – DÍL II. VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ S TĚŽKÝM MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM A SOUBĚŽNÝM POSTIŽENÍM VÍCE VADAMI

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	Týdenní čas.dotace
Předmět											
Rozumová výchova	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50
Smyslová výchova	4+1	4+1	4+1	4+1	4+1	4+1	4+1	4+1	4+1	4+1	40+10
Hudební výchova	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1	1	10+8
Zdravotně pohybová výchova	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	60
Pracovní a výtvarná výchova	2	2	2	2	3	3	4	4	4+1	4+1	30+2
Celkem	20	20	20	20	21	21	22	22	22	22	210

POZNÁMKY K UČEBNÍMU PLÁNU

Disponibilní časová dotace je označena jako +.

Rozumová výchova je integrovaný předmět vytvořený spojením dvou oborů - Rozumová výchova a Řečová výchova ze vzdělávací oblasti Člověk a komunikace. Vyučuje se ve všech ročnících, celková týdenní časová dotace činí 50 hodin. **Zkratka předmětu je RV.**

Smyslová výchova je součástí vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět. Vyučuje se ve všech ročnících, celková týdenní časová dotace činí 50 hodin, předmět je v každém ročníku posílen o jednu disponibilní hodinu. **Zkratka předmětu je SmyV.**

Hudební výchova je součástí vzdělávací oblasti Umění a kultura. Vyučuje se ve všech ročnících, celková týdenní časová dotace činí 18 hodin, předmět je v 1. - 8. ročníku posílen o jednu disponibilní hodinu. **Zkratka předmětu je Hv.**

Zdravotně pohybová výchova je integrovaný předmět vytvořený spojením dvou oborů - Pohybová výchova a Zdravotní tělesná výchova nebo Rehabilitační tělesná výchova ze vzdělávací oblasti Člověk a zdraví. Vyučuje se ve všech ročnících, celková týdenní časová dotace činí 60 hodin.

Zkratka předmětu je ZPv.

Pracovní a výtvarná výchova je integrovaný předmět vytvořený spojením dvou oborů - Pracovní výchova ze vzdělávací oblasti Člověk a svět práce a Výtvarná výchova ze vzdělávací oblasti Umění a kultura. Vyučuje se ve všech ročnících, celková týdenní časová dotace činí 32 hodin.

Předmět je v 9. – 10. ročníku posílen o jednu disponibilní hodinu. **Zkratka předmětu je PvVv.**

5. UČEBNÍ OSNOVY

DÍL I. – VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE STŘEDNĚ TĚŽKÝM MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM

5.1 Vyučovací předmět: ČTENÍ

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět Čtení je součástí vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace. Vyučuje se v 1. – 10. ročníku jako samostatný předmět. V 1. a ve 2. ročníku je vyučován celkem 2 hodiny týdně, ve 3. – 10. ročníku celkem 3 hodiny týdně. S ohledem na specifika pozornosti a snadnou unavitelnost žáků je předmět v rámci organizace vyučovacího dne součástí blokového vyučování.

Výuka probíhá především v kmenové třídě.

Hlavními metodami pro výuku čtení je analyticko – syntetická metoda a metoda globálního čtení. Dále je využíváno i čtení sociální.

Při výuce jsou uplatňovány didaktické zásady, zejména pak zásada komplexního rozvoje žáka, individuálního přístupu, přiměřenosti, názornosti, systematickosti a trvalosti. Zejména při osvojování nového učiva je uplatňován multisenzorický přístup.

Vyučování probíhá individuální, skupinovou i frontální formou.

Předmět Čtení je zaměřen na rozvíjení smyslového vnímání, pozornosti, paměti, myšlení a řeči a na postupné osvojování dovednosti číst s porozuměním.

Naším cílem je, aby žák po získání základů vzdělání dle svých individuálních možností a schopností:

- měl kladný vztah ke čtení
- dokázal číst slova, věty a jednoduchý text s porozuměním
- dokázal přečtený text reprodukovat
- používal osvojené čtenářské dovednosti v různých situacích, zejména pak v situacích běžného dne

Hodnocení

Ve 3., 6. a 10. ročníku jsou pro hodnocení směrodatné očekávané výstupy 1., 2. a 3. období. V ostatních ročnících je žák hodnocen dle splnění části daných výstupů.

Důležitým kritériem pro hodnocení žáka je také jeho celkový přístup k práci.

Výchovné a vzdělávací strategie, které směřují k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí:

1. Kompetence k učení:

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- ovládá základy čtení a využívá je ke svému vzdělávání
- používá učebnice a učební materiály, pomůcky
- projevuje zájem o nové poznatky
- uplatňuje získané zkušenosti v praktickém životě

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- zařazuje do výuky logopedická cvičení (gymnastika mluvidel) a tím dbá na správnou výslovnost, tempo řeči, pravidelné dýchání
- zařazuje cvičení k rozvoji zrakového a sluchového vnímání
- aplikuje vhodné metody čtení dle stupně postižení a individuálních možností žáka – analyticko – syntetická, globální čtení, sociální čtení
- motivuje žáka vhodným způsobem k osvojení a postupnému zdokonalování čtenářských dovedností
- předkládá odpovídající učební pomůcky

2. Kompetence komunikativní:

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- komunikuje s lidmi verbálně nebo neverbálními formami komunikace
- chápe obsah čteného textu
- dokáže přečtený text reprodukovat
- chápe jednoduché, běžně užívané texty, záznamy a obrazové materiály

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- poskytuje žákovi potřebný prostor a dostatek času k samostatnému vyjadřování svých názorů, myšlenek, pocitů
- aktivně zapojuje žáka do dění ve třídě (rituály - ranní kruh, společné akce třídy...)
- používá různé strategie (řízený dialog, jednoduchá diskuse...), které vedou k rozvíjení komunikace
- povzbuzuje žáka k používání čtenářských technik, které zvládá
- předkládá širokou škálu vhodných názorných textů (např. pracovní postup)

3. Kompetence pracovní:

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- podle instrukcí plní zadané jednoduché úkoly
- přijímá posouzení výsledků své práce
- soustředí se na pracovní výkon, spojený se čtením a je schopen vytrvat při jeho plnění

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- aktivně zapojuje žáka do společných i individuálních činností
- hodnotí dílčí výkony žáka a poskytuje mu prostor k sebehodnocení (co zvládá, co potřebuje zlepšovat)
- názornou demonstrací a posloupností úkonů rozvíjí u žáka schopnost plnit konkrétní úkoly postupně
- vytváří podmínky pro soustředěnou práci žáka a důsledně od něj vyžaduje dokončení zadaného úkolu

Očekávané výstupy – 1. období (1. – 3. ročník)	Učivo
<p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dbát na správnou výslovnost, tempo řeči a pravidelné dýchání • číst slabiky a dvojslabičná slova, skládat slova ze slabik • tvořit věty podle obrázků • orientovat se na stránce i řádku • chápat obsah krátkých vět doplněných obrázkem	<ul style="list-style-type: none"> • cvičení motoriky mluvidel, dechová, fonační a artikulační cvičení, rozvoj slovní zásoby, rytmizace tempa řeči • diferenciační cvičení pro rozvoj zrakového a sluchového vnímání, cvičení pro rozvoj paměti, cvičení na rozvoj záměrné pozornosti a prostorové orientace • příprava na čtení, seznámení s leporely, vhodnými dětskými časopisy a knihami, motivace – vzbuzení zájmu ke čtení, častý poslech hlasitého předčítání krátkých textů, práce s obrázky • tvoření vět k obrázkům, chápání obsahu vět • orientace na řádku, čtení zleva doprava, orientace na stránce • práce s PC programy <p>ČTENÍ ANALYTICKO – SYNTETICKOU METODOU</p> <ul style="list-style-type: none"> • vyvozování hlásek a písmen, dělení a skládání slabik a slov • čtení písmen, slabik, slov, tvoření jednoduchých vět • čtení číslic a čísel

	<ul style="list-style-type: none"> • reprodukce jednoduchého textu <p>ČTENÍ GLOBÁLNÍ METODOU</p> <ul style="list-style-type: none"> • diferenciační cvičení – rozlišování a přiřazování stejných skutečných předmětů ve dvojicích, rozlišování a přiřazování obrázků ke skutečným předmětům, tvoření dvojic stejných obrázků • porozumění a zapamatování pojmu – vybírání a vyhledávání daného obrázku na slovní pokyn • pojmenovávání obrázků • přiřazování slov k obrázkům a čtení slov • situační obrázky • písmena A – I jako spojky mezi dvěma obrázky • tvoření vět se slovy, které pojmově znamenají činnost • čtení číslic a čísel
--	---

Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
<p><i>Psaní</i> – rozvoj smyslového vnímání, pozornosti a paměti, rozvoj směrové orientace, orientace na řádku, na stránce a v prostoru, psaní písmen, slabik, slov a jednoduchých vět, psaní číslic a čísel</p> <p><i>Řečová výchova</i> – cvičení motoriky mluvidel, dechová, fonační a artikulační cvičení, rozvoj slovní zásoby, správná výslovnost, tvoření vět k obrázkům, reprodukce jednoduchého textu, poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, básniček a říkadel</p> <p><i>Matematika</i> – řazení předmětů zleva doprava, orientace v prostoru, na řádku, na stránce, čtení číslic a čísel</p> <p><i>Počítače</i> – zhlédnutí pohádky, filmu, poslech říkadel, prohlížení obrázků, fotografií, alfanumerická klávesnice, práce s výukovými a zábavnými programy</p>	<p><i>Osobnostní a sociální výchova</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tematický okruh Osobnostní rozvoj – Téma Rozvoj schopností poznávání • Tematický okruh Sociální rozvoj – Téma Komunikace <p><i>Mediální výchova</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tematický okruh Vnímání mediálních sdělení

<p><i>Člověk a jeho svět</i> - čtení slov a jednoduchých textů, které obsahově souvisí s učivem, poznávání a pojmenovávání činností, předmětů a jevů, znalost vlastního jména a příjmení</p> <p><i>Hudební výchova</i> – vnímání a rozlišování zvuků, dechová cvičení, rytmizace říkadel, jednoduchá rytmická cvičení, fonační a intonační cvičení, práce se slovem, hry se slovy</p>	
---	--

Očekávané výstupy – 2. období (4. – 6. ročník)	Učivo
<p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zvládat čtení probraných tiskacích i psacích písmen • rozlišit stejně znějící slova různého významu • umět reprodukovat krátký text podle ilustrací a návodných otázek • orientovat se ve větě • číst s porozuměním jednoduché věty • přednášet krátké říkanky a básničky 	<ul style="list-style-type: none"> • poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, básniček a říkadel • rytmizace slov a vět • práce s PC <p>ČTENÍ ANALYTICKO – SYNTETICKOU METODOU</p> <ul style="list-style-type: none"> • upevňování a procvičování čtení písmen, slabik, slov a jednoduchých vět z 1. období • postupné osvojování a upevňování čtení dalších písmen, slabik a slov • čtení číslic a čísel • orientace ve větě, čtení jednoduchých vět • čtení krátkého textu s porozuměním, reprodukce krátkého textu <p>ČTENÍ GLOBÁLNÍ METODOU</p> <ul style="list-style-type: none"> • upevňování a procvičování učiva z 1. období • postupné osvojování a upevňování čtení dalších slov • čtení číslic a čísel • orientace ve větě, tvoření a čtení vět ze známých slov • doplňování významově vhodného slova, vyjadřujícího činnost mezi dvěma obrázky, přečtení utvořené věty • analýza slov na slabiky, písmena • procvičování syntézy – doplňovačky, hry se slovy • reprodukce krátkého textu

Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
<p><i>Psaní</i> – psaní písmen, slabik, slov a jednoduchých vět, psaní číslic a čísel</p> <p><i>Řečová výchova</i> – rozšiřování slovní zásoby, správná výslovnost, tvoření vět k obrázkům, reprodukce jednoduchého textu, poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, básniček a říkadel</p> <p><i>Matematika</i> - čtení číslic a čísel</p> <p><i>Informační a komunikační technologie</i> – práce s vybranými výukovými programy, práce v textovém editoru</p> <p><i>Člověk a jeho svět</i> - čtení slov a jednoduchých textů, které obsahově souvisí s učivem, rozšiřování slovní zásoby</p> <p><i>Hudební výchova</i> – rytmičtá slov a vět, práce se slovem, hry se slovy</p>	<p><i>Osobnostní a sociální výchova</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tematický okruh Osobnostní rozvoj – Téma Rozvoj schopností poznávání • Tematický okruh Sociální rozvoj – Téma Komunikace <p><i>Mediální výchova</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tematický okruh Interpretace mediálních vztahů a reality

Očekávané výstupy – 3. období (7. – 10. ročník)	Učivo
<p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • číst všechna tiskací i psací písmena • zvládat čtení krátkého jednoduchého textu • orientovat se ve čteném textu • zapamatovat si obsah přečteného textu a umět reprodukovat snadný krátký text • přednášet říkanky a básničky • získat pozitivní vztah k literatuře • orientovat se v jednoduchých návodech podle obrázků 	<ul style="list-style-type: none"> • práce s textem – prohlubování čtenářských dovedností – obrázkové knihy, časopisy, návody k použití výrobků, recepty • poslech a reprodukce – poslech pohádek, příběhů, reprodukce přečteného • recitace, dramatizace • orientace v dětských mapách a atlasech • orientace v textu tichým čtením • práce s PC <p>ČTENÍ ANALYTICKO – SYNTETICKOU METODOU</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • upevňování a procvičování čtených slabik, slov a jednoduchých vět z 2. období • postupné osvojování a upevňování čtení dalších písmen, slabik a slov • plynulé čtení slabik, slov a vět s porozuměním • čtení jednoduchých textů s porozuměním • čtení číslic a čísel <p>ČTENÍ GLOBÁLNÍ METODOU</p> <ul style="list-style-type: none"> • upevňování a procvičování učiva z 2. období • postupné osvojování a upevňování čtení dalších slov a vět • tvoření a čtení krátkých textů s porozuměním • analýza slov na slabiky, písmena • procvičování syntézy – doplňovačky, hry se slovy • čtení číslic a čísel
--	--

Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
------------------------------	-------------------------

<p><i>Psaní</i> – psaní písmen, slabik, slov a jednoduchých vět, psaní číslic a čísel</p> <p><i>Řečová výchova</i> – rozšiřování slovní zásoby a rozvoj souvislého vyjadřování, rytmizace a melodie věty, reprodukce krátkého textu, dramatizace krátkých příběhů a pohádek, formulace krátkých sdělení, tvorba jednoduchých otázek a odpovědí, diskuze a rozhovory</p> <p><i>Matematika</i> - čtení číslic a čísel</p> <p><i>Informační a komunikační technologie</i> – práce s vybranými výukovými programy, základy práce s internetem</p> <p><i>Člověk a společnost, Člověk a příroda, Výchova ke zdraví</i> - čtení slov a jednoduchých textů, které obsahově souvisí s učivem uvedených předmětů, rozšiřování slovní zásoby</p> <p><i>Hudební výchova</i> – rytmizace slov a vět, práce se slovem, hry se slovy</p>	<p><i>Osobnostní a sociální výchova</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tematický okruh Osobnostní rozvoj – Téma Rozvoj schopností poznávání • Tematický okruh Sociální rozvoj – Téma Komunikace <p><i>Mediální výchova</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tematický okruh Fungování a vliv médií ve společnosti
---	--

Vyučovací předmět: PSANÍ

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět Psaní je součástí vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace. Vyučuje se v 1. – 10. ročníku jako samostatný předmět. V 1. a ve 2. ročníku je vyučován celkem 1 hodinu týdně, ve 3. – 9. ročníku celkem 2 hodiny týdně, v 10. ročníku 1 hodinu týdně. S ohledem na specifika pozornosti a snadnou unavitelnost žáků je předmět v rámci organizace vyučovacího dne součástí blokového vyučování.

Výuka probíhá především v kmenové třídě.

Hlavními metodami pro výuku psaní je analyticko – syntetická metoda a psaní hůlkovým písmem.

Při výuce jsou uplatňovány didaktické zásady, zejména pak zásada komplexního rozvoje žáka, individuálního přístupu, přiměřenosti, názornosti, systematickosti a trvalosti. Zejména při osvojování nového učiva je uplatňován multisenzorický přístup.

Vyučování probíhá individuální, skupinovou i frontální formou.

Při samotném nácviu psaní se snažíme o souhru a součinnost motorického, kinetického a sluchového analyzátoru, proto každý cvik doprovázíme jakýmkoli hlasovým projevem – slovem, říkankou, melodií.

Od velkých pohybů celou paží přecházíme k pohybům stále menším, zapojujeme a uvolňujeme zápěstí. Pozvolna přecházíme od jednoduchých grafických prvků, tzn. hrubších a snadnějších pohybů k pohybům jemnějším. Postupně zmenšujeme a vymezujeme psací plochu. Každý cvik mnohonásobně opakujeme, čímž se snažíme o úplné zmechanizování pohybu.

Předmět psaní je zaměřen na rozvíjení smyslového vnímání, pozornosti, paměti, myšlení a řeči, jemné motoriky, vizuomotoriky a grafomotoriky a na postupné osvojování dovednosti psát.

Naším cílem je, aby žák po získání základů vzdělání dle svých individuálních možností a schopností:

- měl kladný vztah ke psaní
- dokázal psát slova, věty a jednoduchý text s porozuměním
- dokázal v případě potřeby i v situacích běžného dne účelně používat psanou formu řeči

Hodnocení

Ve 3., 6. a 10. ročníku jsou pro hodnocení směrodatné očekávané výstupy 1., 2. a 3. období. V ostatních ročnících je žák hodnocen dle splnění části daných výstupů.

Důležitým kritériem pro hodnocení žáka je také jeho celkový přístup k práci.

Výchovné a vzdělávací strategie, které směřují k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí:

1. Kompetence k učení:

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- ovládá základy psaní a využívá je ke svému vzdělávání
- používá učebnice, učební materiály a učební pomůcky
- uplatňuje získané zkušenosti v praktickém životě

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- zařazuje cvičení k rozvoji zrakového a sluchového vnímání, k rozvoji jemné motoriky, grafomotoriky a tvarové představivosti
- aplikuje vhodné metody psaní dle stupně postižení a individuálních možností žáka
- motivuje žáka vhodným způsobem k osvojení a postupnému zdokonalování dovednosti psát
- předkládá žákovi odpovídající učební pomůcky a materiály
- popisem a předvedením činnosti umožňuje žákovi, aby si osvojl zacházení s předkládanými učebními pomůckami a materiály
- motivuje a vede žáka k uplatňování získaných zkušeností v praktickém životě

2. Kompetence komunikativní:

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- komunikuje s lidmi verbálně nebo neverbálními formami komunikace
- rozumí psanému textu a dokáže jej reprodukovat
- zvládá jednoduchou formu písemné komunikace

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- poskytuje žákovi potřebný prostor a dostatek času k samostatnému vyjadřování svých názorů, myšlenek, pocitů
- aktivně zapojuje žáka do dění ve třídě a ve škole (rituály - ranní kruh, společné akce třídy a školy)
- využívá vhodných metodických postupů, her a cvičení, které u žáka rozvíjí a podporují porozumění psanému textu
- podporuje a vede žáka k využívání psané formy komunikace

3. Kompetence pracovní:

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- má osvojené základní hygienické návyky, spojené se psaním
- podle instrukcí plní zadané jednoduché úkoly
- soustředí se na pracovní výkon, spojený se psaním a je schopen vytrvat při jeho plnění
- přijímá posouzení výsledků své práce

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- dbá u žáka na správné sezení a držení těla při psaní
- názornou demonstrací a posloupností úkonů rozvíjí u žáka schopnost plnit konkrétní úkoly postupně a podle instrukcí
- vytváří podmínky pro soustředěnou práci žáka a důsledně od něj vyžaduje dokončení zadaného úkolu
- hodnotí dílčí výkony žáka a poskytuje mu prostor k sebehodnocení (co zvládá, co potřebuje zlepšovat)

Očekávané výstupy – 1. období (1. – 3. ročník)	Učivo
<p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dodržovat správné držení psacího náčiní • vyvodit písmena podle obrázků • odlišovat délku samohlásek • psát velká hůlková písmena • psát a spojovat písmena a tvořit slabiky • zvládat základní hygienické návyky spojené se psaním • napsat hůlkovým písmem své jméno 	<ul style="list-style-type: none"> • rozvoj jemné motoriky a vizuomotoriky manipulačními činnostmi (navlékání korálků, vytrhávání a vystřihování papíru, modelování, malování, manipulace s drobnými předměty atd.) • řazení předmětů zleva doprava • rozvíjení sluchového a zrakového vnímání, paměti a záměrné pozornosti • rozvoj řeči • rozeznávání hlásek a délky samohlásek • směrová orientace, orientace na řádku a na stránce, orientace v prostoru • rozvoj pohybové paměti • nácvik správného držení psacího náčiní • vymalovávání, obkreslování, obtahování • uvolňovací a grafomotorická cvičení s říkankami, motivace ke psaní • základní hygienické návyky spojené se psaním – správné sezení a držení těla, relaxace • práce s PC

	<p>PSANÍ ANALYTICKO – SYNTETICKOU METODOU</p> <ul style="list-style-type: none"> • psaní tvarových prvků písmen v liniatuře, rytmizace grafického záznamu v liniatuře • nácvik psaní písmen, rytmizace tahu • spojování písmen do slabik a slov • psaní jednoduchých vět • nácvik psaní vlastního jména hůlkovým písmem velké abecedy • psaní číslic a čísel <p>PSANÍ HŮLKOVÝM PÍSMEM – HŮLKOVÁ PÍSANKA</p> <ul style="list-style-type: none"> • průpravná cvičení • nácvik tvarových prvků písmen v liniatuře, rytmizace • nácvik psaní hůlkového písma, rytmizace písma • psaní slabik ze známých písmen, psaní slov • psaní jednoduchých vět • nácvik psaní vlastního jména hůlkovým písmem velké abecedy • psaní číslic a čísel
--	--

Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
<p><i>Čtení</i> – rozvoj smyslového vnímání, pozornosti a paměti, rozvoj směrové orientace, orientace na řádku, na stránce a v prostoru, čtení písmen, slabik, slov a jednoduchých vět, čtení číslic a čísel</p> <p><i>Řečová výchova</i> – rozvoj verbální komunikace, cvičení na rozvoj jemné motoriky, rytmizace slov, říkadél a rozpočítadel, rozvoj fonemického sluchu formou her a průpravných diferenciačních cvičení, grafická cvičení s doprovodnými říkadly</p> <p><i>Matematika</i> – řazení předmětů zleva doprava, orientace v prostoru, na řádku a na stránce, psaní číslic a čísel</p> <p><i>Počítače</i> – numerická klávesnice, práce s výukovými a zábavnými</p>	<p><i>Osobnostní a sociální výchova</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tematický okruh Osobnostní rozvoj – Téma Rozvoj schopností poznávání • Tematický okruh Sociální rozvoj – Téma Komunikace <p><i>Mediální výchova</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tematický okruh Vnímání mediálních sdělení

<p>programy</p> <p><i>Člověk a jeho svět</i> - psaní slov a jednoduchých textů, které obsahově souvisí s učivem, poznávání a pojmenovávání činností, předmětů a jevů, znalost vlastního jména a příjmení</p> <p><i>Hudební výchova</i> – vnímání a rozlišování zvuků, jednoduchá rytmická cvičení, hry se slovy, pohybové a hudebně pohybové aktivity</p> <p><i>Výtvarná výchova</i> – malování, kreslení</p> <p><i>Tělesná výchova a Zdravotní tělesná výchova</i> – rytmická a kondiční cvičení, psychomotorická a koordinační cvičení, zásady správného držení těla</p> <p><i>Člověk a svět práce</i> – jednoduché práce s drobným materiálem, modelování z hmot různých vlastností, navlékání na šňůru, práce s papírem</p>	
---	--

<p>Očekávané výstupy – 2. období (4. – 6. ročník)</p>	<p>Učivo</p>
<p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • psát písmena, která umí číst • opisovat slabiky a přepisovat slabiky a jednoduchá slova • ovládat psaní hůlkové písma • psát písmena a slabiky podle diktátu • opsat číslice 	<p>PSANÍ ANALYTICKO – SYNTETICKOU METODOU</p> <ul style="list-style-type: none"> • upevňování a procvičování psaní písmen, slabik, slov a jednoduchých vět z 1. období • postupné osvojování a upevňování psaní dalších písmen, slabik a slov • opisování písmen, slabik, jednoduchých slov a vět • psaní písmen a slabik podle diktátu • nácvik psaní a opisování číslic a čísel • práce s PC • nácvik přepisu slabik a jednoduchých slov <p>PSANÍ HŮLKOVÝM PÍSMEM – HŮLKOVÁ PÍSANKA</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • upevňování a procvičování psaní písmen, slabik, slov a jednoduchých vět z 1. období • postupné osvojování a upevňování psaní dalších písmen, slabik a slov • opisování písmen, slabik, jednoduchých slov a vět • psaní písmen a slabik podle diktátu • nácvik psaní a opisování číslic a čísel • práce s PC
--	--

Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
<p><i>Čtení</i> – čtení písmen, slabik, slov a jednoduchých vět, čtení čísel a číslic</p> <p><i>Řečová výchova</i> – rozvoj verbální komunikace, cvičení na rozvoj jemné motoriky, rytmizace slov</p> <p><i>Matematika</i> – psaní číslic a čísel</p> <p><i>Informační a komunikační technologie</i> – práce s vybranými výukovými programy, práce v textovém editoru, psaní písmen, čísel a číslic na klávesnici, nácvik správného sezení</p> <p><i>Člověk a jeho svět</i> - psaní slov a jednoduchých textů, které obsahově souvisí s učivem, poznávání a pojmenovávání činností, předmětů a jevů, rozšiřování slovní zásoby</p> <p><i>Hudební výchova</i> – jednoduchá rytmická cvičení, práce se slovem, hry se slovy, pohybové a hudebně pohybové aktivity</p>	<p><i>Osobnostní a sociální výchova</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tematický okruh Osobnostní rozvoj – Téma Rozvoj schopností poznávání • Tematický okruh Sociální rozvoj – Téma Komunikace <p><i>Mediální výchova</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tematický okruh Interpretace mediálních vztahů a reality

Očekávané výstupy – 3. období (7. – 10. ročník)	Učivo
Žák by měl:	

<ul style="list-style-type: none"> • dbát na čitelný písemný projev • psát slabiky a jednoduchá slova i podle diktátu • opsat slova a jednoduché věty • napsat nebo opsat jednoduché sdělení podle předlohy • přepsat krátký jednoduchý text • podepsat se psacím písmem • napsat nebo opsat běžné písemnosti – adresu, přání, dopis podle vzoru • psaní číslic i podle nápovědy 	<p>PSANÍ ANALYTICKO – SYNTETICKOU METODOU</p> <ul style="list-style-type: none"> • upevňování a procvičování psaní písmen, slabik, slov, jednoduchých vět z 2. období • psaní slabik a jednoduchých slov podle diktátu • opis slov a jednoduchých vět • opisování nebo samostatné psaní jednoduchých sdělení a běžných písemností podle předlohy – adresa, pohlednice, krátký dopis, přání, pozvánka, podpis psacím písmem • přepis krátkého jednoduchého textu • postupné osvojování psaní dalších číslic a čísel • práce s PC <p>PSANÍ HŮLKOVÝM PÍSMEM – HŮLKOVÁ PÍSANKA</p> <ul style="list-style-type: none"> • upevňování a procvičování psaní písmen, slabik, slov, jednoduchých vět, číslic a čísel z 2. období • psaní slabik a jednoduchých slov podle diktátu • opis slov a jednoduchých vět • opisování nebo samostatné psaní jednoduchých sdělení a běžných písemností podle předlohy – adresa, pohlednice, krátký dopis, přání, pozvánka • postupné osvojování psaní dalších číslic a čísel • nácvik podpisu psacím písmem • práce s PC
--	--

Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
Čtení – čtení písmen, slabik, slov a jednoduchých vět, čtení číslic a čísel	<i>Osobnostní a sociální výchova</i> <ul style="list-style-type: none"> • Tematický okruh Osobnostní rozvoj – Téma Rozvoj schopností

<p><i>Řečová výchova</i> – rozšiřování slovní zásoby, rozvoj souvislého vyjadřování, rytmizace a melodie věty, formulace krátkých sdělení, tvorba jednoduchých otázek a odpovědí</p> <p><i>Matematika</i> – psaní číslic a čísel</p> <p><i>Informační a komunikační technologie</i> – opisování jednoduchých slov a krátkých vět podle předlohy, psaní jednoduchých slov a krátkých vět podle diktátu, psaní e-mailu</p> <p><i>Člověk a společnost, Člověk a příroda, Výchova ke zdraví</i> - psaní slov a jednoduchých textů, které obsahově souvisí s učivem uvedených předmětů, rozšiřování slovní zásoby</p> <p><i>Hudební výchova</i> – práce se slovem, hry se slovy, pohybové a hudebně pohybové aktivity</p>	<p>poznávání</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tematický okruh Sociální rozvoj – Téma Komunikace <p><i>Mediální výchova</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tematický okruh Fungování a vliv médií ve společnosti
--	---

5.3 Vyučovací předmět: ŘEČOVÁ VÝCHOVA

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět Řečová výchova je součástí vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace. Vyučuje se v 1. – 10. ročníku jako samostatný předmět. V 1. – 6. ročníku je vyučován celkem 2 hodiny týdně, v 7 - 10. ročníku 1 hodinu týdně. S ohledem na specifika pozornosti, snadnou unavitelnost žáků a úzkou provázanost předmětu s ostatními předměty je Řečová výchova v rámci organizace vyučovacího dne součástí blokového vyučování. Pro předmět Řečová výchova je sloučen vzdělávací obsah 1. a 2. období.

Výuka probíhá především v kmenové třídě.

Při výuce jsou uplatňovány didaktické zásady, zejména pak zásada komplexního rozvoje žáka, individuálního přístupu, přiměřenosti, názornosti, systematickosti a trvalosti. Zejména při osvojování nového učiva je uplatňován multisenzorický přístup.

Vyučování probíhá individuální, skupinovou i frontální formou. Řečová výchova je nedílnou součástí všech vyučovacích předmětů a prolíná celým výchovně – vzdělávacím procesem.

Předmět Řečová výchova je zaměřen na rozvíjení motoriky mluvidel, správné a pravidelné dýchání a tvorbu hlasu při mluvené řeči, na správnou výslovnost hlásek a tempo řeči, na rozvoj verbální i neverbální komunikace a rozšiřování slovní zásoby. K tomu jsou využívány metody: vysvětlování, vyprávění, popis, rozhovor, dialog a diskuse, metody alternativní a augmentativní stimulace. Důležitou součástí výuky jsou logopedická cvičení. Pro podporu rozvoje preverbálních a verbálních schopností jsou využívány masáže v bucofaciální a orofaciální oblasti. Z metod alternativní a augmentativní komunikace (AAK) je uplatňována zejména metoda VOKS (Výměnný obrázkový komunikační systém), znakování pro batolata (BabySign) a jazykový program MAKATON.

Naším cílem je, aby žák po získání základů vzdělání dle svých individuálních možností a schopností:

- projevoval zájem o komunikaci
- dokázal zahájit a ukončit komunikaci dle svých potřeb a potřeb komunikujících partnerů
- dokázal vyjádřit svá přání a potřeby prostřednictvím mluvené řeči nebo některé z metod AAK
- dokázal vyslovovat slova a tvořit věty nebo využívat k účelné komunikaci některou z metod AAK
- rozuměl mluvené řeči
- používal osvojená komunikační pravidla v různých situacích, zejména pak v situacích běžného dne

Hodnocení

Ve 3., 6. a 10. ročníku jsou pro hodnocení směrodatné očekávané výstupy 1., 2. a 3. období. V ostatních ročnících je žák hodnocen dle splnění části daných výstupů.

Důležitým kritériem pro hodnocení žáka je také jeho celkový přístup k práci.

Výchovné a vzdělávací strategie, které směřují k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí:

1. Kompetence k učení:

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- rozumí pojmům, znakům, symbolům ve spojení s konkrétními situacemi každodenního života a aktivně je používá
- projevuje zájem o nové poznatky
- uplatňuje získané zkušenosti v praktickém životě

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- zařazuje cvičení k rozvoji zrakového a sluchového vnímání
- vede žáka k porozumění řečovému projevu prostřednictvím vhodných metodických postupů
- motivuje žáka vhodným způsobem k osvojení a postupnému zdokonalování verbálních dovedností
- předkládá odpovídající učební pomůcky

2. Kompetence k řešení problémů:

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- řeší komunikační situace na základě nápodoby a vlastních zkušeností
- vnímá problémové situace a řeší je s pomocí naučených stereotypů i získaných zkušeností
- při řešení problémů požádá kompetentní osobu o pomoc

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- poskytuje nabídku podnětů a úkolů k podpoře pochopení vlastního jednání a jednání ostatních osob
- navozuje situace k samostatnému řešení
- pomáhá přenášet naučené postupy do dalších životních situací

3. Kompetence komunikativní:

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- komunikuje s lidmi verbálně nebo neverbálními formami komunikace

- rozumí sdělení a reaguje na ně
- vyjadřuje své myšlenky, potřeby, pocity, prožitky a nálady vhodným způsobem
- rozšiřuje si slovní zásobu a aktivně ji používá v komunikaci s okolím
- chápe základní prvky nonverbální komunikace
- využívá pro komunikaci běžné informační a komunikační prostředky
- využívá získané komunikační dovednosti k vytváření vztahů potřebných ke společenské integraci

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- zařazuje do výuky cvičení rozvíjející řečové schopnosti a myšlení
- poskytuje žákovi potřebný prostor a dostatek času k samostatnému řečovému projevu
- nabízí různé metody alternativní a augmentativní komunikace
- aktivně zapojuje žáka do dění ve třídě (rituály - ranní kruh, společné akce třídy...)
- používá různé strategie (řízený dialog, jednoduchá diskuse...), které vedou k rozvíjení komunikace
- zařazuje do výuky vyprávění, reprodukci, recitaci
- motivuje a vede žáka k uplatňování získaných zkušeností v praktickém životě

4. Kompetence sociální a personální:

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- vystupuje autonomně
- uplatňuje základní návyky společenského chování
- navazuje a udržuje společenské vztahy, respektuje druhé lidi
- adaptuje se na změny prostředí, uplatňuje získanou sebedůvěru při vystupování v neznámém prostředí
- odmítá společensky nežádoucí chování a brání se jeho důsledkům

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- užívá vhodné metodické postupy, hry a cvičení, jejichž prostřednictvím u žáka utváří vědomí vlastní osoby
- rozvíjí sociální komunikaci na verbální i nonverbální úrovni
- navozuje příležitosti a podporuje komunikaci mezi žákem a ostatními lidmi
- využívá různých příležitostí k procvičování naučených sociálních dovedností

5. Kompetence pracovní:

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- podle instrukcí plní zadané jednoduché úkoly

- soustředí se na pracovní výkon a je schopen vytrvat při jeho plnění
- přijímá posouzení výsledků své práce

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- aktivně zapojuje žáka do společných i individuálních činností
- hodnotí dílčí výkony žáka a poskytuje mu prostor k sebehodnocení (co zvládá, co potřebuje zlepšovat)
- názornou demonstrací a posloupností úkonů rozvíjí u žáka schopnost plnit konkrétní úkoly postupně
- vytváří podmínky pro soustředěnou práci žáka a důsledně od něj vyžaduje dokončení zadaného úkolu

Očekávané výstupy	Učivo Pro 1. a 2. období je učivo sloučeno
<p>Očekávané výstupy – 1. období (1. – 3. ročník)</p> <p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • reprodukovat jednoduché říkanky a básničky • odpovídat na otázky slovem, větou • dokázat se koncentrovat na poslech pohádek a krátkých příběhů • popsat jednoduché obrázky • reprodukovat krátký text podle otázek <p>Očekávané výstupy – 2. období (4. – 6. ročník)</p> <p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • reprodukovat krátké texty podle jednoduché osnovy • vyprávět zhlédnutý filmový nebo divadelní příběh podle návodných otázek • vyprávět jednoduchý příběh podle obrázku • popsat osoby, předměty podle reálu nebo vyobrazení za pomoci doprovodných otázek • domluvit se v běžných situacích • zvládat slovní formy společenského styku – pozdrav, prosba, poděkování 	<ul style="list-style-type: none"> • gymnastika mluvidel • dechová cvičení • hlasová cvičení • artikulační cvičení a cvičení na rozvoj jemné motoriky • správná výslovnost, intonace, tempo řeči • rytmizace slov, říkadel, rozpočítadel a básniček • zpěv a rytmizace známých písniček • rozvoj fonemického sluchu formou her a průpravných diferenciacních cvičení • základní komunikační pravidla – vhodné oslovení, zdvořilé vystupování • grafická cvičení s doprovodnými říkadly • popis obrázku, osoby či předmětu za pomoci doprovodných otázek • poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů • reprodukce říkanky, písničky, pohádky, filmového či divadelního příběhu • ztvárnění jednoduché dramatické úlohy • alternativní a augmentativní komunikace • stimulace a masáže v bucofaciální a orofaciální oblasti

- drammatizovat jednoduchý krátký příběh z oblasti, která je žákům blízká

Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
<p><i>Čtení</i> – cvičení motoriky mluvidel, dechová, fonační a artikulační cvičení, rozvoj slovní zásoby, rytmizace tempa řeči, rytmizace slov a vět, cvičení na rozvoj smyslového vnímání, paměti a pozornosti, poslech hlasitého předčítání krátkých textů, tvoření vět k obrázkům, vyvozování hlásek, hlasité čtení písmen, slabik, slov a jednoduchých vět, reprodukce jednoduchého textu, porozumění a zapamatování pojmu, pojmenovávání obrázků, čtení krátkého textu</p> <p><i>Psaní</i> – rozvoj jemné motoriky, smyslového vnímání, paměti a pozornosti, rozvoj řeči, rozeznávání hlásek a délky samohlásek, grafomotorická cvičení s říkankami</p> <p><i>Počítače</i> - zhlédnutí pohádky, filmu, poslech říkadel, prohlížení obrázků, fotografií, práce s výukovými a zábavnými programy</p> <p><i>Informační a komunikační technologie</i> - práce s vybranými výukovými a zábavnými programy</p> <p><i>Člověk a jeho svět</i> – rozšiřování slovní zásoby, poznávání a pojmenovávání předmětů, činností a jevů, upevnování základních návyků společenského chování – pozdrav, prosba, požádání a poděkování, napodobování hlasů zvířat, vyprávění podle obrázků</p> <p><i>Hudební výchova</i> – vnímání a rozlišování zvuků, rozlišování mluveného a zpívaného hlasu, jednoduchá rytmická cvičení, práce se slovem, hry se slovy, dechová cvičení, snaha o správné držení těla při dýchání, dechová cvičení spojená s relaxací, snaha o správnou výslovnost textu písně či vyjádření obsahu pomocí AAK, fonační a intonační cvičení</p>	<p><i>Osobnostní a sociální výchova</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tematický okruh Osobnostní rozvoj – Téma Rozvoj schopností poznávání • Tematický okruh Sociální rozvoj – Téma Poznávací schopnosti • Tematický okruh Sociální rozvoj - Téma Komunikace • Tematický okruh Sociální rozvoj – Téma spolupráce a soutěživost <p><i>Mediální výchova</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tematický okruh Vnímání mediálních sdělení • Tematický okruh Interpretace mediálních vztahů a reality

Výtvarná výchova – technika rozfoukávání barev Tělesná výchova a Zdravotní tělesná výchova – rozvoj motoriky, psychomotorická cvičení, dechová cvičení	
---	--

Očekávané výstupy – 3. období (7. – 10. ročník)	Učivo
<p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dosáhnout srozumitelného mluveného projevu, širší slovní zásoby, snažit se o zřetelnou výslovnost • používat věty se správnými gramatickými strukturami • dbát na kulturu mluveného projevu • komunikovat vhodně v běžných situacích a zvládat základní pravidla komunikace • popsat děje, jevy a osoby na obrázcích • vyprávět vlastní zážitky a popsat své pocity • převyprávět vyslechnutý, přiměřeně náročný příběh, divadelní nebo filmové představení • dramatizovat jednoduchý příběh nebo pohádku 	<ul style="list-style-type: none"> • gymnastika mluvidel • dechová cvičení • hlasová cvičení • artikulační cvičení • podpora správné výslovnosti hlásek, tempa řeči, pravidelného dýchání • rozšiřování slovní zásoby, rozvoj souvislého vyjadřování • rytmizace a melodie věty • reprodukce krátkého textu a děje dle otázek a ilustrací • dramatizace krátkých příběhů, pohádek • porozumění slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných slovech, větách) • základní pravidla komunikace – vhodné oslovení, zdvořilé vystupování, zahájení a ukončení dialogu, vyjádření vlastních myšlenek a pocitů • formulace krátkých sdělení • tvorba jednoduchých otázek a odpovědí • společné diskuze, rozhovory individuální a skupinové konverzace • porozumění prvkům nonverbální komunikace • alternativní a augmentativní komunikace • stimulace a masáže v bucofaciální a orofaciální oblasti

Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
-----------------------	------------------

<p><i>Čtení</i> – čtení písmen, slabik, slov, vět a jednoduchého textu s porozuměním, reprodukce textu, hry se slovy, práce s textem, poslech a reprodukce pohádek a příběhů, recitace, dramatizace</p> <p><i>Psaní</i> – rozšiřování slovní zásoby, psaní jednoduchých sdělení a běžných písemností</p> <p><i>Informační a komunikační technologie</i> - práce s vybranými výukovými a zábavnými programy, základy obsluhy mobilního telefonu – přijetí hovoru, vedení hovoru, volání</p> <p><i>Člověk a společnost</i> – rozšiřování slovní zásoby, základní pravidla společenského chování a komunikace v různých situacích, mezilidská komunikace</p> <p><i>Hudební výchova</i> – vnímání a rozlišování zvuků, rozlišování mluveného a zpívaného hlasu, jednoduchá rytmická cvičení, práce se slovem, hry se slovy, dechová cvičení, snaha o správné držení těla při dýchání, dechová cvičení spojená s relaxací, snaha o správnou výslovnost textu písňe či vyjádření obsahu pomocí AAK, fonační a intonační cvičení</p> <p><i>Výtvarná výchova</i> – technika rozfoukávání barev</p> <p><i>Tělesná výchova a Zdravotní tělesná výchova</i> – rozvoj motoriky, psychomotorická cvičení, dechová cvičení</p>	<p><i>Osobnostní a sociální výchova</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tematický okruh Osobnostní rozvoj – Téma Rozvoj schopností poznávání • Tematický okruh Sociální rozvoj – Téma Poznávací schopnosti • Tematický okruh Sociální rozvoj - Téma Komunikace • Tematický okruh Sociální rozvoj – Téma spolupráce a soutěživost <p><i>Mediální výchova</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tematický okruh Fungování a vliv médií ve společnosti
--	--

5.4 PŘEDMĚT: MATEMATIKA

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět Matematika je součástí vzdělávací oblasti Matematika a její aplikace. Vyučuje se v 1. – 10. ročníku jako samostatný předmět. V 1. - 6. ročníku je vyučován celkem 2 hodiny týdně, v 7. – 10. ročníku celkem 3 hodiny týdně. S ohledem na specifika pozornosti a snadnou unavitelnost žáků je předmět v rámci organizace vyučovacího dne součástí blokového vyučování.

Výuka probíhá především v kmenové třídě.

Při výuce jsou uplatňovány didaktické zásady, zejména pak zásada komplexního rozvoje žáka, individuálního přístupu, přiměřenosti, názornosti, systematickosti a trvalosti. Především při osvojování nového učiva je uplatňován multisenzorický přístup.

Vyučování probíhá individuální, skupinovou i frontální formou.

Předmět Matematika je obsahově členěn do čtyř tematických okruhů.

První tematický okruh Řazení a třídění předmětů je zaměřen na osvojování matematických pojmů prostřednictvím takových aktivit, jako je třídění, řazení, porovnávání obrázků a předmětů, vyhledávání, určování a pojmenovávání obrázků a předmětů. Důležitou součástí tohoto tematického okruhu je také rozvoj prostorové a směrové orientace žáků prostřednictvím manipulace s různými předměty a práce s obrázky. Druhý tematický okruh Číslo a početní operace je zaměřen na pochopení počtu, čtení a psaní číslic, orientaci na číselné řadě, na matematické operace, řešení slovních úloh a to prostřednictvím různých cvičení, úkolů a her s reálnými předměty, obrázky, pracovními sešity a matematickými pomůckami.

Třetí tematický okruh Závislosti, vztahy a práce s daty je zaměřen na procvičování matematických pojmů, na řešení slovních úloh, manipulaci s penězi, určování času, základních jednotek délky, hmotnosti a objemu a to prostřednictvím různých her a cvičení.

Čtvrtý tematický okruh Základy geometrie je zaměřen na rozlišování a poznávání základních geometrických tvarů – rovinných útvarů a geometrických těles, na kreslení čar, rýsování přímek a na zacházení s rýsovacími pomůckami.

V celkovém kontextu je pak v rámci předmětu Matematika rozvíjena u žáků jejich pozornost, smyslové vnímání, paměť, myšlení a dovednost rozpoznat problém a účelně jej řešit.

Naším cílem je, aby žák po získání základů vzdělání dle svých individuálních možností a schopností:

- orientoval se v matematických pojmech a běžně je užíval
- orientoval se v prostoru a zvládal i směrovou orientaci
- poznával a rozlišoval geometrické tvary
- poznával čísla a číslice, počítal předměty, osoby a obrázky
- zvládal základní matematické operace a řešil jednoduché slovní úlohy
- znal základní jednotky délky, hmotnosti, objemu, času a prakticky s nimi zacházel
- pochopil význam matematiky pro svůj život a dokázal osvojené učivo prakticky užívat v každodenním životě, v různých situacích

Hodnocení

Ve 3., 6. a 10. ročníku jsou pro hodnocení směrodatné očekávané výstupy 1., 2. a 3. období. V ostatních ročnících je žák hodnocen dle splnění části daných výstupů.

Důležitým kritériem pro hodnocení žáka je také jeho celkový přístup k práci.

Výchovné a vzdělávací strategie, které směřují k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí:

1. Kompetence k učení

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- ovládá základy počítání
- orientuje se v učebnicích a učebních materiálech, zvládá práci s učebními pomůckami
- rozumí základním matematickým pojmům a znakům a používá je ve spojení s konkrétními situacemi každodenního života
- dokáže získané vědomosti používat v praxi
- projevuje zájem o nové poznatky

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- rozvíjí poznávací a matematické schopnosti žáka
- předkládá žákovi vhodné učebnice, učební materiály a pomůcky
- popisem a předvedením činnosti umožňuje žákovi, aby si osvojl zacházení s předkládanými učebními pomůckami a materiály
- motivuje žáka k osvojování a praktickému využívání matematických dovedností
- aplikuje vhodné metody výuky podle individuálních schopností žáka

2. Kompetence k řešení problémů

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- řeší známé a opakující se situace na základě nápodoby a vlastních zkušeností
- vnímá problémové situace a řeší je s pomocí naučených stereotypů i získaných zkušeností
- dokáže řešit problém i přes počáteční nezdary

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- vhodnými metodami a postupy umožňuje žákovi rozpoznat problém a účelně jej řešit
- předkládá žákovi k řešení různé modelové situace z praktického života
- motivuje žáka k překonávání problémů a k opakovanému hledání správného řešení

3. Kompetence pracovní

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- je schopen plnit zadávané úkoly

- dokáže své vědomosti uplatnit v praxi
- soustředí se na pracovní výkon a je schopen vytrvat při jeho plnění
- přijímá posouzení výsledků své práce

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- obtížnost úkolů volí s ohledem na individuální schopnosti žáka
- názornou demonstrací a posloupností úkonů rozvíjí u žáka schopnost plnit konkrétní úkoly postupně
- hodnotí dílčí výkony žáka a poskytuje mu prostor k sebehodnocení
- vytváří vhodné podmínky pro nerušenou práci žáka a důsledně od něj vyžaduje dokončení zadaného úkolu

Očekávané výstupy – 1. období (1. – 3. ročník)	Učivo
<p>TEMATICKÝ OKRUH: ŘAZENÍ A TRÍDĚNÍ PŘEDMĚTŮ</p> <p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • orientovat se v pojmech všechno – nic, hodně – málo, malý – velký, dlouhý – krátký, stejně – více – méně, široký – úzký • orientovat se v prostoru – nad, pod, před, za, vedle, na začátku, na konci, nahoře, dole • řadit předměty zleva doprava • třídit předměty podle velikosti, barev, tvaru, obsahu 	<p>ŘAZENÍ A TRÍDĚNÍ PŘEDMĚTŮ</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojmy: všechno - nic, hodně - málo, všichni – nikdo - třídění předmětů do skupin podle daných vlastností, osvojování pojmů pomocí reálných předmětů, osob a obrázků – vyhledávání, určování a pojmenovávání na základě daných vlastností, porovnávání množství předmětů a prvků, manipulace s předměty • pojmy: malý - velký, krátký - dlouhý, stejně - více - méně, široký – úzký - třídění předmětů do skupin podle daných vlastností, osvojování pojmů pomocí reálných předmětů, osob a obrázků – vyhledávání, určování a pojmenovávání na základě daných vlastností, porovnávání množství a délky předmětů a prvků, manipulace s předměty • orientace v prostoru, pojmy: nad, pod, před, za, vedle, na začátku, na konci, nahoře, dole - osvojování pojmů prostřednictvím manipulace s různými předměty, práce s obrázky – popis obrázků, vyhledávání vyobrazených jevů, určování jejich polohy (co je na začátku, nahoře...) • řazení reálných předmětů zleva doprava a práce s obrázky –

TEMATICKÝ OKRUH: ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE

Žák by měl:

- číst, psát a používat číslice v oboru do 5, numerace do 10
- orientovat se v číselné řadě 1 až 10
- sčítat a odčítat s užitím názoru v oboru do 5
- znát matematické pojmy +, -, = a umět je zapsat
- umět rozklad čísel v oboru do 5
- psát číslice 1 – 5 i podle diktátu

TEMATICKÝ OKRUH: ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

Žák by měl:

- používat výrazy pod, nad, před, za, nahoře, dole, vpředu, vzadu
- modelovat jednoduché situace podle pokynů a s využitím pomůcek
- doplňovat jednoduché tabulky, schémata a posloupnosti čísel v oboru do 10

řazení obrázků, popis vyobrazených jevů zleva doprava

- pojmy: velikost, barva, tvar, obsah - třídění předmětů a obrázků do skupin podle daných kritérií, osvojování pojmů pomocí reálných předmětů, osob a obrázků - určování, vyhledávání a pojmenovávání na základě daných kritérií
- práce s PC

ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE

- počet 1 – 5, osvojování počtu do 5 prostřednictvím různých cvičení, úkolů a her s reálnými předměty, matematickými pomůckami, pracovními sešity a různými obrázky - počítání předmětů, osob, obrázků, vyobrazených prvků, vyhledávání a určování počtu, přiřazování číslic k danému počtu
- obtahování číslic, psaní číslic 1 – 5 dle předlohy, do písku, na papír, skládání číslic z různých materiálů, modelování číslic, čtení číslic
- počítání do deseti po jedné, sestavení číselné řady, orientace na číselné řadě 1 až 10
- osvojování pojmů +, -, = a nácvik jejich psaní
- sčítání a odčítání v oboru do 5 s užitím názoru – sčítání a odčítání předmětů a prvků, práce s kuličkovým počítadlem, zápis příkladu
- rozklad čísel v oboru do 5
- nácvik psaní číslic 1 – 5 podle diktátu
- práce s PC

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

- manipulace s předměty a práce s obrázky, zaměřené na procvičování pojmů: pod, nad, před, za, nahoře, dole, vpředu, vzadu
- modelování jednoduchých matematických situací podle pokynu učitele s použitím pomůcek – jednoduché slovní úlohy, vycházející z praktického života
- doplňování jednoduchých tabulek a schémat v oboru do 10,

<ul style="list-style-type: none"> • uplatňovat matematické znalosti při manipulaci s drobnými mincemi <p>TEMATICKÝ OKRUH: ZÁKLADY GEOMETRIE</p> <p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poznat a pojmenovat základní geometrické tvary (čtverec, obdélník, kruh, trojúhelník) • rozlišit základní geometrické tvary na různých předmětech • porovnat délky různých předmětů, rozlišit kratší - delší 	<p>matematická cvičení zaměřená na posloupnost čísel v oboru do 10</p> <ul style="list-style-type: none"> • manipulace s mincemi s užitím vhodné motivace – poznávání mincí, hodnota mince, hodnota zboží, hry na nakupování • práce s PC <p>ZÁKLADY GEOMETRIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozlišování a poznávání základních geometrických tvarů: čtverec, obdélník, kruh, trojúhelník – třídění, určování a vyhledávání zadaných geometrických tvarů, obkreslování a vykreslování, pojmenovávání geometrických tvarů • praktické rozlišování základních geometrických tvarů na různých předmětech • pojmy kratší – delší – třídění předmětů do skupin podle daných vlastností, osvojování pojmů pomocí reálných předmětů, osob a obrázků – vyhledávání, určování a pojmenovávání na základě daných vlastností, porovnávání délky různých předmětů • práce s PC
---	---

<p>Mezipředmětové vztahy</p> <p><i>Čtení</i> – diferenční cvičení pro rozvoj zrakového a sluchového vnímání, cvičení pro rozvoj paměti, cvičení na rozvoj záměrné pozornosti a prostorové orientace, orientace na řádku, čtení zleva doprava, práce s obrázky, diferenční cvičení – rozlišování a přiřazování stejných skutečných předmětů ve dvojicích, rozlišování a přiřazování obrázků ke skutečným předmětům, tvoření dvojic stejných obrázků, čtení číslic</p>	<p>Průřezová témata</p> <p><i>Osobnostní a sociální výchova</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tematický okruh Osobnostní rozvoj – Téma Rozvoj schopností poznávání
---	---

Psaní – rozvoj jemné motoriky a vizuomotoriky manipulačními činnostmi, rozvoj sluchového a zrakového vnímání, paměti a záměrné pozornosti, směrová orientace, orientace na řádku a na stránce, orientace v prostoru, rozvoj pohybové paměti, psaní číslic

Řečová výchova – rozvoj fonetického sluchu, popis obrázku, osoby či předmětu za pomoci doprovodných otázek

Počítače - numerická klávesnice, práce s výukovými a zábavnými programy

Člověk a jeho svět – orientace v místě bydliště a ve škole, poznávání a pojmenovávání činností, předmětů a jevů, třídění dle obsahu - zvířata, zelenina a ovoce

Hudební výchova – poznávání vlastností tónů – síla, délka, výška tónů, rozpoznání tempa (rychle, pomalu) a rytmu, rozeznávání tónů – krátké, dlouhé, didaktické hry s hudebními nástroji, různé pohybové činnosti – rozvíjení prostorové orientace, pochopení pojmů vpřed, vzad, vpravo, vlevo, nahoru, dolů

Výtvarná výchova – barvy základní a barvy vzniklých kombinací (míchání barev), linie, tvar, barva, uspořádání a rozmístění objektů do celku a prostoru, vnímání velikosti, kombinace linie, barvy a tvaru na ploše

Tělesná výchova a Zdravotní tělesná výchova – prostorová orientace, hry s jednoduchými pravidly, pořadové číslice, pojmy první – poslední, hodně – málo, stejně – více – méně, blízko – daleko, krátký – dlouhý, nahoru – dolů, nahoře – dole, vpředu – vzadu, nad – pod, před – za, počítání v rámci pohybových aktivit

Člověk a svět práce – třídění drobného materiálu dle velikosti, tvaru, barvy, práce se stavebnicemi, třídění a řazení prvků dle vlastností a instrukce, montáž a demontáž jednoduchých staveb

Očekávané výstupy – 2. období (4. – 6. ročník)	Učivo
<p>TEMATICKÝ OKRUH: ŘAZENÍ A TRÍDĚNÍ PŘEDMĚTŮ</p> <p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • orientovat se v pojmech větší – menší, kratší – delší, širší – užší • rozlišovat vlevo – vpravo, uprostřed • orientovat se na ploše • porovnávat množství a tvořit skupiny o daném počtu prvků • třídit předměty podle pořadí ve skupinách • přiřazovat předměty podle číselné řady <p>TEMATICKÝ OKRUH: ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE</p> <p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • číst, psát a porovnávat čísla v oboru do 20 i na číselné ose, numerace do 100 • umět rozklad čísel do 20 bez přechodu přes desítku • sčítat a odčítat s názorem do 20 s přechodem přes desítku • psát čísla do 100 • zvládat snadné příklady v oboru do 100 bez přechodu přes desítku • zapsat jednoduché příklady v oboru do 20 podle diktátu • řešit jednoduché slovní úlohy na sčítání a odčítání v oboru do 	<p>ŘAZENÍ A TRÍDĚNÍ PŘEDMĚTŮ</p> <ul style="list-style-type: none"> • procvičování a upevňování učiva z 1. období • pojmy: větší – menší, kratší – delší, širší – užší - třídění předmětů do skupin podle daných vlastností, osvojování pojmů pomocí reálných předmětů, osob a obrázků – vyhledávání, určování a pojmenovávání na základě daných vlastností, porovnávání množství a délky různých předmětů a prvků • směrová orientace - vlevo, vpravo, uprostřed - osvojování pojmů prostřednictvím manipulace s různými předměty, práce s obrázky – popis obrázků, vyhledávání vyobrazených jevů, určování jejich polohy (co je vlevo, vpravo, uprostřed) • orientace na stránce v sešitě, v učebnici, na pracovní ploše • porovnávání množství a tvoření skupin s daným počtem prvků podle instrukce učitele • třídění předmětů podle pořadí ve skupinách • přiřazování předmětů a obrázků podle číselné řady 1 – 10 • práce s PC <p>ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE</p> <ul style="list-style-type: none"> • procvičování a upevňování učiva z 1. období • čtení a porovnávání čísel v oboru do 20 - osvojování počtu do 20 prostřednictvím různých cvičení, úkolů a her s reálnými předměty, matematickými pomůckami, pracovními sešity a různými obrázky - počítání předmětů, osob, obrázků, vyobrazených prvků, vyhledávání a určování počtu, přiřazování čísel k danému počtu, porovnávání počtu, zaznamenávání a vyhledávání čísel a číslic na číselné ose • obtahování číslic a čísel, psaní číslic a čísel do 20 dle předlohy, do písku, na papír, skládání číslic a čísel z různých materiálů,

20

- umět použít kalkulátor

TEMATICKÝ OKRUH: ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

Žák by měl:

- používat výrazy vpravo – vlevo
- rozlišovat pojmy rok, měsíc, den
- určit čas s přesností na celé hodiny
- znát základní jednotky délky a hmotnosti – metr, kilogram
- doplňovat jednoduché tabulky posloupnosti čísel do 20
- uplatňovat matematické znalosti při manipulaci s penězi

modelování, čtení číslic a čísel

- počítání do sta po deseti, počítání do sta po jedné - s využitím názoru, práce s kuličkovým počítadlem
- rozklad čísel do 20 bez přechodu přes 10
- sčítání a odčítání do 20 s přechodem přes 10 s použitím názoru - sčítání a odčítání předmětů a prvků, práce s kuličkovým počítadlem, zápis příkladu
- psaní čísel 21 – 100 - obtahování čísel, psaní čísel dle předlohy, do písku, na papír, skládání čísel z různých materiálů, modelování, čtení čísel
- sčítání a odčítání v oboru do 100 bez přechodu přes desítku - sčítání a odčítání předmětů a prvků, práce s kuličkovým počítadlem, zápis příkladu
- zápis příkladů na sčítání a odčítání do 20 podle diktátu
- řešení jednoduchých slovních úloh na sčítání a odčítání v oboru do 20 bez přechodu přes desítku - přečtení slovní úlohy, zápis, výpočet, odpověď
- počítání s pomocí kalkulátoru – seznámení s kalkulátorem, vypnutí a zapnutí kalkulátoru, klávesy numerické a klávesy se znaménky + - = , zápis a výpočet příkladu
- práce s PC

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

- procvičování a upevňování učiva z 1. období
- pojmy vpravo – vlevo – určování na vlastní osobě, na osobě, která se nachází vedle, naproti, určování na ploše, v prostoru
- manipulace s předměty a obrázky, zaměřené na praktické osvojování pojmů vpravo, vlevo
- pojmy den, týden, měsíc, rok
- určování času na cvičných hodinách s přesností na celé hodiny, režim dne
- základní jednotka délky – metr, praktické osvojování pojmu (měření), zápis zkratky
- základní jednotka hmotnosti – kilogram – praktické osvojování

<p>TEMATICKÝ OKRUH: ZÁKLADY GEOMETRIE</p> <p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kreslit křivé a přímé čáry • poznat rozdíl mezi čarou a přímkou • používat pravítko při rýsování přímek • změřit délku předmětu 	<p>pojmu (vážení), zápis zkratky</p> <ul style="list-style-type: none"> • doplňování tabulek posloupnosti čísel do 20 • manipulace s penězi – poznávání hodnoty peněz a zboží, rozlišování a poznávání mincí, hry na nakupování • práce s PC <p>ZÁKLADY GEOMETRIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • procvičování a upevňování učiva z 1. období • kreslení křivých a přímých čar • kreslení čar a rýsování přímek – rozlišování čáry a přímky, seznámení s pravítkem, rýsování přímky pomocí pravítka • měření délky předmětů
---	---

Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
<p><i>Čtení</i> – čtení číslic a čísel, čtení jednoduchých textů s porozuměním</p> <p><i>Psaní</i> – psaní a opisování číslic a čísel</p> <p><i>Řečová výchova</i> – popis obrázku, osoby či předmětu za pomoci doprovodných otázek</p> <p><i>Informační a komunikační technologie</i> – práce s vybranými výukovými a zábavnými programy dle pokynu, alfanumerická klávesnice, numerická klávesnice, práce v textovém editoru – psaní čísel a číslic</p> <p><i>Člověk a jeho svět</i> – popis cesty do školy podle otázek, zásady správného a bezpečného chování při chůzi po chodníku, přecházení řízené i neřízené křižovatky, základní dopravní značky a jejich význam, časové pojmy – ráno, poledne, večer, včera, dnes, zítra, dny v týdnu, roční období, kalendářní měsíce, orientace v kalendáři, určování času na celé hodiny</p>	<p><i>Osobnostní a sociální výchova</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tematický okruh Osobnostní rozvoj – Téma Rozvoj schopností poznávání • Tematický okruh Osobnostní rozvoj – Téma seberegulace a sebeorganizace

<p><i>Hudební výchova</i> – poznávání vlastností tónů – síla, délka, výška tónů, rozpoznání tempa (rychle, pomalu) a rytmu, rozeznávání tónů – krátké, dlouhé, nižší, vyšší, didaktické hry s hudebními nástroji, různé pohybové činnosti – rozvíjení prostorové orientace, pojmy vpřed, vzad, vpravo, vlevo, nahoru, dolů</p> <p><i>Výtvarná výchova</i> – kresba rovných a křivých čar, linie, tvar, barva, uspořádání a rozmístění objektů do celku a prostoru, vnímání velikosti, kombinace linie, barvy a tvaru na ploše</p> <p><i>Tělesná výchova a Zdravotní tělesná výchova</i> – prostorová orientace, hry s jednoduchými pravidly, pořadové číslice, pojmy první – poslední, hodně – málo, stejně – více – méně, blízko – daleko, krátký – dlouhý, kratší - delší nahoru – dolů, nahoře – dole, vpředu – vzadu, nad – pod, před – za, vpravo – vlevo - uprostřed</p> <p><i>Člověk a svět práce</i> – třídění drobného materiálu dle velikosti, tvaru, barvy, práce se stavebnicemi, třídění a řazení prvků dle vlastností a instrukce, montáž a demontáž jednoduchých staveb, nákup potravin – manipulace s penězi</p>	
--	--

<p>Očekávané výstupy – 3. období (7. – 10. ročník)</p>	<p>Učivo</p>
<p>TEMATICKÝ OKRUH: ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE</p>	<p>ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE</p>

Žák by měl:

- psát, číst a používat čísla v oboru do 100, numerace do 1000 po 100
- orientovat se na číselné ose
- sčítat a odčítat písemně dvojciferná čísla do 100 bez přechodu přes desítku s použitím názoru
- používat násobkové řady 2, 5, 10 s pomocí tabulky
- umět řešit praktické početní příklady a jednoduché slovní úlohy
- pracovat s kalkulátorem

TEMATICKÝ OKRUH: ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

Žák by měl:

- znát a užívat základní jednotky délky, hmotnosti, času, objemu
- zvládat početní úkony s penězi
- orientovat se v čase, určit čas s přesností na půlhodiny
- doplňovat údaje v jednoduché tabulce

- procvičování a upevňování učiva z 2. období
- čtení a porovnávání čísel v oboru do 100 - osvojování počtu do 100 prostřednictvím různých cvičení, úkolů a her s reálnými předměty, matematickými pomůckami, pracovními sešity a různými obrázky - počítání předmětů, osob, obrázků, vyobrazených prvků, vyhledávání a určování počtu, přiřazování čísel k danému počtu, porovnávání počtu, zaznamenávání a vyhledávání čísel na číselné ose
- obtahování čísel, psaní čísel 21 – 100 dle předlohy, do písku, na papír, skládání čísel z různých materiálů, modelování čísel, čtení čísel
- počítání do 1000 po 100 - s využitím názoru
- písemné sčítání a odčítání dvojciferných čísel do 100 bez přechodu přes desítku, s použitím názoru, s využitím kalkulátoru
- násobky čísel 2, 5, 10, používání tabulky násobků, praktické osvojování násobků, práce s kalkulátorem
- řešení jednoduchých slovních úloh – slovní úlohy z praktického života (přečtení zadání, zápis, výpočet, odpověď), využití kalkulátoru
- práce na PC

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

- procvičování a upevňování učiva z 2. období
- základní jednotky délky (mm, cm, dm, m, km) – seznámení se základními jednotkami, praktické osvojování (měření různých předmětů a ploch), zápis zkratk, práce s jednoduchými tabulkami
- základní jednotky hmotnosti (g, kg, t) – seznámení se základními jednotkami, praktické osvojování (vážení), zápis zkratk, práce s jednoduchými tabulkami
- základní jednotky objemu (l, dl) - seznámení se základními jednotkami, praktické osvojování a zápis zkratk, práce s jednoduchými tabulkami

<p>TEMATICKÝ OKRUH: ZÁKLADY GEOMETRIE</p> <p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • umět zacházet se základními rýsovacími pomůckami a potřebami • používat základní geometrické pojmy • znázornit a pojmenovat základní rovinné útvary • rozeznat přímku a úsečku, umět je narýsovat a označit • měřit a porovnávat délku úsečky • poznat a pojmenovat základní geometrická tělesa 	<ul style="list-style-type: none"> • základní jednotky času (s, min, h) - seznámení se základními jednotkami, zápis zkratk, určování času s přesností na půlhodiny, práce s jednoduchými tabulkami • manipulace s penězi, praktické početní úkony s penězi, práce s jednoduchými tabulkami, nakupování • práce s PC <p>ZÁKLADY GEOMETRIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • procvičování a upevňování učiva z 2. období • základní rýsovací pomůcky - pravítko, kružítko – seznámení s pomůckami, praktické užití • znázornění a pojmenování základních rovinných útvarů – čtverec, obdélník, trojúhelník, kružnice, kruh • přímka a úsečka – seznámení s pojmy, rozlišování na praktických příkladech, rýsování • úsečka – měření a porovnávání délky • poznávání a pojmenovávání základních geometrických těles - kvádr, krychle, koule, válec • práce s PC
---	---

<p>Mezipředmětové vztahy</p> <p><i>Čtení</i> – čtení čísel a číslic, čtení jednoduchých textů s porozuměním, práce s textem – obrázkové knihy, časopisy, návody k použití výrobků, recepty</p> <p><i>Psaní</i> – psaní a opisování čísel a číslic</p> <p><i>Řečová výchova</i> – rozšiřování slovní zásoby, rozvoj souvislého vyjadřování, reprodukce textu, porozumění slyšenému</p> <p><i>Informační a komunikační technologie</i> – práce s vybranými výukovými a zábavnými programy dle pokynu, aplikace kalkulačka, základy obsluhy mobilního telefonu</p>	<p>Průřezová témata</p> <p><i>Osobnostní a sociální výchova</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tematický okruh Osobnostní rozvoj – Téma seberegulace a sebeorganizace • Tematický okruh Morální rozvoj – Téma Řešení problémů a rozhodovací dovednosti
--	---

<p><i>Výtvarná výchova – kresba, linie, tvar, uspořádání a rozmístění objektů do celku a prostoru, vnímání velikosti, kombinace linie, barvy a tvaru na ploše, techniky plastického vyjadřování</i></p> <p><i>Tělesná výchova a Zdravotní tělesná výchova – měření výkonů</i></p> <p><i>Člověk a svět práce – výběr a nákup potravin – manipulace s penězi, modelování z hmot různých vlastností, příprava jednoduchého pokrmu a pohoštění (vážení)</i></p>	
---	--

5.5 PŘEDMĚT: POČÍTAČE

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět Počítače jsme zařadili do vzdělávání žáků nad rámec stanovených předmětů. Pro jeho vytvoření jsme využili celkem 4 hodiny disponibilní dotace. Předmět se vyučuje v 1. – 4. ročníku, a to 1 hodinu týdně.

Výuka probíhá ve třídě a počítačové učebně.

Při výuce jsou uplatňovány didaktické zásady, zejména pak zásada komplexního rozvoje žáka, individuálního přístupu, přiměřenosti, názornosti, systematickosti a trvalosti. Především při osvojování nového učiva je uplatňován multisenzorický přístup.

Vyučování probíhá individuální, skupinovou i frontální formou.

Předmět Počítače je zaměřen především na rozvoj poznávacích schopností, na postupné seznamování s počítačem a jeho obsluhou a na osvojování pravidel bezpečné a zdravotně nezávadné práce na počítači. K tomu využíváme postupné návaznosti jednotlivých úkonů od pasivního sledování učitelovy práce na počítači, přes předvedení a popis konkrétních činností, až po nácvik a samostatné zvládnutí úkonů, potřebných k získání základní orientace v oblasti obsluhy počítače. Při práci s vybranými výukovými a herními programy dochází u žáků rovněž k získávání nových vědomostí a upevňování stávajících, k rozvoji dovedností a schopností, osvojovaných v rámci ostatních vyučovacích předmětů.

Naším cílem je, aby žák po získání základů vzdělání dle svých individuálních možností a schopností:

- orientoval se v základech obsluhy počítače
- uměl zacházet s vybranými výukovými a herními programy
- měl kladný vztah k výukovým aktivitám na počítači
- dokázal využívat možnosti, které počítač nabízí v rámci vzdělávání
- dodržoval hygienické zásady při práci s počítačem

Hodnocení

V 1. – 4. ročníku jsou pro hodnocení směrodatné očekávané výstupy 1. období.

Důležitým kritériem pro hodnocení žáka je také jeho celkový přístup k práci.

Výchovné a vzdělávací strategie, které směřují k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí:

1. Kompetence k učení:

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- orientuje se v základech obsluhy počítače
- projevuje zájem o nové poznatky
- uplatňuje získané zkušenosti v praktických situacích

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- prostřednictvím vhodných výukových metod seznamuje žáka se základním vybavením počítače, příslušenstvím a speciálními pomůckami a vede ho k zacházení s nimi
- předvedením činnosti a volbou zajímavých výukových a zábavných programů podporuje žákův zájem o učivo
- vede žáka k dodržování pravidel zacházení s výpočetní technikou
- v průběhu výuky používá pojmy běžné pro práci s počítačem tak, aby žák těmto pojmům rozuměl a byl schopen je používat

2. Kompetence k řešení problémů:

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- dokáže rozpoznat problém a požádat o pomoc při jeho řešení
- překonává vzniklé problémy a nenechá se při jejich řešení odradit nezdarem

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- nabízí žákovi pomoc s rozpoznáním vzniklých problémů a postupně ho podporuje v jejich samostatném řešení
- vhodným způsobem rozvíjí u žáka takové volní vlastnosti, jejichž prostřednictvím se žák opakovaně snaží vyřešit vzniklý problém

3. Kompetence pracovní:

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- zvládá jednoduché postupy při práci na počítači a rozumí posloupnosti jednotlivých činností (zapnutí počítače, následně obrazovky, volba výukového programu, jeho spuštění.....)
- podle instrukcí plní zadané úkoly
- přijímá posouzení výsledků své práce
- soustředí se na plnění zadaných úkolů a je schopen vytrvat při jejich plnění

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- vede žáka k dodržování postupu práce na PC
- zadává vhodné úkoly s přihlédnutím ke stupni postižení a k individuálním možnostem žáka

- hodnotí dílčí výkony žáka a poskytuje mu prostor k sebehodnocení (co zvládá, co potřebuje zlepšovat)
- povzbuzuje žáka při práci na PC
- vytváří žákovi podmínky pro plnění úkolu a důsledně od něj vyžaduje jeho dokončení

Očekávané výstupy – 1. období (1. – 4. ročník)	Učivo
<p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • orientovat se v základech obsluhy počítače • pracovat s vybranými a přiměřenými výukovými a zábavnými programy podle pokynu • znát a dodržovat základní pravidla bezpečné a zdravotně nezávadné práce s výpočetní technikou 	<ul style="list-style-type: none"> • seznámení s tím, co umí počítač (bez výkladu) - zhlédnutí pohádky, filmu, poslech říkadel, písniček, prohlížení obrázků, fotografií • předvedení výukového a zábavného softwaru (se slovním doprovodem) – zapnutí a vypnutí počítače a obrazovky, spouštění a ukončování výukových a zábavných programů, možnosti výukových a zábavných programů, činnosti s těmito programy, tisk • seznámení s počítačem (s výkladem) – monitor, klávesnice, myš, dotykový monitor, jiná příslušenství • nácvik zapnutí a vypnutí počítače a obrazovky • nácvik správného držení myši, tažení a kliknutí myši, dvojklik • nácvik spouštění a vypínání výukových a zábavných programů • základní popis klávesnice – alfanumerická, řídicí klávesy, numerická klávesnice • ovládání klávesnice – funkce tlačítka ENTER a nácvik spuštění programu pomocí tlačítka ENTER • nácvik správného sezení u počítače • dbát na dodržování správné vzdálenosti očí od monitoru • dodržování hygienických zásad při práci na PC (přestávky, větrání místnosti) • práce s výukovými a zábavnými programy dle přání žáka (s pomocí učitele) • práce s výukovými a zábavnými programy dle pokynů učitele • samostatné řešení jednoduchých úkolů, zadaných pedagogem

Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
------------------------------	-------------------------

Čtení - diferenční cvičení pro rozvoj zrakového a sluchového vnímání, cvičení pro rozvoj paměti, cvičení na rozvoj záměrné pozornosti a prostorové orientace, práce s PC programy, orientace na řádku, čtení zleva doprava, orientace na stránce, čtení písmen, slabik, slov, tvoření jednoduchých vět, čtení číslic a čísel

Psaní - rozvoj jemné motoriky a vizuomotoriky, rozvíjení sluchového a zrakového vnímání, paměti a záměrné pozornosti, směrová orientace, orientace na řádku a na stránce, orientace v prostoru, práce s PC, psaní písmen, slabik a slov

Řečová výchova - cvičení na rozvoj jemné motoriky, rozvoj fonemického sluchu, práce s PC

Matematika - pojmy: velikost, barva, tvar, obsah, orientace v prostoru, pojmy: nad, pod, před, za, vedle, na začátku, na konci, nahoře, dole, čísla a číslice

Výtvarná výchova - cvičení na rozvoj hmatového, zrakového a sluchového vnímání, cvičení na rozvoj prostorové a směrové orientace, orientace na ploše, vnímání a hodnocení činnosti ostatních, práce s počítačem (kreslicí program) – základy malování (čára, štětec, barva), tvorba jednoduchého obrázku

Tělesná výchova a Zdravotní tělesná výchova - význam pohybu pro fyzickou a psychickou kondici člověka, pohybový režim, relaxační cvičení, zásady správného držení těla, posilování, uvolňování a protahování jednotlivých svalových skupin

Člověk a svět práce - vybavení třídy a školy, péče o vybavení, práce podle slovního návodu, jednoduché předlohy

Osobnostní a sociální výchova

- Tematický okruh Osobnostní rozvoj – Téma Rozvoj schopností poznávání

5.6 PŘEDMĚT: INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět Informační a komunikační technologie je součástí stejnojmenné vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie. Vyučuje se ve 5. – 10. ročníku jako samostatný předmět, v 5. - 10. ročníku 1 hodinu týdně. Pro výuku předmětu v 7., 8., a 10. ročníku je využita 1 hodina disponibilní dotace.

Výuka probíhá ve třídě a počítačové učebně.

Při výuce jsou uplatňovány didaktické zásady, zejména pak zásada komplexního rozvoje žáka, individuálního přístupu, přiměřenosti, názornosti, systematickosti a trvalosti. Především při osvojování nového učiva je uplatňován multisenzorický přístup.

Vyučování probíhá individuální, skupinovou i frontální formou.

Předmět Informační a komunikační technologie je zaměřen především na rozvoj poznávacích schopností, získání základní počítačové gramotnosti, účelné zacházení s internetem a na zvládnutí základní obsluhy mobilního telefonu. Při práci s různými počítačovými programy a internetem dochází rovněž k získávání nových vědomostí a upevňování stávajících, k rozvoji dovedností a schopností, osvojovaných v rámci ostatních vyučovacích předmětů.

Naším cílem je, aby žák po získání základů vzdělání dle svých individuálních možností a schopností:

- zvládal základní obsluhu počítače
- uměl zacházet s různými počítačovými programy
- dokázal využívat internet k vyhledávání informací
- zvládal základy obsluhy mobilního telefonu
- pochopil význam počítače pro život člověka a dokázal využívat jeho možností v rámci vzdělávání
- dodržoval hygienické zásady při práci s počítačem a znal jeho negativní vlivy na zdraví člověka

Hodnocení

V 5. a 10. ročníku jsou pro hodnocení směrodatné očekávané výstupy 2. a 3. období. V ostatních ročnících je žák hodnocen dle splnění části daných výstupů.

Důležitým kritériem pro hodnocení žáka je také jeho celkový přístup k práci.

Výchovné a vzdělávací strategie, které směřují k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí:

1. Kompetence k učení:

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- zvládá základní obsluhu počítače
- ovládá elementární způsoby práce s počítačem a s učebními pomůckami
- orientuje se na klávesnici, zvládá psaní známých písmen a číslic, psaní jednoduchého textu
- používá základní pojmy z oblasti informatiky
- uplatňuje získané zkušenosti v praktických situacích (např. elektronická pošta, vyhledávání informací na internetu)

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- seznamuje žáka s obsluhou počítače, počítačovými programy a vede ho k zacházení s nimi
- vede žáka k dodržování pravidel zacházení s výpočetní technikou
- v průběhu výuky používá pojmy běžné pro práci s počítačem tak, aby byl žák schopen tyto pojmy používat
- předkládá žákovi odpovídající příslušenství k počítači včetně speciálních pomůcek pro ovládání PC (senzorová klávesnice, tlačítka, alternativní myš apod.)
- nabízí žákovi možnosti různých zdrojů informací, které může získat prostřednictvím výpočetní techniky

2. Kompetence komunikativní:

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- komunikuje prostřednictvím internetu a mobilního telefonu
- zvládá jednoduchou formu elektronické komunikace
- využívá získané komunikační dovednosti k vytváření vztahů potřebných ke společenské integraci

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- nabízí žákovi vhodné výukové programy
- vede žáka k práci s internetem a k zacházení s mobilním telefonem
- povzbuzuje a vhodně motivuje žáka k práci s výpočetní technikou

3. Kompetence pracovní:

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- pracuje na počítači podle naučeného pracovního postupu

- podle instrukcí plní zadané úkoly
- přijímá posouzení výsledků své práce
- dodržuje zásady ochrany zdraví, hygieny práce při práci s počítačem

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- vede žáka k dodržování pravidel bezpečné a zdravotně nezávadné práce s výpočetní technikou
- vede žáka k dodržování postupu práce na PC
- zadává vhodné úkoly s přihlédnutím ke stupni postižení a k individuálním možnostem žáka
- hodnotí dílčí výkony žáka a poskytuje mu prostor k sebehodnocení (co zvládá, co potřebuje zlepšovat)
- povzbuzuje žáka při práci na PC

Očekávané výstupy – 2. období (5. – 6. ročník)	Učivo
<p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zvládat základní obsluhu počítače – zapnutí, vypnutí, práci s myší • pracovat s vybranými a přiměřenými výukovými a zábavnými programy podle pokynu • zvládat psaní známých písmen na klávesnici • dodržovat pravidla bezpečné a zdravotně nezávadné práce s výpočetní technikou 	<ul style="list-style-type: none"> • základy obsluhy počítače – opakování a procvičování učiva z předmětu Počítače – monitor, klávesnice, myš, dotykový monitor, zapnutí a vypnutí počítače a obrazovky, správné držení myši, tažení a kliknutí myši, dvojklik, spuštění programu pomocí tlačítka ENTER, spuštění a vypnutí výukových a zábavných programů • popis a ovládání klávesnice – opakování a prohlubování učiva z předmětu Počítače- alfanumerická klávesnice, funkční klávesy, řídicí klávesy, numerická klávesnice, funkce tlačítek ENTER a mezerník • práce v textovém editoru - využití tlačítek Backspace a Caps Lock - psaní písmen, slabik, slov a jednoduchých textů, osvojovaných a probíraných v rámci předmětů Čtení a Psaní • práce v textovém editoru - využití tlačítek Backspace a Caps Lock - psaní čísel a čísel, osvojovaných a probíraných v rámci předmětu Matematika • nácvik volby a zadávání tisku • seznámení s některými objekty na ploše obrazovky, předvedení

	<p>práce s těmito objekty, vysvětlení jejich účelu (Tento počítač, Dokumenty, Koš)</p> <ul style="list-style-type: none"> • plnění jednoduchých úkolů s probranými objekty na ploše obrazovky – s pomocí, samostatně • seznámení s operačním systémem Windows • práce s výukovými a zábavnými programy dle přání žáka • práce s vybranými výukovými a zábavnými programy podle pokynu (např. aplikace kalkulačka, program malování, přehrávání CD a DVD, herní programy) • samostatné řešení zadaných úkolů • upevňování a prohlubování znalosti a praktického uplatňování pravidel bezpečné a zdravotně nezávadné práce s výpočetní technikou - správné sezení u počítače, dodržování správné vzdálenosti očí od monitoru, dodržování hygienických zásad při práci na PC (přestávky, větrání místnosti)
--	--

Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
<p><i>Čtení</i> – čtení písmen, slabik a slov, orientace ve větě, čtení jednoduchých vět, čtení krátkého textu s porozuměním, čtení čísel a číslic</p> <p><i>Psaní</i> – psaní písmen, slabik, slov a jednoduchých vět, psaní čísel a číslic</p> <p><i>Matematika</i> – orientace na stránce, na pracovní ploše, pojmy vpravo – vlevo, čísla a číslice</p> <p><i>Člověk a jeho svět</i> – péče o zařízení ve škole a třídě, udržování pořádku ve třídě a v osobních věcech</p> <p><i>Tělesná výchova a Zdravotní tělesná výchova</i> – význam pohybu pro zdraví, pohybový režim, správné držení těla, relaxační cvičení</p>	<p><i>Osobnostní a sociální výchova</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tematický okruh Osobnostní rozvoj – Téma Rozvoj schopností poznávání

Člověk a svět práce – péče o vybavení třídy a školy, práce podle slovního návodu, jednoduché předlohy	
---	--

Očekávané výstupy – 3. období (7. – 10. ročník)	Učivo
<p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zvládat psaní jednoduchých slov, krátkých vět, popřípadě pracovat se základními symboly alternativní komunikace • zvládat práci s vybranými jednoduchými výukovými a herními programy • vyhledávat informace na internetu podle pokynů • dodržovat pravidla zacházení s výpočetní technikou • zvládat základní funkce mobilního telefonu – přijetí hovoru, případně zprávy SMS 	<ul style="list-style-type: none"> • práce v textovém editoru dle pokynů - opisování jednoduchých slov a krátkých vět podle předlohy • práce v textovém editoru dle pokynů - psaní jednoduchých slov a krátkých vět podle diktátu • práce v textovém editoru - opisování čísel, jednoduchých příkladů a slovních úloh podle předlohy • práce v textovém editoru - psaní čísel, jednoduchých příkladů a slovních úloh podle diktátu • tisk dokumentů, obrázků, fotografií • práce s vybranými výukovými a zábavnými programy dle přání žáka (např. aplikace kalkulačka, program malování, přehrávání CD a DVD, herní programy) • práce s vybranými výukovými a zábavnými programy dle pokynů učitele (např. aplikace kalkulačka, program malování, přehrávání CD a DVD, herní programy) • seznámení s tím, co umí internet (bez výkladu) – vyhledávání informací, vyhledávání a zhlédnutí filmů, vyhledávání a poslech písniček, psaní a posílání e-mailu, komunikace přes internet (např. skype) • předvedení práce s internetem (s výkladem) – zapnutí a vypnutí internetu, vyhledávání informací, internetové adresy podle zadání, orientace v e – mailové poště, psaní e – mailu, posílání e - mailu • nácvik práce s internetem – zapnutí a vypnutí internetu, vyhledávání informací a internetové adresy dle pokynů, psaní, posílání a převzetí e – mailu, tisk zvolených vybraných informací

	<ul style="list-style-type: none"> • samostatné řešení jednoduchých úkolů na internetu • údržba počítače • vypínání počítače za bouřky • funkce tlačítka Reset • základy obsluhy mobilního telefonu – přijetí hovoru, volání, ukončení hovoru, přijetí, psaní a odeslání zprávy SMS
--	--

Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
<p><i>Čtení</i> – čtení písmen, slabik a slov, orientace ve větě, čtení jednoduchých vět, čtení krátkého textu s porozuměním, čtení číslic a čísel, orientace v textu tichým čtením</p> <p><i>Psaní</i> – psaní písmen, slabik, slov a jednoduchých vět, psaní číslic a čísel, psaní jednoduchých sdělení a běžných písemností – adresa, krátký dopis, přání, pozvánka</p> <p><i>Řečová výchova</i> – rozšiřování slovní zásoby, rozvoj souvislého vyjadřování, porozumění slyšenému, základní pravidla komunikace, formulace krátkých sdělení, tvorba jednoduchých otázek a odpovědí</p> <p><i>Matematika</i> – čísla a číslice, sčítání a odčítání, práce s kalkulátorem</p> <p><i>Člověk a společnost</i> – školní řád, mezilidská komunikace</p> <p><i>Výtvarná výchova</i> – linie, tvar, barva, vnímání velikosti, kombinace linie, tvaru a barvy na ploše, práce s počítačem (kreslicí program)</p> <p><i>Výchova ke zdraví</i> – zdravý životní styl</p>	<p><i>Mediální výchova</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Téma Vnímání mediálních sdělení • Téma Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality • Téma Fungování a vliv médií ve společnosti

5.7 PŘEDMĚT: ČLOVĚK A JEHO SVĚT

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět Člověk a jeho svět je součástí stejnojmenné vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět. Vyučuje se v 1. – 6. ročníku jako samostatný předmět. V 1. a ve 2. ročníku je vyučován celkem 2 hodiny týdně, ve 3. – 6. ročníku celkem 3 hodiny týdně. S ohledem na specifika pozornosti a snadnou unavitelnost žáků je předmět v rámci organizace vyučovacího dne součástí blokového vyučování.

Výuka probíhá individuální, skupinovou i frontální formou v kmenové třídě a formou exkurzí, procházek, účasti a spolupodílení se na kulturních, společenských a sportovních akcích školy.

Při výuce jsou uplatňovány didaktické zásady, zejména pak zásada komplexního rozvoje žáka, individuálního přístupu, přiměřenosti, názornosti, systematickosti a trvalosti. Zejména při osvojování nového učiva je uplatňován multisenzorický přístup.

Předmět Člověk a jeho svět je obsahově členěn do pěti tematických okruhů.

První tematický okruh Místo, kde žijeme je zaměřen na získávání a upevňování vědomostí a dovedností, souvisejících s prostředím domova, třídy a školy.

Druhý tematický okruh Lidé kolem nás je zaměřen na získávání a upevňování takových vědomostí a dovedností, které žáci potřebují k orientaci v mezilidských vztazích, k pochopení a uplatňování pravidel společného soužití v rodině a ve škole a k utváření návyků společenského chování.

Třetí tematický okruh Lidé a čas je zaměřen na získávání a upevňování takových vědomostí a dovedností, které žákům umožňují porozumět časovým pojmům, pochopit časové souvislosti a prakticky se v nich orientovat.

Čtvrtý tematický okruh Rozmanitost přírody je zaměřen na osvojování a upevňování vědomostí a dovedností, jejichž prostřednictvím získávají žáci přehled o dění v přírodě a současně jsou vedeni k ochraně přírody.

Pátý tematický okruh Člověk a zdraví je zaměřen na získávání a upevňování vědomostí a dovedností, které žákům umožňují orientovat se na vlastním těle, pochopit jeho základní funkce, zvládat základní návyky hygieny a sebeobsluhy a jednat v souladu se zdravým životním stylem.

V celkovém kontextu je pak v rámci předmětu Člověk a jeho svět rozvíjena u žáků jejich pozornost, smyslové vnímání, paměť, myšlení, komunikační schopnosti a současně je utvářen vztah k sobě samému, k druhým lidem a k přírodě.

Naším cílem je, aby žák po získání základů vzdělání dle svých individuálních možností a schopností:

- znal názvy a účel předmětů, které ho obklopují
- orientoval se v prostředí školy a svého bydliště
- znal a prakticky uplatňoval základní pravidla bezpečnosti silničního provozu
- měl kladný vztah k sobě samému, k druhým lidem a k přírodě
- jednal v souladu s pravidly společenského chování
- orientoval se v čase a rozuměl základním časovým pojmům
- měl základní poznatky o lidském těle
- zvládal základní návyky hygieny a sebeobsluhy
- poznával jednotlivá roční období, vybrané druhy rostlin a zvířat
- jednal v souladu s ochranou přírody a vlastního zdraví

Hodnocení

Ve 3. a 6. ročníku jsou pro hodnocení směrodatné očekávané výstupy 1. a 2. období. V ostatních ročnících je žák hodnocen dle splnění části daných výstupů.

Důležitým kritériem pro hodnocení žáka je také jeho celkový přístup k práci.

Výchovné a vzdělávací strategie, které směřují k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí:

1. Kompetence k učení:

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- používá učebnice a učební pomůcky
- projevuje zájem o nové poznatky
- orientuje se v prostředí, ve kterém žije a všímá si dění kolem sebe
- uplatňuje získané zkušenosti v praktickém životě

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- používá vhodné metody s přihlédnutím ke stupni postižení a individuálním možnostem žáka
- motivuje žáka vhodným způsobem k získání a upevňování vědomostí
- podporuje zájem žáka o učivo
- rozvíjí a posiluje poznávací schopnosti žáka – zvědavost, zájem, radost z objevování
- používá vhodné učebnice, pomůcky a učební materiál, nabízí je žákovi a vede ho k zacházení s nimi

2. Kompetence komunikativní:

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- rozumí obsahu sdělení a reaguje na ně
- komunikuje s lidmi verbálně nebo prostřednictvím AAK
- snaží se vyjadřovat svůj názor, své postoje, dokáže vhodným způsobem obhájit svůj názor
- využívá získané komunikační dovednosti k vytváření vztahů potřebných ke společenské integraci

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- rozvíjí u žáka slovní zásobu při pojmenovávání věcí, jevů a dějů (verbálně a pomocí AAK)
- poskytuje žákovi potřebný prostor a dostatek času k samostatnému vyjadřování svých názorů, myšlenek, pocitů
- aktivně zapojuje žáka do dění ve třídě i v rámci celé školy (ranní kruh, společné třídní a školní akce)
- motivuje žáka ke komunikaci a vyjádření svých názorů a postojů

3. Kompetence sociální a personální:

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- orientuje se v prostředí, ve kterém žije
- má základní představu o vztazích mezi lidmi
- uplatňuje základní návyky společenského chování
- navazuje a udržuje vztahy s vrstevníky, respektuje druhé lidi
- rozpozná nevhodné a rizikové chování a chápe jeho důsledky
- uvědomuje si nebezpečí možného psychického i fyzického zneužívání vlastní osoby
- účastní se společenských aktivit

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- zapojuje žáka do společných činností v rámci třídy a školy
- vhodným způsobem a metodami vede žáka k osvojování pravidel slušného chování a jednání
- upevňuje tolerantní jednání a chování žáka, spolupráci při řešení zadaných úkolů a vzájemné pomoci
- automatizuje chování žáka v situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti druhých
- využívá různých příležitostí k procvičování naučených sociálních dovedností

4. Kompetence občanské:

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- chrání své zdraví, dodržuje naučené stereotypy chování zdravého životního stylu a ochrany životního prostředí
- dodržuje základní společenské normy a pravidla soužití
- využívá osvojené návyky a dovednosti k zapojení se do společnosti
- dokáže se chovat v krizových situacích a v situacích ohrožujících život a zdraví člověka podle pokynů kompetentních osob

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- vede žáka k upevňování hygienických a sebeobslužných návyků
- praktickými činnostmi pomáhá žákovi při osvojování a dodržování pravidel slušného jednání a chování a zapojování se do společnosti
- upevňuje zásady zdravého životního stylu
- upevňuje správné jednání žáka v situacích ohrožujících jeho zdraví a bezpečnost

5. Kompetence pracovní:

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- podle instrukcí plní zadané jednoduché úkoly
- přijímá posouzení výsledků práce
- dokáže udržet pořádek na svém pracovním místě i ve třídě a spolupracuje přitom s ostatními

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- aktivně zapojuje žáka do společných i individuálních činností
- vyžaduje od žáka udržování čistoty a pořádku na pracovním místě a ve třídě
- hodnotí dílčí výkony žáka a poskytuje mu prostor k sebehodnocení (co zvládá, co potřebuje zlepšovat)
- názornou demonstrací a posloupností úkonů rozvíjí u žáka schopnost plnit konkrétní úkoly postupně
- vytváří podmínky pro soustředěnou práci žáka a důsledně od něj vyžaduje dokončení zadaného úkolu

Očekávané výstupy – 1. období (1. – 3. ročník)	Učivo
TEMATICKÝ OKRUH: MÍSTO, KDE ŽIJEME Žák by měl: <ul style="list-style-type: none"> • znát název své obce a adresu bydliště • zvládnout orientaci v okolí svého bydliště, v budově školy a jejím okolí • poznat a pojmenovat předměty ze svého nejbližšího okolí – domov, třída, škola • ovládat základní pravidla bezpečnosti při cestě do školy	MÍSTO, KDE ŽIJEME <ul style="list-style-type: none"> • domov a jeho okolí – seznamování s pojmem domov, získávání základních poznatků o domově, způsob bydlení (rodinný dům, panelový dům...), vnitřní členění domu, bytu, poznávání a pojmenovávání jednotlivých místností bytu, zařízení bytu – poznávání a pojmenování předmětů, které jsou součástí vybavení bytu • bydliště - název obce, města, kde bydlíme, adresa bydliště • orientace v místě bydliště

TEMATICKÝ OKRUH: LIDÉ KOLEM NÁS

Žák by měl:

- znát rodinné příslušníky, rozlišovat jejich stáří (starý, mladý, starší, mladší) a blízké příbuzenské vztahy
- znát jména spolužáků a svých učitelů
- mít osvojené základy společenského chování – umět pozdravit, poprosit, poděkovat
- poznávat a pojmenovat různé lidské činnosti
- vědět, jak se chovat při setkání s neznámými lidmi

- škola – seznamování s prostředím školy, orientace ve škole, poznávání a pojmenovávání školních prostor, v nichž se žáci pohybují (ve skutečnosti, na obrázcích, na fotografiích)
- třída – seznamování s prostředím třídy, vybavení třídy, poznávání a pojmenovávání školního nábytku a dalších předmětů, které jsou součástí vybavení třídy (ve skutečnosti, na obrázcích, fotografiích)
- poznávání a pojmenovávání činností, s nimiž se žáci ve škole setkávají
- poznávání a pojmenovávání školních pomůcek
- poznávání a pojmenovávání základních barev
- cesta do školy – osvojování základních pravidel bezpečnosti silničního provozu, zásady správného a bezpečného chování při chůzi po chodníku, přecházení řízené i neřízené křižovatky, seznamování se základními dopravními značkami a jejich významem, semafor – barvy semaforu, jejich význam, správná reakce na červený a zelený signál, přechod pro chodce – způsob značení a používání
- poznávání a pojmenovávání dopravních prostředků

LIDÉ KOLEM NÁS

- znalost vlastního jména a příjmení, reakce na jméno, oslovení, zavolání
- rodina – nejbližší členové - rodiče a sourozenci, jejich jména, poznávání na fotografiích
- poznávání dalších rodinných příslušníků – děda, babička, teta, strýc..., rozlišování jejich stáří
- znalost jmen spolužáků a učitelů, jejich poznávání ve skutečnosti a na fotografiích
- poznávání všech pedagogických pracovníků, provozních zaměstnanců školy
- upevňování základních návyků společenského chování ve škole – pozdrav, prosba, požádání, poděkování
- upevňování základních pravidel společného soužití ve škole,

TEMATICKÝ OKRUH: LIDÉ A ČAS

Žák by měl:

- zvládnout jednoduchou orientaci v čase (ráno, poledne, večer)
- znát rozvržení svých denních činností
- znát dny v týdnu
- rozlišit roční období podle charakteristických znaků

TEMATICKÝ OKRUH: ROZMANITOST PŘÍRODY

Žák by měl:

- popsat viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích
- poznat nejběžnější druhy domácích zvířat
- pojmenovat základní druhy ovoce a zeleniny
- popsat počasí podle obrázku (déšť, sníh, bouřku, vítr)
- znát základní zásady pobytu v přírodě

rozvíjení kamarádských vztahů, vytváření příjemného školního prostředí

- poznávání a pojmenovávání různých lidských činností
- mezilidské vztahy – osvojování a upevňování slušného chování, posilování kladných vlastností (ohleduplnost, tolerance, sebekázeň, vzájemná pomoc mezi lidmi...)
- setkávání s neznámými lidmi – jak se v této situaci zachováme, opatrné chování vůči neznámým lidem

LIDÉ A ČAS

- orientace v čase – přiblížení časových pojmů ráno, poledne, večer, určování a chápání činností, které souvisejí s těmito pojmy
- seznamování s denním režimem ve škole, časová posloupnost jednotlivých činností – kdy a co děláme
- rozlišování pojmů den a noc
- postupné osvojování znalostí dnů v týdnu – pojmenovávání (využití symbolů VOKS a znakování), orientace na komunikační nástěnce ve třídě
- roční období – pozorování a všímání si přírody na základě konkrétního vnímání (vycházky do okolí školy), vyprávění podle obrázků, charakteristické rysy podzimní, zimní, jarní a letní přírody

ROZMANITOST PŘÍRODY

- pozorování přírody, její estetické vnímání, ochrana přírody, poučení, proč ji nesmíme ničit
- vnímání proměn v přírodě v jednotlivých ročních obdobích, vnímání změn počasí a s tím související způsob oblékání, pobyt a chování v přírodě
- chování volně žijících zvířat během kalendářního roku
- orientace v symbolech počasí (déšť, sníh, vítr, mrak, bouřka, slunce)
- práce na zahradě a na poli v souvislosti s ročními obdobími

TEMATICKÝ OKRUH: ČLOVĚK A ZDRAVÍ

Žák by měl:

- dodržovat zásady osobní hygieny a zvládat základní sebeobsluhu
- pojmenovat hlavní části lidského těla
- dokázat upozornit na své zdravotní potíže
- vědět o zásadách bezpečného chování při hrách, na výletech a koupání

- Advent, Vánoce, Velikonoce – zvyky a tradice
- domácí zvířata a jejich mláďata - poznávání, pojmenovávání na obrázcích, modelech, ve skutečnosti, zvířecí rodinky, hlasy zvířat – napodobování, poznávání
- zelenina, ovoce – poznávání základních druhů ve skutečnosti, na obrázcích, modelech, podle chuti, vůně

ČLOVĚK A ZDRAVÍ

- osvojování základních hygienických návyků a sebeobsluhy – osobní hygiena a čistota, stolování, oblékání, obouvání, udržování pořádku ve třídě a v osobních věcech
- poznávání a pojmenovávání předmětů denní potřeby - znát jejich použití
- poznávání a pojmenovávání hlavních částí oděvu a obuvi – znát jejich použití
- rozlišování chlapec x dívka, muž x žena
- pojmenování a ukázání hlavních částí lidského těla (hlava, krk, tělo, ruce, nohy)
- pojmenování a ukázání dalších částí těla (břicho, záda, kolena, ramena, pojmenování jednotlivých prstů)
- popis a ukázání částí obličeje, důležitost smyslových orgánů
- zdraví a péče o tělo, nemoci a bolest, nejběžnější nemoci a jejich příznaky, péče o chrup
- služby, související se zdravím – lékař, kdy musíme navštívit lékaře
- způsob předcházení nemocem, správná životospráva, zdravé návyky, vhodná strava
- zásady bezpečného chování při hrách a pobytu venku v přírodě v jednotlivých ročních obdobích (zimní sporty, koupání, výlety...), předcházení nebezpečí a úrazům
- snaha o pochopení souvislosti mezi jednáním a důsledkem (např. nebezpečné chování na silnici – úraz, nedostatek teplého oblečení – nachlazení apod.)

Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
<p><i>Čtení</i> – diferenciační cvičení pro rozvoj sluchového a zrakového vnímání, cvičení pro rozvoj paměti, pozornosti a prostorové orientace, diferenciační cvičení – rozlišování a přiřazování stejných skutečných předmětů ve dvojicích, rozlišování a přiřazování obrázků ke skutečným předmětům, tvoření dvojic stejných obrázků, pojmenovávání obrázků, situační obrázky, poslech hlasitého předčítání krátkých textů, čtení jednoduchých slov a vět</p> <p><i>Psaní</i> - rozvoj sluchového a zrakového vnímání, paměti, pozornosti a řeči, směrová orientace a orientace v prostoru, základní hygienické návyky spojené se psaním, nácvik psaní vlastního jména, psaní jednoduchých slov a vět</p> <p><i>Řečová výchova</i> - rozvoj řečových schopností, základní komunikační pravidla, popis obrázku, osoby či předmětu, alternativní a augmentativní komunikace</p> <p><i>Matematika</i> – osvojování matematických pojmů pomocí reálných předmětů, osob a obrázků, orientace v prostoru (pojmy nad, pod, před, za, vedle, nahoře, dole), práce s obrázky, manipulace s různými předměty, pojem barva (třídění dle barev, určování, vyhledávání a pojmenovávání barev), počítání předmětů, osob, obrázků a vyobrazených jevů, praktické rozlišování základních geometrických tvarů na různých předmětech</p> <p><i>Hudební výchova</i> – seznámení se zvuky a vnímání rozdílů zvuků (věci kolem nás, zvuky v přírodě, doma, ve škole, na ulici....), zpěv lidových a umělých písní, hra na tělo, pohybové činnosti, zaměřené na rozvoj prostorové orientace, poslech dětských a lidových písní</p> <p><i>Výtvarná výchova</i> – práce s barvami, námětové malování a kreslení, práce s přírodním materiálem, vnímání prostředí a jeho estetické dotváření, skupinová tvorba, reprezentace školy</p>	<p><i>Osobnostní a sociální výchova</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tematický okruh Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopností poznávání • Tematický okruh Osobnostní rozvoj – Sebepoznání a sebepojetí • Tematický okruh Sociální rozvoj – Poznávací schopnosti • Tematický okruh Sociální rozvoj – Mezilidské vztahy • Tematický okruh Morální rozvoj – Hodnoty, postoje, praktická etika <p><i>Multikulturní výchova</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tematický okruh Lidské vztahy <p><i>Environmentální výchova</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tematický okruh Ekosystémy

<p><i>Tělesná výchova a Zdravotní tělesná výchova – význam pohybu pro zdraví, pohybový režim, příprava organismu na pohybovou činnost, různé typy cvičení, pohybové a sportovní aktivity, pobyt v přírodě, bezpečnost při pohybových činnostech v různém prostředí, hygiena při tělesné výchově, zásady správného držení těla, základní cvičební polohy, cvičení jako prevence, speciální cvičení pro jednotlivá oslabení, canisterapie</i></p> <p><i>Člověk a svět práce – dodržování základních hygienických návyků, svlékání a oblékání oděvů, zapínání a odepínání oblečení, obouvání, pojmenovávání jednotlivých druhů a částí oblečení, volba vhodné obuvi a oblečení podle počasí, sběr přírodnin a jejich pojmenovávání, užití a původ předmětů našeho okolí, vybavení třídy a školy, péče o vybavení, bezpečnost při práci, pozorování změn v přírodě, péče o pokojové a venkovní rostliny, pěstování rostlin, režim dne, orientace v čase, zásady zdravé výživy</i></p>	
---	--

Očekávané výstupy – 2. období (4. – 6. ročník)	Učivo
<p>TEMATICKÝ OKRUH: MÍSTO, KDE ŽIJEME</p> <p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • popsat cestu do školy podle otázek • znát nejbližší důležitá místa v okolí školy a bydliště • sdělit poznatky a zážitky z výletů a vlastních cest • dodržovat zásady bezpečnosti při hrách 	<p>MÍSTO, KDE ŽIJEME</p> <ul style="list-style-type: none"> • škola, prostředí školy, život ve škole – opakování a prohlubování poznatků získaných v 1. období • cesta do školy – popis cesty do školy podle otázek (s využitím fotografií) • stále osvojování základních pravidel bezpečnosti silničního provozu, zásady správného a bezpečného chování při chůzi po chodníku, přecházení řízené i neřízené křižovatky, základní dopravní značky a jejich význam, semafor – barvy semaforu, jejich význam, správná reakce na červený a zelený signál, přechod pro chodce – používání a značení, zvuková a světelná zařízení • zásady bezpečného chování při hrách a pobytu venku v přírodě,

TEMATICKÝ OKRUH: LIDÉ KOLEM NÁS

Žák by měl:

- dodržovat pravidla při soužití v rodině, ve škole, mezi kamarády
- projevovat toleranci k odlišnostem spolužáků
- pojmenovat nejběžnější pracovní činnosti
- rozpoznat ve svém okolí nevhodné jednání a chování vrstevníků a dospělých
- vědět, kde hledat pomoc v případě ohrožení vlastní osoby
- reagovat na pokyny dospělých při mimořádných událostech

TEMATICKÝ OKRUH: LIDÉ A ČAS

Žák by měl:

- poznat, kolik je hodin (celé hodiny)
- rozlišovat děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti (včera,

předcházení nebezpečí a úrazům

- poznávání důležitých míst v okolí školy a bydliště
- rozvíjení schopnosti vyprávění zážitků z výletů do okolí školy a bydliště

LIDÉ KOLEM NÁS

- já a moje rodina – opakování a prohlubování poznatků získaných v 1. období
- vztahy v rodině, role matky, otce, vztah k rodičům, sourozencům
- vznik rodiny, svatební obřad, manželství, rozpad rodiny - příčiny
- osvojování běžných pravidel společenského chování, vzájemného soužití ve škole, vztahy mezi dospělými, mezi kamarády, pomáháme si navzájem, tolerance k odlišnostem spolužáků, přijímání pravidel herních situací, péče o zařízení ve škole a třídě (pomůcky, hračky), šetrné zacházení a jejich úklid
- lidská práce - běžné pracovní činnosti
- chování a reakce v krizových situacích, sociálně patologické jevy – ohrožení, prevence
- škodlivost kouření, požívání alkoholických nápojů, drogy – varování před užíváním a zneužitím drog
- protiprávní jednání a jeho postih (krádež, šikana, zneužívání, týrání)
- mimořádné události (požár, vyhlášení poplachu, dopravní nehoda) – způsob chování žáků při těchto mimořádných událostech, reakce na pokyny dospělé osoby

LIDÉ A ČAS

- orientace v čase – opakování a prohlubování poznatků získaných v 1. období
- porozumění časovým pojmům - ráno, poledne, večer, den a

dnes, zítra)

- znát roční období a měsíce
- porovnat rozdíly mezi současným způsobem života a života v minulosti podle obrázků
- seznámit se s významnými událostmi a pověstmi, které se vztahují k regionu nebo kraji

TEMATICKÝ OKRUH: ROZMANITOST PŘÍRODY

Žák by měl:

- poznat rozdíly mezi stromy a keři
- poznat nejběžnější volně žijící zvířata
- rozlišit listnaté a jehličnaté stromy
- vědět o škodlivých vlivech na přírodní prostředí
- znát základní pravidla ochrany přírody a životního prostředí

noc

- rozlišování děje v minulosti, přítomnosti a budoucnosti – pojmy včera, dnes, zítra
- prohlubování znalostí dnů v týdnu
- znalost měsíců v kalendářním roce
- znalost ročních období
- orientace v kalendáři
- orientace v čase – určování času na celé hodiny
- vnímání rozdílů mezi současným životem a životem v minulosti – vyprávění podle obrázků
- seznámení s událostmi, pověstmi, které se vztahují k našemu regionu
- naše země v dávných dobách – způsob života v pravěku, život našich předků, porovnání ilustračních obrázků znázorňujících život dnešních lidí a lidí v dávných dobách

ROZMANITOST PŘÍRODY

- prohlubování poznatků získaných v 1. období
- roční období – pozorování a všímání si přírody na základě konkrétního vnímání (vycházky do okolí školy), vyprávění podle obrázků, charakteristické rysy podzimní, zimní, jarní a letní přírody – posilování zvědavosti, zájmu, radosti z objevování
- pozorování změn, ke kterým dochází v přírodě vlivem člověka v kladném i záporném smyslu
- volně žijící zvířata (v lese, ptáci, hmyz, plazi, ryby) – poznávání některých druhů, způsob jejich života, potrava, péče o ně v zimním období, zimní spánek některých zvířat
- stromy, keře – určování rozdílů
- listnaté a jehličnaté stromy – poznávání a pojmenovávání některých stromů
- les – sbírání lesních plodů, houby jedlé a jedovaté, sběr léčivých bylin
- ochrana přírody, chování v přírodě s ohledem na zvířata a

<p>TEMATICKÝ OKRUH: ČLOVĚK A ZDRAVÍ</p> <p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uplatňovat hygienické návyky, sebeobslužné dovednosti a zásady zdravé výživy • dokázat sdělit a popsat své zdravotní potíže • vědět, na koho se obrátit o pomoc • zvládnout ošetření drobného poranění • uplatňovat základní pravidla silničního provozu pro chodce • reagovat přiměřeně na pokyny dospělých při mimořádných událostech 	<p>rostliny</p> <ul style="list-style-type: none"> • cizokrajná zvířata, zvířata v ZOO – poznávání některých druhů cizokrajných zvířat <p>ČLOVĚK A ZDRAVÍ</p> <ul style="list-style-type: none"> • opakování a prohlubování poznatků získaných v 1. období • lidské tělo – pojmenování a popis částí lidského těla • základní poznatky o svalech a kloubech, činnost srdce, trávicí ústrojí, vylučovací ústrojí • období dospívání • kostra lidského těla, co se stane, když si zlomíme např. ruku nebo nohu • nebezpečí úrazu, první pomoc při zranění, kam se obrátit o pomoc, ošetření drobného poranění • osvojování základních hygienických návyků a sebeobsluhy – osobní hygiena a čistota, stolování, oblékání, obouvání, udržování pořádku ve třídě a v osobních věcech • péče o zdraví – zdraví a nemoc, jaké můžeme mít zdravotní potíže, jakým způsobem je budeme řešit, návštěva lékaře, pobyt v nemocnici • základní pravidla silničního provozu pro chodce • mimořádné události (požár, vyhlášení poplachu, dopravní nehoda) – způsob chování žáků při těchto mimořádných událostech, reakce na pokyny dospělé osoby
---	---

Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
Čtení – čtení slov a krátkého textu s porozuměním, reprodukce krátkého textu	<p><i>Osobnostní a sociální výchova</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tematický okruh Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopností poznávání

<p><i>Psaní</i> - psaní jednoduchých slov a vět</p> <p><i>Řečová výchova</i> - základní komunikační pravidla, popis obrázku, osoby či předmětu, alternativní a augmentativní komunikace, reprodukce říkanky, písničky, pohádky, filmového či divadelního příběhu</p> <p><i>Matematika</i> – osvojování matematických pojmů pomocí reálných předmětů, osob a obrázků, orientace v prostoru a směrová orientace, počítání předmětů, osob, obrázků a vyobrazených jevů, pojmy den, týden, měsíc, rok, určování času na cvičných hodinách, režim dne</p> <p><i>Informační a komunikační technologie</i> – práce s vybranými výukovými a zábavnými programy, nácvik správného sezení u počítače, dodržování správné vzdálenosti očí od monitoru, dodržování hygienických zásad při práci na PC</p> <p><i>Hudební výchova</i> – zpěv lidových a umělých písní, hra na tělo, pohybové činnosti, zaměřené na rozvoj prostorové orientace, poslech dětských a lidových písní</p> <p><i>Výtvarná výchova</i> – práce s barvami, námětové malování a kreslení, kresba podnětená vyprávěním, příběhem, vlastním prožitkem, práce s přírodním materiálem, vnímání prostředí a jeho estetické dotváření, skupinová tvorba, reprezentace školy</p> <p><i>Tělesná výchova a Zdravotní tělesná výchova</i> – správné držení těla, preventivní pohybová činnost, správné zapojení dechu, kompenzační a relaxační cvičení, různé pohybové a sportovní aktivity, pohybové hry a soutěže, zásady sportovního jednání a chování (fair play), bezpečnost při pohybových činnostech v různém prostředí, hygiena při tělesné výchově, speciální cvičení pro jednotlivá oslabení, canisterapie</p> <p><i>Člověk a svět práce</i> – dodržování základních hygienických návyků, svlékání a oblékání oděvů, zapínání a odepínání oblečení, obouvání,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tematický okruh Osobnostní rozvoj – Sebepoznání a sebepojetí • Tematický okruh Sociální rozvoj – Mezilidské vztahy • Tematický okruh Morální rozvoj – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti • Tematický okruh Morální rozvoj – Hodnoty, postoje, praktická etika <p><i>Multikulturní výchova</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tematický okruh Lidské vztahy <p><i>Environmentální výchova</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tematický okruh Ekosystémy • Tematický okruh Lidské aktivity a problémy životního prostředí
---	---

volba vhodné obuvi a oblečení podle počasí, péče o osobní věci, sběr přírodnin a jejich pojmenování, užití a původ předmětů našeho okolí, vybavení třídy a školy, péče o vybavení, bezpečnost při práci a první pomoc při drobném poranění, pozorování změn v přírodě, péče o pokojové a venkovní rostliny, pěstování rostlin, léčivé a jedovaté rostliny, režim dne, orientace v čase, třídění odpadu, zásady zdravé výživy, prostírání, stolování a chování při jídle, hygiena stravování, hygiena provozu domácnosti	
---	--

5.8 PŘEDMĚT: ČLOVĚK A SPOLEČNOST

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět Člověk a společnost je součástí stejnojmenné vzdělávací oblasti Člověk a společnost. Vyučuje se v 7. – 10. ročníku jako samostatný předmět, a to celkem 2 hodiny týdně. S ohledem na specifika pozornosti a snadnou unavitelnost žáků je předmět v rámci organizace vyučovacího dne součástí blokového vyučování.

Výuka probíhá individuální, skupinovou i frontální formou v kmenové třídě a formou exkurzí, procházek, účasti a spolupodílení se na kulturních, společenských a sportovních akcích školy.

Při výuce jsou uplatňovány didaktické zásady, zejména pak zásada komplexního rozvoje žáka, individuálního přístupu, přiměřenosti, názornosti, systematickosti a trvalosti. Zejména při osvojování nového učiva je uplatňován multisenzorický přístup.

Předmět Člověk a společnost je obsahově členěn do čtyř tematických okruhů.

První tematický okruh Historie našeho národa je zaměřen na získávání a upevňování vědomostí, vztahujících se k období pravěku a počátku českého státu, k významným osobnostem a událostem našich dějin.

Druhý tematický okruh Člověk a společnost je zaměřen na získávání a upevňování takových vědomostí a dovedností, které žáci potřebují k orientaci v mezilidských vztazích, k pochopení a uplatňování pravidel společného soužití v rodině, ve škole, ve společnosti a k utváření návyků společenského chování. Současně je tento tematický okruh zaměřen na získávání a upevňování takových vědomostí, dovedností a postojů, které souvisí s přijetím odlišných kultur, s ohleduplností a slušným chováním ke starým a nemocným lidem.

Třetí tematický okruh Poznatky o společnosti je zaměřen na získávání a upevňování vědomostí z oblasti politického uspořádání našeho státu a na získávání a upevňování takových vědomostí, dovedností a postojů, které jsou v souladu s respektováním a uplatňováním základních lidských práv a povinností.

Čtvrtý tematický okruh Péče o občana je zaměřen na získávání a upevňování vědomostí a dovedností, souvisejících s vyřizováním osobních záležitostí a na utváření kladných postojů ke starým a nemocným lidem. Současně je tento tematický okruh zaměřen na osvojování vědomostí, dovedností a postojů, souvisejících s tématy sociálně patologických jevů a mimořádných událostí.

V celkovém kontextu je pak v rámci předmětu Člověk a společnost rozvíjena u žáků jejich pozornost, smyslové vnímání, paměť, myšlení, komunikační schopnosti a současně je utvářen vztah k sobě samému a k druhým lidem.

Naším cílem je, aby žák po získání základů vzdělání dle svých individuálních možností a schopností:

- měl základní povědomí o historii a současnosti našeho státu
- uplatňoval pravidla společného soužití v rodině, ve škole a ve společnosti jako takové
- choval se ohleduplně ke starým a nemocným lidem
- znal základní lidská práva a povinnosti a jednal v souladu s nimi
- orientoval se v problematice rasismu, vandalismu a sociálně patologických jevů a zaujímal ve vztahu k nim odmítající postoj

Hodnocení

V 10. ročníku jsou pro hodnocení směrodatné očekávané výstupy 3. období. V ostatních ročnících je žák hodnocen dle splnění části daných výstupů.

Důležitým kritériem pro hodnocení žáka je také jeho celkový přístup k práci.

Výchovné a vzdělávací strategie, které směřují k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí:

1. Kompetence k učení

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- má základní znalosti z jednotlivých tematických okruhů
- orientuje se v učebnicích, dovede pracovat s učebními materiály a pomůckami
- dokáže využívat získané poznatky v praktickém životě
- projevuje zájem o nové poznatky

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- vede žáka k získávání vědomostí z jednotlivých tematických okruhů
- předkládá žákovi vhodné učební materiály a pomůcky a vede ho k zacházení s nimi
- vhodně motivuje žáka k zájmu o získávání nových vědomostí
- aplikuje vhodné výukové metody s ohledem na individuální schopnosti žáka

2. Kompetence komunikativní

Žák podle svých individuálních možností a schopností:

- rozumí obsahu sdělení a reaguje na ně
- komunikuje s lidmi verbálně nebo prostřednictvím AAK
- snaží se vyjadřovat svůj názor, své postoje, dokáže vhodným způsobem obhájit svůj názor
- využívá získané komunikační dovednosti k vytváření vztahů potřebných ke společenské integraci

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- rozvíjí u žáka slovní zásobu při pojmenovávání věcí, jevů a dějů (verbálně a pomocí AAK)
- poskytuje žákovi potřebný prostor a dostatek času k samostatnému vyjadřování svých názorů, myšlenek, pocitů
- aktivně zapojuje žáka do dění ve třídě i v rámci celé školy (ranní kruh, společné třídní a školní akce)
- motivuje žáka ke komunikaci a vyjádření svých názorů a postojů

3. Kompetence sociální a personální:

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- má základní představu o vztazích mezi lidmi
- uplatňuje základní návyky společenského chování
- navazuje a udržuje vztahy s vrstevníky, respektuje druhé lidi
- rozpozná nevhodné a rizikové chování a chápe jeho důsledky
- uvědomuje si nebezpečí možného psychického i fyzického zneužívání vlastní osoby
- účastní se společenských aktivit

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- zapojuje žáka do společných činností v rámci třídy a školy
- vhodným způsobem a metodami vede žáka k osvojování pravidel slušného chování a jednání
- upevňuje tolerantní jednání a chování žáka, spolupráci při řešení zadaných úkolů a vzájemné pomoci
- automatizuje chování žáka v situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti druhých
- využívá různých příležitostí k procvičování naučených sociálních dovedností

4. Kompetence občanské:

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- dodržuje základní společenské normy a pravidla soužití
- využívá osvojené návyky a dovednosti k zapojení se do společnosti
- dokáže se chovat v krizových situacích a v situacích ohrožujících život a zdraví člověka podle pokynů kompetentních osob
- má povědomí o základních právech a povinnostech občanů

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- praktickými činnostmi pomáhá žákovi při osvojování a dodržování pravidel slušného jednání a chování a zapojování se do společnosti
- upevňuje správné jednání žáka v situacích ohrožujících jeho zdraví a bezpečnost
- aktivně zapojuje žáka do společných i individuálních činností
- umožňuje žákovi utvářet si přehled o základních právech a povinnostech občanů

5. Kompetence pracovní

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- je schopen plnit zadávané úkoly
- dokáže své vědomosti uplatnit v praxi

- přijímá posouzení výsledků své práce

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- volí obtížnost úkolů s ohledem na individuální schopnosti žáka
- hodnotí dílčí výkony žáka a poskytuje mu prostor k sebehodnocení (co zvládá, co potřebuje zlepšovat)
- vytváří vhodné podmínky pro soustředěnou práci žáka a důsledně od něj vyžaduje dokončení zadaného úkolu

Očekávané výstupy – 3. období (7. – 10. ročník)	Učivo
<p>TEMATICKÝ OKRUH: HISTORIE NAŠEHO NÁRODA</p> <p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poznat rozdíly ve způsobu života pravěkých a současných lidí • mít základní poznatky z období počátku českého státu • vědět o významných osobnostech našich dějin • mít představu o významných historických událostech v naší zemi <p>TEMATICKÝ OKRUH: ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI</p> <p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mít základní informace o otázkách rodinného života a rozlišovat postavení a role rodinných příslušníků 	<p>HISTORIE NAŠEHO NÁRODA</p> <ul style="list-style-type: none"> • pravěk, život v pravěku a v současnosti, život v tlupách a v rodině, život v jeskyních a v domech, způsob obživy v pravěku a v dnešní době, oblékání a kultura pravěkých lidí a dnešních lidí, komunikace lidí v pravěku a v současnosti • Velkomoravská říše a její zánik, vznik českého státu - kmen Čechů, rod Přemyslovců, Staré pověsti české • významné osobnosti našich dějin – např. Karel IV, Jan Hus, Jan Žižka z Trocnova, Jan Amos Komenský, Tomáš Garrigue Masaryk – období života těchto osobností, jejich zásluhy a význam pro současnost • významné události našich dějin – např. I. světová válka, vznik Československa, II. světová válka, komunistický režim, vznik samostatné České republiky, vstup České republiky do Evropské unie, státní svátky <p>ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI</p> <ul style="list-style-type: none"> • rodina, funkce a struktura rodiny, práva a povinnosti dítěte, práva a povinnosti rodičů • pravidla ve škole – školní řád, práva a povinnosti žáků, vztahy

- respektovat pravidla společenského soužití
- uplatňovat vhodné způsoby chování a komunikace v různých situacích, rozlišit projevy nepřiměřeného chování
- znát hodnoty přátelství a vztahů mezi lidmi a být ohleduplný ke starým, nemocným a postiženým spoluobčanům
- vědět o nebezpečí rasismu a projevech vandalismu
- tolerovat názory a zájmy minoritních skupin ve společnosti

TEMATICKÝ OKRUH: POZNATKY O SPOLEČNOSTI

Žák by měl:

- znát symboly našeho státu a jeho hlavní představitele
- být seznámen se základními právy a povinnostmi občanů
- uvědomovat si rizika a důsledky protiprávního jednání
- být seznámen s právy občanů ČR v rámci EU

ve škole

- základní pravidla společenského chování a komunikace v různých situacích – pozdrav, představování a oslovování, prosba, poděkování
- slušnost, zdvořilost a takt
- pravidla společenského chování při osobním kontaktu, telefonování a dopisování
- vztahy mezi lidmi – vztahy v rodině, vztahy ve škole, přátelství a přátelé, kamarádství a kamarádi, neznámí lidé
- mravní hodnoty jedince, ohleduplnost, takt, tolerance, solidarita
- staří lidé a jejich potřeby, nemocní a postižení lidé a jejich potřeby – jak se chovat k těmto lidem, jak jim pomoci
- minoritní skupina, minoritní skupiny v ČR, životní styl, zvyky a tradice, kultura, řeč, pracovní a sociální návyky, práva a povinnosti příslušníků minoritních skupin
- tolerance, ohleduplnost a úcta k člověku, rovnocennost a rovnoprávnost menšin
- rasismus – příčiny, projevy, prevence, řešení
- majetek, hodnota lidské práce, kulturní památky
- vandalismus – příčiny, projevy, prevence, řešení

POZNATKY O SPOLEČNOSTI

- stát, Česká republika a hlavní město, státní symboly České republiky - velký státní znak, malý státní znak, státní barvy, státní vlajka, vlajka prezidenta republiky, státní pečeť, státní hymna
- hlavní představitelé České republiky - prezident republiky, vláda
- lidská práva a povinnosti (Úmluva o právech dítěte, Listina základních práv a svobod, Ústava České republiky)
- protiprávní jednání, rizika a důsledky protiprávního jednání s ohledem na závažnost činu (napomenutí, pokuta, podmíněčné odnětí svobody, nepodmínečné odnětí svobody)
- policie České republiky, městská policie, krajské soudy,

<p>TEMATICKÝ OKRUH: PÉČE O OBČANA</p> <p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokázat vyřizovat své osobní záležitosti, v případě potřeby požádat o radu • rozeznat nebezpečí ohrožení sociálně patologickými jevy • vědět o možnostech sociální péče o potřebné občany • využívat, v případě potřeby, služeb pomáhajících organizací • mít osvojeny nezbytné dovednosti potřebné k ochraně osob za mimořádných událostí 	<p>ústavní soud</p> <ul style="list-style-type: none"> • Evropská unie, práva občanů ČR v rámci EU <p>PÉČE O OBČANA</p> <ul style="list-style-type: none"> • návštěva lékaře, nakupování, jednání na poště, na úřadech, cestování prostředky hromadné dopravy, vyřizování osobních dokladů, různé problémové situace a jejich řešení • žádost o radu a o pomoc – v rodině, ve škole, na úřadech a státních institucích • sociálně patologické jevy – společensky nežádoucí jevy (nezaměstnanost, chudoba, vysoká rozvodovost, <u>extrémně</u> zvýšená nemocnost) a především společensky nebezpečné jevy (násilí, <u>vandalismus</u>, <u>terorismus</u>, <u>šikana</u>, <u>kriminalita</u>, <u>rasismus</u>, <u>drogové závislosti</u>, <u>alkoholismus</u>, <u>prostituce</u>, <u>pornografie</u>, <u>gamblerství</u>) - jejich projevy, zamýšlení se nad příčinami, důsledky a ochrannou před nimi • senioři, lidé zdravotně postižení, zdravotně oslabení, sociálně znevýhodnění • sociální péče - možnosti a práva občanů v různých životních situacích (např. chráněné bydlení, pečovatelské služby, sociální zabezpečení) • pomáhající organizace a jejich služby • mimořádné události, chování lidí při mimořádných událostech, pomoc lidem v nouzi • integrovaný záchranný systém - hasičský záchranný sbor, rychlá záchranná služba, policie
---	--

<p>Mezipředmětové vztahy</p>	<p>Průřezová témata</p>
<p>Čtení – čtení jednoduchých textů s porozuměním, práce s textem, orientace v textu tichým čtením</p>	<p><i>Osobnostní a sociální výchova</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tematický okruh Osobnostní rozvoj – Sebepoznání a sebepojetí

Psaní – psaní jednoduchých sdělení a běžných písemností (adresa, pohlednice, krátký dopis, pozvánka, přání), psaní slov a vět

Řečová výchova – rozšiřování slovní zásoby, rozvoj souvislého vyjadřování, reprodukce krátkého textu a děje dle otázek a ilustrací, porozumění slyšenému, základní pravidla komunikace, formulace krátkých sdělení, tvorba jednoduchých otázek a odpovědí, společné diskuse a rozhovory, alternativní a augmentativní komunikace

Matematika – řešení jednoduchých slovních úloh z praktického života, manipulace s penězi, praktické početní úkony s penězi, nakupování

Informační a komunikační technologie – psaní e-mailu, práce s vybranými výukovými a herními programy, práce s internetem, základy obsluhy mobilního telefonu

Člověk a příroda – léčiva a návykové látky, chemické výrobky používané v domácnosti, zásady bezpečné práce s chemickými výrobky, ochrana člověka při ohrožení zdraví a života, stát, státní hranice, Česká republika a hlavní město na mapě, druhy a způsoby dopravy, živelní pohromy, chování a jednání při nebezpečí živelních pohrom, integrovaný záchranný systém

Výtvarná výchova – námětová malba a kresba, kresba podnětená vyprávěním, příběhem, vlastním prožitkem, prezentace výsledků vlastní tvůrčí činnosti, vnímání a hodnocení činnosti ostatních, skupinová tvorba

Výchova ke zdraví – rodina (členové rodiny, úcta k rodičům, vztahy v rodině), škola (spolužáci, kamarádi a vztahy mezi nimi), vztahy mezi vrstevníky, zásady správného chování, sociálně patologické jevy, mimořádné události

Tělesná výchova a Zdravotní tělesná výchova – hry s pravidly, organizované i spontánní skupinové pohybové aktivity, komunikace

- Tematický okruh Sociální rozvoj – Mezilidské vztahy
- Tematický okruh Sociální rozvoj – Komunikace
- Tematický okruh Morální rozvoj – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti
- Tematický okruh Morální rozvoj – Hodnoty, postoje, praktická etika

Multikulturní výchova

- Tematický okruh Kulturní rozdíly
- Tematický okruh Lidské vztahy
- Tematický okruh Etnický původ

Mediální výchova

- Tematický okruh Fungování a vliv médií ve společnosti

v tělesné výchově, jednání fair play, korekce zdravotního oslabení, kompenzační cvičení jako součást pohybového režimu, speciální cvičení pro jednotlivá oslabení	
---	--

<i>Člověk a svět práce</i> – lidové zvyky, tradice, svátky a řemesla, první pomoc při drobném poranění, výběr a nákup potravin, zásady a uplatňování prvků zdravé výživy, pestrá skladba stravy, škodlivost alkoholu, cigaret, drog	
---	--

5.9 PŘEDMĚT: ČLOVĚK A PŘÍRODA

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět Člověk a příroda je součástí stejnojmenné vzdělávací oblasti Člověk a příroda. Vyučuje se v 7. – 10. ročníku jako samostatný předmět, a to celkem 3 hodiny týdně. S ohledem na specifika pozornosti a snadnou unavitelnost žáků je předmět v rámci organizace vyučovacího dne součástí blokového vyučování.

Výuka probíhá individuální, skupinovou i frontální formou v kmenové třídě a formou exkurzí, procházek, účasti a spolupodílení se na kulturních, společenských a sportovních akcích školy.

Při výuce jsou uplatňovány didaktické zásady, zejména pak zásada komplexního rozvoje žáka, individuálního přístupu, přiměřenosti, názornosti, systematickosti a trvalosti. Zejména při osvojování nového učiva je uplatňován multisenzorický přístup.

Předmět Člověk a příroda je obsahově členěn do čtyř tematických okruhů.

První tematický okruh Základní poznatky z fyziky je zaměřen na osvojování základních fyzikálních pojmů a jevů, a to na základě praktické zkušenosti s nimi.

Druhý tematický okruh Základní poznatky z chemie je zaměřen na osvojování poznatků, které se vtahují zejména k pojmům voda a vzduch. Žáci jsou dále seznamováni s chemickými prostředky, užívanými v domácnosti.

Třetí tematický okruh Základní poznatky z přírodopisu je zaměřen na osvojování a upevňování vědomostí a dovedností, jejichž prostřednictvím získávají žáci přehled o stavbě lidského těla a základních životních funkcích, o dění v přírodě a současně jsou vedeni i k ochraně přírody.

Čtvrtý tematický okruh Základní poznatky ze zeměpisu je zaměřen na získávání a upevňování takových vědomostí a dovedností, které žáci potřebují k orientaci na mapě, ve svém okolí a k pochopení členění územních celků. Součástí předmětu je také osvojování vědomostí z oblasti dopravy.

V celkovém kontextu je pak v rámci předmětu Člověk a příroda rozvíjena u žáků jejich pozornost, smyslové vnímání, paměť, myšlení, komunikační schopnosti, prostorová orientace a současně je utvářen vztah k přírodě.

Naším cílem je, aby žák po získání základů vzdělání dle svých individuálních možností a schopností:

- rozuměl základním pojmům, osvojovaným v rámci jednotlivých tematických okruhů
- zajímal se o dění kolem sebe
- orientoval se na mapě a ve svém okolí
- měl kladný vztah k přírodě a choval se šetrně k životnímu prostředí

Hodnocení

V 10. ročníku jsou pro hodnocení směrodatné očekávané výstupy 3. období. V ostatních ročnicích je žák hodnocen dle splnění části daných výstupů.

Důležitým kritériem pro hodnocení žáka je také jeho celkový přístup k práci.

Výchovné a vzdělávací strategie, které směřují k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí:

1. Kompetence k učení

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- ovládá základní znalosti z jednotlivých tematických okruhů
- orientuje se v učebnicích, dovede pracovat s učebními materiály a pomůckami
- dokáže získané poznatky aplikovat v praxi a aktivně je využívat
- projevuje zájem o nové poznatky

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- vede žáka k získávání vědomostí z jednotlivých tematických okruhů
- předkládá žákovi vhodné učební materiály a pomůcky
- vhodně motivuje žáka k zájmu o získávání nových vědomostí
- zaměřuje se na předvádění praktických ukázek a možností využití poznatků v praktickém životě
- aplikuje vhodné výukové metody podle individuálních schopností žáka

2. Kompetence komunikativní

Žák podle svých individuálních možností a schopností:

- rozumí obsahu sdělení a reaguje na ně
- komunikuje s lidmi verbálně nebo prostřednictvím AAK
- snaží se vyjadřovat svůj názor, své postoje, dokáže vhodným způsobem obhájit svůj názor

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- rozvíjí u žáka slovní zásobu při pojmenovávání věcí, jevů a dějů (verbálně a pomocí AAK)
- poskytuje žákovi potřebný prostor a dostatek času k samostatnému vyjadřování svých názorů, myšlenek, pocitů
- aktivně zapojuje žáka do dění ve třídě i v rámci celé školy (ranní kruh, společné třídní a školní akce)
- motivuje žáka ke komunikaci a vyjádření svých názorů a postojů

3. Kompetence pracovní

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- je schopen plnit zadávané úkoly
- dokáže své vědomosti uplatnit v praxi

- přijímá posouzení výsledků své práce
- dodržuje zásady bezpečnosti, ochrany zdraví a ochrany životního prostředí

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- volí obtížnost úkolů s ohledem na individuální schopnosti žáka
- hodnotí dílčí výkony žáka a poskytuje mu prostor k sebehodnocení (co zvládá, co potřebuje zlepšovat)
- vytváří vhodné podmínky pro soustředěnou práci žáka a důsledně od něj vyžaduje dokončení zadaného úkolu
- vede žáka k praktickému uplatňování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví
- motivuje a vede žáka k ochraně životního prostředí

Očekávané výstupy – 3. období (7. – 10. ročník)	Učivo
<p>ZÁKLADNÍ POZNATKY Z FYZIKY</p> <p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poznat, zda je těleso v klidu či pohybu vůči jinému tělesu • rozeznat zdroje tepla • rozpoznat jednotlivá skupenství • rozeznat zdroje zvuku • vědět o vlivu nadměrného hluku na životní prostředí a zdraví člověka • být informován o zdrojích elektrického proudu • rozpoznat zdroje světla • znát zásady bezpečnosti při práci s elektrickými přístroji • být seznámen s pohyby planety Země a jejich důsledky – střídání dne a noci, ročních období <p>ZÁKLADNÍ POZNATKY Z CHEMIE</p> <p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozlišit základní vlastnosti látek - rozpustné, nerozpustné 	<p>ZÁKLADNÍ POZNATKY Z FYZIKY</p> <ul style="list-style-type: none"> • těleso, pohyby a klid těles • teplo, zdroje tepla, vnímání tepla • základní skupenství látek – pevné, kapalné, plynné, přeměny skupenství • zvuk, zdroje zvuku, vnímání zvuku • nadměrný hluk, vliv nadměrného hluku na životní prostředí, na zdraví člověka, zdroje nadměrného hluku, ochrana před nadměrným hlukem • elektrický proud, zdroje elektrického proudu - elektrárny, galvanické články, akumulátory, přínos elektrického proudu • světlo, zdroje světla, vnímání světla • elektrické přístroje, běžně užívané v domácnosti (rychlovarná konvice, mikrovlnná trouba, elektrická trouba, vysavač, televize,...) • bezpečnostní pravidla při práci s elektrickými přístroji • Země, pohyby planety Země kolem své osy – střídání dne a noci, kolem Slunce – střídání ročních období <p>ZÁKLADNÍ POZNATKY Z CHEMIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • základní vlastnosti látek a těles pevných, kapalných a plynných • voda a vlastnosti vody, druhy vody podle původu (srážková,

- rozlišovat druhy vody – pitná, užitková, odpadní
- vědět o kyslíku jako složce vzduchu a jeho nezbytnosti pro život člověka, zvířat i rostlin
- vědět o znečišťování vody a vzduchu ve svém nejbližším okolí – továrny, auta
- poznat, podle etikety, chemické výrobky používané v domácnosti a bezpečně s nimi pracovat
- získat základní vědomosti o léčivech a návykových látkách

ZÁKLADNÍ POZNATKY Z PŘÍRODOPISU

Žák by měl:

- získat základní vědomosti o dění v přírodě během ročních období
- vědět o způsobu péče o rostliny a zvířata během roku
- poznat naše nejběžnější jedlé a jedovaté houby
- vědět o významu hospodářsky důležitých rostlin a jejich pěstování
- znát vybrané zástupce rostlin a živočichů
- znát význam lesa, společenství stromů, rostlin a hub
- znát jednotlivé části lidského těla a umět je pojmenovat, vědět o základních životních funkcích
- vědět, které činnosti přírodnímu prostředí pomáhají a které ho poškozují
- dodržovat základní pravidla bezpečného chování při poznávání přírody
- vědět, jak chránit přírodu na úrovni jedince

povrchová, podzemní) a podle účelu (pitná, užitková, odpadní), minerální vody, slaná voda, studená a teplá voda

- vzduch, kyslík jako jedna ze složek vzduchu, kyslík a jeho význam pro život člověka, zvířat a rostlin
- čistota ovzduší a vody, znečišťování ovzduší a vody, zdroje znečišťování ovzduší a vody v okolí školy a bydliště
- chemické výrobky používané v domácnosti, zásady bezpečné práce s chemickými výrobky, nebezpečné látky a přípravky - označování a symboly nebezpečných látek
- léčiva a návykové látky

ZÁKLADNÍ POZNATKY Z PŘÍRODOPISU

- příroda na jaře, v létě, na podzim, v zimě – počasí, rostliny, stromy, živočichové
- péče o domácí, hospodářská a volně žijící zvířata během roku
- péče o pokojové a venkovní rostliny během roku
- jedlé houby – jejich sběr a zpracování, jedovaté houby
- hospodářsky významné rostliny - jejich význam a pěstování (obilniny, okopaniny, olejiny a technické plodiny, luskoviny a píce)
- domácí a hospodářská zvířata, volně žijící zvířata, exotická zvířata, ptáci, ryby, plazi, hmyz (jak vypadají, kde žijí, čím se živí, jaký je jejich užitek)
- kvetoucí rostliny, léčivé byliny, listnaté, jehličnaté a ovocné keře a stromy (jak vypadají, kde se nachází, jaký je jejich význam)
- les a jeho význam, typy lesů v ČR (smíšené, jehličnaté, listnaté), společenství stromů, rostlin a hub
- lidské tělo - hlava, trup a končetiny
- hlava a její části, trup a jeho části, končetiny a jejich části
- stavba těla - kůže, kostra, svaly, nervová soustava, trávicí soustava, dýchací soustava, oběhová soustava, vylučovací soustava, rozmnožovací soustava
- základní životní funkce člověka

ZÁKLADNÍ POZNATKY ZE ZEMĚPISU

Žák by měl:

- orientovat se na mapě podle barev, rozlišit vodstvo, horstvo, nížiny
- najít na mapě zeměpisnou polohu České republiky a její sousední státy, vědět, co jsou státní hranice
- vyhledat na mapě České republiky kraj (region) podle bydliště nebo místa školy
- orientovat se na mapě města podle významných bodů
- vědět o druzích a způsobech dopravy v regionu, na území ČR, do zahraničí
- vědět o přírodních zvláštностech a kulturních zajímavostech svého regionu
- uplatňovat v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě
- adekvátně jednat při nebezpečí živelné pohromy a ohrožení života

- přírodní prostředí, ochrana přírodního prostředí – ochrana ovzduší a vody, odpadové hospodářství, ochrana přírody, ochrana lesa
- činnosti, které přírodnímu prostředí pomáhají (třídění odpadu, vyhazování odpadků na určená místa, opatrné zacházení s chemickými prostředky v domácnosti.....)
- činnosti, které přírodnímu prostředí škodí (výfukové plyny aut, vyhazování odpadků v přírodě....) – co může pro přírodu udělat společnost, co může pro přírodu udělat jedinec
- poznávání přírody, pravidla bezpečného chování při poznávání přírody s ohledem na roční období a počasí, bezpečné chování v lese, u vody, na horách, na loukách a pastvinách

ZÁKLADNÍ POZNATKY ZE ZEMĚPISU

- poznávání a pojmenovávání barev
- pojmy: vodstvo (potoky, řeky, rybníky, jezera, moře, oceány, vodopády), horstvo (hory a pohoří), nížiny
- mapa, orientace na mapě podle barev (vodstvo, horstvo, nížiny)
- stát, státní hranice
- Česká republika na mapě, sousední státy a státní hranice na mapě
- kraj, kraje v České republice, města, hlavní město České republiky
- Olomoucký kraj na mapě České republiky
- mapa města, orientace na mapě města Prostějov podle významných bodů (známých míst)
- doprava a dopravní prostředky – druhy dopravních prostředků, způsob a podmínky cestování
- druhy a způsoby dopravy v Prostějově (hromadná městská doprava) a z místa bydliště do školy
- druhy a způsoby dopravy v Olomouckém kraji
- druhy a způsoby dopravy na území ČR
- druhy a způsoby dopravy do zahraničí
- přírodní a kulturní zajímavosti v Prostějově, v Olomouckém

	<p>kraji</p> <ul style="list-style-type: none"> • volná příroda, zásady bezpečného pobytu ve volné přírodě (v lese, na horách, u vody) v souvislosti s jednotlivými ročními obdobími a počasím • živelná pohroma, typy živelných pohrom • ohrožení života, ochrana člověka při ohrožení zdraví a života, chování a jednání při nebezpečí živelních pohrom – první pomoc • integrovaný záchranný systém - policie, hasičský záchranný sbor, rychlá záchranná služba
--	--

Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
<p><i>Čtení</i> – čtení jednoduchých textů s porozuměním, práce s textem – obrázkové knihy, časopisy, návody k použití výrobků, reprodukce přečteného, orientace v dětských mapách a atlasech, orientace v textu tichým čtením</p> <p><i>Psaní</i> – psaní jednoduchých textů</p> <p><i>Řečová výchova</i> – rozvoj souvislého vyjadřování, reprodukce krátkého textu a děje dle otázek a ilustrací, porozumění slyšenému, formulace krátkých sdělení, tvorba jednoduchých otázek a odpovědí, společné diskuse a rozhovory, alternativní a augmentativní komunikace</p> <p><i>Matematika</i> – počítání předmětů, osob, obrázků, vyobrazených jevů, řešení slovních úloh z praktického života, praktické osvojování základních jednotek délky, hmotnosti a objemu, základní geometrická tělesa</p> <p><i>Informační a komunikační technologie</i> – práce s vybranými výukovými a herními programy, vyhledávání informací na internetu, údržba počítače</p> <p><i>Člověk a společnost</i> – stát, Česká republika a hlavní město, návštěva lékaře, cestování prostředky hromadné dopravy, sociálně patologické</p>	<p><i>Osobnostní a sociální výchova</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tematický okruh Osobnostní rozvoj – Sebepoznání a sebepojetí • Tematický okruh Morální rozvoj – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti <p><i>Environmentální výchova</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tematický okruh Ekosystémy • Tematický okruh Základní podmínky života • Tematický okruh Lidské aktivity a problémy životního prostředí • Tematický okruh Vztah člověka k prostředí

jevy, mimořádné události, integrovaný záchranný systém

Hudební výchova – seznámení se zvuky, vnímání a rozlišování zvuků (v přírodě, doma, ve škole, doma, na ulici), vnímání a rozlišování zvuků a tónů, poznávání vlastností tónů (síla, délka, výška), rozlišování hudebních a nehumáních zvuků, dechová cvičení, snaha o správné držení těla při dýchání, fonační a intonační cvičení – napodobování hlasů a zvuků, hra na jednoduché hudební nástroje, hra na tělo, hudebně – pohybové aktivity

Výtvarná výchova – námětové malování a kreslení, linie, tvar, barva, velikost, práce s přírodním materiálem, vnímání prostředí a jeho estetické dotváření

Výchova ke zdraví – základní životní potřeby člověka a jejich uspokojování, zdravý životní styl, zdraví a nemoc, úraz, ochrana zdraví, prevence onemocnění a úrazů, zásady zdravé výživy, vliv návykových látek na zdraví a život člověka, pomoc při nemoci a úrazu, mimořádné události

Tělesná výchova a Zdravotní tělesná výchova – různé typy cvičení, procházky po městě a v přírodě, canisterapie, příprava organismu před pohybovou činností a uklidnění organismu po zátěži, bezpečné chování v přírodě, zásady ošetření drobných poranění, požádání o pomoc, speciální cvičení pro jednotlivá oslabení

Člověk a svět práce – vlastnosti a zpracování materiálů, výroba a užití různých materiálů v praxi, hospodaření s materiálem a pomůckami, vnější úprava předmětů (práce s barvami, laky, sprejem), zásady první pomoci při drobném poranění, třídění odpadu, základní podmínky růstu rostlin, kalendář přírody, změny v přírodě v závislosti na ročním období, péče o pokojové rostliny, zelenina a ovoce, léčivé a jedovaté rostliny, koření, zásady bezpečné práce s rostlinami, podmínky chovu zvířat v domácnosti, zásady kontaktu se zvířaty, zdravá výživa, vybavení kuchyně, bezpečné používání kuchyňského vybavení, druhy

5.10 PŘEDMĚT: HUDEBNÍ VÝCHOVA

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět Hudební výchova je součástí vzdělávací oblasti Umění a kultura. Vyučuje se v 1. – 10. ročníku jako samostatný předmět, a to celkem 2 hodiny týdně. Pro posílení výuky v 7. – 10. ročníku o 1 hodinu týdně jsou využity celkem 4 hodiny disponibilní dotace.

Pro předmět Hudební výchova je sloučen vzdělávací obsah 1. až 3. období.

Výuka probíhá individuální, skupinovou i frontální formou. S různými hudebními aktivitami se žáci setkávají také formou účasti a spolupodílení se na kulturních a společenských akcích školy.

Hudební výchova je realizována s žáky v rámci jednotlivých tříd nebo spojením dvou či více tříd dohromady.

Při výuce jsou uplatňovány didaktické zásady, zejména pak zásada komplexního rozvoje žáka, individuálního přístupu, přiměřenosti, názornosti, systematickosti a trvalosti. Zejména při osvojování nového učiva je uplatňován multisenzorický přístup.

Předmět hudební výchova je zaměřen na podporu a rozvíjení sluchového vnímání, poznávání a rozlišování zvuků a tónů a jejich vlastností, na správné a pravidelné dýchání při mluvené řeči a zpěvu, na rozvíjení smyslu a citu pro rytmus, tempo a melodii a na rozvíjení dovedností hudbu vnímat a produkovat (hra na hudební nástroje, hra na tělo, zpěv písní). Důležitou součástí předmětu jsou hudebně pohybové aktivity a muzikoterapeutické lekce.

V celkovém kontextu je pak v rámci předmětu Hudební výchova rozvíjena u žáků jejich pozornost, smyslové vnímání, paměť, řeč, prostorová a směrová orientace, hrubá a jemná motorika, senzomotorická koordinace, představivost a fantazie, emocionalita a současně je utvářen kladný vztah k hudbě.

Naším cílem je, aby žák po získání základů vzdělání dle svých individuálních možností a schopností:

- měl kladný vztah k hudbě a k hudebně pohybovým aktivitám
- rozlišoval a poznával různé nehudební a hudební zvuky
- poznával některé hudební nástroje podle zvuku i podle podoby a dokázal je pojmenovat
- dokázal rytmicky doprovázet zpěv či poslech písní hrou na tělo a na jednoduché hudební nástroje
- dokázal se soustředěně věnovat poslechu různých hudebních žánrů
- znal a dokázal zazpívat či zanotovat jednoduché písně, které má rád

Hodnocení

Ve 3., 6. a 10. ročníku jsou pro hodnocení směrodatné očekávané výstupy 1., 2. a 3. období. V ostatních ročnících je žák hodnocen dle splnění části daných výstupů.

Důležitým kritériem pro hodnocení žáka je také jeho celkový přístup k práci.

Výchovné a vzdělávací strategie, které směřují k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí:

1. Kompetence komunikativní:

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- komunikuje s lidmi
- chápe obsah písní, dokáže jej vyjádřit slovně či pomocí AAK
- organizuje slovně a gesty skupinu
- podílí se na výběru písní v rámci vyučovací hodiny – např. dokáže si říci o oblíbenou písničku, skladbu, hudební nástroj

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- používá různé strategie (hru, komunikaci přes nástroje, dramatizaci...), které vedou k rozvíjení schopnosti komunikovat s ostatními lidmi
- zařazuje písně a pohybové hry s využitím jmen žáků a učitelů, podporuje kooperaci při výměně hudebních nástrojů a výběru písní, vede žáky k poznávání známých osob, k dorozumívání se s nimi a k reakci na své jméno
- poskytuje žákovi potřebný prostor k samostatnému vyjadřování jeho myšlenek, názorů
- zapojuje žáka do třídních a školních akcí (školní besídka, vystoupení v rámci muzikoterapeutických setkání s ostatními třídami)
- prostřednictvím hudby vede žáka k vyjadřování pocitů a nálad
- povzbuzuje žáka k praktickému používání jemu dostupných a zvládnutých hudebních technik (zaspívat si sám písničku, používat doprovodné nástroje, pustit si CD)

2. Kompetence sociální a personální:

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- navazuje vztahy s vrstevníky – požádá o tanec, nabídne hru, nástroj nebo pomoc
- uplatňuje základní návyky společenského chování – požádá o nástroj, poděkuje, respektuje hraní ostatních žáků na nástroje a pomáhá jim
- podílí se na jednoduchých sociálních aktivitách – dokáže naslouchat zpěvu či hře ostatních žáků, doprovází ostatní na hudební nástroje, vyzve ostatní k tanci v kroužku, zapojí se s ostatními do hudebně pohybových her

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- nabízí možnosti zapojování žáka do kolektivu prostřednictvím her, tanečků, skupinového zpěvu a hraní na doprovodné nástroje
- upevňuje u žáka základy společenského chování v reálných situacích
- vede žáka k vzájemnému naslouchání, toleranci, ohleduplnosti při hudebních a tanečních projevech
- umožňuje žákovi prožitek radosti ze zapojování do jednoduchých sociálních aktivit
- rozvíjí u žáka schopnost spolupráce s ostatními přímou účastí v aktivitách třídy

3. Kompetence k řešení problému:

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- dokáže řešit drobné problémy při zpěvu nebo hraní na nástroje na základě nápodoby a naučených stereotypů
- nenechá se odradit nezdarem

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- vede žáka k ustálenému postupu užívání hlasu, dechu, hudebních a doprovodných nástrojů
- zajišťuje žákovi dostatek příležitostí k zažití úspěchu

Očekávané výstupy	Učivo Pro 1. až 3. období je učivo sloučeno
<p>Očekávané výstupy – 1. období (1. - 3. ročník)</p> <p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zpívat jednoduché melodie či písně přiměřené jeho hlasovému rozsahu a individuálním schopnostem • užívat při hudebních aktivitách různé hudební nástroje přiměřeně svým schopnostem a dovednostem • vnímat, rozlišovat a napodobovat různé nehudební i hudební zvuky • soustředit se na poslech jednoduché krátké známé písně či skladby • naučit se správně hospodařit s dechem a snažit se srozumitelně vyslovovat • reagovat pohybem na hudbu	<p>SLUCHOVÁ, HLASOVÁ, DECHOVÁ A ŘEČOVÁ CVIČENÍ</p> <ul style="list-style-type: none"> • seznámení se zvuky - vnímání rozdílů zvuků (věci kolem nás, zvuky v přírodě, doma, ve škole, na ulici apod.), zvukové hádanky • vnímání a rozlišování zvuků a tónů • poznávání vlastností tónů – síla, délka, výška tónů, vyjadřování těchto vlastností pohybem nebo symbolem, rozpoznání tempa (pomalu, rychle) a rytmu (pochod, ukolébavka apod.) • rozeznávání tónů – krátké – dlouhé, nižší – vyšší • rozlišování hudebních a nehudebních zvuků, rozlišování mluveného a zpívaného hlasu • poznávání hudebních nástrojů a rytmických nástrojů ve skutečnosti, na fotografiích, jejich pojmenování (využití AAK) • rozlišování zvuků hudebních nástrojů a rytmických nástrojů ve skutečnosti, z nahrávky (s účastí zraku, bez zrakové kontroly) • dechová cvičení, nácvik správného držení těla při dýchání, dechová cvičení ve spojení s relaxací • cvičení na správné držení těla a hlavy při zpěvu
<p>Očekávané výstupy – 2. období (4. - 6. ročník)</p>	

Žák by měl:

- zpívat písně přiměřené jeho hlasovému rozsahu a individuálním schopnostem
- rozlišit hudební a nehudební zvuk, mluvený a zpívaný hlas, rozeznat tóny: krátké – dlouhé, vyšší – nižší
- správně, hospodárně a pravidelně dýchat a snažit se o co nejlepší vyslovování při zpěvu i při rytmizaci říkadel
- soustředit se na poslech jednoduchých skladeb
- poznat vybrané rytmické hudební nástroje a užívat je při hudebních aktivitách
- propojit vlastní pohyb s hudbou, zvládnout jednoduché taneční hry

Očekávané výstupy – 3. období (7. - 10. ročník)

Žák by měl:

- využívat pěvecké návyky, podle individuálních schopností a dovedností zvládat správné dýchání a výslovnost při zpěvu i mluveném projevu
- interpretovat vybrané a vzhledem k individuální úrovni zvládnutelné lidové a umělé písně
- doprovázet podle svých schopností a dovedností písně na rytmické hudební nástroje
- soustředit se na poslech skladeb různých hudebních žánrů
- zvládnout základní kroky jednoduchého tance

- rytmizace říkadel
- připojení ke zpěvu a zpěv lidových i umělých písní přiměřeného obsahu, snaha o správnou výslovnost textu písně či vyjádření jejího obsahu pomocí AAK
- fonační a intonační cvičení – napodobování hlasů a zvuků
- začlenění prvků muzikoterapie

RYTMICKÁ CVIČENÍ A INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOST

- rytmus, hry s rytmem, jednoduchá rytmická cvičení a pohyb podle rytmického tance, bubnování, rytmus a řeč, hra na tělo
- hra na jednoduché rytmické nástroje – Orffův instrumentář, úchop a manipulace s rytmickými nástroji, didaktické hry s nástroji, skupinová hra na Orffovy nástroje, skupinová hra na elementární a netradiční nástroje (i vlastní výroby)
- deklamace – práce se slovem, hry se slovy (dvouslabičná, tříslabičná slova, slovní spojení, říkadla)
- začlenění prvků muzikoterapie

HUDEBNĚ POHYBOVÁ CVIČENÍ

- hudebně pohybové aktivity – pohyb ve spojení s hudbou - zprostředkování aktivního prožitku hudby, reakce pohybem na hudbu, pohybový projev podle hudby - improvizace
- různé pohybové činnosti - radost z pohybu, rozvíjení prostorové orientace, pochopení pojmů vpřed, vzad, vpravo, vlevo, nahoru, dolů
- pohyb podle jednoduchých rytmických doprovodů (chůze, poskoky, běh v různém tempu)
- taneční hry
- jednoduché tanečky, jednoduché taneční kroky
- spontánní tanec – vyjadřování rytmu a melodie pohyby celého těla
- začlenění prvků muzikoterapie

POSLECH HUDBY

	<ul style="list-style-type: none"> • poslech živé a reprodukované hudby (dětské a lidové písně, krátké instrumentální skladby – kytara, klavír, flétna, klávesy, různé žánry, relaxační hudba)) • muzikomalba – kreslení a malování hudby • začlenění prvků muzikoterapie
--	--

Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
<p><i>Čtení</i> - cvičení motoriky mluvidel, dechová, fonační a artikulační cvičení, rozvoj slovní zásoby, rytmizace tempa řeči, diferenciační cvičení pro rozvoj zrakového a sluchového vnímání, cvičení pro rozvoj paměti, cvičení na rozvoj záměrné pozornosti a prostorové orientace, chápání obsahu vět, reprodukce jednoduchého textu, rytmizace slov a vět, recitace, dramatizace</p> <p><i>Psaní</i> - rozvoj jemné motoriky a vizuomotoriky manipulačními činnostmi, rytmizace písma, rytmizace grafického záznamu v liniatuře, rozvíjení sluchového a zrakového vnímání, paměti a záměrné pozornosti, rozvoj řeči, rozeznávání hlásek a délky samohlásek, směrová orientace, orientace na řádku a na stránce, orientace v prostoru, rozvoj pohybové paměti</p> <p><i>Řečová výchova</i> - gymnastika mluvidel, dechová cvičení, hlasová cvičení, artikulační cvičení a cvičení na rozvoj jemné motoriky, správná výslovnost, intonace, tempo řeči, rytmizace slov, říkadla, rozpočítadla a básniček, zpěv a rytmizace známých písniček, rozvoj fonemického sluchu formou her a průpravných diferenciačních cvičení, reprodukce říkanky a písničky, ztvárnění jednoduché dramatické úlohy, alternativní a augmentativní komunikace, podpora správné výslovnosti hlásek, rozšiřování slovní zásoby, rozvoj souvislého vyjadřování, porozumění slyšenému</p> <p><i>Matematika</i> - orientace v prostoru, pojmy: nad, pod, před, za, vedle, na začátku, na konci, nahoře, dole, pojmy krátký – dlouhý, kratší – delší</p>	<p><i>Osobnostní a sociální výchova</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tematický okruh Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopností poznávání • Tematický okruh Osobnostní rozvoj – Sebepoznání a sebepečení • Tematický okruh Osobnostní rozvoj – Psychohygiéna • Tematický okruh Sociální rozvoj – Poznávací schopnosti • Tematický okruh Sociální rozvoj – Mezilidské vztahy • Tematický okruh Sociální rozvoj – Komunikace • Tematický okruh Sociální rozvoj - Spolupráce a soutěživost <p><i>Multikulturní výchova</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tematický okruh Kulturní rozdíly • Tematický okruh Lidské vztahy

Počítače - poslech říkadél, písniček, práce s vybranými výukovými a zábavnými programy

Informační a komunikační technologie - práce s vybranými výukovými a zábavnými programy, přehrávání CD a DVD, základy práce s internetem – vyhledávání informací

Člověk a jeho svět - poznávání a pojmenovávání činností, s nimiž se žáci ve škole setkávají, poznávání a pojmenovávání školních pomůcek, reakce na jméno, oslovení, zavolání, pojmenování a ukázání částí lidského těla, péče o zařízení ve škole a třídě, šetrné zacházení a jejich úklid

Člověk a příroda – zvuk, zdroje zvuku, vnímání zvuku, nadměrný hluk, vliv nadměrného hluku na životní prostředí, na zdraví člověka, zdroje nadměrného hluku, ochrana před nadměrným hlukem, lidské tělo, kulturní zajímavosti v Prostějově, v Olomouckém kraji

Výtvarná výchova - cvičení na rozvoj jemné motoriky vizuomotoriky, cvičení na rozvoj hmatového, zrakového a sluchového vnímání, cvičení na rozvoj prostorové a směrové orientace, zobrazování různých objektů podle skutečnosti, z představ, dle vlastní fantazie, prezentace a vnímání výsledků vlastní tvůrčí činnosti, vnímání a hodnocení činnosti ostatních, vnímání prostředí a jeho estetické dotváření

Tělesná výchova a Zdravotní tělesná výchova - význam pohybu pro zdraví, pravidla bezpečného chování při pohybových aktivitách, činnosti a hry pro rozvoj pohybové paměti a představivosti, zrakového a sluchového vnímání, prostorové a směrové orientace, psychomotorická cvičení, trampoterapie, rytmické a koordinační cviky, dechová cvičení, relaxační cvičení s hudbou, bez hudby, spontánní pohybové činnosti a hry doprovázené reprodukcí hudby, rytmickou hrou na hudební nástroje, hrou na tělo, rytmická chůze s udáváním tempa, rytmický běh s udáváním tempa, cvičení zaměřená na uvědomování jednotlivých částí těla a provedení

5.11 PŘEDMĚT: VÝTVARNÁ VÝCHOVA

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět Výtvarná výchova je součástí vzdělávací oblasti Umění a kultura. Vyučuje se v 1. – 10. ročníku jako samostatný předmět, a to 1 hodinu týdně. Pro předmět Výtvarná výchova je sloučen vzdělávací obsah 1. až 3. období.

Výuka probíhá individuální, skupinovou i frontální formou. S různými výtvarnými aktivitami se žáci setkávají také formou účasti a spolupodílení se na kulturních a společenských akcích školy.

Výtvarná výchova je realizována s žáky v rámci jednotlivých tříd nebo spojením dvou či více tříd dohromady.

Při výuce jsou uplatňovány didaktické zásady, zejména pak zásada komplexního rozvoje žáka, individuálního přístupu, přiměřenosti, názornosti, systematickosti a trvalosti. Zejména při osvojování nového učiva je uplatňován multisenzorický přístup.

Předmět výtvarná výchova je zaměřen na podporu a rozvíjení správného úchopu výtvarných pomůcek, na poznávání a výtvarné zacházení s barvami, tvary a liniemi a na osvojování takových vědomostí a dovedností, které žákům umožňují výtvarně vyjádřit skutečnost a své představy prostřednictvím různých technik malby, kresby, jiných tradičních a netradičních výtvarných technik, prezentovat svá díla, vnímat a hodnotit činnosti své i činnosti ostatních. Jako důležitá součást předmětu jsou zařazeny prvky muzikomalby.

V celkovém kontextu je pak v rámci předmětu Výtvarná výchova rozvíjena u žáků jejich pozornost, smyslové vnímání, paměť, komunikační schopnosti, prostorová a směrová orientace, hrubá a jemná motorika, vizuomotorická a grafomotorická koordinace, emocionalita, představivost a fantazie, estetické vnímání a současně je utvářen kladný vztah k výtvarné tvorbě.

Naším cílem je, aby žák po získání základů vzdělání dle svých individuálních možností a schopností:

- měl kladný vztah k výtvarné tvorbě
- znal různé tradiční a netradiční techniky, techniky malby a kresby a dokázal jejich prostřednictvím vyjádřit skutečnost a své představy
- poznával různé druhy výtvarných materiálů a pomůcek a dokázal s nimi výtvarně zacházet
- uměl vhodným způsobem zhodnotit činnosti své i činnosti ostatních

Hodnocení

Ve 3., 6. a 10. ročníku jsou pro hodnocení směrodatné očekávané výstupy 1., 2. a 3. období. V ostatních ročnících je žák hodnocen dle splnění části daných výstupů.

Důležitým kritériem pro hodnocení žáka je také jeho celkový přístup k práci.

Výchovné a vzdělávací strategie, které směřují k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí:

1. Kompetence k učení:

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- rozvíjí svou tvořivost aktivním osvojováním různých výtvarných technik
- projevuje zájem o nové poznatky
- rozumí používaným termínům z výtvarné oblasti
- snaží se vnímat a poznávat svět všemi smysly

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- používá vhodné metody s přihlédnutím ke stupni postižení a individuálním možnostem žáka
- rozvíjí schopnost imaginace - vizualizace, srovnávání
- motivuje žáka vhodným způsobem k získání a upevňování vědomostí
- rozvíjí schopnost žáka pracovat s různými druhy pomůcek
- rozvíjí a posiluje poznávací schopnosti žáka – zvědavost, zájem, radost z objevování
- vede žáka ke spoluúčasti na určování cílů, obsahu a forem práce

2. Kompetence komunikativní:

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- vyjadřuje vlastní názor na výtvarné dílo (slovně či pomocí AAK)
- respektuje názory ostatních
- aktivně se zapojuje do výtvarných projektů

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- vede žáka k obohacování slovní zásoby o odborné termíny z výtvarné oblasti
- poskytuje žákovi potřebný prostor k samostatnému vyjadřování svých myšlenek, názorů
- zprostředkovává kompenzační strategie při komunikaci – kladení otázek, ujištění o porozumění
- povzbuzuje žáka k praktickému používání jemu dostupných a zvládnutých výtvarných technik (výzdoba vlastního pokoje, výroba dárků, atd.)
- zapojuje žáka do třídních a školních akcí (školní besídka, vystoupení v rámci projektových setkání s ostatními třídami)

3. Kompetence sociální a personální:

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- tvořivě pracuje ve skupině a chápe odpovědnost za společné dílo
- podílí se na utváření příjemné pracovní atmosféry ve třídě
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru
- prezentuje výsledky svých prací v prostorách školy, na příležitostných akcích, ve výtvarných soutěžích

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- rozvíjí u žáka schopnost spolupráce s ostatními přímou účastí v aktivitách třídy
- vede žáka ke vzájemnému naslouchání, toleranci, ohleduplnosti
- umožňuje žákovi prožitek radosti ze zapojování do jednoduchých sociálních aktivit
- snaží se u žáka vytvářet pozitivní představy o sobě samém
- vybízí žáka k možnosti prezentace vlastní práce v prostorách školy, účasti na výtvarných soutěžích

4. Kompetence k řešení problému:

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- využívá získaná poznání při vlastní tvorbě
- dokáže řešit drobné problémy při výtvarné tvorbě na základě nápodoby a naučených stereotypů
- nenechá se odradit nezdarem

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- motivuje žáka k využívání vědomostí a dovedností při objevování různých variant řešení problémů
- vede žáka ke kritickému myšlení – činit uvážlivá rozhodnutí, uvědomit si vlastní zodpovědnost, obhájit svá rozhodnutí a výsledky svých činů
- zajišťuje žákovi dostatek příležitostí k zažití úspěchu

5. Kompetence pracovní:

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- podle instrukcí plní zadané jednoduché úkoly
- přijímá posouzení výsledků práce
- dokáže udržet pořádek na svém pracovním místě i ve třídě a spolupracuje přitom s ostatními

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- aktivně zapojuje žáka do společných i individuálních činností
- vyžaduje od žáka udržování čistoty a pořádku na pracovním místě a ve třídě
- hodnotí dílčí výkony žáka a poskytuje mu prostor k sebehodnocení (co zvládá, co potřebuje zlepšovat)
- názornou demonstrací a posloupností úkonů rozvíjí u žáka schopnost plnit konkrétní úkoly postupně
- vytváří podmínky pro soustředěnou práci žáka a důsledně od něj vyžaduje dokončení zadaného úkolu

Očekávané výstupy	Učivo Pro 1. až 3. období je učivo sloučeno
<p>Očekávané výstupy – 1. období (1. – 3. ročník)</p> <p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zvládnout nejzákladnější dovednosti pro vlastní tvorbu • rozpoznávat, pojmenovat a porovnat s dopomocí učitele barvy, tvary, objekty na příkladech z běžného života a ve výsledcích vlastní tvorby i tvorby ostatních • uplatňovat vlastní zkušenosti, prožitky a fantazii při tvůrčích činnostech <p>Očekávané výstupy – 2. období (4. – 6. ročník)</p> <p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uplatňovat základní dovednosti pro vlastní tvorbu • rozlišovat, porovnávat, třídít a pojmenovat linie, barvy, tvary, objekty, a uplatnit je podle svých schopností při vlastní tvorbě • při tvorbě vycházet ze svých zrakových, hmatových i sluchových vjemů, vlastních prožitků, zkušeností a fantazie • vyjádřit pocit z vnímání tvůrčí činnosti (mimoslovně, graficky) <p>Očekávané výstupy – 3. období (7. – 10. ročník)</p> <p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uplatňovat základní dovednosti při realizaci a prezentaci vlastní tvorby • uplatňovat linie, barvy, tvary a objekty v ploše i prostoru podle vlastního tvůrčího záměru, využívat jejich vlastnosti a vztahy 	<ul style="list-style-type: none"> • cvičení na rozvoj jemné motoriky, grafomotoriky, vizuomotoriky • cvičení na rozvoj hmatového, zrakového a sluchového vnímání • cvičení na rozvoj prostorové a směrové orientace, orientace na ploše • nácvik správného úchopu pastelky, štětce a dalších výtvarných pomůcek • manipulace s předměty různých barev, tvarů a velikostí • poznávání a třídění barev na předmětech, obrázcích, ve vlastní tvorbě • určení a pojmenování barev • hra s barvou – skvrny, míchání barev, zapouštění do mokrého podkladu, barevné kompozice • rozlišování a určování pojmů světlý - tmavý, řídký - hustý • poznávání různých druhů linií, jejich pojmenovávání • linie jako výrazová možnost, dekorativní práce • poznávání a třídění různých tvarů na předmětech, obrázcích, ve vlastní tvorbě • určení a pojmenování tvarů • vnímání tvaru předmětu z hlediska užitku a materiálu • zobrazování tvarů podle skutečnosti, z představ, podle fantazie • výtvarné osvojování věcí - pozorování objektů, jejich pojmenování • rozlišování a určování pojmů měkký - tvrdý, hladký - drsný, atd. • zobrazování různých objektů podle skutečnosti, z představ, dle vlastní fantazie

<ul style="list-style-type: none"> • při vlastní tvorbě vycházet ze svých vlastních zkušeností a představ • hledat a zvolit pro jejich vyjádření nejvhodnější prostředky a postupy s dopomocí učitele 	<ul style="list-style-type: none"> • zobrazování různých objektů samostatně, v kompozici • prezentace a vnímání výsledků vlastní tvůrčí činnosti • vnímání a hodnocení činnosti ostatních (spolužáci, umělecké předměty, hračky, comics, fotografie, objekty, film) • individuální práce – zvolení vhodných prostředků a postupů s dopomocí učitele • skupinová tvorba – spolupráce v rámci skupiny, komunikace s ostatními při výběru formátu, obsahu a způsobu výtvarného zpracování tématu • vnímání prostředí a jeho estetické dotváření • prezentace vlastní i skupinové práce ve třídě i ve škole • reprezentace školy – výstavy, soutěže • práce s počítačem (kreslicí program) – základy malování (čára, štětec, barva), tvorba jednoduchého obrázku • seznámení s některými výtvarnými díly (malba, kresba, umělecká řemesla...) • seznámení s některými autory výtvarných děl (J. Lada, J. Čapek....) <p>MALBA</p> <ul style="list-style-type: none"> • technika malby různými druhy barev (vodové, temperové, prstové...) – malování štětcem, houbou, dřívkem, molitanovým válečkem, prsty... • využití barev základních i barev vzniklých kombinací (míchání barev) • technika rozfoukávání barev • námětové malování na základě vlastního prožitku – vyjádření svých emocí, pocitů, nálad, fantazijních představ <p>KRESBA</p> <ul style="list-style-type: none"> • kresba různými druhy materiálů – tužkou, dřívkem, pastelkou, voskovkou, fixem, uhlem a rudkou • rozpoznání a nápodoba prvků vizuálně obrazného vyjádření –
---	--

	<p>linie, tvar, barva</p> <ul style="list-style-type: none"> • uspořádání a rozmístění objektů do celku a prostoru • vnímání velikosti • kombinace linie, barvy, tvaru na ploše • kresby podnětené vyprávěním, příběhem, vlastním prožitkem <p>TRADIČNÍ A NETRADIČNÍ TECHNIKY</p> <ul style="list-style-type: none"> • techniky plastického vyjadřování – plastelína, modurit, samotvrdnoucí hmota, kaširování, koláž, modelování z papíru, hlíny, sádry, drátu • ubrousková technika • práce s přírodním materiálem – frotáž, nalepování • tisk, otisk různých materiálů, dekorativní kreslení
--	---

Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
<p><i>Čtení</i> - diferenciacní cvičení pro rozvoj zrakového a sluchového vnímání, cvičení pro rozvoj paměti, cvičení na rozvoj záměrné pozornosti a prostorové orientace, seznámení s leporely, vhodnými dětskými časopisy a knihami, práce s obrázky, orientace na stránce situační obrázky, poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, básniček a říkadel, dramatizace</p> <p><i>Psaní</i> - rozvoj jemné motoriky a vizuomotoriky manipulačními činnostmi (navlékání korálek, vytrhávání a vystřihování papíru, modelování, malování, manipulace s drobnými předměty atd.), rozvíjení sluchového a zrakového vnímání, paměti a záměrné pozornosti, směrová orientace, orientace na řádku a na stránce, orientace v prostoru, nácvik správného držení psacího náčiní, vymalovávání, obkreslování, obtahování, uvolňovací a grafomotorická cvičení s říkankami, základní hygienické návyky spojené se psaním, psaní tvarových prvků písmen v liniatuře, rytmizace grafického záznamu v liniatuře, opisování nebo samostatné psaní jednoduchých sdělení a běžných písemností podle předlohy – pohlednice, krátký</p>	<p><i>Osobnostní a sociální výchova</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tematický okruh Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopností poznávání • Tematický okruh Osobnostní rozvoj – Sebeznání a sebepečení • Tematický okruh Osobnostní rozvoj – Psychohygiéna • Tematický okruh Sociální rozvoj – Poznávací schopnosti • Tematický okruh Sociální rozvoj – Mezilidské vztahy • Tematický okruh Sociální rozvoj – Komunikace • Tematický okruh Sociální rozvoj - Spolupráce a soutěživost <p><i>Multikulturní výchova</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tematický okruh Kulturní rozdíly • Tematický okruh Lidské vztahy • Tematický okruh Etnický původ

dopis, přání

Řečová výchova- grafická cvičení s doprovodnými říkadly, popis obrázku, osoby či předmětu za pomoci doprovodných otázek, poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, reprodukce říkanky, písničky, pohádky, filmového či divadelního příběhu, ztvárnění jednoduché dramatické úlohy, rozšiřování slovní zásoby, rozvoj souvislého vyjadřování

Matematika - pojmy: malý - velký, krátký - dlouhý, široký – úzký, orientace v prostoru, řazení reálných předmětů zleva doprava a práce s obrázky, pojmy: velikost, barva, tvar, obsah, manipulace s předměty a práce s obrázky, zaměřené na procvičování pojmů: pod, nad, před, za, nahoře, dole, vpředu, vzadu, rozlišování a poznávání základních geometrických tvarů, pojmy kratší – delší, větší – menší, širší – užší, vpravo – vlevo, kreslení křivých a přímých čar, kreslení čar a rýsování přímk – rozlišování čary a přímky, poznávání a pojmenovávání základních geometrických těles - kvádr, krychle, koule, válec

Počítače - zhlédnutí pohádky, filmu, prohlížení obrázků a fotografií, práce s vybranými výukovými a herními programy

Informační a komunikační technologie - práce s vybranými výukovými a zábavnými programy, program malování, základy práce s internetem – vyhledávání informací

Člověk a jeho svět - poznávání a pojmenovávání základních barev, poznávání různých osob, předmětů, jevů a činností ve skutečnosti, na fotografiích a na obrázcích

Člověk a příroda - světlo, zdroje světla, vnímání světla, poznávání a pojmenovávání barev, poznávání různých přírodních prvků a jevů

Hudební výchova - rytmus, hry s rytmem, jednoduchá rytmická cvičení, poslech živé a reprodukované hudby (dětské a lidové písně, krátké instrumentální skladby – kytara, klavír, flétna, klávesy),

<p>muzikomalba – kreslení a malování hudby</p> <p><i>Člověk a svět práce</i> - sběr přírodnin, názvy jednotlivých druhů, druhy materiálů, třídění drobného materiálu dle velikosti, tvaru, barev, užití a původ předmětů našeho okolí, jednoduché práce s drobným materiálem, modelování z hmot různých vlastností (plastelína, těsto, hlína, sádra, tvrdnoucí hmoty, sníh, písek, aj.) podle instrukcí i vlastní fantazie, navlékání na šňůru, rozvíjení fantazie a tvořivosti, pozorování změn v přírodě v jednotlivých ročních obdobích, lidové zvyky, tradice, svátky a řemesla – vytváření dárků a ozdob, hospodaření s materiálem a pomůckami, cit pro materiál, barvu, zpracování plochy i prostoru</p>	
--	--

5.12 PŘEDMĚT: VÝCHOVA KE ZDRAVÍ

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět Výchova ke zdraví je součástí vzdělávací oblasti Člověk a zdraví. Vyučuje se v 9. a 10. ročníku jako samostatný předmět, a to 1 hodinu týdně.

S ohledem na specifika pozornosti, snadnou unavitelnost žáků a úzkou provázanost předmětu s ostatními předměty je Výchova ke zdraví v rámci organizace vyučovacího dne součástí blokového vyučování.

Výuka probíhá individuální, skupinovou i frontální formou v kmenové třídě a formou exkurzí, procházek, účasti a spolupodílení se na kulturních, společenských a sportovních akcích školy.

Při výuce jsou uplatňovány didaktické zásady, zejména pak zásada komplexního rozvoje žáka, individuálního přístupu, přiměřenosti, názornosti, systematickosti a trvalosti. Zejména při osvojování nového učiva je uplatňován multisenzorický přístup.

Předmět Výchova ke zdraví je zaměřen především na osvojování, prohlubování a praktické uplatňování takových vědomostí a dovedností, které žákům umožňují žít v souladu se zásadami zdravého životního stylu, chránit své zdraví, ošetřit drobná poranění a umět se obrátit na kompetentní osoby a organizace v případě nemoci, úrazu a v situacích ohrožení života. Současně je předmět zaměřen na osvojování, prohlubování a praktické uplatňování takových vědomostí a dovedností, které žákům umožňují orientovat se v mezilidských vztazích, chovat se s úctou ke členům rodiny, uplatňovat zásady společenského chování ve vztahu k druhým lidem a chovat se obezřetně k lidem neznámým, znát projevy a důsledky sociálně patologických jevů a zaujímat k nim negativní postoj.

V celkovém kontextu je pak v rámci předmětu Výchova ke zdraví rozvíjena u žáků jejich pozornost, smyslové vnímání, paměť, komunikace, emocionalita a současně jsou utvářeny mravní hodnoty a pozitivní postoje ke zdraví a životu jako takovému.

Naším cílem je, aby žák po získání základů vzdělání dle svých individuálních možností a schopností:

- orientoval se v mezilidských vztazích
- znal a prakticky uplatňoval pravidla společenského chování a soužití ve vztahu k druhým lidem
- dokázal navazovat a udržovat kamarádské vztahy
- znal a prakticky uplatňoval zásady zdravého životního stylu
- znal projevy a důsledky sociálně patologických jevů a zaujímal k nim negativní postoj
- dokázal sobě i druhému ošetřit drobné poranění
- dokázal se obrátit na kompetentní osobu či organizaci v případě nemoci, úrazu a v situacích ohrožení života

Hodnocení

V 10. ročníku jsou pro hodnocení směrodatné očekávané výstupy 3. období. V 9. ročníku je žák hodnocen dle splnění části daných výstupů. Důležitým kritériem pro hodnocení žáka je také jeho celkový přístup k práci.

Výchovné a vzdělávací strategie, které směřují k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí:

1. Kompetence k učení:

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- používá učebnice a učební pomůcky

- projevuje zájem o nové poznatky
- dokáže uplatnit získané poznatky, dovednosti a zkušenosti v praxi

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- vede žáka k získávání nových vědomostí a praktických zkušeností
- předkládá žákovi vhodné učební materiály a pomůcky
- posiluje a rozvíjí poznávací schopnosti žáka
- používá vhodné výukové metody

2. Kompetence komunikativní

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- rozumí obsahu sdělovaného
- dokáže komunikovat verbálně nebo prostřednictvím AAK
- umí vyjádřit svůj názor a obhájit ho

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- poskytuje žákovi k získávání nových poznatků a dovedností dostatečný prostor
- podporuje zájem žáka o učivo, rozvíjí jeho slovní zásobu a komunikační dovednosti
- vhodně žáka motivuje ke komunikaci a k vyjádření svých názorů a postojů
- zapojuje žáka do aktivního dění ve třídě, ve škole i mimo ni a podporuje schopnost aktivního se vyjadřování k tomuto dění

3. Kompetence sociální a personální:

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- má základní představu o vztazích mezi lidmi
- rozpoznává nevhodné a rizikové chování a je seznámen s jeho možnými důsledky
- navazuje a udržuje vztahy s vrstevníky, respektuje druhé lidi

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- vede žáka k zapojování do všech společných činností v rámci třídy i školy a podporuje ho v navazování kamarádských vztahů s vrstevníky

- vhodnými výukovými metodami seznamuje žáka s projevy nevhodného a rizikového chování a podporuje ho, aby k nim zaujímal odmítavý postoj

4. Kompetence občanské:

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- chrání své zdraví, dodržuje zvládnuté stereotypy zdravého životního stylu
- dokáže adekvátně reagovat v situacích, ohrožujících vlastní zdraví i zdraví druhých
- osvojené vědomosti a návyky dokáže využít k zapojení do společnosti

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- upevňuje u žáka zásady zdravého životního stylu
- vede žáka ke správnému a bezpečnému jednání v situacích ohrožujících jeho i osoby v blízkém okolí
- vhodnými výukovými metodami a navozováním praktických situací, podporuje žáka v osvojování a dodržování zásad společenského chování

5. Kompetence pracovní:

Žák podle svých individuálních možností a schopností:

- zvládá sebeobslužné činnosti
- ovládá prakticky zásady osobní hygieny
- zvládá zásady bezpečného chování ve škole i při mimoškolních aktivitách
- je schopen podle instrukcí plnit zadávané úkoly
- přijímá posouzení výsledků své práce
- umí spolupracovat s ostatními

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- podporuje aktivitu žáka při společných činnostech
- důsledně vyžaduje dokončení zadaného úkolu
- vytváří vhodné podmínky pro nerušenou práci žáka
- poskytuje žákovi prostor pro sebehodnocení
- vhodným způsobem a metodami vede žáka k osvojování zásad osobní hygieny a zvládnutí sebeobsluhy
- automatizuje chování žáka v situacích, ve kterých hrozí ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých

Očekávané výstupy – 3. období (9. – 10. ročník)	Učivo
<p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vědět o významu dobrého soužití mezi vrstevníky i členy rodiny • chápat základní životní potřeby a jejich naplňování ve shodě se zdravím • respektovat zdravotní stav svůj i svých vrstevníků, umět popsat své zdravotní problémy a potíže • znát správné stravovací návyky a v rámci svých možností dodržovat a uplatňovat zásady správné výživy • uplatňovat způsoby bezpečného chování v sociálním kontaktu s vrstevníky, při komunikaci s neznámými lidmi, v konfliktních a krizových situacích a vědět, kde v případě potřeby vyhledat pomoc • uplatňovat osvojené sociální dovednosti při kontaktu se sociálně patologickými jevy • zaujímat odmítavé postoje ke všem formám brutality a násilí • vědět o souvislosti mezi konzumací návykových psychoaktivních látek a poškozováním zdraví • použít důležitá telefonní čísla v případě potřeby pomoci • řídit se pokyny odpovědných osob při mimořádných událostech 	<ul style="list-style-type: none"> • rodina, členové rodiny, úcta k rodičům, prarodičům, vztahy lidí v rodině, vztahy k ostatním lidem • škola, spolužáci, kamarádi, vztahy mezi nimi • základní životní potřeby člověka a způsoby jejich uspokojování • zdravý životní styl • zdraví, nemoc, úraz • ochrana zdraví, prevence onemocnění a úrazů • zásady zdravé výživy, stravovací návyky, pitný režim • vztahy mezi vrstevníky, zásady správného chování mezi nimi, chování k dospělým lidem, chování k neznámým lidem • sociálně patologické jevy: vandalismus, šikana, vliv návykových látek na zdraví a život člověka • nejběžnější nemoci a jejich příznaky, návštěva lékaře • pomoc při nemoci a úrazu, ošetření drobných poranění, jak a koho požádat o pomoc • mimořádné události - požár, únik plynu, povodeň, výbuch • integrovaný záchranný systém - policie, hasičský záchranný sbor, rychlá záchranná služba

Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
<p><i>Čtení</i> - poslech a reprodukce různých příběhů, vyprávění a pohádek, práce s různými druhy textů, orientace v textu tichým čtením, čtení jednoduchých textů s porozuměním</p> <p><i>Psaní</i> - opisování nebo samostatné psaní jednoduchých sdělení a běžných písemností podle předlohy – adresa, pohlednice, krátký dopis, přání, pozvánka</p>	<p><i>Osobnostní a sociální výchova</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tematický okruh Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopností poznávání • Tematický okruh Osobnostní rozvoj – Sebepoznání a sebepojetí • Tematický okruh Osobnostní rozvoj – Psychohygienu • Tematický okruh Sociální rozvoj – Poznávací schopnosti

Řečová výchova - rozšiřování slovní zásoby, rozvoj souvislého vyjadřování, dramtizace krátkých příběhů, pohádek, porozumění slyšenému, základní pravidla komunikace, formulace krátkých sdělení, společné diskuze, rozhovory individuální a skupinové konverzace, alternativní a augmentativní komunikace

Matematika - slovní úlohy z praktického života

Informační a komunikační technologie - práce s vybranými výukovými a zábavnými programy, vyhledávání informací na internetu

Člověk a společnost - rodina, funkce a struktura rodiny, práva a povinnosti dítěte, práva a povinnosti rodičů, pravidla ve škole, vztahy ve škole, základní pravidla společenského chování a komunikace v různých situacích, vztahy mezi lidmi – vztahy v rodině, vztahy ve škole, přátelství a přátelé, kamarádství a kamarádi, neznámí lidé, mravní hodnoty jedince, minoritní skupiny v ČR, rovnocennost a rovnoprávnost menšin, rasismus, vandalismus, lidská práva a povinnosti, návštěva lékaře, sociálně patologické jevy, mimořádné události, integrovaný záchranný systém

Člověk a příroda - léčiva a návykové látky, lidské tělo, stavba těla, základní životní funkce člověka, živelné pohromy, ohrožení života, ochrana člověka při ohrožení zdraví a života, chování a jednání při nebezpečí živelných pohrom, integrovaný záchranný systém

Hudební výchova – individuální a kolektivní hudební a hudebně pohybové aktivity, začlenění prvků muzikoterapie

Výtvarná výchova - výtvarné osvojování věcí, zobrazování různých objektů podle skutečnosti, z představ, dle vlastní fantazie, skupinová tvorba, námětová kresba a malba

Tělesná výchova a Zdravotní tělesná výchova - zásady bezpečného

- Tematický okruh Sociální rozvoj – Mezilidské vztahy
- Tematický okruh Sociální rozvoj – Komunikace
- Tematický okruh Morální rozvoj – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti
- Tematický okruh Morální rozvoj – Hodnoty, postoje, praktická etika

Multikulturní výchova

- Tematický okruh Kulturní rozdíly
- Tematický okruh Lidské vztahy
- Tematický okruh Etnický původ

Environmentální výchova

- Tematický okruh Základní podmínky života
- Tematický okruh Vztah člověka k prostředí

chování v přírodě, osvojování základních pravidel bezpečnosti silničního provozu, zásady ošetření drobných poranění, domácí lékárnička a její vybavení, požádání o pomoc (jak a koho požádat o pomoc), vzájemná spolupráce, jednání fair play, soubory speciálních cvičení, individuální a skupinové pohybové aktivity	
--	--

<i>Člověk a svět práce</i> - první pomoc při drobném poranění, léčivé a jedovaté rostliny, zásady a uplatňování prvků zdravé výživy, pestrá skladba stravy, škodlivost alkoholu, cigaret, drog	
--	--

5.13 PŘEDMĚT: TĚLESNÁ VÝCHOVA

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět Tělesná výchova je součástí vzdělávací oblasti Člověk a zdraví. Vyučuje se v 1. – 10. ročníku jako samostatný předmět, a to celkem 4 hodiny týdně. Pro posílení výuky v každém ročníku o 1 hodinu týdně je využito celkem 10 hodin disponibilní dotace.

Pro předmět Tělesná výchova je sloučen vzdělávací obsah 1. a 2. období.

Výuka probíhá individuální, skupinovou i frontální formou. S různými pohybovými aktivitami se žáci setkávají také formou účasti a spolupodílení se na kulturních, sportovních a společenských akcích školy.

Tělesná výchova je realizována s žáky v tělocvičně, ve třídě, v relaxační místnosti a v přírodě.

Při výuce jsou uplatňovány didaktické zásady, zejména pak zásada komplexního rozvoje žáka, individuálního přístupu, přiměřenosti, názornosti, systematickosti a trvalosti. Zejména při osvojování nového učiva je uplatňován multisenzorický přístup.

Předmět Tělesná výchova je zaměřen především na podporu, posílení a rozvoj fyzické a psychické kondice žáků a na rozvoj takových dovedností, které podporují jejich vzájemnou spolupráci. Jednotlivé postupy, techniky a cviky jsou zaměřeny na osvojování a realizaci různých pohybových aktivit, které souvisí s přípravou organismu na pohybovou činnost, s uvolněním organismu po zátěži, se správným držením těla, s vnímáním rytmu a rytmickým pohybem, s podporou fyzické a psychické kondice žáků, s pohybovou koordinací, pohybovou průpravou, kompenzací zdravotního oslabení a pohybových omezení, s kolektivními pohybovými aktivitami a se spontánním pohybovým projevem. Souběžně s realizací jednotlivých postupů, technik a cviků jsou žáci vedeni k získávání, osvojování a upevňování takových pojmů, které jsou důležité pro pochopení významu pohybu na zdraví člověka, pro správné provádění jednotlivých cviků, pro správné zacházení s pomůckami a pro dodržování pravidel bezpečného chování a zásad hygieny v průběhu realizace pohybových aktivit.

V celkovém kontextu je pak v rámci předmětu Tělesná výchova rozvíjena u žáků jejich pozornost, smyslové vnímání, paměť, komunikace, prostorová a směrová orientace, hrubá a jemná motorika, senzomotorická koordinace, představivost, emocionalita, smysl pro fair play a současně je utvářen kladný vztah k pohybovým aktivitám.

S ohledem na specifika žáků a zejména s ohledem na jejich pohybové možnosti, zařazujeme jako nedílnou součást Tělesné výchovy následující metody, techniky a postupy:

- Bazální stimulace
- polohování
- míčkování
- masáže
- prvky jógy
- trampoterapie
- metoda pohybového rozvoje - Veronica Sherborne

Jako alternativní forma tělesné výchovy je žákům s trvale nebo přechodně změněným zdravotním stavem nabízena Zdravotní tělesná výchova, jejímž obsahem jsou především soubory speciálních cvičení pro jednotlivá oslabení.

Naším cílem je, aby žák po získání základů vzdělání dle svých individuálních možností a schopností:

- měl kladný vztah k pohybovým aktivitám
- respektoval a uplatňoval při pohybových aktivitách zásady bezpečného chování a zásady hygieny
- orientoval se v užívaných pojmech a termínech
- realizoval cviky dle pokynů

- spolupracoval při kolektivních hrách s ostatními a uplatňoval fair play chování
- uplatňoval osvojené vědomosti i dovednosti v praktickém životě
- zvládal základní techniky speciálních cvičení

Hodnocení

Ve 3., 6. a 10. ročníku jsou pro hodnocení směrodatné očekávané výstupy 1., 2. a 3. období. V ostatních ročnících je žák hodnocen dle splnění části daných výstupů.

Důležitým kritériem pro hodnocení žáka je také jeho celkový přístup k práci.

Výchovné a vzdělávací strategie, které směřují k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí:

1. Kompetence k učení

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- používá základní pojmy z oblasti tělesné výchovy
- uvědomuje si význam pohybových aktivit pro zdraví
- snaží se o co nejsprávnější provedení pohybové činnosti
- využívá pohybové dovednosti ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech
- zvládá základní techniku speciálních cvičení, koriguje techniku cvičení podle pokynů učitele, snaží se o jejich optimální provedení

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- v průběhu výuky používá pojmy z oblasti tělesné výchovy a sportu tak, aby jim žák rozuměl a byl schopen je v rámci svých možností používat
- vede žáka ke kladnému vztahu k tělesným aktivitám, ke zlepšování tělesné zdatnosti, pohybového projevu a správného držení těla
- nabízí žákovi různé možnosti pohybových činností přiměřené jeho individuálním schopnostem a současně nabízí i speciální kompenzační cvičení související se zdravotním oslabením žáka

2. Kompetence k řešení problémů

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- vnímá problémové situace, rozpoznává problémy a hledá nejvhodnější způsoby řešení na základě naučených stereotypů i získaných zkušeností
- při řešení problémů se nenechá odradit nezdarem
- snaží se popsat problém a při řešení složitějšího problému požádá o radu a řídí se jí

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- vede žáka ke klidnému řešení problémů vznikajících při kolektivních pohybových aktivitách
- vede žáka k dokončení zadaného úkolu a při nezdaru k opětovnému hledání optimálnějšího postupu, povzbuzuje žáka
- umožňuje žákovi spolupracovat a vzájemně si pomáhat při řešení zadaného úkolu a při řešení problému

3. Kompetence komunikativní

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- vhodnou formou vyjadřuje své názory a postoje
- rozumí základním pokynům a reaguje na ně

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- vede žáka k otevřené komunikaci
- sděluje žákovi pokyny srozumitelnou formou a motivuje ho k jejich plnění
- seznamuje žáka s dodržováním pravidel hry a fair play

4. Kompetence sociální a personální

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- využívá získané komunikační dovednosti k vytváření vztahů potřebných k soužití a spolupráci s druhými lidmi
- rozpoznává nevhodné a rizikové chování a uvědomuje si jeho možné důsledky

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- využívá situace vzniklé v rámci pohybových aktivit a vede žáka k týmové spolupráci
- vede žáka k vzájemné toleranci a ohleduplnosti při každé pohybové aktivitě
- zdůrazňuje žákovi nebezpečí při pohybových aktivitách a vede ho k osvojování základních pravidel ve sportu

- zapojuje žáka do třídních a školních akcí (školní besídky, soutěže s ostatními třídami, sportovní dny...)

5. Kompetence pracovní

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- zvládá sebeobsluhu a má osvojené hygienické návyky
- dodržuje zásady bezpečnosti, ochrany zdraví a ochrany životního prostředí při pohybových činnostech podle naučených stereotypů
- dokáže přivolat pomoc v případě ohrožení sebe nebo jiné osoby

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- vede žáka k přípravě na pohybovou činnost a k dodržování základních hygienických návyků během provádění zdravotně vhodné a bezpečné pohybové činnosti i po jejím ukončení
- vede žáka k dodržování zásad bezpečného chování v přírodě a silničním provozu
- seznamuje žáka se základními pravidly bezpečnosti při pohybových aktivitách a se základními pravidly pomoci při úrazech

Očekávané výstupy	Učivo Pro 1. a 2. období je učivo sloučeno
<p>Očekávané výstupy – 1. období (1. – 3. ročník)</p> <p>Žák by měl</p> <ul style="list-style-type: none"> • mít kladný postoj k pohybovým aktivitám • zvládat podle pokynů přípravu na pohybovou činnost • reagovat na základní pokyny a povely k osvojované činnosti • mít osvojeny základní pohybové lokomoce, dovednosti a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů • dodržovat základní zásady bezpečnosti při pohybových činnostech a mít osvojeny základní hygienické návyky při pohybových aktivitách 	<ul style="list-style-type: none"> • význam pohybu pro zdraví – části lidského těla, základní soustavy lidského těla, pojmy zdraví a nemoc, význam pohybu pro fyzickou a psychickou kondici člověka, pohybový režim • pravidla bezpečného chování při pohybových aktivitách v různém prostředí, hygiena při tělesné výchově - osobní hygiena, hygiena cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obuv • organizace v tělesné výchově, seznámení se základní terminologií, s názvy a způsobem použití cvičebních pomůcek a náčiní • činnosti a hry pro rozvoj pohybové paměti a představivosti, zrakového a sluchového vnímání, prostorové a směrové

**Očekávané výstupy – 2. období
(4. – 6. ročník)**

Žák by měl:

- zlepšovat svou tělesnou zdatnost, pohybový projev a správné držení těla
- podle pokynu uplatňovat v pohybovém režimu korektivní cvičení v souvislosti s vlastním zdravotním oslabením
- rozvíjet základní pohybové dovednosti podle svých pohybových možností a schopností
- rozumět základním termínům tělocvičené terminologie a reagovat na pokyny k provádění vlastní pohybové činnosti
- zvládat podle pokynu základní přípravu organismu před pohybovou činností i uklidnění organismu po ukončení činnosti
- využívat osvojené pohybové dovednosti při hrách a soutěžích
- uplatňovat hygienické a bezpečnostní zásady pro provádění zdravotně vhodné a bezpečné pohybové činnosti

orientace

- psychomotorická cvičení

PŘÍPRAVA ORGANISMU NA POHYBOVOU ČINNOST A UKLIDNĚNÍ ORGANISMU PO ZÁTĚŽI

- příprava organismu na pohybovou činnost (rozcvička) – seznámení se základními pojmy, orientace na tělesném schématu, prostorová a směrová orientace
- rozcvička – cviky na zahřátí a prokrvení organismu, cviky pro uvolnění kloubů, cviky na protažení svalů, rytmické a koordinační cviky, dechová cvičení
- uklidnění organismu po zátěži - relaxační cvičení s hudbou, bez hudby, dechová cvičení

SPONTÁNNÍ POHYBOVÉ ČINNOSTI A HRY

- spontánní pohybové činnosti a hry doprovázené reprodukovanou hudbou, rytmickou hrou na hudební nástroje, hrou na tělo

CVIČENÍ A HRY, ZAMĚŘENÉ NA SPRÁVNÉ DRŽENÍ TĚLA

- posilování, uvolňování a protahování jednotlivých svalových skupin
- cvičení na zvětšování rozsahu pohyblivosti kloubů
- nácvik správného dýchání

RYTMICKÁ, KONDIČNÍ A KOORDINAČNÍ CVIČENÍ

- chůze s důrazem na správné držení těla a správné dýchání, chůze daným směrem, po čáře, v zástupu, rytmická chůze s udáváním tempa, chůze s lehkým předmětem v ruce, chůze přes překážky, procházky po městě a v přírodě, cvičení rovnováhy
- běh s důrazem na zvedání nohou, tiché našlapování, ohýbání v kolenou a správné dýchání, běh daným směrem, po čáře,

	<p>rytmický běh s udáváním tempa, běh s lehkým předmětem v ruce, přes překážky, nácvik výběhu na daný signál, běh v zástupu, běh v přírodě, cvičení rovnováhy</p> <ul style="list-style-type: none"> • poskoky na místě snožmo, střídavě na jedné a druhé noze, poskoky z místa, skok přes čáru, přes překážku, cvičení rovnováhy • lezení vpřed, podlézání, přelézání a prolézání vhodných překážek • cvičení s míčem – seznámení s míčem a základní manipulace s míčem, seznámení se základními pojmy (chytit, hodit, kopnout, kutálet, nahoru, dolů, vpravo, vlevo, pod, nad...), chytání míče kouleného po zemi, hozeného horním obloukem, dolním obloukem, koulení míče, házení horním obloukem, dolním obloukem, házení na cíl, přes překážku, kopání do míče, pohybové hry s míčem s jednoduchými pravidly • cvičení zaměřená na uvědomování jednotlivých částí těla a provedení záměrného pohybu končetin i se zavřenýma očima <p>ZIMNÍ POHYBOVÉ AKTIVITY</p> <ul style="list-style-type: none"> • hry na sněhu • jízda na saních či na bobech <p>KOMPENZAČNÍ CVIČENÍ</p> <ul style="list-style-type: none"> • význam preventivní pohybové činnosti • uvolňovací cvičení • posilovací cvičení • protahovací cvičení <p>PRŮPRAVNÁ CVIČENÍ</p> <ul style="list-style-type: none"> • cvičení pro rozvoj reaktibility – pohybové reakce na smluvené signály • cvičení pro zpevnění těla – kliky, ... • cvičení rotační – kotouly vpřed, vzad, ... • cvičení pro rozvoj silové obratnosti – stříhání nohama, dřepy...
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> • cvičení pro rozvoj horních končetin – mačkání gumových kroužků, navíjení <p>KOLEKTIVNÍ POHYBOVÉ HRY A SOUTĚŽE</p> <ul style="list-style-type: none"> • zásady sportovního jednání a chování – fair play • pohybové hry dvojic a skupin • pohybové hry s padákem • kolektivní rytmická, kondiční a koordinační cvičení
--	---

<p>Očekávané výstupy – 3. období (7. – 10. ročník)</p>	<p>Učivo</p>
<p>ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ</p> <p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • usilovat o zlepšení a udržení úrovně pohybových schopností a o zdokonalování základních lokomocí a pohybových dovedností • cíleně se připravit na pohybovou činnost a její ukončení • využívat základní kompenzační a relaxační techniky • uplatňovat bezpečné chování v přírodě a v silničním provozu • znát zásady ošetření drobných poranění, umět požádat o pomoc 	<p>ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozcvička – cviky na zahřátí a prokrvení organismu, cviky pro uvolnění kloubů, cviky na protažení svalů, rytmické a koordinační cviky • uklidnění organismu po zátěži - relaxační cvičení s hudbou, bez hudby, dechová cvičení • spontánní pohybové činnosti a hry doprovázené reprodukcí hudby, rytmickou hrou na hudební nástroje, hrou na tělo • cvičení na správné držení těla - posilování, uvolňování a protahování jednotlivých svalových skupin, cvičení na zvětšování rozsahu pohyblivosti kloubů • chůze s důrazem na správné držení těla a správné dýchání, chůze daným směrem, po čáře, v zástupu, rytmická chůze s udáváním tempa, chůze s lehkým předmětem v ruce, chůze přes překážky, procházky po městě a v přírodě, cvičení rovnováhy – postupné zvyšování náročnosti a doby trvání pohybové aktivity • běh s důrazem na zvedání nohou, tiché našlapování, ohýbání v kolenou a správné dýchání, běh daným směrem, po čáře, rytmický běh s udáváním tempa, běh s lehkým předmětem v ruce, přes překážky, nácvik výběhu na daný signál, běh

	<p>v zástupu, běh v přírodě – postupné zvyšování náročnosti a doby trvání pohybové aktivity</p> <ul style="list-style-type: none"> • poskoky na místě snožmo, střídavě na jedné a druhé noze, poskoky z místa, skok přes čáru, přes překážku, cvičení rovnováhy – postupné zvyšování náročnosti a doby trvání pohybové aktivity • lezení vpřed, podlézání, přelézání a prolézání vhodných překážek • cvičení s míčem – chytání míče kouleného po zemi, hozeného horním obloukem, dolním obloukem, koulení míče, házení horním obloukem, dolním obloukem, házení na cíl, kopání do míče, hod do dálky, pohybové hry s míčem s jednoduchými pravidly • koordinační cvičení zaměřená na uvědomování jednotlivých částí těla a provedení záměrného pohybu končetin i se zavřenýma očima • cvičení pro rozvoj reaktibility – pohybové reakce na smluvené signály • cvičení pro zpevnění těla – kliky, ... • cvičení rotační – kotouly vpřed, vzad, ... • cvičení pro rozvoj silové obratnosti – stříhání nohama, dřepy... • cvičení pro rozvoj horních končetin – mačkání gumových kroužků, navíjení • psychomotorická cvičení • hry na sněhu • jízda na saních či na bobech • kompenzační cvičení – význam preventivní pohybové činnosti, uvolňovací, posilovací a protahovací cvičení • zásady bezpečného chování v přírodě v závislosti na ročním období a na počasí (chování u vody, v lese, na horách) • osvojování základních pravidel bezpečnosti silničního provozu, zásady správného a bezpečného chování při chůzi po chodníku, přecházení řízené i neřízené křižovatky, přechod pro chodce – způsob značení a používání
--	---

<p>ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ</p> <p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zvládat v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a využívat je ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech • snažit se o co nejsprávnější provedení pohybové činnosti <p>ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ</p> <p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dodržovat dohodnutou spolupráci v družstvu při kolektivních hrách • sledovat určené prvky pohybové činnosti a výkony 	<ul style="list-style-type: none"> • zásady ošetření drobných poranění, správné použití vhodných materiálů, domácí lékárnička a její vybavení, požádání o pomoc (jak a koho požádat o pomoc) <p>ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ</p> <ul style="list-style-type: none"> • pohybové hry a soutěže s různým zaměřením, tradičními i netradičními pomůckami • cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem • zásady sportovního jednání a chování – fair play • pohybové hry dvojic a skupin • pohybové hry s padákem • kolektivní rytmická, kondiční, koordinační a průpravná cvičení <p>ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ</p> <ul style="list-style-type: none"> • komunikace v tělesné výchově, smluvené signály, povely, gesta • vzájemná spolupráce, jednání fair play • měření výkonů a posuzování pohybových dovedností
---	---

ZDRAVOTNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA

<p>Očekávané výstupy</p>	<p>Učivo Pro 1. a 2. období je učivo sloučeno</p>
<p>Očekávané výstupy – 1. období (1. – 3. ročník)</p> <p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uplatňovat správné způsoby držení těla v různých polohách a 	<p>CVIČENÍ A HRY, ZAMĚŘENÉ NA SPRÁVNÉ DRŽENÍ TĚLA</p> <ul style="list-style-type: none"> • zásady správného držení těla v různých tělesných polohách a

<p>při pracovních činnostech</p> <ul style="list-style-type: none"> • zaujímat správné základní cvičební polohy • zvládat jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením <p>Očekávané výstupy – 2. období (4. – 6. ročník)</p> <p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zvládat základní techniku speciálních cvičení, korigovat techniku cvičení podle pokynů učitele 	<p>při různých pracovních činnostech</p> <ul style="list-style-type: none"> • posilování, uvolňování a protahování jednotlivých svalových skupin • cvičení na zvětšování rozsahu pohyblivosti kloubů • nácvik správného dýchání <p>SOUBORY SPECIÁLNÍCH CVIČENÍ PRO JEDNOTLIVÁ OSLABENÍ</p> <ul style="list-style-type: none"> • soubory speciálních cvičení pro oslabení podpůrně pohybového systému • soubory speciálních cvičení pro oslabení vnitřních orgánů • soubory speciálních cvičení pro oslabení smyslových funkcí • soubory speciálních cvičení pro oslabení nervových funkcí • dechová cvičení • relaxační cvičení • vhodné oblečení a obuv pro zdravotní tělesnou výchovu
--	--

<p>Očekávané výstupy – 3. období (7. – 10. ročník)</p>	<p>Učivo</p>
<p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mít odpovídající vytrvalost při korekci zdravotního oslabení • zařazovat do svého pohybového režimu speciální kompenzační cvičení související s vlastním oslabením, snažit se o jejich optimální provedení 	<p>SOUBORY SPECIÁLNÍCH CVIČENÍ PRO JEDNOTLIVÁ OSLABENÍ</p> <ul style="list-style-type: none"> • soubory speciálních cvičení pro oslabení podpůrně pohybového systému • soubory speciálních cvičení pro oslabení vnitřních orgánů • soubory speciálních cvičení pro oslabení smyslových funkcí • soubory speciálních cvičení pro oslabení nervových funkcí • dechová cvičení • relaxační cvičení • soubory speciálních kompenzačních cvičení jako součást pohybového režimu žáka

Mezipředmětové vztahy 1. a 2. období (1. – 6. ročník) Tělesná výchova a Zdravotní tělesná výchova	Průřezová témata 1. a 2. období (1. – 6. ročník) Tělesná výchova a Zdravotní tělesná výchova
<p><i>Čtení</i> – dechová cvičení, rytmizace tempa řeči, cvičení pro rozvoj paměti, cvičení na rozvoj záměrné pozornosti a prostorové orientace</p> <p><i>Psaní</i> - rozvoj jemné motoriky a vizuomotoriky manipulačními činnostmi, směrová orientace, orientace v prostoru, rozvoj pohybové paměti, rytmizace tahu, rytmizace písma</p> <p><i>Řečová výchova</i> - dechová cvičení, rytmizace slov, říkadel, rozpočítadel a básniček, porozumění slyšenému</p> <p><i>Matematika</i> - orientace v prostoru, pojmy: nad, pod, před, za, vedle, na začátku, na konci, nahoře, dole, počítání do dvaceti po jedné, směrová orientace - vlevo, vpravo, uprostřed</p> <p><i>Člověk a jeho svět</i> - upevňování základních pravidel společného soužití ve škole, rozvíjení kamarádských vztahů, mezilidské vztahy – osvojování a upevňování slušného chování, posilování kladných vlastností (ohleduplnost, tolerance, sebekázeň, vzájemná pomoc mezi lidmi...), osvojování základních hygienických návyků a sebeobsluhy, rozlišování chlapec x dívka, muž x žena, pojmenování a ukázání hlavních částí lidského těla (hlava, krk, tělo, ruce, nohy), pojmenování a ukázání dalších částí těla (břicho, záda, kolena, ramena, pojmenování jednotlivých prstů), popis a ukázání částí obličeje, důležitost smyslových orgánů, zdraví a péče o tělo, základní poznatky o svalech a kloubech, činnost srdce, trávicí ústrojí, vylučovací ústrojí, období dospívání, kostra lidského těla, zásady bezpečného chování při hrách a pobytu venku v přírodě v jednotlivých ročních obdobích</p> <p><i>Hudební výchova</i> - rozpoznání tempa (pomalu, rychle) a rytmu (pochod, ukolébavka), dechová cvičení, nácvik správného držení těla při dýchání, dechová cvičení ve spojení s relaxací, rytmus, hry s rytmem, jednoduchá rytmická cvičení a pohyb podle rytmického</p>	<p><i>Osobnostní a sociální výchova</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tematický okruh Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopností poznávání • Tematický okruh Osobnostní rozvoj – Sebepoznání a sebepojetí • Tematický okruh Osobnostní rozvoj – Seberegulace a sebeorganizace • Tematický okruh Osobnostní rozvoj – Psychohygiena • Tematický okruh Sociální rozvoj – Poznávací schopnosti • Tematický okruh Sociální rozvoj – Mezilidské vztahy • Tematický okruh Sociální rozvoj – Komunikace • Tematický okruh Sociální rozvoj – Spolupráce a soutěživost • Tematický okruh Morální rozvoj – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti • Tematický okruh Morální rozvoj – Hodnoty, postoje, praktická etika <p><i>Multikulturní výchova</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tematický okruh Lidské vztahy <p><i>Environmentální výchova</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tematický okruh Ekosystémy • Tematický okruh Vztah člověka k prostředí

<p>bubnování, hudebně pohybové aktivity – pohyb ve spojení s hudbou, spontánní tanec – vyjadřování rytmu a melodie pohyby celého těla, pohyb podle jednoduchých rytmických doprovodů (chůze, poskoky, běh v různém tempu), taneční hry, jednoduché tanečky, jednoduché taneční kroky</p> <p><i>Výtvarná výchova</i> - vnímání a hodnocení činnosti ostatních, cvičení na rozvoj hmatového, zrakového a sluchového vnímání, cvičení na rozvoj prostorové a směrové orientace</p> <p><i>Člověk a svět práce</i> - vybavení třídy a školy, péče o vybavení, dodržování základních hygienických návyků, péče o zevnějšek</p>	
<p>Mezipředmětové vztahy 3. období (7. – 10. ročník) Tělesná výchova a Zdravotní tělesná výchova</p>	<p>Průřezová témata 3. období (7. – 10. ročník) Tělesná výchova a Zdravotní tělesná výchova</p>
<p><i>Řečová výchova</i> - dechová cvičení, rytmizace slov, říkadel, rozpočítadel a básniček, porozumění slyšenému</p> <p><i>Matematika</i> - základní jednotky času, základní jednotky délky</p> <p><i>Informační a komunikační technologie</i> - vyhledávání informací prostřednictvím internetu</p> <p><i>Člověk a společnost</i> - pravidla ve škole, školní řád, vztahy ve škole, slušnost, zdvořilost a takt, ohleduplnost, tolerance, solidarita</p> <p><i>Člověk a příroda</i> - lidské tělo, stavba těla, základní životní funkce člověka, bezpečné chování v lese, u vody, na horách, na loukách a pastvinách</p> <p><i>Hudební výchova</i> - rozpoznání tempa (pomalu, rychle) a rytmu (pochod, ukolébavka), dechová cvičení, nácvik správného držení těla při dýchání, dechová cvičení ve spojení s relaxací, rytmus, hry s rytmem, jednoduchá rytmická cvičení a pohyb podle rytmického bubnování, hudebně pohybové aktivity – pohyb ve spojení s hudbou,</p>	<p><i>Osobnostní a sociální výchova</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tematický okruh Osobnostní rozvoj – Sebepoznání a sebepojetí • Tematický okruh Osobnostní rozvoj – Seberegulace a sebeorganizace • Tematický okruh Osobnostní rozvoj – Psychohygiena • Tematický okruh Sociální rozvoj – Poznávací schopnosti • Tematický okruh Sociální rozvoj – Mezilidské vztahy • Tematický okruh Sociální rozvoj – Komunikace • Tematický okruh Sociální rozvoj – Spolupráce a soutěživost • Tematický okruh Morální rozvoj – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti • Tematický okruh Morální rozvoj – Hodnoty, postoje, praktická etika <p><i>Multikulturní výchova</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tematický okruh Lidské vztahy <p><i>Environmentální výchova</i></p>

<p>spontánní tanec – vyjadřování rytmu a melodie pohyby celého těla, pohyb podle jednoduchých rytmických doprovodů (chůze, poskoky, běh v různém tempu), taneční hry, jednoduché tanečky, jednoduché taneční kroky</p> <p><i>Výtvarná výchova</i> - vnímání a hodnocení činnosti ostatních, cvičení na rozvoj hmatového, zrakového a sluchového vnímání, cvičení na rozvoj prostorové a směrové orientace</p> <p><i>Výchova ke zdraví</i> - zdravý životní styl, zdraví, nemoc, úraz, ochrana zdraví, prevence onemocnění a úrazů, vztahy mezi vrstevníky, zásady správného chování mezi nimi, chování k dospělým lidem</p> <p><i>Člověk a svět práce</i> - první pomoc při drobném poranění, vybavení třídy a školy, péče o vybavení, dodržování základních hygienických návyků, péče o zevnějšek</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tematický okruh Ekosystémy • Tematický okruh Vztah člověka k prostředí
--	---

5.14 PŘEDMĚT: ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět Člověk a svět práce je součástí stejnojmenné vzdělávací oblasti Člověk a svět práce. Vyučuje se v 1. – 10. ročníku jako samostatný předmět. V 1. – 3. ročníku je předmět vyučován 3 hodiny týdně, ve 4. – 6. ročníku 4 hodiny týdně, v 7. a 8. ročníku 5 hodin týdně, v 9. a 10. ročníku 6 hodin týdně. Pro předmět Člověk a svět práce je sloučen vzdělávací obsah 1. a 2. období.

Výuka probíhá individuální, skupinovou i frontální formou v kmenové třídě, dílničce, v přírodě a formou exkurzí, procházek, účasti a spolupodílení se na kulturních a společenských akcích školy.

Při výuce jsou uplatňovány didaktické zásady, zejména pak zásada komplexního rozvoje žáka, individuálního přístupu, přiměřenosti, názornosti, systematickosti a trvalosti. Zejména při osvojování nového učiva je uplatňován multisenzorický přístup.

Předmět Člověk a svět práce je obsahově členěn celkem do šesti tematických okruhů.

V rámci prvního tematického okruhu Sebeobsluha si žáci osvojují takové vědomosti a dovednosti, které jim umožňují být co nejsamostatnější při praktickém uplatňování zásad hygieny a sebeobsluhy. Současně jsou vedeni k celkové péči o své tělo, k péči o osobní věci, včetně údržby oděvu a obuvi.

V rámci druhého tematického okruhu Práce s drobným materiálem si žáci osvojují takové vědomosti a dovednosti, které se vztahují k poznávání, manipulaci, třídění a různým pracovním činnostem s přírodninami, některými druhy materiálů a hmotami různého charakteru.

V rámci třetího tematického okruhu Práce montážní a demontážní si žáci osvojují takové vědomosti a dovednosti, které jim umožňují být co nejsamostatnější při pracovních činnostech, realizovaných dle předlohy a slovního návodu. Současně jsou žáci vedeni k dodržování zásad bezpečnosti při práci, k praktickému uplatňování pracovních návyků a k udržování pořádku na pracovním místě. K tomu jsou využívány různé montážní a demontážní činnosti, včetně manipulace s různými druhy stavebnic.

V rámci čtvrtého tematického okruhu Pěstitelské práce si žáci osvojují takové vědomosti a dovednosti, které jsou nezbytné pro péči o pokojové a venkovní rostliny, pro správnou péči o domácí zvířata, pěstování rostlin, dodržování zásad hygieny a bezpečnosti při práci s rostlinami a zvířaty. Žáci si v rámci tohoto předmětu osvojují i dovednost aranžování květin.

V rámci pátého tematického okruhu Práce v domácnosti si žáci osvojují takové vědomosti a dovednosti, které souvisí se stolováním, stravováním, výběrem, nákupem a skladováním potravin, s přípravou jednoduchých pokrmů, s používáním kuchyňského nádobí a nástrojů a s úklidem v domácnosti. Současně jsou žáci vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při vykonávání domácích prací.

V rámci šestého tematického okruhu Práce s technickými materiály se žáci seznamují s různými druhy materiálů a s různými typy ručních prací, osvojují si dovednost realizovat jednoduché pracovní operace a postupy, udržovat pořádek na pracovním místě, hospodárně zacházet s materiálem a pracovat dle zásad bezpečnosti.

V celkovém kontextu je pak v rámci předmětu Člověk a práce rozvíjena u žáků jejich pozornost, smyslové vnímání, paměť, myšlení, komunikace, prostorová a směrová orientace, hrubá a jemná motorika, senzomotorická koordinace, představitivost a fantazie, smysl pro pořádek, sebeobsluha, samostatnost a současně je utvářen kladný vztah k pracovním činnostem různého charakteru.

Naším cílem je, aby žák po získání základů vzdělání dle svých individuálních možností a schopností:

- měl kladný vztah k pracovním činnostem různého charakteru
- vykonával co nejsamostatněji hygienické a sebeobslužné činnosti
- udržoval pořádek ve svých osobních věcech a na pracovním místě
- osvojil si jednoduché pracovní návyky a uplatňoval při práci zásady bezpečnosti
- dokázal pracovat dle jednoduchých pokynů, návodů a předloh
- osvojil si jednoduché domácí práce a podílel se na péči o domácnost

Hodnocení

Ve 3., 6. a 10. ročníku jsou pro hodnocení směrodatné očekávané výstupy 1., 2. a 3. období. V ostatních ročnících je žák hodnocen dle splnění části daných výstupů.

Důležitým kritériem pro hodnocení žáka je také jeho celkový přístup k práci.

Výchovné a vzdělávací strategie, které směřují k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí:

1. Kompetence k učení:

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- uplatňuje základní pracovní dovednosti a návyky z různých pracovních oblastí
- uplatňuje získané zkušenosti v praktickém životě

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- využívá různé techniky práce s materiály, a tím vede žáka k získání základních manuálních zručností a pracovních dovedností
- motivuje žáka vhodným způsobem k získání a upevňování vědomostí
- motivuje a vede žáka k uplatňování získaných zkušeností v praktickém životě

2. Kompetence komunikativní:

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- má přiměřenou slovní zásobu z oblasti pracovních nástrojů, náradí a pomůcek
- umí popsat postup práce

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- vede žáka k užívání správné terminologie
- zprostředkovává kompenzační strategie při komunikaci – kladení otázek, ujištění o porozumění

3. Kompetence sociální a personální:

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- pracuje ve skupině a chápe odpovědnost za společnou práci
- podílí se na utváření příjemné pracovní atmosféry ve třídě
- uplatňuje základní návyky společenského chování

- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru
- prezentuje výsledky svých prací v prostorách školy, na příležitostných akcích

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- rozvíjí u žáka schopnost spolupráce s ostatními přímou účastí na aktivitách třídy
- vede žáka ke vzájemnému naslouchání, toleranci, ohleduplnosti
- umožňuje žákovi prožitek radosti ze zapojování do jednoduchých sociálních aktivit
- podporuje u žáka vytváření pozitivní představy o sobě samém
- vybízí žáka k možnosti prezentace vlastní práce v prostorách školy a jejího okolí

4. Kompetence k řešení problému:

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- využívá získaná poznání při vlastní práci
- promýšlí pracovní postupy při plnění zadaných úkolů
- dokáže řešit drobné problémy při práci na základě nápodoby a naučených stereotypů
- nenechá se odradit nezdarem

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- motivuje žáka k využívání vědomostí a dovedností při objevování různých variant řešení problémů
- zadává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů
- vede žáka ke kritickému myšlení – činit uvážlivá rozhodnutí, uvědomit si vlastní zodpovědnost, obhájit svá rozhodnutí a výsledky svých činů
- zajišťuje žákovi dostatek příležitostí k zažití úspěchu

5. Kompetence pracovní:

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- podle instrukcí plní zadané jednoduché úkoly
- správně a zodpovědně zachází s pracovními pomůckami a používá vhodné nástroje, nářadí a pomůcky při práci i v běžném životě

- dodržuje základní hygienické návyky a sebeobslužné dovednosti
- dokáže udržet pořádek na svém pracovním místě i ve třídě a spolupracuje přitom s ostatními
- přijímá posouzení výsledků práce

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel:

- aktivně zapojuje žáka do společných i individuálních činností
- názornou demonstrací a posloupností úkonů rozvíjí u žáka schopnost plnit konkrétní úkoly postupně
- zařazuje metody, při nichž si žák osvojuje pracovní postupy v logickém sledu
- popisem a předvedením činnosti umožňuje žákovi, aby si osvojil zacházení s předkládanými učebními pomůckami a materiály
- vyžaduje od žáka udržování čistoty a pořádku na pracovním místě a ve třídě
- nápodobou, fyzickým vedením, strukturou a zrakovou podporou utváří u žáka základy osobní hygieny a sebeobsluhy
- vede žáka k osvojování si pravidel bezpečnosti práce a základních hygienických návyků
- hodnotí dílčí výkony žáka a poskytuje mu prostor k sebehodnocení (co zvládá, co potřebuje zlepšovat)
- vytváří podmínky pro soustředěnou práci žáka a důsledně od něj vyžaduje dokončení zadaného úkolu

Očekávané výstupy	Učivo Pro 1. a 2. období je učivo sloučeno
<p>Očekávané výstupy – 1. období (1. – 3. ročník)</p> <p>TEMATICKÝ OKRUH: SEBEOBSLUHA</p> <p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zvládnout základní hygienické návyky a sebeobslužné činnosti • zvládnout oblékání a svlékání oděvu, skládání a uložení oděvu, obouvání • udržovat pořádek ve svých věcech i ve svém okolí <p>TEMATICKÝ OKRUH: PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM</p>	<p>SEBEOBSLUHA</p> <ul style="list-style-type: none"> • dodržování základních hygienických návyků • péče o zevnějšek • svlékání a oblékání oděvů • nácvik zapínání a odepínání oblečení (knoflíky, suchý zip, zip, přezky, druky) • skládání oděvu

Žák by měl:

- třídit různé druhy drobného materiálu podle velikosti, tvaru, barev
- zvládat základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami
- vytvářet jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů
- pracovat podle slovního návodu

TEMATICKÝ OKRUH: PRÁCE MONTÁŽNÍ A DEMONTÁŽNÍ

Žák by měl:

- zvládat elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi

TEMATICKÝ OKRUH: PĚSTITELSKÉ PRÁCE

Žák by měl:

- provádět pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích
- pečovat o nenáročné rostliny v bytě i na zahradě
- používat lehké zahradní náčiní

TEMATICKÝ OKRUH: PRÁCE V DOMÁCNOSTI

Žák by měl:

- upravit stůl pro jednoduché stolování
- připravit jednoduchý pokrm
- chovat se vhodně při stolování
- orientovat se v základním vybavení kuchyně
- zvládat drobné úklidové práce

**Očekávané výstupy – 2. období
(4. – 6. ročník)**

TEMATICKÝ OKRUH: SEBEOBSLUHA

Žák by měl:

- pečovat o své tělo, svůj zevnějšek i své osobní věci

- vyzouvání a obouvání
- běžná údržba oděvu a obuvi, ukládání, čištění
- pojmenovávání jednotlivých druhů a částí oblečení
- volba vhodného oblečení a obuvi podle počasí a podle příležitosti
- péče o osobní věci
- uklízení a ukládání osobních věcí

PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM

- sběr přírodnin, názvy jednotlivých druhů
- druhy materiálů – papír, textil, plasty, aj.
- třídění drobného materiálu dle velikosti, tvaru, barvy
- užití a původ předmětů našeho okolí
- jednoduché práce s drobným materiálem (mačkání, trhání, stáčení, nalepování, natírání barvou, stříhání, lepení, skládanky z papíru – tvorba jednoduchých prostorových tvarů)
- modelování z hmot různých vlastností (plastelína, těsto, hlína, sádra, tvrdnoucí hmoty, sníh, písek, aj.) podle instrukcí i vlastní fantazie
- navlékání na šňůru – korále, přírodniny, potraviny
- vybavení třídy a školy, péče o vybavení
- bezpečnost při práci, první pomoc při drobném poranění
- třídění odpadu

PRÁCE MONTÁŽNÍ A DEMONTÁŽNÍ

- práce se stavebnicemi – plošné i prostorové
- třídění a řazení prvků podle vlastností a instrukce
- práce podle slovního návodu, jednoduché předlohy
- montáž a demontáž jednoduchých staveb, předmětů (individuální i skupinové práce)
- správné pracovní návyky, udržování pořádku, ukládání věcí
- bezpečnost při práci

PĚSTITELSKÉ PRÁCE

- zvládat běžnou údržbu oděvu i obuvi
- dodržovat zásady účelného oblékání

TEMATICKÝ OKRUH: PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM

Žák by měl:

- pracovat podle předlohy a vytvářet přiměřenými pracovními postupy různé výrobky z drobných materiálů
- využívat při tvořivých činnostech vlastní fantazii i prvky lidových tradic
- volit vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu
- udržovat pořádek na pracovním místě, dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce

TEMATICKÝ OKRUH: PRÁCE MONTÁŽNÍ A DEMONTÁŽNÍ

Žák by měl:

- provádět při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž
- pracovat podle slovního návodu, předlohy
- spojovat a rozpojovat různé jednoduché předměty
- udržovat pořádek na svém pracovním místě, dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce

TEMATICKÝ OKRUH: PĚSTITELSKÉ PRÁCE

Žák by měl:

- znát základní podmínky a postupy pro pěstování vybraných rostlin
- ošetřovat a pěstovat nenáročné pokojové i venkovní rostliny
- volit podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní
- vědět o léčivkách i jedovatých rostlinách
- dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce při práci s rostlinami na zahradě

- pozorování změn v přírodě v jednotlivých ročních obdobích
- péče o nenáročné pokojové i venkovní rostliny
- základní podmínky a postupy pro pěstování rostlin – klíčení semen, setí, kypření, pletí, zalévání, sklizení atd.
- výživa rostlin
- volba vhodných pomůcek, nástrojů a nářadí a zacházení s nimi
- léčivé a jedovaté rostliny, význam pro zdraví
- zásady bezpečné práce s rostlinami
- správné pracovní návyky, ošetření drobného poranění

PRÁCE V DOMÁCNOSTI

- prostírání, stolování a chování při jídle
- zásady stravování, režim dne, orientace v čase, typy jídel
- pestrá skladba stravy, zásady zdravé výživy
- základní druhy potravin, zacházení s potravinami
- výběr a nákup potravin, skladování
- příprava jednoduchého pokrmu
- příprava jednoduchého pohoštění
- základní druhy kuchyňského vybavení
- bezpečné používání kuchyňského nádobí a nástrojů
- hygiena stravování a bezpečnost při práci - zacházení s potravinami, čistota rukou, náčiní, úklid pracovního místa
- hygiena provozu domácnosti, drobný úklid v domácnosti
- osobní hygiena

<p>TEMATICKÝ OKRUH: PRÁCE V DOMÁCNOSTI</p> <p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • znát základní vybavení kuchyně • připravit jednoduché pohoštění • uplatňovat zásady správné výživy • dodržovat pravidla správného stolování a společenského chování při stolování • zvládat práci s jednoduchými kuchyňskými nástroji • vědět, jakým způsobem udržovat pořádek v bytě, ve třídě • udržovat pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržovat základy hygieny a bezpečnosti práce v domácnosti 	
<p>Mezipředmětové vztahy</p> <p><i>Čtení</i> - diferenciacní cvičení pro rozvoj zrakového a sluchového vnímání, cvičení pro rozvoj paměti, cvičení na rozvoj záměrné pozornosti a prostorové orientace, tvoření vět k obrázkům, chápání obsahu vět, čtení krátkého textu s porozuměním, reprodukce krátkého textu</p> <p><i>Psaní</i> - rozvoj jemné motoriky a vizuomotoriky manipulačními činnostmi, rozvíjení sluchového a zrakového vnímání, paměti a záměrné pozornosti, rozvoj řeči, směrová orientace, orientace v prostoru, rozvoj pohybové paměti, psaní jednoduchých vět</p> <p><i>Řečová výchova</i> - základní komunikační pravidla, popis obrázku, osoby či předmětu za pomoci doprovodných otázek, alternativní a augmentativní komunikace</p> <p><i>Matematika</i> - pojmy: malý - velký, krátký - dlouhý, stejně - více - méně, široký - úzký - třídění předmětů do skupin podle daných vlastností, orientace v prostoru, směrová orientace, pojmy: velikost, barva, tvar, obsah - třídění předmětů a obrázků do skupin podle daných kritérií, osvojování počtu, sčítání a odčítání, manipulace s mincemi – poznávání mincí, hodnota mince, hodnota zboží, hry na nakupování,</p>	<p>Průřezová témata</p> <p><i>Osobnostní a sociální výchova</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tematický okruh Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopností poznávání • Tematický okruh Osobnostní rozvoj – Sebepoznání a sebepojetí • Tematický okruh Osobnostní rozvoj – Seberegulace a sebeorganizace • Tematický okruh Sociální rozvoj – Mezilidské vztahy • Tematický okruh Sociální rozvoj – Komunikace • Tematický okruh Sociální rozvoj – Spolupráce a soutěživost • Tematický okruh Morální rozvoj – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti • Tematický okruh Morální rozvoj – Hodnoty, postoje, praktická etika <p><i>Multikulturní výchova</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tematický okruh Lidské vztahy <p><i>Environmentální výchova</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tematický okruh Základní podmínky života • Tematický okruh Lidské aktivity a problémy životního

<p>rozlišování a poznávání základních geometrických tvarů, porovnávání množství a tvoření skupin s daným počtem prvků, řešení jednoduchých slovních úloh</p> <p><i>Počítače</i> – práce s vybranými výukovými a zábavnými programy</p> <p><i>Informační a komunikační technologie</i> - práce s vybranými výukovými a zábavnými programy</p> <p><i>Člověk a jeho svět</i> - poznávání a pojmenovávání základních barev, mezilidské vztahy – osvojování a upevňování slušného chování, posilování kladných vlastností, roční období, charakteristické rysy podzimní, zimní, jarní a letní přírody, ochrana přírody, práce na zahradě a na poli v souvislosti s ročními obdobími, osvojování základních hygienických návyků a sebeobsluhy, poznávání a pojmenovávání hlavních částí oděvu a obuvi – znát jejich použití, zdraví a péče o tělo, správná životospráva, zdravé návyky, vhodná strava, ošetření drobného poranění</p> <p><i>Výtvarná výchova</i> - cvičení na rozvoj jemné motoriky, vizuomotoriky, hmatového, zrakového a sluchového vnímání, cvičení na rozvoj prostorové a směrové orientace, orientace na ploše, manipulace s předměty různých barev, tvarů a velikostí, třídění dle barev a tvaru, vnímání tvaru předmětu z hlediska užitku a materiálu, rozlišování a určování pojmů měkký - tvrdý, hladký – drsný, vnímání prostředí a jeho estetické dotváření, vnímání a hodnocení činnosti ostatních</p> <p><i>Tělesná výchova a Zdravotní tělesná výchova</i> - význam pohybu pro zdraví, pohybový režim, pohybové aktivity v přírodě</p>	<p>prostředí</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tematický okruh Vztah člověka k prostředí
--	--

<p>Očekávané výstupy – 3. období (7. – 10. ročník)</p>	<p>Učivo</p>
<p>TEMATICKÝ OKRUH: PRÁCE S TECHNICKÝMI MATERIÁLY Žák by měl:</p>	<p>PRÁCE S TECHNICKÝMI MATERIÁLY</p> <ul style="list-style-type: none"> • vlastnosti a zpracování materiálů – materiál přírodní a umělý

- rozlišovat různé druhy materiálů
- získat základní vědomosti o materiálech, nástrojích a pracovních postupech
- zvolit vhodný pracovní postup v souladu s druhem zpracovávaného materiálu
- orientovat se v jednoduchých pracovních postupech a návodech
- vybrat a správně používat vhodné pracovní nástroje a pomůcky
- dodržovat obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím

TEMATICKÝ OKRUH: PRÁCE MONTÁŽNÍ A DEMONTÁŽNÍ

Žák by měl:

- sestavit podle návodu, plánu jednoduchý model
- zvládnou jednoduchou montáž a demontáž při práci se stavebnicemi
- provádět údržbu jednoduchých předmětů
- dodržovat zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní přepisy

TEMATICKÝ OKRUH: PĚSTITELSKÉ PRÁCE

Žák by měl:

- volit vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin
- pěstovat a ošetřovat květiny v interiéru a využívat je k výzdobě
- znát hlavní zásady pěstování zeleniny
- používat vhodné pracovní pomůcky při práci na zahradě
- znát běžné druhy ovoce

(přírodniny, papír, karton, textil, dřevo, kov, plasty)

- rozvoj fantazie, cit pro materiál, barvu, zpracování plochy i prostoru
- výroba a užití různých materiálů v praxi
- použití vhodných pracovních pomůcek, nářadí a nástrojů pro ruční opracování
- hospodaření s materiálem a pomůckami
- jednoduché pracovní operace a postupy - modelování a výroba drobných předmětů, vnější úprava předmětů (práce s barvami, štětcem, sprejem, aj.)
- základní dovednosti ručních prací
- lidové zvyky, tradice, svátky a řemesla – vytváření dárků a ozdob
- pořádek na pracovním místě
- bezpečnost při práci
- zásady první pomoci při drobném poranění
- třídění odpadu – papír, plast, sklo

PRÁCE MONTÁŽNÍ A DEMONTÁŽNÍ

- práce se stavebnicemi – konstrukční, elektrotechnické
- montáž, demontáž, tvorba jednoduchých modelů
- práce dle návodu, předlohy
- údržba jednoduchých předmětů
- pořádek pracovního místa
- hygiena a bezpečnost při práci
- první pomoc při drobném poranění

PĚSTITELSKÉ PRÁCE

- základní podmínky růstu rostlin – půda, živiny, voda, teplo, světlo
- kalendář přírody, změny v přírodě v závislosti na ročním období
- péče o pokojové rostliny, okrasné rostliny
- aranžování a jednoduchá vazba květin

- seznámit se s běžnými léčivými rostlinami a znát nebezpečí jedovatých rostlin
- vědět o způsobu chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty
- dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce na zahradě

TEMATICKÝ OKRUH: PRÁCE V DOMÁCNOSTI

Žák by měl:

- zvládat jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti
- používat vhodné prostředky při práci v domácnosti
- používat základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhovat spotřebiče
- připravit pokrmy podle daných postupů v souladu se zásadami zdravé výživy
- dodržovat základní principy stolování a obsluhy u stolu
- dodržovat základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy při zacházení s elektrospotřebiči a používanými prostředky

- zelenina a ovoce – rozlišení jednotlivých druhů, podmínky a zásady pěstování, skladování, konzervování
- léčivé a jedovaté rostliny, koření, význam pro zdraví
- volba vhodných pomůcek, nástrojů a nářadí
- zásady bezpečné práce s rostlinami
- podmínky chovu zvířat v domácnosti
- zásady kontaktu se zvířaty
- správné pracovní návyky, ošetření drobného poranění

PRÁCE V DOMÁCNOSTI

- zásady a uplatňování prvků zdravé výživy, pestrá skladba stravy, škodlivost alkoholu, cigaret, drog
- potraviny – skupiny potravin, manipulace s potravinami (skladování, konzervace)
- výběr a nákup potravin, orientace v prodejnách potravin
- příprava pokrmů a nápojů – studená i teplá kuchyně
- vybavení kuchyně (funkce a užití) – náčiní, nástroje, elektrické spotřebiče
- bezpečné používání kuchyňského vybavení (včetně elektrických spotřebičů)
- udržování pořádku a čistoty v kuchyni i celé domácnosti
- bezpečnost a hygiena provozu domácnosti
- druhy čisticích prostředků a jejich použití, bezpečnost při používání čisticích prostředků
- stolování, prostírání, společenské chování při stolování
- úprava stolu při slavnostních příležitostech
- organizace vlastní práce
- první pomoc při drobném poranění v domácnosti

Mezipředmětové vztahy

Čtení – čtení a reprodukce krátkých textů, návody k použití výrobků, recepty

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova

- Tematický okruh Osobnostní rozvoj – Sebepoznání a sebepojetí

<p><i>Psaní</i> – psaní krátkých textů s porozuměním <i>Řečová výchova</i> - porozumění slyšenému, formulace krátkých sdělení, tvorba jednoduchých otázek a odpovědí, alternativní a augmentativní komunikace</p> <p><i>Matematika</i> - čtení a porovnávání čísel, počítání, písemné sčítání a odčítání, násobky čísel, řešení jednoduchých slovních úloh, základní jednotky délky, hmotnosti, objemu a času, manipulace a praktické početní úkony s penězi, práce s jednoduchými tabulkami, nakupování, základní rýsovací pomůcky a jejich praktické užití, znázornění a pojmenování základních rovinných útvarů a geometrických těles</p> <p><i>Informační a komunikační technologie</i> - práce s vybranými výukovými a zábavnými programy, vyhledávání informací na internetu</p> <p><i>Člověk a příroda</i> - elektrické přístroje, běžně užívané v domácnosti, bezpečnostní pravidla při práci s elektrickými přístroji, chemické výrobky používané v domácnosti, zásady bezpečné práce s chemickými výrobky, nebezpečné látky a přípravky - označování a symboly nebezpečných látek, léčiva a návykové látky, péče o domácí, hospodářská a volně žijící zvířata během roku, péče o pokojové a venkovní rostliny během roku, hospodářsky významné rostliny - jejich význam a pěstování (obilniny, okopaniny, olejniny a technické plodiny, luskoviny a píce), ochrana přírodního prostředí</p> <p><i>Výchova ke zdraví</i> - zdravý životní styl, ochrana zdraví, prevence onemocnění a úrazů, zásady zdravé výživy, pomoc při nemoci a úrazu</p> <p><i>Tělesná výchova a Zdravotní tělesná výchova</i> - ošetření drobných poranění, domácí lékárnička a její vybavení, požádání o pomoc (jak a koho požádat o pomoc)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tematický okruh Osobnostní rozvoj – Seberegulace a sebeorganizace • Tematický okruh Sociální rozvoj – Mezilidské vztahy • Tematický okruh Sociální rozvoj – Komunikace • Tematický okruh Sociální rozvoj – Spolupráce a soutěživost • Tematický okruh Morální rozvoj – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti • Tematický okruh Morální rozvoj – Hodnoty, postoje, praktická etika <p><i>Multikulturní výchova</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tematický okruh Lidské vztahy <p><i>Environmentální výchova</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tematický okruh Ekosystémy • Tematický okruh Základní podmínky života • Tematický okruh Lidské aktivity a problémy životního prostředí • Tematický okruh Vztah člověka k prostředí
--	---

6. UČEBNÍ OSNOVY

DÍL II. – VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ S TĚŽKÝM MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM A SOUBĚŽNÝM POSTIŽENÍM VÍCE VADAMI

6.1 Vyučovací předmět: ROZUMOVÁ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět **Rozumová výchova** je integrovaný předmět vytvořený spojením dvou oborů - Rozumové výchovy a Řečové výchovy ze vzdělávací oblasti Člověk a komunikace. V hodinách jsou tyto dva obory propojeny. Celková časová dotace je 50 hodin týdně pro všechny ročníky, v každém ročníku se vyučuje 5 hodin týdně. S ohledem na specifika, pozornost a snadnou unavitelnost žáků je předmět v rámci vyučovacího dne součástí blokového vyučování.

Výuka probíhá především v kmenové třídě, v prostorách školy a jejího okolí i formou návštěv divadelních představení, výstav, muzeí a galerií s danou tematikou.

Hlavními metodami pro výuku rozumové výchovy jsou alternativní a augmentativní metody komunikace (dále jen AAK), sociální čtení, globální čtení, znakování, Makaton, použití piktoqramů, nonverbální komunikační metody, metoda VOKS, Orofaciální regulační terapie dle Castillo Morales, Koncept bazální stimulace (dále jen BS), Muzikoterapie, Canisterapie,.... Při výuce jsou uplatňovány didaktické zásady, zejména pak zásada komplexního rozvoje žáka, individuálního přístupu, přiměřenosti, názornosti, systematickosti a trvalosti. Zejména při osvojování nového učiva je uplatňován multisenzorický přístup. Vyučování probíhá individuálně, skupinovou i frontální formou.

Naším cílem je, aby žák po získání základů vzdělání dle svých individuálních možností a schopností:

- dosahoval co nejlepších výsledků v rozvoji poznávacích schopností
- přiměřeně komunikoval s druhými lidmi, pracoval se zvoleným způsobem AAK v komunikačních dovednostech
- měl kladný vztah k sobě samému, k druhým lidem a k přírodě
- měl základní poznatky o lidském těle
- orientoval se v prostředí školy a svého bydliště
- orientoval se v čase a rozuměl základním časovým pojům
- poznával jednotlivá roční období
- jednal v souladu s pravidly společenského chování
- jednal v souladu s ochranou vlastního zdraví
- rozuměl běžně užívaným textům, záznamům a obrazovým materiálům
- měl kladný vztah ke psaní

Obsah vzdělávacího oboru Rozumová výchova je rozdělen na tematické okruhy:

- rozvíjení poznávacích schopností
- rozvíjení logického myšlení a paměti
- rozvíjení grafických schopností

Obsah vzdělávacího oboru Řečová výchova:

- rozvíjení komunikačních dovedností

Ve výuce se vzdělávací obsah jednotlivých okruhů vzájemně prolíná.

Hodnocení

V 10. ročníku jsou pro hodnocení směrodatné očekávané výstupy 1. -10. období. V ostatních ročnících je žák hodnocen dle splnění části daných výstupů. Důležitým kritériem pro hodnocení žáka je také jeho celkový přístup k práci.

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k vytváření klíčových kompetencí:

1. Kompetence k učení

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- rozumí pojmům, znakům, symbolům ve spojení s konkrétními situacemi každodenního života a aktivně je používá
- pozná známé předměty ve třídě a ve svém nejbližším okolí
- manipuluje se známými předměty
- rozliší známá velká tiskací písmena a číslice
- projevuje zájem o nové poznatky
- používá učebnice, učební materiály a učební pomůcky
- uplatňuje získané zkušenosti v praktickém životě

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- vede žáka k porozumění řečovému projevu prostřednictvím vhodných metodických postupů
- motivuje žáka vhodným způsobem k osvojení a postupnému zdokonalování verbálních dovedností
- zařazuje cvičení k rozvoji zrakového a sluchového vnímání, k rozvoji jemné motoriky, grafomotoriky a tvarové představivosti
- usiluje o co největší samostatnost při manipulaci se známými předměty
- aplikuje vhodné metody čtení a psaní dle stupně postižení a individuálních možností žáka
- předkládá žákovi odpovídající učební pomůcky a materiály
- popisem a předvedením činnosti umožňuje žákovi, aby si osvojil zacházení s předkládanými učebními pomůckami a materiály
- motivuje a vede žáka k uplatňování získaných zkušeností v praktickém životě

2. Kompetence k řešení problémů

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- řeší komunikační situace na základě nápodoby a vlastních zkušeností
- vnímá problémové situace a řeší je s pomocí naučených stereotypů i získaných zkušeností
- orientuje se v okolním prostředí a v časovém režimu dne
- při řešení problémů požádá kompetentní osobu o pomoc

Výchovně vzdělávací strategie

Učitel:

- poskytuje nabídku podnětů a úkolů k podpoře pochopení vlastního jednání a jednání ostatních osob
- navozuje situace k samostatnému řešení
- seznamuje žáka s okolním prostředím, vede žáka k orientaci v časovém sledu dne
- pomáhá přenášet naučené postupy do dalších životních situací

3. Kompetence komunikativní

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- komunikuje s lidmi verbálně nebo neverbálními formami komunikace
- rozumí sdělení a reaguje na ně dle svých možností
- vyjadřuje své myšlenky, potřeby, pocity, prožitky a nálady vhodným způsobem
- rozšiřuje si slovní zásobu a aktivně ji používá v komunikaci s okolím

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- zařazuje do výuky cvičení rozvíjející řečové schopnosti a myšlení
- poskytuje žákovi potřebný prostor a dostatek času k samostatnému řečovému projevu
- aktivně zapojuje žáka do dění ve třídě (rituály - ranní kruh, společné akce třídy...)
- používá různé strategie (řízený dialog, jednoduchá diskuse...), které vedou k rozvíjení komunikace
- zařazuje do výuky vyprávění, reprodukci, recitaci
- motivuje a vede žáka k uplatňování získaných zkušeností v praktickém životě

4. Kompetence sociální a personální

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- vystupuje autonomně
- zná členy své rodiny a osoby ze svého nejbližšího okolí
- uplatňuje základní návyky společenského chování
- navazuje a udržuje společenské vztahy, respektuje druhé lidi
- adaptuje se na změny prostředí, uplatňuje získanou sebedůvěru při vystupování v neznámém prostředí

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- užívá vhodné metodické postupy, hry a cvičení, jejichž prostřednictvím u žáka utváří vědomí vlastní osoby

- prostřednictvím fotografií, obrázků vede žáka k poznávání osob ze svého nejbližšího okolí
- rozvíjí sociální komunikaci na verbální i nonverbální úrovni
- navozuje příležitosti a podporuje komunikaci mezi žákem a ostatními lidmi
- využívá různých příležitostí k procvičování naučených sociálních dovedností

5. Kompetence pracovní

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- podle instrukcí plní zadané jednoduché úkoly
- adekvátně reaguje na posouzení své práce

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- aktivně zapojuje žáka do společných i individuálních činností
- hodnotí dílčí výkony žáka a poskytuje mu prostor k sebehodnocení (co zvládá, co potřebuje zlepšovat)
- názornou demonstrací a posloupností úkonů rozvíjí u žáka schopnost plnit konkrétní úkoly postupně
- důsledně vyžaduje od žáka dokončení zadaného úkolu

<p>Očekávané výstupy 1. -10. ročník Žák by měl:</p>	<p>Učivo:</p>
<p>ROZVÍJENÍ POZNÁVACÍCH SCHOPNOSTÍ:</p> <p>pojmenovat části svého těla případně na ně ukázat</p>	<p>Lidské tělo:</p> <ul style="list-style-type: none"> • celkový obraz o těle a jeho částech, uvědomování si vlastní osoby • poznávání, ukazování a pojmenování základních částí – hlava, krk, tělo, ruce, nohy (na vlastní osobě u zrcadla s vedením ruky, samostatně, na druhé osobě, na fotografii, obrázku) • poznávání, ukazování a pojmenování dalších částí těla - kolena, ramena, záda, břicho,... (na vlastní osobě u zrcadla s vedením ruky, samostatně, na druhé osobě, na fotografii, obrázku) • poznávání, ukazování a pojmenování částí obličeje (na vlastní osobě u zrcadla)

	<p>s vedením ruky, samostatně, na druhé osobě, na fotografii, obrázku)</p> <ul style="list-style-type: none"> • smyslové orgány – jejich funkce a důležitost • poznávání, ukazování a pojmenování jednotlivých prstů (na vlastní osobě u zrcadla s vedením ruky, samostatně, na druhé osobě, na fotografii, obrázku) <p>Identifikace pohlaví – rozlišení kluk/ holka, pán/ paní</p>
reagovat na oslovení jménem, znát své jméno	<p>Znalost vlastního jména a příjmení:</p> <ul style="list-style-type: none"> • reakce na zavolání a oslovení (komunikační hry s oslovováním, práce se zrcadlem a fotografií) • nácvik psaní svého jména velkými tiskacími písmeny
znát členy své rodiny	<p>Rodina:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nejbližší členové – rodiče a sourozenci, jejich jména, poznávání na fotografiích • poznávání dalších rodinných příslušníků - babička, děda, teta, strýc,...
poznat své spolužáky i učitele, podle schopností je oslovovat jménem	<ul style="list-style-type: none"> • poznávání a ukazování spolužáků, učitele a asistenta pedagoga ve skutečnosti a na fotografii • znalost jmen spolužáků, učitele a asistenta pedagoga • poznávání ostatních pedagogických pracovníků, provozních zaměstnanců školy • oslovování známých osob a komunikace s nimi • pochopení a užívání pojmů já – ty, můj – tvůj
vnímat různé podněty, reagovat na ně	<ul style="list-style-type: none"> • poznávání různých činností, předmětů, rostlin a zvířat ve skutečnosti, modelech, na fotografiích, obrázcích • reakce na jednoduché pokyny a příkazy • rozvíjení smyslového vnímání, senzomotorika
orientovat se ve vztazích k nejbližšímu prostředí, denním časovém rozvrhu, vnímat prostor	<p>Domov a jeho okolí:</p> <ul style="list-style-type: none"> • seznamování s pojmem domov, získávání základních poznatků o domově • vnitřní členění domu/bytu, poznávání a pojmenování jednotlivých místností • bydliště – název obce/města, kde bydlíme, adresa bydliště • orientace v místě bydliště <p>Škola a třída:</p> <ul style="list-style-type: none"> • seznamování s prostředím školy, orientace ve škole • poznávání a pojmenování školních prostor, v nichž se žáci pohybují (ve skutečnosti, na fotografiích, obrázcích) • seznamování s prostředím třídy, orientace ve třídě • poznávání a pojmenování školního nábytku a dalších předmětů, které jsou součástí vybavení třídy (ve skutečnosti, na fotografiích, obrázcích)

	<ul style="list-style-type: none"> • poznávání a pojmenování činností v souvislosti s režimem školního dne <p>Časoprostorová orientace:</p> <ul style="list-style-type: none"> • přiblížení pojmů den/noc, ráno/poledne/večer, určování a chápání činností, které souvisejí s těmito pojmy • prostorová a směrová orientace (pojmy nahoře, dole, na, ve, do, pod, za, před, uprostřed, první, poslední)
poznat a používat předměty denní potřeby, uplatňovat základní hygienické a sebeobslužné činnosti	<ul style="list-style-type: none"> • osvojování základních hygienických, sebeobslužných a stravovacích návyků (osobní hygiena a čistota, stolování, oblékání, obouvání,...) • poznávání a pojmenování pomůcek a předmětů denní potřeby a jejich vhodné použití • udržování pořádku ve třídě a v osobních věcech
vnímat a uspokojovat základní životní potřeby, sdělit své pocity a upozornit na zdravotní potíže	<ul style="list-style-type: none"> • vnímání a vyjadřování základních životních potřeb přijatelným a srozumitelným způsobem • osvojování pojmů hlad, žízeň, teplo, chlad, bolest, tlak,... signalizování a vyjadřování těchto pojmů • péče o zdraví a tělo, nemoci a bolest, nejběžnější nemoci a jejich příznaky, péče o chrup • uvědomování si příjemných a nepříjemných pocitů • navozování situací, které vedou ke spokojenosti (vytváření klidného, příjemného a přátelského prostředí) • chápání pojmů ano – ne, chci – nechci, můžu – nemůžu
řadit obrázky podle zadaných kritérií	<ul style="list-style-type: none"> • poznávání předmětů, fotografií, obrázků • třídění předmětů, fotografií, obrázků podle různých kritérií (barvy, tvary, velikost, obsah) • řazení předmětů, fotografií, obrázků podle různých kritérií (barvy, tvary, velikost, obsah) • zobecňování (jablko, hruška – ovoce) • konkretizace (ovoce - jablko, hruška) • námětové hry (výběr potřebných pomůcek)
ROZVÍJENÍ LOGICKÉHO MYŠLENÍ A PAMĚTI: koncentrovat se na určitou činnost	<ul style="list-style-type: none"> • rozvíjení pozornosti a vnímavosti • uvědomění si vlastního pracovního prostoru

	<ul style="list-style-type: none"> • zklidnění se na pracovním místě, soustředění na vykonávanou činnost • soustředěná činnost ve skupině • manipulační činnosti • poslech básně, písně, krátkého vyprávění (pohádky)
rozlišovat velikost a tvary předmětů, dvojic obrázků	<ul style="list-style-type: none"> • osvojování pojmů souvisejících s velikostí a tvarem předmětů (malý, velký, stejný, jiný,...) • třídění, přiřazování předmětů podle velikosti a tvaru • logické dvojice (co k sobě patří) • syntetické činnosti (půlené obrázky) • jednoduché puzzle, poznávání neúplných obrázků
zvládnout složení dějových obrázků	<ul style="list-style-type: none"> • orientace v čase: • cvičení zrakové a sluchové paměti • střídání dne a noci • denní doby (ráno, poledne, večer), činnosti související s určitou denní dobou • roční období (jaro, léto, podzim, zima) • dny v týdnu, měsíce • skládání dějových obrázků (denní činnosti, pohádky,...)
orientovat se na stránce, na řádku	<ul style="list-style-type: none"> • orientace na stránce (pojmy nahoře, dole, uprostřed) • práce s knihou, časopisem • řazení obrázků podle vzoru na řádek (zleva doprava) • sledovat krátké vyprávění dle ilustrací • manipulační hry (dej, za, před, vedle,...) • práce na PC
číst vybraná písmena a krátká slova	<ul style="list-style-type: none"> • příprava na čtení, seznámení s leporely, vhodnými dětskými časopisy a knihami • motivace – vzbuzení zájmu ke čtení, časté hlasité předčítání krátkých textů • diferenciační cvičení pro rozvoj zrakového a sluchového vnímání • vyvozování hlásek a písmen • poznat počáteční písmeno svého jména, později všechna písmena svého jména • poznávání tiskacích písmen • čtení jednoduchých slov
opakovat slova a krátké říkanky, reprodukovat krátký text, vyprávět podle obrázku	<ul style="list-style-type: none"> • gymnastika mluvidel, dechová, hlasová, artikulační cvičení • správná výslovnost, intonace, tempo řeči • rytmizace slov, říkadel, rozpočítadel

	<ul style="list-style-type: none"> • popis obrázku, osoby či předmětu za pomoci doprovodných otázek • obohacování slovní zásoby o nová slova • reprodukce krátké říkanky, písničky, krátkého textu
přiřazovat číslce počtu prvků	<ul style="list-style-type: none"> • řazení a třídění předmětů podle daných vlastností: všechno – nic, hodně – málo, všichni – nikdo • řazení a třídění předmětů podle daných vlastností: malý – velký, stejný - jiný, krátký – dlouhý, více – stejně - méně, široký – úzký • řazení předmětů, obrázků zleva doprava • třídění předmětů podle daných vlastností: velikost, barva, tvar, obsah • osvojování číselné řady prostřednictvím různých cvičení, úkolů a her s reálnými předměty, matematickými pomůckami, pracovními sešity a různými obrázky • vyhledávání a určování počtu, přiřazování číslic k danému počtu • práce s PC
ROZVÍJENÍ GRAFICKÝCH SCHOPNOSTÍ:	
uchopit a podržet podaný předmět	<ul style="list-style-type: none"> • stimulace dle konceptu BS, cvičení na rozvoj jemné motoriky • manipulace s předměty různých velikostí, tvarů a povrchů • uchopení, držení a upuštění předmětu při volné hře, dle pokynu
uchopit tužku, štětec nebo jiné psací náčiní	<ul style="list-style-type: none"> • cvičení jemné i hrubé motoriky • nácvik uchopení do celé ruky, špetky, dvou prstů • nácvik správného držení psacího náčiní • čmárání do písku, krupice • spontánní kresba • grafomotorická cvičení
nakreslit různé druhy čar	<ul style="list-style-type: none"> • uvolňovací cvičení ramenního a loketního kloubu, zápěstí, záprstí a prstů ruky • kreslení na svislou a vodorovnou plochu • kreslení různým materiálem • spontánní čmárání, tečky, klubíčko, svislé čáry (šikmé, svislé) shora dolů a naopak, vodorovné čáry zleva doprava a opačně, odstředivé a dostředivé čáry • horní a dolní oblouk oběma směry, vlnovka, • lomená čára, spirála, smyčka
poznat grafickou podobu písmen	<ul style="list-style-type: none"> • diferenční cvičení pro rozvoj zrakového a sluchového vnímání, cvičení pro rozvoj paměti, cvičení na rozvoj záměrné pozornosti

	<ul style="list-style-type: none"> • rozlišování a přiřazování stejných skutečných předmětů, obrázků • přiřazování písmen podle vzoru • skládání písmen podle vzoru, pojmenovávání některých písmen
napsat několik vybraných tiskacích písmen a číslic	<ul style="list-style-type: none"> • rozvíjení jemné motoriky a vizuomotoriky • tvarování písmen a číslic modelovacími hmotami • obtahování písmen a číslic podle vzoru • opis podle vzoru, spojování bodů • osvojování a upevňování psaní hůlkových písmen a číslic • práce s PC
poznat základní geometrické tvary	<ul style="list-style-type: none"> • vnímání geometrických tvarů předmětů zrakem, hmatem • rozlišování plošných tvarů • třídění předmětů do skupin dle daných vlastností • pojmenování geometrických tvarů, osvojování pojmů pomocí reálných předmětů, osob a obrázků • hra s kostkami a stavebnicemi různých tvarů • práce s PC
ROZVÍJENÍ KOMUNIKAČNÍCH DOVEDNOSTÍ:	
reagovat na hlas a intonaci dospělé osoby	<ul style="list-style-type: none"> • sluchová a intonační cvičení, akustická diferenciacce, napodobování hlasů a zvuků • snaha o koncentraci pozornosti na určitou činnost • reakce na oslovení • reakce na jednoduché pokyny • senzomotorická cvičení
snažit se o správné dýchání	<ul style="list-style-type: none"> • uvědomění si svého těla (tělesné schéma) a sebe samého, tělesných hranic • dechová a fonační cvičení, nácvik správného dýchání, masáže a stimulace mluvidel • prvky BS (masáž stimulující dýchání, vibrační masáže) • napodobování zvuků hravou formou
vyjádřit souhlas či nesouhlas - verbálně, gesty	<ul style="list-style-type: none"> • gymnastika mluvidel, dechová, hlasová, artikulační cvičení • správná výslovnost, intonace, tempo řeči • přiměřené reagování na osoby ve svém okolí • vytváření kladných emočních situací, prvky BS (iniciální dotyk) • porozumění prvkům nonverbální komunikace • pochopení a užívání pojmů já-ty, můj-tvůj

	<ul style="list-style-type: none"> • sdělení přání a potřeb
znát své jméno a reagovat na oslovení jménem	<ul style="list-style-type: none"> • sluchová diferenciační cvičení • uvědomění si svého těla (tělesné schéma) a sebe samého, tělesných hranic • reakce na hlas, oslovení • komunikační a pohybové hry s využitím oslovení • rytmizace a melodizace jmen
znát jména nejbližších osob a spolužáků	<ul style="list-style-type: none"> • diferenciační cvičení pro rozvoj zrakového a sluchového vnímání, cvičení pro rozvoj paměti, cvičení na rozvoj záměrné pozornosti • znalost jmen spolužáků a nejbližších osob, jejich poznávání ve skutečnosti a na fotografiích • symbolické a kooperativní hry • vytváření pocitu bezpečí a jistoty ve třídě
umět pozdravit, poděkovat – verbálně, gesty	<ul style="list-style-type: none"> • upevňování základních návyků společenského chování • transfer naučených dovedností do praktického života (návštěva kulturních akcí, obchodů, jízda dopravními prostředky)
sdělit svá přání a potřeby, verbálním nebo nonverbálním způsobem	<ul style="list-style-type: none"> • rozvíjení slovní zásoby pomocí reálných předmětů, obrázků, fotografií (používání denního režimu) • modelové situace pro vyjadřování přání a potřeb (hry na obchod, lékaře, restauraci...) • společné diskuze, rozhovory individuální a skupinové konverzace • vyjadřování vlastních pocitů a myšlenek
využívat komunikační počítačové hry	<ul style="list-style-type: none"> • kinetické hry na rozvoj jemné motoriky • seznámení s počítačem • nácvik a procvičování alternativního ovládání počítačových komunikačních programů (používání dotykové obrazovky) • práce s vybranými výukovými a zábavnými programy (Méd'a, Brepta, Altíkovy úkoly,...) • dodržování hygienických zásad při práci na PC

6.2 Vyučovací předmět: SMYSLOVÁ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Předmět **Smyslová výchova** je součástí vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět. Celková týdenní časová dotace ve všech ročnících činí 50 hodin, v každém ročníku je předmět posílen o jednu disponibilní hodinu. **Zkratka předmětu je Sv.**

Smyslovou výchovou rozvíjíme jednotlivé smyslové analyzátoři a jejich funkce, které jsou podmínkou správného vnímání (analyticko-syntetická činnost), koncentrace pozornosti, prostorové, směrové a časové orientace a základem pro vytváření představ a pojmů.

Smyslová výchova prolíná všemi předměty a zároveň vytváří předpoklady pro jejich úspěšné zvládnutí.

S ohledem na specifika, pozornost a snadnou unavitelnost žáků je předmět v rámci vyučovacího dne součástí blokového vyučování.

Výuka probíhá především v kmenové třídě, v prostorách školy a jejího okolí.

Hlavními metodami pro výuku smyslové výchovy jsou alternativní a augmentativní metody komunikace (dále jen AAK) - sociální čtení, globální čtení, znakování, Makaton, použití piktogramů, nonverbální komunikační metody, metoda VOKS, Orofaciální regulační terapie dle Castillo Moralles, Koncept bazální stimulace (dále jen BS), Muzikoterapie, Canisterapie, Aromaterapie, Dramaterapie, míčková autoterapie....

Při výuce jsou uplatňovány didaktické zásady, zejména pak zásada komplexního rozvoje žáka, individuálního přístupu, přiměřenosti, názornosti, systematickosti a trvalosti. Zejména při osvojování nového učiva je uplatňován multisenzorický přístup. Vyučování probíhá individuálně, skupinovou i frontální formou.

Naším cílem je, aby žák po získání základů vzdělání dle svých individuálních možností a schopností:

- dosáhl co nejvyšší možné úrovně v oblasti jemné i hrubé motoriky
- byl schopný komunikovat verbálně či prostřednictvím AAK
- zvládal hygienické a sebeobslužné návyky
- byl prostorově, směrově a časově orientován

Vzdělávací obor je členěn do tematických okruhů:

- Rozvíjení zrakového vnímání
- Rozvíjení sluchového vnímání
- Rozvíjení hmatového vnímání
- Prostorová a směrová orientace
- Rozvíjení čichového a chuťového vnímání

Ve výuce se vzdělávací obsah jednotlivých tematických okruhů vzájemně prolíná.

Hodnocení

V 10. ročníku jsou pro hodnocení směrodatné očekávané výstupy 1. -10. období. V ostatních ročnících je žák hodnocen dle splnění části daných výstupů.

Důležitým kritériem pro hodnocení žáka je také jeho celkový přístup k práci.

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k vytváření klíčových kompetencí:

1. Kompetence k učení

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- rozumí pojmům, znakům, symbolům ve spojení s konkrétními situacemi každodenního života a aktivně je používá
- pozná známé předměty ve třídě a ve svém nejbližším okolí

- manipuluje se známými předměty
- projevuje zájem o nové poznatky
- používá učebnice, učební materiály a učební pomůcky
- uplatňuje získané zkušenosti v praktickém životě

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- vede žáka k porozumění řečovému projevu prostřednictvím vhodných metodických postupů
- motivuje žáka vhodným způsobem k osvojení a postupnému zdokonalování verbálních dovedností
- zařazuje cvičení k rozvoji zrakového, sluchového a hmatového vnímání
- usiluje o co největší samostatnost při manipulaci se známými předměty
- předkládá žákovi odpovídající učební pomůcky a materiály
- popisem a předvedením činnosti umožňuje žákovi, aby si osvojil zacházení s předkládanými učebními pomůckami a materiály
- motivuje a vede žáka k uplatňování získaných zkušeností v praktickém životě

2. Kompetence k řešení problémů

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- orientuje se v okolním prostředí
- řeší komunikační situace na základě nápodoby a vlastních zkušeností
- vnímá problémové situace a řeší je s pomocí naučených stereotypů i získaných zkušeností
- při řešení problémů požádá kompetentní osobu o pomoc

Výchovně vzdělávací strategie

Učitel:

- vede žáka k samostatnému pohybu ve známém prostředí
- poskytuje nabídku podnětů a úkolů k podpoře pochopení vlastního jednání a jednání ostatních osob
- navozuje situace k samostatnému řešení
- pomáhá přenášet naučené postupy do dalších životních situací

3. Kompetence komunikativní

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- komunikuje s lidmi verbálně nebo neverbálními formami komunikace
- rozumí sdělení a reaguje na ně
- vyjadřuje své myšlenky, potřeby, pocity, prožitky a nálady vhodným způsobem
- rozšiřuje si slovní zásobu a aktivně ji používá v komunikaci s okolím

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- zařazuje do výuky cvičení rozvíjející řečové schopnosti a myšlení
- poskytuje žákovi potřebný prostor a dostatek času k samostatnému řečovému projevu
- aktivně zapojuje žáka do dění ve třídě (rituály - ranní kruh, společné akce třídy...)
- používá různé strategie (řízený dialog, jednoduchá diskuse...), které vedou k rozvíjení komunikace
- motivuje a vede žáka k uplatňování získaných zkušeností v praktickém životě

4. Kompetence pracovní

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- podle instrukcí plní zadané jednoduché úkoly
- adekvátně reaguje na posouzení své práce

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- aktivně zapojuje žáka do společných i individuálních činností
- hodnotí dílčí výkony žáka a poskytuje mu prostor k sebehodnocení (co zvládá, co potřebuje zlepšovat)
- názornou demonstrací a posloupností úkonů rozvíjí u žáka schopnost plnit konkrétní úkoly postupně
- důsledně vyžaduje od žáka dokončení zadaného úkolu

Očekávané výstupy 1. -10. ročník Žák by měl:	Učivo:
ROZVÍJENÍ ZRAKOVÉHO VNÍMÁNÍ: uchopit a manipulovat s předměty	<ul style="list-style-type: none"> • cvičení na rozvoj zrakového a hmatového vnímání, senzomotorické činnosti zaměřené na rozvoj úchopu a koordinace oko-ruka

	<ul style="list-style-type: none"> • nácvik cíleného úchopu • manipulace s předměty různých tvarů a povrchů • skládání předmětů do krabice, vedle sebe, na sebe
rozlišovat tvary a barvy předmětů	<ul style="list-style-type: none"> • rozvíjení hmatového, zrakového, sluchového vnímání a paměti • poznávání a třídění předmětů podle barev (vyhledávání předmětů stejných barev) • rozlišování a třídění tvarů (pojmy: kulatý-hranatý) • postupné přiřazování základních barev a tvarů
poznat, řadit, skládat a třídít předměty podle velikosti, barevné a tvarové odlišnosti	<ul style="list-style-type: none"> • cvičení na rozvoj jemné motoriky, vizuomotoriky • cvičení na rozvoj hmatového, zrakového a sluchového vnímání • manipulace s předměty různých barev, tvarů a velikostí • poznávání a třídění předmětů, diferenciacní cvičení • vnímání velikosti, barvy, tvaru a polohy předmětů • řazení předmětů podle velikosti • určování a třídění předmětů podle barev, tvarů • třídění podle dvou vlastností (kombinace tvaru, barvy nebo velikosti) • skládání celků z části (stavebnice)
třídít obrázky, rozeznat reálné a vyobrazené předměty	<ul style="list-style-type: none"> • rozvíjení zrakového vnímání a paměti • poznávání a pojmenovávání reálných předmětů • přiřazování obrázků (fotografií) k předmětu • přiřazování dvou stejných obrázků • diferenciacní cvičení (obrázky, fotografie) • poznávání změn a rozdílů na skutečných předmětech i na obrázcích (stejný-jiný) • třídění obrázků podle nadřazených pojmů:květiny, ovoce, zelenina, zvířata, oblečení, hračky...
poznat osoby ze svého okolí a své spolužáky	<ul style="list-style-type: none"> • rodina – nejbližší členové - rodiče a sourozenci, jejich jména, poznávání na fotografiích • poznávání dalších rodinných příslušníků – dědeček, babička, teta, strýc • • znalost jmen spolužáků a učitelů, jejich poznávání ve skutečnosti a na fotografiích
rozpoznat denní dobu podle činností, obrázku nebo piktogramu	<ul style="list-style-type: none"> • orientace v čase – přiblížení časových pojmů ráno, poledne, večer, určování a chápání činností, které souvisejí s těmito pojmy • seznamování s denním režimem ve škole, časová posloupnost jednotlivých činností – kdy a co děláme • přiřazování obrázků (fotografií) k předmětu nebo činnostem

	<ul style="list-style-type: none"> • rozlišování pojmů den a noc
napodobit předvedené pohyby	<ul style="list-style-type: none"> • rozvoj zrakového a kinestetického vnímání, pohybová paměť • cvičení na rozvoj prostorové a směrové orientace • pojmy: nahoře, dole, vpředu, vzadu ... • napodobování předváděných pohybů s pomocí druhé osoby, samostatně
ROZVÍJENÍ SLUCHOVÉHO VNÍMÁNÍ: reagovat na své jméno, na oslovení, na zavolání	<ul style="list-style-type: none"> • sluchové hry a cvičení • znalost vlastního jména a příjmení • reakce na jméno, oslovení, zavolání
poznat, rozlišit a napodobit různé zvuky	<ul style="list-style-type: none"> • nácvik soustředěného sluchového vnímání různých zvuků-ozvučená hračka, bubínek, cinkání lžice o talíř, zpěv... • sluchová cvičení-poznávání a rozlišování zvuků s využitím zrakové podpory (zvonek, mačkání papíru, klíče...) • poznávání a rozlišování zvuků bez využití zrakové podpory (telefon, kytara, cinkání lžičky v hrnečku, tleskání)- verbálně i neverbálně-s pomocí fotek, obrázků, piktoqramů • poznávání hudebních nástrojů • napodobování různých zvuků
poznat podle hlasu osoby ze svého nejbližšího okolí	<ul style="list-style-type: none"> • sluchová cvičení s využitím zraku, bez využití zraku • poznávání spolužáků, učitele a asistenta pedagoga podle hlasu (verbálně i neverbálně-výběrem z fotografií) • poznávání ostatních pedagogických pracovníků a pracovníků školy podle hlasu
poznat a rozlišit různé zvuky a hlasy zvířat podle zvukové nahrávky	<ul style="list-style-type: none"> • snaha o koncentraci pozornosti při poslechu zvuků ze zvukové nahrávky • cvičení na rozvíjení sluchové paměti • poznávání a označování hlasů domácích a lesních zvířat (verbálně a neverbálně – pomocí fotografií, obrázků, symbolů) • poznávání zpěvu ptáků
rozlišit zvuky spojené s denním životem a nebát se nepříjemných zvuků	<ul style="list-style-type: none"> • experimentování se zvuky • sluchově motorická cvičení a hry • nácvik sluchového soustředění na zvuky související s denním životem • experimentování s jednoduchými hudebními nástroji • poznávání a označování zvuků- hudebních nástrojů (verbálně i neverbálně-ve skutečnosti a v symbolické podobě-fotografie, obrázek, symbol)

	<ul style="list-style-type: none"> • poznávání a označování zvuků z domácnosti (vysavač, mixér, tekoucí voda, telefon, splachování) • toalety, napouštění vody do umyvadla, otevírání a zavírání dveří) • poznávání a označení zvuků dopravních prostředků (verbálně i neverbálně) • poznávání a rozlišování zvuků v přírodě- šumění větru, déšť, bouřka ... • seznamování se s nepříjemnými zvuky, postupné překonávání pocitu strachu z nich (individualizovaným přístupem a jednáním se žákem zajišťovat pocit jistoty a bezpečí)
ROZVÍJENÍ HMATOVÉHO VNÍMÁNÍ: zvládat základní sebeobslužné dovednosti	<ul style="list-style-type: none"> • napodobování mytí, vkládání rukou pod vodu • mytí rukou s pomocí, samostatně • sušení rukou a obličeje ručníkem, s dopomocí, nápodobou, samostatně • samostatné mytí rukou • používání kapesníku, ubrousku • nácvik samostatného oblékání a svlékání • rozepínání a zapínání oblečení (zip, knoflík, tkaničky...) • skládání a ukládání oděvů • vyzouvání a obouvání obuvi
poznat hmatem velikost, tvar a povrch předmětů	<ul style="list-style-type: none"> • rozvíjení hmatové percepce • • nácvik úchopu předmětů různých velikostí, tvarů a povrchů • manipulace s předměty různých tvarů, velikostí, materiálů • poznávání předmětů hmatem dle různých kritérií s dopomocí, samostatně • pojmy: malý – velký, stejný – jiný, kulatý – hranatý, tvrdý – měkký...
třídít předměty na základě hmatu – podle velikosti a tvaru	<ul style="list-style-type: none"> • cvičení na rozvoj hmatového vnímání • třídění předmětů dle různých kategorií se zrakovou kontrolou s dopomocí, samostatně • třídění předmětů dle různých kategorií bez zrakové kontroly s dopomocí, samostatně • • pojmy: malý – velký, stejný – jiný, kulatý – hranatý
poznat známé předměty podle hmatu	<ul style="list-style-type: none"> • rozvíjení hmatového vnímání • manipulace se známými předměty • poznávání předmětů hmatem a jejich pojmenování s využitím a bez využití zraku
rozlišit hmatem základní fyzikální vlastnosti	<ul style="list-style-type: none"> • rozvíjení hmatové percepce

předmětů (tvrdost, teplotu)	<ul style="list-style-type: none"> • hry s vodou, pískem, přírodninami • rozlišování: suché – mokré, tvrdé – měkké, studené – teplé...
PROSTOROVÁ A SMĚROVÁ ORIENTACE: vnímat prostor, rozlišit směrovou orientaci ve známém prostoru	<ul style="list-style-type: none"> • cvičení zrakového vnímání a paměti • nácvik orientace v prostoru – nahoře, dole, vpředu, vzadu... • směrová orientace na ploše • orientace na stránce, v knize • rozlišování - na začátku, na konci • řazení předmětů zleva doprava, shora dolů...
orientovat se ve třídě, ve škole a svém nejbližším okolí	<p>Škola a třída:</p> <ul style="list-style-type: none"> • seznamování s prostředím školy, orientace ve škole • poznávání a pojmenování školních prostor, v nichž se žáci pohybují (ve skutečnosti, na fotografiích, obrázcích) • seznamování s prostředím třídy, orientace ve třídě • poznávání a pojmenování školního nábytku a dalších předmětů, které jsou součástí vybavení třídy (ve skutečnosti, na fotografiích, obrázcích) <p>Domov a jeho okolí:</p> <ul style="list-style-type: none"> • seznamování s pojmem domov, získávání základních poznatků o domově • vnitřní členění domu/bytu, poznávání a pojmenování jednotlivých místností • bydliště – název obce/města, kde bydlíme, adresa bydliště • orientace v místě bydliště
rozlišovat vpravo – vlevo	<ul style="list-style-type: none"> • cvičení zrakového vnímání a paměti na sobě, na druhé osobě, fotografii, obrázku • pravá a levá orientace • nácvik orientace v prostoru – vpravo, vlevo • manipulace s předměty
rozlišovat nahoře – dole, před – za, vedle	<ul style="list-style-type: none"> • rozvíjení zrakové percepce a paměti • seznamování s pojmy nahoře - dole, před - za, vedle • plnění jednoduchých pokynů (za, nahoře, dole...) • řazení předmětů podle směrové orientace
řadit, skládat a umístit předměty na určené místo podle pokynů	<ul style="list-style-type: none"> • cvičení zrakové percepce • rozvoj slovní zásoby • umísťování předmětů podle pokynů (dej na stůl, pod židli, do skříně...) • ukazovat nad, pod, na začátku, na konci... • řazení předmětů podle směrové orientace

rozeznat roční období podle základních znaků	<ul style="list-style-type: none"> • pozorování přírody, její estetické vnímání • vnímání proměn v přírodě v jednotlivých ročních obdobích, vnímání změn počasí a s tím související způsob oblékání, pobyt a chování v přírodě • orientace v symbolech počasí (déšť, sníh, vítr, mrak, bouřka, slunce) • Advent, Vánoce, Velikonoce – zvyky a tradice
ROZVÍJENÍ ČICHOVÉHO A CHUŤOVÉHO VNÍMÁNÍ: rozlišit jednotlivé chutě	<ul style="list-style-type: none"> • rozvíjení chuťové percepce • správné kousání a polykání potravy • poznávání chutí potravin (ovoce, zelenina,...) a nápojů • rozlišování a určování jednotlivých chuťových vlastností (slaný, sladký, kyselý, hořký, chutný, nechutný)
poznat předměty čichem podle vůně	<ul style="list-style-type: none"> • rozvoj čichové percepce – nádech nosem, výdech ústy, foukání • nácvik poznávání potravin podle vůně se zrakovou kontrolou, s vyloučením zraku
rozlišit vůně a pachy	<ul style="list-style-type: none"> • cvičení na rozvoj čichového vnímání • pojmy: voní/páchne
poznat zkažené potraviny a nebezpečné látky	<ul style="list-style-type: none"> • poznávání specifického pachu zkažených potravin a nebezpečných látek – nácvik ochranné čichové funkce

6.3 Vyučovací předmět: HUDEBNÍ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Hudební výchova je součástí vzdělávací oblasti Umění a kultura. Celková časová dotace tohoto předmětu činí 10 hodin týdně pro všechny ročníky, v každém ročníku je 1 hodina týdně. Tento předmět je posílen od 1. do 10. ročníku o jednu disponibilní hodinu. **Zkratka předmětu je HPv.**

Předmět Hudební výchova je zaměřen na podporu a rozvíjení sluchového vnímání, poznávání a rozlišování zvuků a tónů a jejich vlastností, na správné a pravidelné dýchání při mluvené řeči a zpěvu, na rozvíjení smyslu a citu pro rytmus, tempo a melodii a na rozvíjení dovedností hudbu vnímat a produkovat (hra na hudební nástroje, hra na tělo, zpěv písní). Důležitou součástí předmětu jsou hudebně pohybové aktivity a muzikoterapeutické lekce.

Výuka probíhá individuální, skupinovou i frontální formou. S různými hudebními aktivitami se žáci setkávají také formou účasti a spolupodílení se na kulturních a společenských akcích školy, na odloučeném pracovišti v Nezamyslicích také na akcích obce a Domova Na Zámku.

Hudební výchova je realizována s žáky v rámci jednotlivých tříd nebo spojením dvou či více tříd dohromady.

Při výuce jsou uplatňovány didaktické zásady, zejména pak zásada komplexního rozvoje žáka, individuálního přístupu, přiměřenosti, názornosti, systematickosti a trvalosti. Zejména při osvojování nového učiva je uplatňován multisenzorický přístup.

V celkovém kontextu je v rámci předmětu Hudební výchova rozvíjena u žáků jejich pozornost, smyslové vnímání, paměť, řeč, prostorová a směrová orientace, hrubá a jemná motorika, senzomotorická koordinace, představivost a fantazie, emocionalita a současně je utvářen kladný vztah k hudbě.

Naším cílem je, aby žák po získání základů vzdělání dle svých individuálních možností a schopností:

- měl kladný vztah k hudbě a k hudebně pohybovým aktivitám
- rozlišoval a poznával různé nehupební a hudební zvuky
- poznával některé hudební nástroje podle zvuku i podle podoby a dokázal je pojmenovat
- dokázal rytmicky doprovázet zpěv či poslech písní hrou na tělo a na jednoduché hudební nástroje
- dokázal se soustředěně věnovat poslechu různých hudebních žánrů
- znal a dokázal zazpívat či zanotovat jednoduché písně, které má rád

Hodnocení

V 10. ročníku jsou pro hodnocení směrodatné očekávané výstupy 1. -10. období. V ostatních ročnících je žák hodnocen dle splnění části daných výstupů. Důležitým kritériem pro hodnocení žáka je také jeho celkový přístup k práci.

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k vytváření klíčových kompetencí:

1. Kompetence k učení

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- napodobuje a rozlišuje různé hudební a nehupební zvuky
- zvládá hru na tělo a jednoduché rytmické nástroje
- soustředí se na poslech krátkých skladeb

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- používá hudební nástroje podle individuálních možností žáka, podporuje manipulaci i experimentování s hudebními i nehupebními zvuky
- zařazuje poslech skladeb živé i reprodukované hudby
- zapojuje žáka do třídních a školních akcí (školní besídka, vystoupení v rámci muzikoterapeutických setkání s ostatními třídami)

2. Kompetence k řešení problémů

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- dokáže řešit drobné problémy při zpěvu, hraní na nástroje a pohybových aktivitách na základě nápodoby a naučených stereotypů
- nenechá se odradit nezdarem

Výchovně vzdělávací strategie

Učitel

- vede žáka k ustálenému postupu užívání hlasu, dechu, hudebních a rytmických nástrojů
- umožňuje žákovi spolupracovat a vzájemně si pomáhat při řešení zadaného úkolu a při řešení problému
- zajišťuje žákovi dostatek příležitostí k zažití úspěchu

3. Kompetence komunikativní

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- komunikuje s lidmi
- vyjadřuje své potřeby, pocity a nálady různým způsobem (verbálními i neverbálními prostředky)
- podílí se na výběru písní v rámci vyučovací hodiny – např. dokáže si říci o oblíbenou písničku, skladbu, hudební nástroj
- **Výchovné a vzdělávací strategie**

Učitel

- používá různé strategie (hru, komunikaci přes nástroje, dramatizaci...), které vedou k rozvíjení schopnosti komunikovat s ostatními lidmi
- zařazuje písně s využitím jmen žáků a učitelů, podporuje kooperaci při výměně hudebních nástrojů a výběru písní, vede žáky k poznávání známých osob, k dorozumívání se s nimi a k reakci na své jméno
- poskytuje žákovi potřebný prostor k samostatnému vyjadřování jeho myšlenek, názorů
- prostřednictvím hudby vede žáka k vyjadřování pocitů a nálad

- povzbuzuje žáka k praktickému používání jemu dostupných a zvládnutých hudebních technik (zazpívat si sám písničku, používat doprovodné nástroje, pustit si CD)

4. Kompetence sociální a personální

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- vystupuje autonomně
- zná členy své rodiny a osoby ze svého nejbližšího okolí
- uplatňuje základní návyky společenského chování
- navazuje a udržuje společenské vztahy, respektuje druhé lidi

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- užívá vhodné metodické postupy, hry a cvičení, jejichž prostřednictvím u žáka utváří vědomí vlastní osoby
- prostřednictvím fotografií, obrázků vede žáka k poznávání osob ze svého nejbližšího okolí
- rozvíjí sociální komunikaci na verbální i nonverbální úrovni
- navozuje příležitosti a podporuje komunikaci mezi žákem a ostatními lidmi
- využívá situace vzniklé v rámci hudebních aktivit a vede žáka k týmové spolupráci
- vede žáka k vzájemné toleranci a ohleduplnosti

5. Kompetence pracovní

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- podle instrukcí plní zadané jednoduché úkoly
- adekvátně reaguje na posouzení své práce

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- aktivně zapojuje žáka do společných i individuálních činností
- hodnotí dílčí výkony žáka a poskytuje mu prostor k sebehodnocení (co zvládá, co potřebuje zlepšovat)
- důsledně vyžaduje od žáka dokončení zadaného úkolu

Očekávané výstupy 1.–10. ročník Žák by měl:	Učivo:
Hudební výchova: zvládat správné dýchání, snažit se o správnou intonaci a melodii	<ul style="list-style-type: none"> • gymnastika mluvidel • dechová cvičení • hlasová cvičení • artikulační cvičení a cvičení na rozvoj jemné motoriky • procvičování správné výslovnosti, intonace, tempa řeči • rozvoj fonemického sluchu formou her a průpravných diferenciačních cvičení
rozlišovat zvuky hudebních nástrojů	<ul style="list-style-type: none"> • seznámení se zvuky - vnímání zvuků (věci kolem nás, zvuky v přírodě, doma, ve škole, na ulici apod.), zvukové hádanky • vnímání a rozlišování zvuků a tónů • rozlišování hudebních a nehupebních zvuků, rozlišování mluveného a zpívaného hlasu • poznávání hudebních nástrojů a rytmických nástrojů ve skutečnosti, na fotografiích, jejich pojmenování (využití AAK) • rozlišování zvuků hudebních nástrojů a rytmických nástrojů ve skutečnosti, z nahrávky (s účastí zraku, bez zrakové kontroly) • poznávání vlastností tónů (délka, výška, intenzita), vyjadřování těchto vlastností pohybem nebo symbolem
zvládat zpěv jednoduchých písní s doprovodem hudebního nástroje	<ul style="list-style-type: none"> • dechová cvičení, nácvik správného držení těla při dýchání, dechová cvičení ve spojení s relaxací • fonační a intonační cvičení – napodobování hlasů a zvuků • cvičení na správné držení těla a hlavy při zpěvu • připojení se ke zpěvu a zpěv lidových i umělých písní přiměřeného obsahu, snaha o správnou výslovnost textu písně či vyjádření jejího obsahu pomocí AAK • začlenění prvků muzikoterapie
doprovodit sebe i spolužáky na jednoduché rytmické hudební nástroje	<ul style="list-style-type: none"> • hra na jednoduché rytmické nástroje (Orffův instrumentář, netradiční hudební nástroje) - úchop a manipulace s rytmickými nástroji, didaktické hry s nástroji • volné experimentování se zvuky • experimentování se zvuky s rytmickým nebo melodickým doprovodem • skupinová hra na Orffovy nástroje, skupinová hra na elementární a netradiční nástroje (i vlastní výroby)

	<ul style="list-style-type: none"> • začlenění prvků muzikoterapie
zvládat jednoduchá rytmická cvičení a pohyb podle rytmického doprovodu	<ul style="list-style-type: none"> • hudebně pohybové aktivity – pohyb ve spojení s hudbou - zprostředkování aktivního prožitku hudby, reakce pohybem na hudbu, pohybový projev podle hudby - improvizace • různé pohybové činnosti - radost z pohybu, rozvíjení prostorové orientace, pochopení pojmů vpřed, vzad, vpravo, vlevo, nahoru, dolů • pohyb podle jednoduchých rytmických doprovodů (chůze, poskoky, běh v různém tempu) • taneční hry • jednoduché tanečky, jednoduché taneční kroky • spontánní tanec – vyjadřování rytmu a melodie pohyby celého těla • začlenění prvků muzikoterapie
soustředit se na poslech relaxační hudby a jednoduché krátké skladby	<ul style="list-style-type: none"> • poslech živé hudby (dětské a lidové písně, krátké instrumentální skladby – kytara, klavír, flétna, klávesy) • poslech reprodukované hudby (různé žánry, relaxační hudba) • muzikomalba • začlenění prvků muzikoterapie

6.4 Vyučovací předmět: ZDRAVOTNĚ POHYBOVÁ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Zdravotně pohybová výchova je integrovaný předmět vytvořený spojením dvou oborů - Pohybová výchova a Zdravotní tělesná výchova nebo Rehabilitační tělesná výchova ze vzdělávací oblasti Člověk a zdraví. Celková časová dotace je 60 hodin týdně pro všechny ročníky, v každém ročníku bude vyučováno 6 hodin týdně. **Zkratka předmětu je ZPv.**

Vyučovací předmět Pohybová výchova je zaměřen na zvládnutí základních pohybových dovedností a rozvíjení pohybové kultury. Prostřednictvím různých pohybových aktivit výchova přispívá ke zmírnění důsledků zdravotního postižení žáků, vede k rozvoji řeči, pomáhá uvolňovat napětí, překonávání únavy, zlepšování nálady (vnímáním prožitku z pohybové činnosti) a podílí se na rozvoji koncentrace pozornosti. Pohybová činnost

tvoří základ rozvoje psychických procesů. K osvojení potřebných dovedností a návyků je třeba využívat vhodné motivace a činnosti, které posilují zájem žáků.

Předmět Zdravotní tělesná výchova je určen pro žáky s trvale nebo přechodně změněným zdravotním stavem. Aktivně rozvíjí pohyblivost žáků, správné držení těla a zvyšuje tělesnou zdatnost. Zaměření odpovídá fyzickým, psychickým a zdravotním možnostem našich žáků, jejich zdravotnímu stavu a specifické postižení. Žáci jsou vedeni ke správnému provádění jednotlivých cviků, ke správnému zacházení s pomůckami a k dodržování pravidel bezpečného chování a zásad hygieny v průběhu realizace pohybových aktivit.

Rehabilitační tělesná výchova se zařazuje jako alternativní forma Zdravotní tělesné výchovy pro žáky s nejtěžšími formami mentálního postižení, u nichž je snížena schopnost spontánního pohybu. Jejím úkolem je prostřednictvím pohybových aktivit přispívat k rozvíjení hybnosti žáků s nejtěžším postižením a tím současně rozvíjet i jejich rozumové schopnosti a zmírňovat důsledky mentálního postižení. Rehabilitační tělesnou výchovu provádí fyzioterapeut nebo speciální pedagog se somatopedickou kvalifikací s rehabilitačním zaměřením. O zařazení žáků do Rehabilitační tělesné výchovy rozhoduje odborný lékař. Naše zařízení tyto podmínky v současné době nespĺňuje. Rádi bychom tento předmět v budoucnu vyučovali, pokud se nám podaří splnit výše zmíněné podmínky. Spolupráce s fyzioterapeutem na úrovni konzultací je nyní zajištěna pouze na odloučeném pracovišti v Nezamyslicích.

V celkovém kontextu je v rámci předmětu Zdravotně pohybová výchova rozvíjena u žáků jejich pozornost, smyslové vnímání, paměť, komunikace, prostorová a směrová orientace, hrubá a jemná motorika, senzomotorická koordinace, představitost, emocionalita, smysl pro fair play a současně je utvářen kladný vztah k pohybovým aktivitám.

S ohledem na specifika žáků a zejména s ohledem na jejich pohybové možnosti, zařazujeme jako nedílnou součást Zdravotně pohybové výchovy následující metody, techniky a postupy:

- Bazální stimulace
- polohování
- míčkování
- masáže
- prvky jógy
- trampoterapie
- metoda pohybového rozvoje - Veronica Sherborne
- canisterapie

Naším cílem je, aby žák po získání základů vzdělání dle svých individuálních možností a schopností:

- měl kladný vztah k pohybovým aktivitám
- respektoval a uplatňoval při pohybových aktivitách zásady bezpečného chování a zásady hygieny
- orientoval se v užívaných pojmech
- realizoval cviky dle pokynů
- spolupracoval při kolektivních hrách s ostatními a uplatňoval fair play chování

- uplatňoval osvojené vědomosti i dovednosti v praktickém životě
- zvládal základní techniky speciálních cvičení

Výuka probíhá individuální, skupinovou i frontální formou. S různými pohybovými aktivitami se žáci setkávají také formou účasti a spolupodílení se na kulturních, sportovních a společenských akcích školy.

Zdravotně pohybová výchova je realizována s žáky v tělocvičně, ve třídě, v relaxační místnosti a v přírodě.

Při výuce jsou uplatňovány didaktické zásady, zejména pak zásada komplexního rozvoje žáka, individuálního přístupu, přiměřenosti, názornosti, systematickosti a trvalosti. Zejména při osvojování nového učiva je uplatňován multisenzorický přístup.

Hodnocení

V 10. ročníku jsou pro hodnocení směrodatné očekávané výstupy 1. -10. období. V ostatních ročnících je žák hodnocen dle splnění části daných výstupů.

Důležitým kritériem pro hodnocení žáka je také jeho celkový přístup k práci.

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k vytváření klíčových kompetencí:

1. Kompetence k učení

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- uvědomuje si význam pohybových aktivit pro zdraví
- snaží se o co nejsprávnější provedení pohybové činnosti
- využívá pohybové dovednosti ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech
- zvládá základní techniku speciálních cvičení, koriguje techniku cvičení podle pokynů učitele, snaží se o jejich optimální provedení

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- vede žáka ke kladnému vztahu k tělesným aktivitám, ke zlepšování tělesné zdatnosti, pohybového projevu a správného držení těla
- nabízí žákovi různé možnosti pohybových činností přiměřené jeho individuálním schopnostem a současně nabízí i speciální kompenzační cvičení související se zdravotním oslabením žáka
- v průběhu výuky používá pojmy z oblasti tělesné výchovy a sportu tak, aby jim žák rozuměl a byl schopen je v rámci svých možností používat

2. Kompetence k řešení problémů

Žák dle svých individuálních možností a schopností řeší známé situace na základě nápodoby či opakování dokáže reagovat na jednoduché pokyny, plní jednoduché úkoly při řešení problémů se nenechá odradit nezdarem

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- motivuje žáka k co největší snaze o samostatný pohyb, čímž získá základ pro splnění jednoduchých činností
- vede žáka ke správné reakci na dané pokyny
- vede žáka ke klidnému řešení problémů vznikajících při kolektivních pohybových aktivitách
- umožňuje žákovi spolupracovat a vzájemně si pomáhat při řešení zadaného úkolu a při řešení problému

3. Kompetence komunikativní

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- komunikuje s lidmi
- vyjadřuje své potřeby, pocity a nálady různým způsobem (verbálními i neverbálními prostředky)

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- vede žáka k otevřené komunikaci
- sděluje žákovi pokyny srozumitelnou formou a motivuje ho k jejich plnění
- poskytuje žákovi potřebný prostor k samostatnému vyjadřování jeho myšlenek, názorů

4. Kompetence sociální a personální

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- uvědomuje si svoji osobu prostřednictvím svého těla
- využívá získané komunikační dovednosti k vytváření vztahů potřebných k soužití a spolupráci s druhými lidmi
- rozpoznává nevhodné a rizikové chování a uvědomuje si jeho možné důsledky

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- používá u žáka základní stimuly k uvědomování si jeho těla a tělesných hranic
- využívá situace vzniklé v rámci pohybových aktivit a vede žáka k týmové spolupráci
- vede žáka k vzájemné toleranci a ohleduplnosti při každé pohybové aktivitě
- zdůrazňuje žákovi nebezpečí při pohybových aktivitách a vede ho k osvojování základních pravidel bezpečnosti ve sportu
- zapojuje žáka do třídních a školních akcí (školní besídky, soutěže s ostatními třídami, sportovní dny...)

5. Kompetence pracovní

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- zvládá sebeobsluhu a má osvojené hygienické návyky
- dodržuje zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při pohybových činnostech podle naučených stereotypů
- dokáže přivolat pomoc v případě ohrožení sebe nebo jiné osoby

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- vede žáka k přípravě na pohybovou činnost, k dodržování základních hygienických návyků během provádění zdravotně vhodné a bezpečné pohybové činnosti i po jejím ukončení
- vede žáka k dodržování zásad bezpečného chování v přírodě a silničním provozu
- seznamuje žáka se základními pravidly bezpečnosti při pohybových aktivitách a se základními pravidly pomoci při úrazech a drobných poraněních

Očekávané výstupy 1. - 10. ročník	Učivo:
Žák by měl:	
POHYBOVÁ VÝCHOVA:	
získat kladný vztah k motorickému cvičení a pohybovým aktivitám	<ul style="list-style-type: none"> • psychomotorická cvičení - poznávání částí lidského těla (na sobě, druhé osobě, na obrázku) a jeho možností, vnímání a poznávání tělesných hranic • význam pohybu pro fyzickou a psychickou kondici člověka, pohybový režim • činnosti a hry pro rozvoj pohybové paměti a představivosti, zrakového a sluchového vnímání, prostorové a směrové orientace • využití tradičního i netradičního náčiní, průpravné hry • začlenění prvků muzikoterapie
zvládat podle pokynu přípravu na pohybovou činnost	<ul style="list-style-type: none"> • rozvíjení jemné i hrubé motoriky, zrakového, sluchového vnímání a paměti

	<ul style="list-style-type: none"> • příprava organismu na pohybovou činnost – seznámení se základními pojmy • orientace na tělesném schématu, prostorová a směrová orientace • uvolňovací cvičení • hygiena při pohybových aktivitách - osobní hygiena, hygiena cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí • organizace v pohybové výchově, seznámení se základní terminologií, s názvy a způsobem použití cvičebních pomůcek a náčiní
reagovat na pokyny a povely k dané pohybové činnosti	<ul style="list-style-type: none"> • cvičení na rozvoj zrakového, sluchového, hmatového vnímání a pozornosti • spontánní pohybové činnosti a hry doprovázené reprodukovanou hudbou, rytmickou hrou na hudební nástroje, hrou na tělo • úkoly zaměřené na stimulaci jednotlivých svalových skupin, úchop a manipulace s předměty, pohyb s kinetickými a ozvučnými hračkami • psychomotorická cvičení
mít osvojeny základní pohybové činnosti, dovednosti a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů	<ul style="list-style-type: none"> • činnosti a hry pro rozvoj pohybové paměti a představivosti, zrakového a sluchového vnímání, prostorové a směrové orientace • dechová cvičení, uvolňovací cvičení • relaxační cvičení, masáže • posilování, uvolňování a protahování jednotlivých svalových skupin • cvičení rovnováhy – postupné zvyšování náročnosti a doby trvání pohybové aktivity • stimulace k pohybu v prostoru, změny polohy • stimulace správného sedu, samostatného stání • chůze s důrazem na správné držení těla a správné dýchání, chůze přes překážky • vycházky, pohyb v terénu, v přírodě • pravidla bezpečného chování při pohybových aktivitách v různém prostředí
rozvíjet motoriku a koordinaci pohybů a poloh	<ul style="list-style-type: none"> • pohybové hry a soutěže s různým zaměřením, tradičními i netradičními pomůckami • cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem • cvičení koordinace pohybů • cvičení rovnováhy – postupné zvyšování náročnosti a doby trvání pohybové aktivity • lezení vpřed, podlézání, přelézání a prolézání vhodných překážek, nácvik

	<p>základních cvičebních poloh (leh, otočení se, leh na břicho, sed, klek,...)</p> <ul style="list-style-type: none"> • běh s důrazem na zvedání nohou, ohýbání v kolenou a správné dýchání, běh daným směrem, přes překážky • poskoky na místě snožmo, střídavě na jedné a druhé noze, poskoky z místa, skok přes čáru, přes překážku • pohybové hry, hry s míčem (kutálení, házení, chytání, kopání) • hry a cvičení v různém prostředí (ve vodě, na sněhu, ...) • pohybové hry dvojic a skupin • uklidnění organismu po zátěži - relaxační cvičení s hudbou, bez hudby, dechová cvičení
zvládnout uvolnění a zklidnění organismu	<ul style="list-style-type: none"> • činnosti zaměřené na uvolnění a zklidnění organismu, dechová cvičení • masáže, prvky jógy, dotyková stimulace, polohování • relaxační cvičení s hudbou, bez hudby
ZDRAVOTNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA:	
uplatňovat správné způsoby držení těla	<ul style="list-style-type: none"> • nácvik správného dýchání • činnosti a hry na rozvoj pohybové paměti a představivosti, zrakového a sluchového vnímání, prostorové a směrové orientace • psychomotorická cvičení, rozvoj hrubé i jemné motoriky • posilování, uvolňování a protahování jednotlivých svalových skupin • cvičení na zvětšování rozsahu pohyblivosti kloubů • stimulace pohybu v prostoru, změny polohy • stimulace sedu, samostatného stání, správného držení těla • chůze s oporou a bez opory, chůze po schodech
zaujímat správné základní cvičební polohy	<ul style="list-style-type: none"> • spontánní pohybové činnosti a hry doprovázené reprodukcí hudby, rytmickou hrou na hudební nástroj, hrou na tělo • cvičení na správné držení těla - posilování, uvolňování a protahování jednotlivých svalových skupin • cvičení na zvětšování rozsahu pohyblivosti kloubů • pohybové činnosti s přihlédnutím ke specifické postižení, pohybové hry • cvičení zaměřená na uvědomování si jednotlivých částí těla a provedení

	záměrného pohybu končetin
zvládat jednoduchá speciální cvičení	<ul style="list-style-type: none"> • dechová cvičení, uvolňovací cvičení • relaxační cvičení, masáže • soubory speciálních a kompenzačních cvičení jako součást pohybového režimu žáka
zvládat základní techniku speciálních cvičení podle pokynů	<ul style="list-style-type: none"> • soubory speciálních cvičení pro oslabení podpůrně pohybového systému • soubory speciálních cvičení pro oslabení vnitřních orgánů • soubory speciálních cvičení pro oslabení smyslových funkcí • soubory speciálních cvičení pro oslabení nervových funkcí
REHABILITAČNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA: získat kladný vztah k motorickému cvičení a pohybovým aktivitám	<ul style="list-style-type: none"> • psychomotorická cvičení - poznávání částí lidského těla (na sobě, druhé osobě, na obrázku) a jeho možností, vnímání a poznávání tělesných hranic • význam pohybu pro fyzickou a psychickou kondici člověka, pohybový režim • činnosti a hry pro rozvoj pohybové paměti a představivosti, zrakového a sluchového vnímání, prostorové a směrové orientace • stimulace spastických a hypotonických částí těla • využití tradičního i netradičního náčiní, průpravné hry • začlenění prvků muzikoterapie • relaxační cvičení
rozvít motoriku a koordinaci poloh	<ul style="list-style-type: none"> • stimulace k pohybu, cvičení s různým nářadím • posilování, uvolňování a protahování jednotlivých svalových skupin • cvičení na zvětšování rozsahu pohyblivosti kloubů • nácvik správného dýchání • adaptace na vodní prostředí, plavání s využitím různých pomůcek • cvičení na podložce, přetáčení trupu, napodobování pohybů hlavy a končetin • cvičení na balančních plochách (trampolína), cvičení na míči
zvládat podle pokynů přípravu na pohybovou činnost	<ul style="list-style-type: none"> • rozvíjení jemné i hrubé motoriky, zrakového, sluchového vnímání a paměti

	<ul style="list-style-type: none"> • příprava organismu na pohybovou činnost – seznámení se základními pojmy • orientace na tělesném schématu, prostorová a směrová orientace • uvolňovací cvičení • hygiena při pohybových aktivitách - osobní hygiena, hygiena cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí
reagovat na pokyny k dané pohybové činnosti	<ul style="list-style-type: none"> • cvičení na rozvoj zrakového, sluchového, hmatového vnímání a pozornosti • spontánní pohybové činnosti a hry doprovázené reprodukcí hudbou, rytmickou hrou na hudební nástroj, hrou na tělo • úkoly zaměřené na stimulaci jednotlivých svalových skupin, úchop a manipulace s předměty, pohyb s kinetickými a ozvučnými hračkami • napodobování předváděných pohybů
snažit se o samostatný pohyb	<ul style="list-style-type: none"> • stimulace k pohybu v prostoru – jednoduché honičky, lezení a chůze s rytmickým doprovodem, hudebně pohybové hry... • plazení a lezení volně v prostoru, daným směrem • stimulace k sedu, ke stožení • chůze s oporou (s kompenzační pomůckou), bez opory, po mírně nakloněné rovině • chůze ze schodů a do schodů s vedením za ruce • překonávání nízkých překážek s dopomocí • chůze v přírodním terénu, vycházky do okolí

6.5 Vyučovací předmět: PRACOVNÍ A VÝTVARNÁ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Pracovní a výtvarná výchova je integrovaný předmět vytvořený spojením dvou oborů - Pracovní výchova z oblasti Člověk a svět práce a Výtvarná výchova z oblasti Umění a kultura. Celková časová dotace tohoto předmětu je 30 hodin týdně pro všechny ročníky. Tento předmět je posílen od 6. do 10. ročníku o jednu disponibilní hodinu. **Zkratka předmětu je PVv.**

Výuka probíhá individuální, skupinovou i frontální formou v kmenové třídě, dílničce, v přírodě a formou exkurzí, procházek, účasti a spolupodílení se na kulturních a společenských akcích školy.

Při výuce jsou uplatňovány didaktické zásady, zejména pak zásada komplexního rozvoje žáka, individuálního přístupu, přiměřenosti, názornosti, systematickosti a trvalosti. Zejména při osvojování nového učiva je uplatňován multisenzorický přístup.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Pracovní výchova je rozdělen na tematické okruhy:

- Sebeobsluha
- Práce s drobným materiálem
- Práce montážní a demontážní
- Pěstitelské práce
- Práce v domácnosti

V rámci prvního tematického okruhu Sebeobsluha si žáci osvojují takové vědomosti, dovednosti a návyky které jim umožňují být co nejsamostatnější při praktickém uplatňování zásad hygieny a sebeobsluhy. Současně jsou vedeni k celkové péči o své tělo, k péči o osobní věci včetně údržby oděvu a obuvi.

V rámci druhého tematického okruhu Práce s drobným materiálem si žáci osvojují takové vědomosti a dovednosti, které se vztahují k poznávání, manipulaci, třídění a různým pracovním činnostem s přírodninami, některými druhy materiálů a hmotami různého charakteru.

V rámci třetího tematického okruhu Práce montážní a demontážní si žáci osvojují takové vědomosti a dovednosti, které jim umožňují být co nejsamostatnější při pracovních činnostech, realizovaných dle předlohy a slovního návodu i podle vlastní fantazie. Současně jsou žáci vedeni k dodržování zásad bezpečnosti při práci, k praktickému uplatňování pracovních návyků a k udržování pořádku na pracovním místě. K tomu jsou využívány různé montážní a demontážní činnosti, včetně manipulace s různými druhy stavebnic.

V rámci čtvrtého tematického okruhu Pěstitelské práce si žáci osvojují takové vědomosti a dovednosti, které jsou nezbytné pro péči o pokojové a venkovní rostliny, pro správné pěstování rostlin, dodržování zásad hygieny a bezpečnosti při práci s rostlinami.

V rámci pátého tematického okruhu Práce v domácnosti si žáci osvojují takové vědomosti, dovednosti a návyky, které souvisí se stolováním, stravováním, výběrem, nákupem a skladováním potravin, s přípravou jednoduchých pokrmů, s používáním kuchyňského nádobí a nástrojů a s úklidem v domácnosti. Současně jsou žáci vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při vykonávání domácích prací.

V celkovém kontextu je pak v rámci předmětu Pracovní výchova rozvíjena u žáků jejich pozornost, smyslové vnímání, paměť, myšlení, komunikace, prostorová a směrová orientace, hrubá a jemná motorika, senzomotorická koordinace, představivost a fantazie, smysl pro pořádek, sebeobsluha, samostatnost a současně je utvářen kladný vztah k pracovním činnostem různého charakteru.

Naším cílem je, aby žák po získání základů vzdělání dle svých individuálních možností a schopností:

- měl kladný vztah k pracovním činnostem různého charakteru
- vykonával co nejsamostatněji hygienické a sebeobslužné činnosti
- udržoval pořádek ve svých osobních věcech a na pracovním místě
- osvojil si jednoduché pracovní návyky a uplatňoval při práci zásady bezpečnosti
- dokázal pracovat dle jednoduchých pokynů, návodů a předloh
- osvojil si jednoduché domácí práce a podílel se na péči o domácnost

Předmět Výtvarná výchova je zaměřen na podporu a rozvíjení správného úchopu výtvarných pomůcek, na poznávání a výtvarné zacházení s barvami, tvary a liniemi a na osvojování takových vědomostí, dovedností a návyků, které žákům umožňují výtvarně vyjádřit skutečnost a své představy prostřednictvím různých technik malby, kresby, jiných tradičních a netradičních výtvarných technik, prezentovat svá díla, vnímat a hodnotit činnosti své i činnosti ostatních. Jako důležitá součást předmětu jsou zařazeny prvky muzikomalby.

V celkovém kontextu je pak v rámci předmětu Výtvarná výchova rozvíjena u žáků jejich pozornost, smyslové vnímání, paměť, komunikační schopnosti, prostorová a směrová orientace, hrubá a jemná motorika, vizuomotorická a grafomotorická koordinace, emocionalita, představivost a fantazie, estetické vnímání a současně je utvářen kladný vztah k výtvarné tvorbě.

Naším cílem je, aby žák po získání základů vzdělání dle svých individuálních možností a schopností:

- měl kladný vztah k výtvarné tvorbě
- znal techniky malby a kresby a různé tradiční a netradiční techniky dokázal jejich prostřednictvím vyjádřit skutečnost a své představy
- poznával různé druhy výtvarných materiálů a pomůcek a dokázal s nimi výtvarně zacházet
- uměl vhodným způsobem zhodnotit činnosti své i činnosti ostatních

Hodnocení

V 10. ročníku jsou pro hodnocení směrodatné očekávané výstupy 1. -10. období. V ostatních ročnících je žák hodnocen dle splnění části daných výstupů. Důležitým kritériem pro hodnocení žáka je také jeho celkový přístup k práci.

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k vytváření klíčových kompetencí:

1. Kompetence k učení

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- rozvíjí svou tvořivost aktivním osvojováním různých výtvarných technik
- projevuje zájem o nové poznatky
- používá učební materiály a učební pomůcky

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- rozvíjí schopnost imaginace - vizualizace, srovnávání
- rozvíjí a posiluje poznávací schopnosti žáka – zvědavost, zájem, radost z objevování
- vede žáka ke spoluúčasti na určování cílů, obsahu a forem práce
- rozvíjí schopnost žáka pracovat s různými druhy pomůcek

2. Kompetence k řešení problémů

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- využívá získaná poznání při vlastní práci
- dokáže řešit drobné problémy při práci (výtvarné tvorbě) na základě nápodoby a naučených stereotypů
- nenechá se odradit nezdarem

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- motivuje žáka k využívání vědomostí a dovedností při objevování různých variant řešení problémů
- využívá verbální komunikaci a systémy alternativní a augmentativní komunikace (AAK) ke znázornění pracovní činnosti a tím podporuje u žáka porozumění a plnění jednoduchých pracovních postupů
- zadává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů
- zajišťuje žákovi dostatek příležitostí k zažití úspěchu

3. Kompetence komunikativní

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- má přiměřenou slovní zásobu (či používá AAK) z oblasti pracovních nástrojů, náradí a pomůcek
- umí popsat postup práce
- vyjadřuje vlastní názor na výtvarné dílo (slovně či pomocí AAK)
- aktivně se zapojuje do výtvarných projektů

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- vede žáka k obohacování slovní zásoby o odborné termíny z pracovní a výtvarné oblasti
- poskytuje žákovi potřebný prostor k samostatnému vyjadřování svých myšlenek, názorů
- zprostředkovává kompenzační strategie při komunikaci – kladení otázek, ujištění o porozumění
- povzbuzuje žáka k praktickému používání jemu dostupných a zvládnutých výtvarných technik (výzdoba vlastního pokoje, výroba dárků, atd.)
- zapojuje žáka do třídních a školních akcí (školní besídka, vystoupení v rámci projektových setkání s ostatními třídami)

4. Kompetence sociální a personální

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- tvořivě pracuje ve skupině
- podílí se na utváření příjemné pracovní atmosféry ve třídě
- uplatňuje základní návyky společenského chování
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, a tím podporuje sebedůvěru
- prezentuje výsledky své práce v prostorách školy, na příležitostných akcích

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- rozvíjí u žáka schopnost spolupráce s ostatními přímou účastí v aktivitách třídy
- vede žáka ke vzájemnému naslouchání, toleranci, ohleduplnosti
- umožňuje žákovi prožitek radosti ze zapojování se do jednoduchých sociálních aktivit
- snaží se u žáka vytvářet pozitivní představy o sobě samém
- vybízí žáka k možnosti prezentace vlastní práce v prostorách školy, účasti na výtvarných soutěžích

5. Kompetence pracovní

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- dodržuje základní hygienické návyky a sebeobslužné dovednosti
- podle instrukcí plní zadané jednoduché úkoly
- uplatňuje základní pracovní dovednosti a návyky z různých pracovních oblastí
- používá vhodné nástroje, nářadí a pomůcky při práci i v běžném životě
- dokáže udržet pořádek na svém pracovním místě i ve třídě a spolupracuje přitom s ostatními

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- vede žáka k osvojování si pravidel bezpečnosti práce a základních hygienických a sebeobslužných návyků
- zařazuje metody, při nichž si žák osvojuje pracovní postupy v logickém sledu
- popisem a předvedením činnosti umožňuje žákovi, aby si osvojil zacházení s předkládanými učebními pomůckami a materiály
- využívá různé techniky práce s materiály a tím vede žáka k získání základních manuálních zručností a pracovních dovedností
- vytváří podmínky pro soustředěnou práci žáka a důsledně od něj vyžaduje dokončení zadaného úkolu
- vyžaduje od žáka udržování čistoty a pořádku na pracovním místě a ve třídě

Očekávané výstupy 1. -10. ročník Žák by měl:	Učivo:
PRACOVNÍ VÝCHOVA SEBEOBSLUHA (sebeobslužné činnosti): zvládnout základní hygienické návyky a sebeobslužné činnosti (oblékání, obouvání)	<ul style="list-style-type: none"> • spolupráce při hygieně - nápodoba, struktura, fyzické vedení • napodobování mytí, vkládání rukou pod vodu, používání mýdla, • sušení rukou a obličeje ručníkem, s dopomocí, nápodobou, samostatně • samostatné mytí rukou • používání WC • čištění zubů • česání vlasů • používání kapesníku • spolupráce při oblékání • svlékání oblečení • rozepínání a zapínání oblečení (zip, knoflík, tkaničky...) • nácvik samostatného oblékání • vyzouvání a nazouvání obuvi • udržování pořádku v osobních věcech, skládání a ukládání oděvů
dodržovat klid a čistotu při stravování	<ul style="list-style-type: none"> • stimulace orofaciální oblasti • nácvik správného sezení u jídla • osvojování správného stolování a samostatnosti při jídle • prostírání stolu • nalévání a nabírání jídla • čistota při stravování • úklid stolu po jídle
umět používat příbor	<ul style="list-style-type: none"> • senzomotorické činnosti zaměřené na rozvoj úchopu, manipulace a koordinace oko-ruka • používání příboru a jeho alternativ • používání ubrousku • nácvik a procvičování používání nože při mazání chleba, rohlíků, ...

	<ul style="list-style-type: none"> • nácvik samostatného stolování •
udržovat pořádek ve svých věcech a ve svém okolí	<ul style="list-style-type: none"> • běžná údržba oděvu a obuvi, ukládání, čištění • pojmenovávání jednotlivých druhů a částí oblečení • volba vhodného oblečení a obuvi podle počasí a podle příležitosti • péče o osobní věci • uklízení a ukládání osobních věcí • úklid hraček a pomůcek • nácvik péče o okolí (zalévání květin, zametání, mytí tabule, výzdoba třídy, úklid ve třídě,...)
PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM: zvládat základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami	<ul style="list-style-type: none"> • hry a cvičení na rozvíjení zrakového a hmatového vnímání a pozornosti • poznávání vlastností různých materiálů a jeho využití • názvy jednotlivých druhů materiálů • seznámení s pracovními pomůckami, jejich vhodné použití • třídění drobného materiálu dle různých kritérií
vytvářet jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů	<ul style="list-style-type: none"> • senzomotorické činnosti zaměřené na rozvoj úchopu, manipulace a koordinace oko-ruka • jednoduché práce s drobným materiálem (mačkání, trhání, stáčení, nalepování, natírání barvou, stříhání, lepení, šití ...) • modelování z hmot různých vlastností (plastelína, těsto, hlína, sádra, tvrdnoucí hmoty, sníh...) podle instrukcí i vlastní fantazie • navlékání na šňůru – korále, přírodniny, potraviny • hry s pískem- vybírání drobných předmětů z písku, stavby z písku
pracovat podle slovního návodu	<ul style="list-style-type: none"> • cvičení na rozvoj soustředěného sluchového vnímání, reakce na jednoduchý pokyn • práce podle slovního návodu s dopomocí, samostatně, podle jednoduché obrázkové předlohy • bezpečnost při práci
udržovat pracovní místo v čistotě	<ul style="list-style-type: none"> • mytí a úklid pomůcek, úklid pracovní plochy • vybavení třídy a školy, péče o vybavení • bezpečnost při práci, první pomoc při drobném poranění

	<ul style="list-style-type: none"> • třídění odpadu
PRÁCE MONTÁŽNÍ A DEMONTÁŽNÍ: zvládat elementární dovednosti a činnosti při práci s jednoduchými stavebnicemi a konstruktivními hrami	<ul style="list-style-type: none"> • práce se stavebnicemi – plošné i prostorové • třídění a řazení prvků podle vlastností a instrukce • práce podle slovního návodu, jednoduché předlohy • montáž a demontáž jednoduchých staveb, předmětů (individuální i skupinové práce) • správné pracovní návyky, udržování pořádku, ukládání věcí • bezpečnost při práci
PĚSTITELSKÉ PRÁCE provádět pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích	<ul style="list-style-type: none"> • vycházky do přírody • sběr přírodnin • kalendář přírody, změny v přírodě v závislosti na ročním období • roční období (jaro, léto, podzim, zima) – pojmenování, vlastnosti • skládání dějových obrázků
pěstovat, ošetřovat a pečovat o nenáročné pokojové i užitkové rostliny	<ul style="list-style-type: none"> • základní podmínky růstu rostlin – půda, živiny, voda, teplo, světlo • péče o nenáročné pokojové i venkovní rostliny • základní podmínky a postupy pro pěstování rostlin – klíčení semen, setí, kypření, pletí, zalévání, sklizení atd. • zelenina a ovoce – rozlišení jednotlivých druhů, skladování, konzervování • aranžování a jednoduchá vazba květin
používat podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky a náčiní	<ul style="list-style-type: none"> • poznávání zahradního náčiní a pomůcek • volba vhodných pracovních pomůcek, nástrojů a náradí a zacházení s nimi • zásady bezpečné práce při pěstitelských činnostech
dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce při práci na zahradě	<ul style="list-style-type: none"> • poznávání a používání ochranných pomůcek • hygienické návyky • správné pracovní návyky • ošetření drobného poranění
PRÁCE V DOMÁCNOSTI: provádět drobné domácí práce – základní úklid, mytí	<ul style="list-style-type: none"> • seznámení s běžnými domácími činnostmi- základní úklid, mytí a utírání

nádobí, mytí podlahy	<p>nádobí, zametání a mytí podlahy, praní drobného prádla</p> <ul style="list-style-type: none"> • organizace vlastní práce • druhy čisticích prostředků a jejich použití, bezpečnost při používání čisticích prostředků • první pomoc při drobném poranění v domácnosti
prostřít stůl pro běžné stolování	<ul style="list-style-type: none"> • prostírání, stolování a společenské chování při jídle • úprava stolu při slavnostních příležitostech • zásady stravování, režim dne, orientace v čase, typy jídel • pestrá skladba stravy, zásady zdravé výživy
zvládnout nákup a uložení základních potravin	<ul style="list-style-type: none"> • zásady a uplatňování prvků zdravé výživy, pestrá skladba stravy, škodlivost alkoholu, cigaret, drog • potraviny – skupiny potravin, manipulace s potravinami (skladování, konzervace) • výběr a nákup potravin, orientace v prodejnách potravin
připravit jednoduchý pokrm podle pokynů	<ul style="list-style-type: none"> • příprava jednoduchých pokrmů a nápojů – studená i teplá kuchyně • jednoduché vaření s pomocí druhé osoby, organizace vlastní práce • vybavení kuchyně (funkce a užití) – náčiní, nástroje, elektrické spotřebiče • příprava jednoduchého pohoštění • bezpečné používání kuchyňského nádobí a nástrojů
Dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti při práci v domácnosti	<ul style="list-style-type: none"> • hygiena stravování a bezpečnost při práci - zacházení s potravinami, čistota rukou, náčiní, úklid pracovního místa • bezpečné používání kuchyňského vybavení (včetně elektrických spotřebičů) • udržování pořádku a čistoty v kuchyni i celé domácnosti, drobný úklid v domácnosti • druhy čisticích prostředků a jejich použití, bezpečnost při používání čisticích prostředků • osobní hygiena
<p>VÝTVARNÁ VÝCHOVA</p> <p>zvládat základní dovednost pro vlastní tvorbu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • cvičení na rozvoj jemné motoriky, grafomotoriky, vizuomotoriky • cvičení na rozvoj hmatového, zrakového a sluchového vnímání • cvičení na rozvoj prostorové a směrové orientace, orientace na ploše • nácvik správného úchopu pastelky, štětce a dalších výtvarných pomůcek

<p>používat na elementární úrovni prostředky a postupy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • úchop předmětů, nástrojů a manipulace s nimi • technika malby různými druhy barev (vodové, temperové, prstové...) – malování štětcem, houbou, dřívkem, molitanovým válečkem, prsty... • kresba různými druhy materiálů – tužkou, dřívkem, pastelkou, voskovkou, fixem, uhlem a rudkou • techniky plastického vyjadřování – plastelína, modurit, samotvrdnoucí hmota, kašírování, koláž, modelování z papíru, hlíny, sádry, drátu • práce s přírodním materiálem – frotáž, nalepování
<p>vnímat základní vztahy mezi barvami (barevné kontrasty) a tvary</p>	<ul style="list-style-type: none"> • manipulace s předměty různých barev, tvarů a velikostí • poznávání a třídění barev na předmětech, obrázcích, ve vlastní tvorbě • určení a pojmenování barev • hra s barvou – skvrny, míchání barev, zapouštění do mokrého podkladu, barevné kompozice • poznávání a třídění různých tvarů na předmětech, obrázcích, ve vlastní tvorbě • určení a pojmenování tvarů • vnímání tvaru předmětu z hlediska užitku a materiálu
<p>vyjádřit vlastní vjemy, představy a pocity</p>	<ul style="list-style-type: none"> • výtvarné osvojování věcí - pozorování objektů, jejich pojmenování • zobrazování různých objektů podle skutečnosti samostatně, v kompozici • námětová tvorba podnětená vyprávěním, příběhem, vlastním prožitkem – vyjádření svých emocí, pocitů, nálad, fantazijních představ • využití tradičních i netradičních výtvarných technik
<p>uplatňovat vlastní fantazii a představivost při výtvarných činnostech</p>	<ul style="list-style-type: none"> • vnímání prostředí a jeho estetické dotváření • využití různorodých tradičních i netradičních materiálů a jejich kombinací • výtvarná tvorba na volné téma • individuální práce – zvolení vhodných prostředků a postupů s dopomocí učitele • skupinová tvorba – spolupráce v rámci skupiny, komunikace s ostatními při výběru formátu, obsahu a způsobu výtvarného zpracování tématu • prezentace a vnímání výsledků vlastní tvůrčí činnosti • vnímání a hodnocení činnosti ostatních (spolužáci, umělecké předměty, hračky, comics, fotografie, objekty, film) • práce s počítačem (kreslicí program) – základy malování (čára, štětec,

	barva), tvorba jednoduchého obrázku
--	-------------------------------------

7. HODNOCENÍ ŽÁKŮ A AUTOEVALUACE ŠKOLY

7.1 HODNOCENÍ ŽÁKŮ

Naším cílem je nejen připravit žáky do dalšího života, ale i to, abychom jim po všech stránkách přichystali takové podmínky, aby do školy chodili rádi a na výuku se těšili.

Hodnocení proto pro ně nesmí být „strašákem“, ale naopak motivací pro další činnost.

OBECNÉ ZÁSADY HODNOCENÍ

- našim hlavním cílem je zapojení všech žáků do výuky, postupný rozvoj klíčových kompetencí a motivace žáků pro „celoživotní učení“
- hodnocení chápeme jako přirozenou a zároveň nezbytnou součást celého výchovně vzdělávacího procesu
- každému hodnocení předchází jasné a srozumitelné seznámení žáka s cíli vzdělávání a kritérii hodnocení

- hodnocení vnímáme jako motivující prvek, který vede k podpoře sebedůvěry žáků
- upřednostňujeme pozitivní hodnocení žáků, a to nejen při ověřování vědomostí a hodnocení dosažené úrovně klíčových kompetencí, ale v celém procesu učení
- žákům věnujeme individuální pozornost (každý žák musí mít prostor být aktivní a úspěšný)
- umožňujeme jim poznání, že chyba se může vyskytovat v každé lidské činnosti, může mít však pro člověka různé následky podle své závažnosti
- základem hodnocení žáka je poskytnutí nejlépe okamžité zpětné vazby, tj. informace o správnosti postupu, průběhu a výsledku jeho práce (co se naučil, zvládl, v čem se zlepšil, v čem chybí a jak postupovat dál)
- součástí procesu hodnocení je i sebehodnocení žáka (jako jedna z významných kompetencí, kterou chceme žáka naučit)
- při hodnocení vycházíme z doporučení pracovníků SPC a odborníků z řad lékařů
- zajišťujeme, aby zákonní zástupci žáka byli pravidelně informováni o výsledcích jeho vzdělávání

ZPŮSOBY HODNOCENÍ ŽÁKŮ

Pro hodnocení žáka **během školního roku** používáme:

- průběžné slovní hodnocení
- klasifikaci (známky vyjádřené stupni 1-5)
- alternativní způsoby hodnocení - hodnotící razítka, obrázky, medaile, pochvalný list, diplom, potlesk, pohlazení, apod.

Výsledky vzdělávání žáka v pololetí a na konci školního roku hodnotíme **na vysvědčení** slovně – formou širšího slovního hodnocení.

Širší slovní hodnocení dokáže lépe vystihnout individuální pokrok každého žáka a poskytuje celistvější informace o silných a slabých stránkách jeho výkonu. Je mnohem podrobnější, než jiné formy klasifikace. Obsahuje konkrétní vyjádření toho, co žák v daném předmětu zvládl a v jaké kvalitě. Vymezuje i další postup rozvoje žáka vzhledem k jeho individuálním předpokladům.

Slovně hodnotíme i chování žáka.

Žáci jsou hodnoceni podle vzdělávacího programu odpovídajícího jejich mentální úrovni.

KRITÉRIA PRO HODNOCENÍ ŽÁKŮ

- zvládnutí výstupů jednotlivých vyučovacích předmětů v jednotlivých obdobích
- úroveň získaných vědomostí a dovedností
- míra zodpovědnosti v přístupu k práci, schopnost vykonávat činnosti smysluplně
- úroveň komunikačních dovedností
- míra zodpovědnosti a tolerance, kterou žák pocítuje k sobě i k druhým v rámci svých možností
- změny v chování (názorech) i dovednostech žáka
- schopnost řešit problémové situace

FORMY OVĚŘOVÁNÍ VĚDOMOSTÍ A DOVEDNOSTÍ ŽÁKŮ

- ústní zkoušení a mluvený projev
- písemné práce
- praktické zkoušky
- pohybové zkoušky
- připravenost na výuku
- samostatné aktivity
- domácí příprava
- úprava žákovských prací (sešitů, pracovních listů....)

ZPŮSOB ZÍSKÁVÁNÍ PODKLADŮ PRO HODNOCENÍ

Při hodnocení přihlíží učitel k úsilí vynaloženému žákem, jeho postojům k učení, snaze žáka a jeho individuálním možnostem a schopnostem.

Podklady pro hodnocení získává vyučující zejména:

- soustavným diagnostickým pozorováním žáka v průběhu výuky
- sledováním výkonů žáka a jeho připravenosti na vyučování
- různými druhy zkoušek (písemné, ústní, grafické, praktické, pohybové)
- analýzou výsledků dalších činností žáka
- konzultacemi s ostatními vyučujícími, popřípadě s pracovníky SPC, zdravotnickými pracovníky
- konzultacemi se zákonnými zástupci žáka

Učitel vede soustavnou **evidenci o hodnocení** žáka průkazným způsobem tak, aby mohl vždy doložit správnost celkového hodnocení i způsob získávání podkladů pro hodnocení.

Na konci klasifikačního období se hodnotí kvalita práce a učební výsledky, jichž žák dosáhl za celé hodnotící období v rámci svých individuálních možností a schopností.

Výsledné hodnocení za hodnotící období musí odpovídat hodnocení, které žák získal a které byly sděleny zákonným zástupcům.

Větší výukové i výchovné problémy (nedostatky) se projednávají se zákonným zástupcem a na pedagogické radě.

ZPŮSOB PŘEDÁVÁNÍ INFORMACÍ O PRŮBĚHU A VÝSLEDCÍCH PRÁCE ŽÁKŮ

Třídní učitel a ostatní vyučující informují zákonné zástupce žáka o jeho chování a prospěchu:

- průběžně zápisem do žákovské knížky
- osobně – formou individuálního pohovoru
- v pololetí a na závěr školního roku vysvědčením

V případě mimořádného zhoršení prospěchu nebo chování žáka informuje vyučující neprodleně zákonného zástupce.

VÝCHOVNÁ OPATŘENÍ

Součástí hodnocení mohou být výchovná opatření:

- pochvala třídního učitele
- pochvala ředitele školy
- napomenutí třídního učitele
- důtka třídního učitele
- důtka ředitele školy

Třídní učitel může na základě vlastního rozhodnutí nebo na základě podnětu od ostatních vyučujících udělit po projednání na pedagogické radě žákovi **pochvalu třídního učitele** za výrazný projev školní iniciativy nebo za déle trvající úspěšnou práci.

Ředitel školy může na základě vlastního rozhodnutí nebo na základě podnětu jiné právnické či fyzické osoby udělit žákovi po projednání na pedagogické radě **pochvalu ředitele školy** za mimořádný projev lidskosti, občanské nebo školní iniciativy, záslužný nebo statečný čin nebo dlouhodobou úspěšnou práci.

Třídní učitel neprodleně oznámí udělení pochvaly žákovi a jeho zákonným zástupcům.

Udělení „výjimečné“ pochvaly se zaznamená na vysvědčení za pololetí, v němž bylo uděleno.

Napomenutí třídního učitele se uděluje při opakovaném méně závažném porušení školního řádu, např. zapominání školních pomůcek a plnění domácích úkolů, vyrušování při výuce, lhaní. Udělení napomenutí předchází domluva učitele žákovi.

Důtka třídního učitele se uděluje při závažnějším porušení školního řádu, např. při nevhodném chování k učiteli, k ostatním dospělým osobám, ke spolužákům, pokračující drobnější přestupky i po udělení napomenutí, narušování činnosti třídy, 1-5 neomluvených hodin.

Třídní učitel udělení napomenutí nebo důtky neprodleně oznámí řediteli školy.

Důtka ředitele školy se uděluje při opakovaném porušování školního řádu, záměrném narušování výuky a činnosti třídy, hrubém a vulgárním vyjadřování, ohrožování zdraví žáků, šikanování spolužáků.

Ředitel školy uděluje důtku po projednání na pedagogické radě.

HODNOCENÍ ŽÁKŮ NA VYSVĚDČENÍ (školský zákon č.561/2004 Sb. a příslušné platné vyhlášky)

Vysvědčení vyplňuje učitel do předepsaného tiskopisu v pololetí a na konci školního roku po projednání na pedagogické radě. Škola žákovi vydává v pololetí výpis z vysvědčení a originál vysvědčení na konci školního roku.

Chování žáka se hodnotí na vysvědčení stupni:

- 1 – velmi dobré
- 2 – uspokojivé
- 3 – neuspokojivé

Hodnocení chování žáka se odvíjí od dodržování Školního řádu. Hodnotí se chování ve škole, při školních akcích, prezentaci školy na veřejnosti. Hodnocení provádí třídní učitel po dohodě s ostatními vyučujícími, případně pedagogická rada.

Stupeň 1 (velmi dobré) – žák uvědoměle dodržuje pravidla chování a ustanovení Školního řádu. Méně závažných přestupků se dopouští ojediněle. Žák je však přístupný výchovnému působení a snaží se své chyby napravit.

Stupeň 2 (uspokojivé) – chování žáka je v rozporu s pravidly chování a ustanoveními Školního řádu. Žák se dopouští závažnějších přestupků proti pravidlům slušného chování a ustanoveními školního řádu. Zpravidla i přes důtku třídního učitele se dopouští dalších přestupků. Narušuje výchovně vzdělávací činnost školy, ohrožuje bezpečnost a zdraví svoje nebo jiných osob.

Žák má 10 až 25 neomluvených hodin.

Stupeň 3 (neuspokojivé) – chování žáka je v rozporu s pravidly slušného chování a ustanoveními Školního řádu. Dopouští se takových závažných přestupků nebo provinění, že je jimi vážně ohrožena výchova nebo bezpečnost a zdraví jiných osob. Záměrně narušuje hrubým způsobem výchovně vzdělávací činnost školy. Zpravidla i přes důtku ředitele školy se dopouští dalších přestupků.

Žák má 25 a více neomluvených hodin.

Výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných i nepovinných předmětech na vysvědčení **hodnotíme slovně** – formou širšího slovního hodnocení.

Slovní hodnocení je konkrétní slovní vyjádření o dosažení úrovně žáka ve vztahu k jeho možnostem. Posuzuje žáka v jeho vlastním vývoji, ve vztahu k minulosti, zároveň naznačuje další možnosti vývoje včetně překonávání nedostatků. Je komplexním pozitivně laděným hodnocením rozvoje osobnosti žáka, neomezuje se tedy jen na popis výkonu, ale postihuje i proces vyučování a učení, zároveň se netýká jen kognitivních procesů, ale rozvoje celé osobnosti včetně sociálních vztahů, úrovně spolupráce, komunikace, tvořivosti, atd. Konkrétní slovní hodnocení je také prostředkem k utváření sebehodnocení žáka.

Celkové hodnocení žáka se na vysvědčení vyjadřuje stupni:

- prospěl (a)
- neprospěl (a)

Žák:

- prospěl (a) - není-li slovní hodnocení po převodu do klasifikace v žádném z povinných předmětů stanovených ŠVP hodnoceno na vysvědčení stupněm prospěchu 5 – nedostatečný
- neprospěl (a) - je-li slovní hodnocení po převodu do klasifikace v některém z povinných předmětů stanovených ŠVP hodnoceno na vysvědčení stupněm prospěchu 5 – nedostatečný nebo není-li z některého předmětu na konci druhého pololetí hodnocen vůbec

Výsledky práce v zájmových útvarech organizovaných školou se hodnotí na vysvědčení stupni:

- pracoval (a) úspěšně
- pracoval (a)

Hodnocení na vysvědčení za pololetí a konec školního roku je zaevidováno v katalogovém listu žáka a ve třídním výkazu.

Do dokumentace žáka se zakládají kopie vysvědčení.

POSTUP DO DALŠÍHO ROČNÍKU (školský zákon č.561/2004 Sb. a příslušné platné vyhlášky)

Do vyššího ročníku postoupí žák, který na konci druhého pololetí **prospěl** ze všech povinných předmětů stanovených ŠVP (popřípadě IVP).

Do vyššího ročníku postoupí i žák prvního stupně, který již v rámci prvního stupně opakovával ročník, a žák druhého stupně, který již v rámci druhého stupně opakovával ročník, a to bez ohledu na prospěch tohoto žáka (s výjimkou opakování ročníku z vážných zdravotních důvodů).

VÝSTUPNÍ HODNOCENÍ (školský zákon č.561/2004 Sb. a příslušné platné vyhlášky)

V posledním roce plnění povinné školní docházky vydá škola žákovi **výstupní hodnocení** o tom, jak žák dosáhl cílů vzdělávání.

Hlavním obsahem výstupního hodnocení je vyjádření o dosažené výstupní úrovni vzdělávání ve struktuře vzdělávacího programu.

Výstupní hodnocení žáka obsahuje vyjádření o:

- možnostech žáka a jeho nadání
- předpokladech pro další vzdělávání nebo pro uplatnění žáka
- chování žáka v průběhu povinné školní docházky.

SPLNĚNÍ POVINNÉ ŠKOLNÍ DOCHÁZKY (školský zákon č.561/2004 Sb. a příslušné platné vyhlášky)

Povinná školní docházka začíná zpravidla počátkem školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dovrší 6. rok věku. Požádá-li zákonný zástupce dítěte o odklad, odloží mu ředitel školy začátek povinné školní docházky o 1 rok. Ředitel rozhodne na základě odborného posouzení lékaře a školského poradenského zařízení.

Žák splní povinnou školní docházku uplynutím období školního vyučování ve školním roce, v němž dokončí poslední rok povinné školní docházky. Stupeň **základu vzdělání** získá žák úspěšným ukončením vzdělávacího programu základního vzdělávání v základní škole speciální.

SEBEHODNOCENÍ ŽÁKŮ

Sebehodnocení žáků chápeme jako je nedílnou součástí výchovy a vzdělávání s cílem postupného přebírání zodpovědnosti žáka za vlastní učení a práci s ohledem na jeho možnosti a schopnosti.

Pedagogové naší školy pomáhají žákům najít klady i nedostatky jejich práce. Vedou žáky k tomu, aby sami dokázali hodnotit výsledky své práce a uměli posoudit, co se jim podařilo, i to, co ještě nezvládli. Žáci se učí opravovat chyby, učí se chápat, že chybovat je přirozenou věcí v procesu učení a současně se učí chybu přiznat.

Žáci mají možnost používat tyto formy sebehodnocení:

- **ústní sebehodnocení:**
žák zhodnotí výsledky své práce - jak jsem to zvládl, co se mi podařilo, v čem chybují, co bych mohl na své práci zlepšit...
- **karta sebehodnocení – např.:**
usměvavý obličej – umím výborně, práce se mi podařila, snažil jsem se
obličej s rovnými ústy – umím, ale ještě musím procvičovat
zamračený obličej – zatím neumím
sluníčko – umím výborně, práce se mi podařila, snažil jsem se
„polojasno“ - umím, ale ještě musím procvičovat
„prší“ - zatím se mi nedaří
- **portfolio:**
žáci si sami vyberou nejlepší práce a výrobky do portfolia, což umožňuje vidět jejich pokroky za určité časové období
- využití **softwarových produktů**, které umožňují bez jakéhokoliv zásahu pedagoga ověření stupně dosažených znalostí a dovedností

Aplikace výše uvedených forem sebehodnocení se odvíjí od individuálních možností a schopností žáků, přičemž velmi záleží na citlivém přístupu ze strany pedagogických pracovníků.

7.2 AUTOEVALUACE ŠKOLY

Hlavním cílem autoevaluace je zjištění přinášející informace o tom, jaké jsou podmínky k výuce, výsledky vzdělávání, jaká je spolupráce s jinými organizacemi. Tyto informace slouží jako zpětná vazba, prostřednictvím níž jsou vyvozovány kroky vedoucí k zefektivnění procesu výuky. V procesu autoevaluace lze využívat standardizovaných testů. Některé hodnotící postupy jsou prováděny průběžně, některé v šestiměsíčních nebo ročních intervalech. Dílčí zprávy autoevaluace budou přílohou výroční zprávy školy. Oblasti, cíle a metody evaluace jsou shrnuty v následujících tabulkách.

7.2.1. Podmínky ke vzdělávání

Cíle	Evaluační metody, výstupy evaluace	Termín
Ověřit funkčnost základního vybavení školy		
<ul style="list-style-type: none"> • Vybavení odborných učeben a předmětových komisí pomůckami	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbor v rámci metodického sdružení	<ul style="list-style-type: none"> • 1 x ročně
<ul style="list-style-type: none"> • Vybavení školy výpočetní technikou • Vybavení sportovním nářadím a náčiním • Analýza uspokojování potřeb jednotlivých žadatelů	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbor a plán pro další období provádí vedení školy po projednání v pedagogické radě	
Prověřit ekonomické podmínky školy		
<ul style="list-style-type: none"> • Nakládání s rozpočtem (investice, příjmy, priority pro další období) • Porovnat dlouhodobý záměr zřizovatele s postupem školy	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbor zprávy o hospodaření, porovnání s dlouhodobým záměrem zřizovatele - provádí vedení školy v pedagogické radě ve spolupráci se školskou radou	<ul style="list-style-type: none"> • 2 x ročně

7.2.2. Průběh vzdělávání

<ul style="list-style-type: none"> • Analyzovat pestrost a vhodnost používaných metod výuky	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbor hospitační činnosti za uplynulé období - provádí vedení školy	<ul style="list-style-type: none"> • 2 x ročně
<ul style="list-style-type: none"> • Analyzovat kvalitu odvedené práce jednotlivými učiteli	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbor hospitační činnosti	<ul style="list-style-type: none"> • 2 x ročně

<ul style="list-style-type: none"> • Rozebrat a posoudit organizaci školního roku 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbor zařazených doplňkových akcí pořádaných školou - negativa, plán - závěrečná zpráva z metodických zařízení 	<ul style="list-style-type: none"> • průběžně
<ul style="list-style-type: none"> • Analyzovat všechny okolnosti pro sestavení rozvrhu hodin a posouzení jeho vhodnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbor provádí vedení školy 	<ul style="list-style-type: none"> • 1 x ročně
<ul style="list-style-type: none"> • Analyzovat podporu školy žákům 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbor využívání IVP - provede vedení školy • Po projednání v pedagogické radě je stanoven postup pro další období 	<ul style="list-style-type: none"> • 1 x ročně
<ul style="list-style-type: none"> • Analyzovat spolupráci s rodiči a dalšími institucemi 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbor třídních schůzek - zpráva na pedagogické radě • Rozbor spolupráce školy s ostatními institucemi - provede vedení školy na pedagogické radě 	<ul style="list-style-type: none"> • 4 x ročně

7.2.3. Výsledky vzdělávání

<ul style="list-style-type: none"> • Posoudit výsledky vzdělávacího procesu v oblasti vědomostí žáků 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbor úspěšnosti absolventů v přijímacím řízení na OU – zpráva výchovné poradkyně - projednáno na pedagogické radě • Rozbor výsledků žákovských pololetních a závěrečných testů v jednotlivých předmětech
---	---

7.2.4. Řízení školy

<ul style="list-style-type: none"> • Analyzovat účinnost řídicího systému	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbor zápisů z porad pedagogické rady a z provozních porad - provede vedení školy
<ul style="list-style-type: none"> • Analyzovat personální situaci ve škole	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbor provede vedení školy - po projednání v pedagogické radě písemná zpráva s výhledem na příští období
<ul style="list-style-type: none"> • Analyzovat profesní a odborný rozvoj učitelů	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbor a stanovení priorit pro další období provede vedení školy na pedagogické radě
<ul style="list-style-type: none"> • Analyzovat systém odměňování učitelů	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbor mechanismu přidělování osobních ohodnocení, příplatků a odměn- podněty, připomínky budou zpracovány na metodických zařízeních
<ul style="list-style-type: none"> • Posoudit kvalitu práce vedení školy při organizaci výchovně vzdělávacího procesu	<ul style="list-style-type: none"> • Anonymní dotazníkové šetření pro učitele - rozbor provede a priority stanoví pedagogická rada po projednání v metodických zařízeních

7.2.5. Výsledky práce školy

<ul style="list-style-type: none"> • Posoudit výsledky práce školy za uplynulé období	<ul style="list-style-type: none"> • Autoevaluační dotazník vedení školy - provede pověřený pracovník školy a porovná se závěrem pedagogické rady - písemná zpráva
<ul style="list-style-type: none"> • Analyzovat vnímání školy veřejností	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbor dotazníkového šetření s rodiči a žáky školy • Rozbor výsledků provede vedení školy a po projednání v pedagogické radě jsou stanoveny priority pro další období

Příloha č. 1

Školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání

Školní vzdělávací program pro školní družinu při SŠ, ZŠ a MŠ Prostějov, Komenského 10

Motivační název : „ **Rok na dlani** „

Charakteristika školní družiny:

Školní družina (ŠD) je součástí organizace Střední škola, Základní škola a Mateřská škola Prostějov, Komenského 10. Školní družina není pokračováním školního vzdělávání, ani ho nikterak nenahrazuje. Svým pojetím na školní vzdělávání navazuje, rozvíjí celkovou osobnost dítěte. Slouží především výchově, vzdělávání, rekreační, sportovní a zájmové činnosti mimo vyučování. Dále u žáků rozvíjí sebeobsluhu, praktické dovednosti a učí je řešit různé modelové situace. Pomáhá uspokojovat a rozvíjet kulturní potřeby i rozmanité zájmy. Žáci zde také získávají v rámci svých možností podmínky pro vlastní seberealizaci a prostor pro vyjádření.

Časové rozvržení, uspořádání a náročnost činností ŠD se řídí požadavky psychohygieny s přihlédnutím a respektováním typu a stupně zdravotního postižení každého žáka. Usilujeme o to, aby byl podporován zdravý tělesný, duševní a sociální vývoj žáka. Žáci mají možnost relaxovat, zapojit se do her různého typu. Každý den je pro ně připravena rozmanitá, tematicky zaměřená zájmová činnost.

Organizace školní družiny:

Skladba žáků

Možnost navštěvovat ŠD mají všichni žáci základní školy. Skladba je tedy velmi různorodá. Jsou to žáci, kteří se vzdělávají podle oboru pro základy vzdělávání. Činnost družiny je přednostně určena pro žáky prvního stupně základní školy, k pravidelné denní docházce přijímáme i žáky druhého stupně základní školy na základě požadavků rodičů a kapacity družiny. Žáci mohou školní družinu využívat v režimu pravidelné, nebo nepravidelné docházky. Rozsah denního provozu projednává ředitel školy. Zájmové zaměstnání probíhá ve dvou odděleních ŠD.

Provoz ŠD

Provoz školní družiny je zajištěn v pondělí až pátek v době od 7.00 do 7.45 hodin a od 11.40 do 15.15 hodin. Do školní družiny přivádí žáky zákonní zástupci. Žáci jsou osvobozeni od finančního příspěvku na provoz ŠD. Žáci mohou docházet do ŠD i nepravidelně, tzn. jen některé dny. Stravování je zajištěno ve školní jídelně v přízemí budovy školy Tetín 7 a ve školní jídelně v přízemí budovy Tetín 3. Dozor v obou jídelnách i při přechodu žáků do budovy Tetín 3 je zabezpečen vychovatelkou ŠD.

Zákonní zástupci mají možnost vstoupit do prostor ŠD a mají možnost osobního jednání s vychovatelkou. Mohou se seznámit s činností žáků ve ŠD. V případě potřeby mají telefonní číslo vychovatelky. Při nevyzvednutí žáka do stanovené doby vychovatelka podle možností informuje telefonicky zákonné zástupce žáka a osoby uvedené na přihlášce do ŠD.

Podmínky přijímání a odhlašování žáků do ŠD

Rodiče nebo zákonní zástupci žáka přihlášeného k pravidelné docházce do školní družiny sdělí vychovatelce rozsah docházky žáka a způsob odchodu žáka ze školní družiny. Tyto údaje jsou zaznamenány na zápisovém lístku. Omluvu nepřítomnosti žáka v družině, odchylky od docházky žáka, nebo pokud má žák odejít ze ŠD jinak či s jinou osobou, než je obvyklé a je uvedeno na zápisovém lístku, sdělí zákonní zástupci žáka tuto skutečnost vychovatelce písemně. O předem známé nepřítomnosti žáka v družině zákonný zástupce informuje vychovatelku ŠD. V docházkovém sešitě je zaznamenáván příchod žáka do ŠD, odchod jen pokud se údaj liší od zápisového lístku a písemných omluvenek. Přihlašování a odhlašování žáků ze ŠD je prováděno na základě písemných žádostí rodičů nebo zákonných zástupců žáka. Do ŠD se mohou přihlásit i žáci, kteří se nestravují ve školní jídelně nebo nemají zájem navštěvovat ŠD pravidelně.

Personální podmínky

Počet vychovatelek odpovídá kapacitě ŠD a počtu dětí, přihlášených do školní družiny v daném školním roce. V každém oddělení pracuje s žáky jedna vychovatelka.

Vychovatelky mají zkušenosti s prací s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami, mají zájem o svůj odborný růst a soustavně se dále vzdělávají. Pracují profesionálním způsobem v souladu se společenskými pravidly, pedagogickými, speciálně-pedagogickými a metodickými zásadami výchovně vzdělávací činnosti ve školní družině.

Materiální podmínky

Zájmové vzdělávání nemá vlastní samostatné prostory. Využívá tříd a dalších místností školy podle možností daných harmonogramem výuky v konkrétním školním roce. Všechny třídy jsou bezbariérové, vybavené počítačem a pomůckami pro děti s kombinovaným postižením. V každé místnosti jsou vymezeny prostory pro hru, relaxaci i zájmovou činnost. Pro zájmové aktivity využíváme cvičnou školní kuchyňku, keramickou dílnu, počítačovou učebnu s připojením na internet a tělocvičnu, k dalším pohybovým aktivitám využíváme i park v okolí školy. Dále máme k dispozici relaxační místnost snoezelen v budově školy. Žáci mají možnost využít terapii na velké trampolíně.

Pomůcky pro výtvarné, pracovní a herní aktivity jsou uloženy ve skříňkách tříd, jsou tak běžně dostupné vychovatelkám dle aktuální potřeby.

Podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví

Snažíme se vytvářet prostředí, ve kterém se žáci cítí spokojeně, bezpečně, jistě. Každý žák má stejná práva, možnosti a povinnosti. Nabídka alternativních aktivit je dobrovolná. Snažíme se, aby každý žák mohl uplatnit své specifické vlohy a schopnosti. Respektujeme jejich specifické individuální možnosti. Žáci nejsou přetěžováni, dostávají srozumitelné pokyny. Při práci rozvíjíme citlivost pro vzájemnou pomoc a toleranci, podporu ve vztahu k ostatním, ohleduplnost a zdvořilost. Upevňujeme u žáků kamarádské vztahy, rozvíjíme u nich schopnost spolupracovat v kolektivu. Podporujeme důvěru žáka v sebe sama, převažuje pozitivní hodnocení.

Naše hlavní zásady v rámci bezpečnosti:

- zajistit trvalý dozor nad žáky
- dbát na správné osvětlení pracovního prostředí
- hlídat optimální teplotu místnosti

- upozornit rodiče na změny zdravotního stavu žáka
- nevystavovat žáka nadměrné zátěži
- respektovat osobní tempo, vyplývající ze zdravotního stavu každého žáka
- časté střídání činností a vkládání relaxačních chviliek
- dbát na pitný režim
- vytvářet takové podmínky, abychom v co nejvyšší možné míře dokázali zabránit možnému úrazu (v případě nutnosti máme samozřejmě k dispozici plně vybavené lékárničky)

Pokud ŠD pro svoji činnost využívá odborné učebny (cvičná kuchyňka, počítačová učebna, keramická dílna, tělocvična a snoezelen), řídí se příslušnými řády pro tyto učebny. Žáci přihlášení do ŠD jsou poučeni o bezpečnosti a ochraně zdraví a záznam o poučení je uveden v třídních knihách jednotlivých oddělení. Podrobný řád ŠD je vystaven na viditelném místě ŠD a jsou s ním seznámeni i zákonní zástupci.

Za bezpečnost žáků v ŠD odpovídá vychovatelka. Při ranním provozu odvádí žáky z družiny do školy v době, kdy jsou již zajištěny dozory. Po ukončení vyučování přivádí žáky do ŠD vyučující, který odpovídá za bezpečnost a zdraví žáků až do předání žáků vychovatelce. Žáci, kteří odchází ze ŠD sami, jsou předem poučeni o bezpečném chování.

Pravidla chování žáků ve školní družině

Žák bez vědomí vychovatelky oddělení ŠD neopouští. Za žáka, který byl ve škole a do ŠD se nedostavil, vychovatelka neodpovídá. Doba pobytu žáka ve školní družině se řídí údaji uvedenými na zápisovém lístku.

Ve školní družině se žák řídí pokyny vychovatelek, školním řádem a řádem ŠD pro žáky, který je vyvěšen v učebně.

Na hodnocení a klasifikaci chování ve školní družině se vztahují ustanovení vyhlášky o základní škole, tj. udělování napomenutí, důtky třídního učitele, důtky ředitele školy, klasifikace sníženou známkou z chování na vysvědčení.

Pokud žák soustavně narušuje školní řád a činnost ŠD, může být z rozhodnutí ředitele školy z družiny vyloučen.

Pedagogická dokumentace ŠD

Ve školní družině je vedena tato dokumentace:

- evidence přijatých žáků (zápisové lístky žáků, kteří jsou přihlášení k pravidelné docházce)
- písemné přihlášky žáků (sdělení zákonných zástupců žáka o rozsahu docházky a způsobu odchodu ze školní družiny)
- přehled výchovně vzdělávací práce
- celoroční plán činnosti
- řád školní družiny

Ředitel školy schvaluje svým podpisem na úvodní stránce výchovně vzdělávacího přehledu práce týdenní skladbu zaměstnání.

Charakteristika ŠVP pro zájmové vzdělávání

Školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání navazuje svým pojetím a obsahem na obsah školního vzdělávacího programu pro žáky se středně těžkým až těžkým zdravotním postižením.

Vhodně volenými aktivitami pokračuje v rozvoji celkové osobnosti žáka a tím i k dalšímu naplňování klíčových kompetencí. Prostřednictvím volnočasových aktivit mají děti větší možnosti propojení naučených školních poznatků s praktickým životem.

Obecné cíle ŠD

1. Podněcovat žáky k tvořivosti, rozvoji představivosti a fantazie

· tematické vycházky, nestandardní situace v zájmové činnosti

2. Podněcovat žáka k řešení problémů

3. Vést žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci

· hry, dramatizace, porozumění pokynům, pravidlům

4. Učit žáky projevat ve svém chování pozitivní city

· podpora kamarádských vztahů, dodržování pravidel slušného chování

5. Rozvíjet u žáků sebeobsluhu a schopnost spolupracovat

· při hrách, výtvarných a pracovních činnostech

· modelové situace, praktické činnosti

6. Rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k ostatním, k přírodě a k prostředí

· vycházky, pobyt v parku, respektování odlišnosti druhých

7. Učit žáky v co nejvyšší možné míře – dle jejich možností chránit své zdraví

· práce s náčiním, náradím, nádobím, zásady správné výživy, přiměřené oblékání

8. Zapojovat se do aktivit určených pro širokou veřejnost

· exkurze, besedy, kulturní a sportovní akce

9. Rozvíjet úzkou spolupráci školy s rodinou

· společné akce

Obsahová náplň práce ŠD

Den, prožitý ve školní družině se skládá z několika činností. Tyto činnosti se vzájemně doplňují tak, aby se vyhovělo v co nejvyšší možné míře potřebám všech žáků. Ke každému žákovi je přístupováno jako k jedinečné osobnosti a je volen vhodný individuální přístup ke každému z nich.

- **Odpočinková činnost** – relaxace, povídání, práce s knihou a časopisy, poslech hudby a pohádek, sledování videa
- **Rekreační činnost** - hry, soutěže, pohybové aktivity
- **Zájmová činnost** – hudební, výtvarná a pracovní, sportovní, dopravní, přírodovědná a společensko-zájmová činnost

- **Příprava na vyučování** – zábavné procvičování učiva formou didaktických her, práce s počítačem, možnost vypracování domácích úkolů
- **Spontánní činnost žáků** – dle zájmu a výběru žáka
- **Další činnosti** – příležitostná zájmová činnost, pobyt v přírodě – vycházky, sportovní akce, kulturní akce

Zájmová činnost

Součástí školní družiny jsou zájmové útvary (kroužky), jejichž činnost umožňuje kvalitní využití volného času všem žákům školy, nejen těm, co jsou přihlášení k pravidelné docházce do školní družiny. Jsou to například: počítačový, dramatický, výtvarný, keramický kroužek, kroužek trampoliningu.....

Cílem kroužků je probouzet v žákovi radost z tvořivosti a z dosažených výsledků.

Roční tematický plán ŠD

Září

Téma: Škola a okolí

- *Seznámení žáků s provozem ŠD a jejím řádem, bezpečnost žáků ve školní družině, orientace ve škole.*
- *Moje škola, cesta do školy, moji spolužáci, moji kamarádi.*
- *Moje město, místo, kde bydlím, moje adresa.*
- *Kreslení cesty do školy, dům, ve kterém bydlím, poznávání významných budov v okolí.*
- *Vycházky do blízkého okolí, poznávání ulic, chování v silničním provozu.*

Říjen

Téma: Barvy a plody podzimu

- *Příroda na podzim, sklizeň na polích a zahradách.*
- *Zpívání a vyprávění o podzimu.*
- *Sbírání přírodnin a listů stromů. Výroba zvířátek a šperků.*
- *Výroba a pouštění draka.*
- *Podzimní výzdoba školy.*
- *Chování v přírodě. Pozorování změn v přírodě, úklid v okolí školy.*

Listopad

Téma: Moje rodina

- *Funkce rodiny, vztahy v rodině, moji rodiče a sourozenci. Pomáháme si.*
- *Rodinné svátky, oslavy, výlety. Můj volný čas. Malujeme svoji rodinu.*
- *Prohlížení rodinných fotografií.*
- *Příprava jednoduchých pokrmů, perníkové tvoření, zásady správného stolování.*

Prosinec

Téma: Svět a vánoce

- *Čekání na Mikuláše, čtení pohádek a povídek tematicky zaměřených na vánoce.*
- *Vánoční zvyky, tradice, říkanky, koledy. Příprava na vánoční besídku.*
- *Dopis Ježíškovi, výroba vánočních přání a dárků, zdobení perníčků.*
- *Vánoční výzdoba družiny a školy.*
- *Společenské hry. Hry v zimní přírodě – stavění sněhuláka, koulování, sáňkování, klouzání, bruslení.*
- *Pozorování zimní přírody. Co dělá zvíř v zimě.*

Leden

Téma: Zimní sportování

- *Můj oblíbený sport, sportovní náčiní a nářadí, vhodné oblečení na zimní sporty.*
- *Sport a životospráva. Sport a roční období.*
- *Prohlížení sportovních časopisů, známí sportovci.*
- *Výroba sportovních čepic.*
- *Sportovní hry, soutěže, překážková dráha. Hry na sněhu (vyšlapávané obrazy, kouzlení s barvami na sněhu...)*

Únor

Téma: Zvířata

- *Zvířata v ročních obdobích, volně žijící a domácí zvířata. Zvířata v ZOO.*
- *Můj mazlíček. Jak se o něj starám?*
- *Čtení pohádek a příběhů o zvířátkách.*
- *Vycházky do přírody. Jak pomáháme zvířátkům a ptákům přežít zimu.*
- *Výroba jednoduchých krmítek pro ptáčky.*
- *Pohybové hry – napodobování zvířat.*

Březen

Téma: Dítě a zdraví

- *Zásady správné výživy, vitamíny. Ochutnávka ovoce a zeleniny.*
- *Ochrana zdraví, předcházení nemocem, moje lékárnička.*
- *Kolik měřím a vážím?*
- *Relaxační cvičení, otužování. Vycházky – pozorování probouzející se přírody.*

Duben

Téma: Doprava

- *Druhy dopravních prostředků, jak nám slouží? Můj dopravní prostředek, jak o něj pečuji.*
- *Bezpečnost na silnici, přechodu pro chodce a stezce pro cyklisty. Jak se chránit proti úrazu. Důležitá telefonní čísla (112, 150, 155, 158). První pomoc.*
- *Poznávání dopravních situací v okolí školy, dopravní značky, semafor.*
- *Jarní výzdoba školy. Povídání o čarodějnicích.*

Květen

Téma: Májové dny

- *Den matek – výroba dárečků a přání pro maminky. Básnička pro maminku.*
- *Jarní příroda – pozorování změn v přírodě, přesazování pokojových rostlin - jak o ně pečujeme, poznávání rostlin, jarní květiny.*
- *Rozvíjení smyslů – poznávání podle hmatu, chutě a vůně*
- *Sportovní hry.*
- *Malování na chodník.*

Červen

Téma: Hurá na prázdniny

- *Den dětí – soutěže (skládání puzzle, hledání pokladu, stezka odvahy...), diskotéka.*
- *Pobyty venku – míčové hry, skákání přes švihadlo, malování křídami na chodník.*
- *Co budu dělat o prázdninách? Předcházení úrazům při hrách ve vodě, ochrana před slunečními paprsky, bezpečnost při koupání a plavání.*
- *Rozloučení se školou, společné aktivity dětí a rodičů.*

Tematické celky jsou řešeny cyklicky na školní rok. Jsou sestaveny jako nabídka témat, ze kterých vybírají vychovatelky dle konkrétních situací a potřeb žáků. Rozpracovávají si je do činností pro různé věkové skupiny žáků v oddělení, liší se úrovní náročnosti nabízených činností.

Příloha č. 2

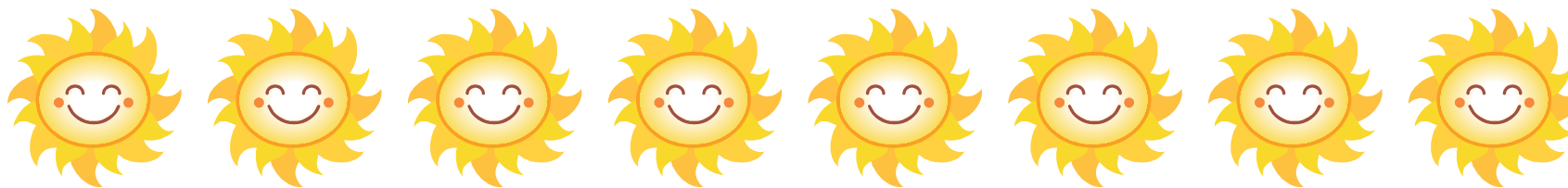
Školní vzdělávací program pro přípravný stupeň ZŠ speciální

Školní vzdělávací program pro přípravný stupeň ZŠ speciální

Motivační název: „**Putování se sluníčkem – človíček poznává svět**“

PŘÍPRAVNÝ STUPEŇ ZŠ SPECIÁLNÍ

Motivační název: „Putování se sluníčkem – človíček poznává svět“

1. Charakteristika přípravného stupně.

Přípravný stupeň (PŘS) je součástí základní školy speciální. Umožňuje nezbytnou přípravu na vzdělávání dětem s těžším mentálním postižením, postižením více vadami nebo autismem. Příprava na vzdělávání v přípravném stupni respektuje vývojové zvláštnosti těchto dětí v době nástupu k povinnému vzdělávání. Opatření odpovídá trendu včasné odborné speciálně pedagogické péče o děti se zdravotním postižením.

Podmínky vzdělávání.

Do přípravného stupně lze zařadit dítě od pěti let věku nebo dítě, kterému byl z důvodu zdravotního postižení povolen odklad povinné školní docházky, a to se souhlasem zákonného zástupce a na základě doporučení školského poradenského zařízení (PPP, SPC) a odborného lékaře.

Vzdělávání v PŘS je polodenní (čtyři hodiny denně, 20 hodin týdně). Délka přípravy na vzdělávání v přípravném stupni je jeden až tři školní roky podle speciálních potřeb dětí.

Vzdělávání v přípravném stupni není povinné, po ukončení příslušného ročníku získávají děti osvědčení o jeho absolvování. Po ukončení přípravy na vzdělávání jsou děti zařazovány do nejvhodnější formy vzdělávání – individuální integrace, skupinové integrace v základní škole hlavního vzdělávacího proudu, základní škole praktické nebo v základní škole speciální vždy na základě vyšetření a doporučení poradenského zařízení a na základě rozhodnutí rodičů nebo zákonných zástupců.

Pro vzdělávání v přípravném stupni není vydán rámcový vzdělávací program.

ŠVP přípravného stupně je přílohou ŠVP ZŠ speciální s motivačním názvem „Je nám spolu dobře“.

Při tvorbě Školního vzdělávacího programu s názvem „**Putování se sluníčkem – človíček poznává svět**“ jsme se řídili metodickou pomůckou pro pedagogy (vydal VÚP), ŠVP jsme vypracovali v souladu s RVP pro předškolní vzdělávání, který jsme upravili a přizpůsobili specifickým

cílům, podmínkám i možnostem vzdělávaných dětí. Klademe důraz na systematický rozvoj základních schopností a dovedností, které umožní dětem lépe se připravit na vzdělávání v základní škole speciální. Zaměřujeme se na tematické vzdělávání, při němž se děti učí přirozeně rozumět sobě i okolnímu světu, učí se vnímat v přirozených souvislostech. Uplatňujeme činnostní a prožitkové učení, které klade důraz na vlastní poznávací aktivitu dítěte a aktivní spolupráci.

Cíle vzdělávání.

- poskytovat včasnou speciálně pedagogickou podporu dítěti i jeho rodině
- pomocí speciálně pedagogických metod diagnostikovat možnosti dítěte a určit optimální způsob jeho rozvoje
- respektovat individuální potřeby dětí, uplatňovat individuální přístup
- zajistit dítěti prostředí s dostatkem mnohostranných a přiměřených podnětů k jeho aktivnímu rozvoji a učení
- rozvíjet osobnost dítěte, podporovat jeho tělesný rozvoj a zdraví, jeho osobní spokojenost a pohodu, napomáhat mu v chápání okolního světa a motivovat jej k dalšímu poznávání a učení
- učit dítě žít v interakci s ostatními dětmi a dospělými
- umožnit dítěti adaptaci na školní prostředí, na proces učení a přípravu na další vzdělávání

Způsob hodnocení.

Hodnocení dětí přípravného stupně ZŠS provádí učitel slovně tak, aby je kladně motivoval k další práci a vyzvedl dovednosti, které zvládly. Děti zařazené do přípravného stupně nezískávají na konci prvního a druhého pololetí vysvědčení, ale **osvědčení** o absolvování příslušného ročníku.

2. Učební plán přípravného stupně

Předmět	Počet hodin týdně	Počet hodin ročně
Rozumová výchova	5	165
Smyslová výchova	3	99
Tělesná výchova	5	165
Pracovní a výtvarná výchova	4	132
Hudební výchova	3	99
Celkem	20	

Poznámky k učebnímu plánu.

Rozumová výchova

Hlavním smyslem rozumové výchovy je rozvinout u dětí rozumové schopnosti v takové míře, aby v průběhu svého dalšího vzdělávání mohly a chtěly získávat nové poznatky. Jejím hlavním úkolem je stimulovat rozvoj rozumových schopností žáků – rozvoj vnímání, verbálního myšlení, logické paměti, záměrné pozornosti, volných vlastností a komunikačních dovedností. Rozumová výchova se zaměřuje především na poznávání předmětů, s nimiž se žáci setkávají v každodenním životě, jejich správné pojmenování a chápání jejich funkce, na označování běžných činností, jejich charakteristiku, průběh a časovou následnost, na rozvíjení paměti, grafických schopností, stimulování rozvoje jemné motoriky, v neposlední řadě také na rozvíjení vztahů k ostatním lidem i k sobě samému.

S ohledem na specifika pozornosti a snadnou unavitelnost žáků je předmět v rámci organizace vyučovacího dne součástí blokového vyučování. Zkratka předmětu je **RV**.

Smyslová výchova

Smyslová výchova je zaměřena na rozvoj smyslového vnímání, pozornosti a dalších psychických funkcí, ale především na cílevědomé vytváření vztahů smyslového vnímání, myšlení a řeči. Na konkrétním názorném materiálu a v konkrétních situacích si děti v rámci tohoto předmětu systematicky a opakovaně procvičují zrakové, sluchové, čichové a chuťové vnímání, hmat, vizuomotoriku a prostorové vnímání.

S ohledem na specifika pozornosti a snadnou unavitelnost žáků je předmět v rámci organizace vyučovacího dne součástí blokového vyučování, smyslová výchova rovněž prolíná všemi vyučovacími předměty. Zkratka předmětu je **SmyV**.

Tělesná výchova

Zaměření tělesné výchovy odpovídá psychickým i fyzickým možnostem jednotlivých dětí a specifiku jejich postižení. Prostřednictvím různých pohybových aktivit přispívá ke zmírnění důsledků zdravotního postižení dětí, vede k rozvoji řeči, pomáhá k odreagování napětí, překonávání únavy, zlepšování nálady. V průběhu pobytu dítěte ve škole jsou zařazovány tělovýchovné chvílky i v rámci jiných vyučovacích hodin či přestávek. V tělesné výchově jsou prováděny i sezónní činnosti – např. sáňkování, plavání, hry v přírodě.

Zkratka předmětu je **Tv**.

Pracovní a výtvarná výchova

Úkolem pracovní výchovy je rozvíjet jemnou motoriku dětí, zvyšovat jejich samostatnost a soběstačnost a učit je pracovat s různými druhy materiálů. Velká pozornost je zaměřena na nácvik sebeobsluhy a péče o vlastní osobu (oblékání, hygienické návyky, stolování), na výchovu k péči o okolní prostředí (udržování čistoty a pořádku). V rámci tohoto předmětu se děti učí pracovat s různými druhy materiálů, seznamují se s jednoduchými výtvarnými činnostmi.

Zkratka předmětu je **PvVv**.

Hudební výchova

Hudební výchova rozvíjí hudebnost dětí, jejich rytmické a intonační schopnosti, jejich pohybovou kulturu, podporuje a rozvíjí sluchové vnímání, napomáhá rozvoji řeči. Plní i funkce psychoterapeutické, pomáhá dětem k odreagování napětí, k překonávání únavy zlepšení nálady a podílí se na prohlubování koncentrace jejich pozornosti.

Zkratka předmětu je **Hv**.

3. Vzdělávací obsah.

Výchovně vzdělávací činnost je rozdělena do pěti vzdělávacích oblastí:

1. **Dítě a jeho tělo – oblast biologická**
2. **Dítě a jeho psychika – oblast psychologická**
3. **Dítě a ten druhý – oblast sociální**
4. **Dítě a společnost – oblast sociokulturní**
5. **Dítě a svět – oblast environmentální**

Vzdělávací oblasti jsou upraveny tak, aby odpovídaly vzdělávacím potřebám dětí s těžším stupněm mentálního postižení, souběžným postižením více vadami a autismem. Vzhledem k mentálním, psychickým a fyzickým odlišnostem jednotlivých dětí je třeba ke každému přistupovat individuálně a zohlednit jeho specifické možnosti a schopnosti a rozsah učiva přizpůsobit tak, aby maximálně vyhovoval potřebám vzdělávaných dětí. Zaměřujeme se především na rozvoj **sebeobslužných a sociálních dovedností (hygienické návyky, sociální vztahy, adaptační schopnosti), rozvoj smyslového vnímání a intelektových schopností, rozvoj komunikační a interaktivní dovednosti, rozvoj jemné a hrubé motoriky(včetně rozvoje grafomotorických schopností a dovedností), rozvoj učebních a pracovních schopností a dovedností (rozvoj pozornosti a soustředění, zručnosti, praktických dovedností apod.)**. Všechny vzdělávací oblasti jsou vzájemně propojeny, v průběhu dne se pravidelně prolínají a doplňují. Těžiště práce spočívá ve výše uvedených vyučovacích předmětech. Vzdělávací oblasti se promítají do čtyř tematických celků, které jsou v souladu s kalendářem přírody. Zároveň jsou příležitostí přirozeně skloubit základní požadavky na vzdělávání dětí předškolního věku a umožňují jim nabízet různorodé činnosti a příležitosti k optimálnímu rozvoji.

1. Dítě a jeho tělo – oblast biologická

Vzdělávací záměry:

Stimulovat a podporovat růst a neurosvalový vývoj dítěte. Podporovat jeho fyzickou pohodu a zlepšovat tělesnou zdatnost. Rozvíjet pohybové, manipulační i grafomotorické dovednosti dítěte. Učit je sebeobslužným dovednostem, základním hygienickým návykům a vést je ke zdravému životnímu stylu.

Pedagog u dítěte podporuje:

- uvědomění si vlastního těla
- vytváření a upevňování základních hygienických návyků
- rozvoj pohybových dovedností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky
- rozvoj smyslového vnímání a využívání jednotlivých smyslů, vytváření vztahů smyslového vnímání, myšlení a řeči
- utváření a osvojování základních manuálních a praktických dovedností

- osvojení si poznatků o lidském těle, jeho zdraví a pohybových činnostech
- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, uvědomění si pocitu bezpečí z hlediska prostředí a mezilidských vztahů
- vytváření návyků směřujících ke zdravému životnímu stylu

2. Dítě a jeho psychika – oblast psychologická

Vzdělávací záměry:

Rozvíjet intelekt dítěte, jazyk a řeč, poznávací procesy a funkce, jeho city, vůli. Podporovat jeho sebepojetí, sebepoznání, kreativitu a sebevyjádření. Podporovat duševní pohodu dítěte, rozvíjet jeho psychickou zdatnost.

Jazyk a řeč

Pedagog u dítěte podporuje:

- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních)
- rozvoj slovní zásoby a správné výslovnosti
- využívání alternativních metod komunikace u dětí se závažnými komunikačními problémy
- soustředění a koncentraci pozornosti na danou činnost po určitou dobu
- osvojení si některých základních poznatků a grafomotorických dovedností, které předcházejí čtení a psaní

Poznávací schopnosti a funkce, představivost, fantazie, myšlenkové operace

Pedagog u dítěte podporuje:

- rozvoj smyslového vnímání, vizuomotoriky, prostorové orientace
- utváření a posilování rozlišovacích schopností
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- vytváření pozitivního vztahu k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)
- vnímat nové věci, využívat zkušeností k učení
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- chápat základní elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat
- chápat prostorové a směrové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za pod, nad, u, vedle, mezi...), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima)
- orientovat se ve známém prostředí

Sebepojetí, city, vůle

Pedagog u dítěte podporuje:

- poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k osobě

- rozvoj schopnosti sebeovládání a soustředění na určitou činnost
- rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet a rozvíjet je
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání

3. Dítě a ten druhý – oblast sociální

Vzdělávací záměry:

Utvářet vztahy dítěte k jinému dítěti či dospělému, podporovat dětská přátelství, posilovat touhu dítěte k navazování vztahů, posilovat, kultivovat a obohacovat jejich vzájemnou komunikaci a zajišťovat stálost a pohodu vytvářejících se vztahů.

Pedagog u dítěte podporuje:

- seznamování s pravidly chování k druhým lidem
- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností, důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem
- posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, ve třídě apod.)
- rozvoj komunikativních dovedností verbálních i neverbálních

4. Dítě a společnost – oblast sociokulturní

Vzdělávací záměry:

Uvést dítě do společenství ostatních lidí a do pravidel soužití s ostatními. Uvést dítě do světa kultury, pomoci mu osvojit si potřebné dovednosti a návyky

Pedagog u dítěte podporuje:

- poznávání pravidel společenského soužití
- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (k rodině, ke třídě, k ostatním dětem)

5. Dítě a svět – oblast environmentální

Vzdělávací záměry:

Založit u dítěte elementární povědomí o okolním světě a jeho dění, o vlivu člověka na životní prostředí, vytvořit elementární základy pro otevřený postoj k životnímu prostředí.

Pedagog u dítěte podporuje:

- seznamování s místem a prostředím, ve kterém žije, vytváření pozitivního vztahu k němu
- vnímání důležitosti péče o okolní prostředí
- uvědomování si nebezpečí a ochrana před ním

- vnímání rozmanitosti a pozoruhodnosti světa, změn v okolí

4. Tematické celky.

1. PODZIM

„Na podzim bývá les překrásně zbarvený, listí se rozzáří jak ohně plameny“.

2. ZIMA

„ Zima sníh běloučký na pole navěje, krajinu přikryjí sněhové závěje“.

3. JARO

„Na jaře sluníčko září jak ze zlata a bíle zasvítí sněženek poupata“.

4. LÉTO

„ V létě jsou tráva a lístečky zelené, třešně a jahody sladké a červené“.

Tematický celek: PODZIM

Časový plán: cca 3 měsíce (časový plán se může měnit podle okolností, zájmu, potřeb a schopností dětí)

Záměry tematického celku:

- vhodnou organizací a laskavým přijetím usnadnit novým dětem vstup do školního prostředí, pomáhat dětem a jejich rodičům orientovat se v novém prostředí
- navodit příjemnou a pohodovou atmosféru ve třídě, aby zde děti byly spokojené a těšily se na nové zážitky
- vést děti k navazování kontaktů mezi sebou navzájem, k dospělým lidem, k utváření kamarádských vztahů, utváření a posilování prosociálního chování ve vztahu k druhému, v dětském kolektivu, v rodině, ve škole
- společně s dětmi vytvořit pravidla společného soužití, vést je k účasti a spolupodílení se na společných činnostech
- rozvíjet komunikační dovednosti

- vytvářet vztah k místu a prostředí, ve kterém dítě žije
- vést děti k osvojování jednoduchých poznatků o přírodě a jejich proměnách, sledování a vnímání charakteristických rysů podzimního období, vnímání krásy podzimních barev, k vnímání změn počasí
- vést děti k osvojování dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o sebe, podporovat rozvoj hygienických návyků a jejich upevňování
- rozvíjet pracovní zručnost s různým přírodním materiálem

Dílčí tematické okruhy:

- 1. Hola, hola, sluníčko volá – těšíme se do školičky na kluky a na holčičky.**
- 2. Jsem školák.**
- 3. Ve škole jsme všichni kamarádi.**
- 4. Cesta do školy, orientace v okolí školy.**
- 5. Já a moje rodina. Tady jsem doma.**
- 6. Jak sluníčko přivítalo podzim.**

Charakteristika tematických okruhů: (dílčí vzdělávací cíle)

1. Hola, hola, sluníčko volá – těšíme se do školičky na kluky a na holčičky.

- přivítání všech dětí v novém školním roce, seznámení s nově přichozími žáky

2. Jsem školák

- adaptace na nové školní prostředí, pomoc dětem (a jejich rodičům) orientovat se v novém prostředí, včlenění nových dětí do kolektivu
- vnímání dospělé osoby a ostatních dětí ve třídě, postupné navazování vzájemných kontaktů
- rozvíjení základních řečových a komunikačních dovedností(artikulační, řečové, sluchové, rytmické hry, činnosti zaměřené k rozvíjení vnímání, naslouchání, porozumění, verbální a neverbální komunikace
- seznamování dětí s prostředím školy, orientace ve škole, poznávání a pojmenování školních prostor, v nichž se děti pohybují
- seznamování s prostředím třídy, vybavení třídy, poznávání a pojmenování školního nábytku a dalších předmětů, které jsou součástí třídy
- pojem hračky, školní pomůcky (ve skutečnosti, na obrázku, fotografii, pomocí AAK)
- uvědomění si vlastního já, znalost vlastního jména a příjmení, reakce na jméno, oslovení, zavolání
- znalost jmen spolužáků a učitelů, jejich poznávání ve skutečnosti a na fotografiích, spolupráce v ranním kruhu
- poznávání všech pedagogických pracovníků, provozních zaměstnanců školy

- osvojování běžných pravidel společenského chování – nácvik pozdravu, zdravíme dospělé, zdravíme kamarády, požádání, poděkování
- seznamování dětí s denním režimem ve škole (fotografie, obrázky, symboly AAK), časová posloupnost – co a kdy ve škole děláme
- seznamování s předměty denní potřeby
- postupné seznamování dětí se základními barvami – poznávání , snaha o pojmenování (AAK), třídění předmětů podle barev

3. Ve škole jsme všichni kamarádi

- rozvíjení kamarádských vztahů, podporování dětí v navazování kontaktů mezi sebou navzájem, posilování prosociálního chování ve vztahu k druhému (v dětské herní skupině, v rodině, ve škole)
- rozvíjení schopnosti žít ve společenství ostatních lidí – být ohleduplný, umět se přizpůsobit, spolupracovat, vzájemně si pomáhat, umět se omluvit
- vytváření příjemného školního prostředí
- zásady správného a slušného chování ve škole, ve školní jídelně, na vycházkách a různých akcích školy

4. Cesta do školy

- společná vycházka do okolí školy, poznávání okolí školy, důležité orientační body
- osvojování základních pravidel bezpečnosti silničního provozu (zejména pro chodce), osvojování zásad správného a bezpečného chování při chůzi po chodníku, přecházení řízené i neřízené křižovatky, semafor – barvy semaforu, jejich význam, správná reakce na červený a zelený signál, používání přechodu pro chodce – způsob značení a používání
- poznávání a pojmenování dopravních prostředků (ve skutečnosti, na obrázcích, fotografiích), poznávání zvuků dopravních prostředků

5. Já a moje rodina

- nejbližší členové rodiny – rodiče a sourozenci, jejich jména, ukázání a pojmenování na fotografiích
- pojmy máma, táta, bratr, sestra
- pojmy širší rodiny – teta, strýc, babička, děda
- seznamování s pojmem domov - místem, kde bydlím
- rozlišování pohlaví – chlapec – dívka, muž - žena

6. Jak sluníčko přivítalo podzim

- končí léto - začíná podzim, vnímání podzimu jako jednoho ze čtyř ročních období, charakteristické rysy podzimní přírody
- pozorování a vnímání změn v podzimní přírodě – např. opadává listí, příprava zvířat na zimu, odlet ptáků do teplých krajín ...
- barvy podzimu – vycházka do podzimní přírody
- pozorování podzimních prací na zahrádkách, na poli (ve skutečnosti, na obrázcích)

- dary přírody - ovoce a zelenina - poznávání, ukazování, pojmenování ve skutečnosti, na obrázku, pomocí symbolů AAK
- pozorování, třídění některých druhů ovoce a zeleniny, jejich význam pro zdraví, hyg. návyky spojené s jejich požíváním
- sběr přírodnin (kaštiny, žaludy, listy...), manipulace s nimi, výtvarné hry s listím, výroba figurek...
- zvyky a obyčejy spojené s podzimem, pouštění draků...
- různé činnosti v rámci vyučovacího předmětu PVv - kreslení, malování, používání barev, modelování, konstruování, tvoření z papíru, a jiných druhů materiálu, různé výtvarné techniky
- počasí – seznamování se symboly počasí, změny v počasí a důležitost správného oblékání
- části oděvu a obuvi – poznávání, ukazování, pojmenování ve skutečnosti, na obrázku, fotografii, pomocí symbolů AAK

Tematický celek: ZIMA

Časový plán: cca 3 měsíce

Záměry tematického celku:

- prožívat společně s dětmi předvánoční čas, přiblížit jim zvyky a tradice vánočního období
- podporovat rozvíjení citu pro krásu, fantazii a dětskou tvořivost
- posilovat prosociální chování, ve vztahu k druhému, v dětském kolektivu, v rodině, ve škole, posilovat mezilidské vztahy
- rozvíjet komunikační dovednosti
- vést děti k osvojování jednoduchých poznatků o přírodě a jejich proměnách, sledovat a vnímat charakteristické rysy zimního období, vnímat krásy zimní přírody, vnímat změny počasí
- vést děti k osvojování základních poznatků o lidském těle, vhodnou stimulací je učít kontrolovat a ovládat své tělo
- přiblížit jim význam zdraví, nutnost pečovat o své zdraví
- rozvíjet pohybové dovednosti v oblasti hrubé i jemné motoriky
- podporovat tělesný rozvoj a zdraví dítěte, jeho osobní spokojenost a pohodu
- vést děti k osvojování dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o sebe, podpořit rozvoj hygienických návyků a jejich upevňování
- dále společně vytvářet pravidla společného soužití a slušného chování

Dílčí tematické okruhy:

- 1. Brzy bude Mikuláš**
- 2. Těšíme se na Ježíška**
- 3. Zima už je tady**
- 4. Zním svoje tělo?**

Charakteristika tematických okruhů: (dílčí vzdělávací cíle)

1. Brzy bude Mikuláš.

- povídání o Mikuláši, přípravy na Mikulášské nadílení ve škole, výtvarné činnosti dle výběru učitele, básničky, písničky s touto tematikou

2. Těšíme se na Ježíška

- Advent, povídání o Vánocích, seznámení s vánočními zvyky a obyčejí, spoluprožívání radosti ze společné přípravy na vánoční svátky
- četba a vyprávění pohádek s vánoční tematikou, básničky s vánoční tematikou a vánoční koledy
- pečení vánočního cukroví, výzdoba třídy a školy, výroba vánočních ozdob a dárků
- různé činnosti v rámci vyučovacího předmětu PVv - kreslení, malování, používání barev, modelování, konstruování, tvoření z papíru a jiných druhů materiálu, různé výtvarné techniky
- přípravy na společnou vánoční besídku školy
- zdobení vánočního stromečku, přání svým blízkým, kamarádům, vánoční pohlednice
- důležitost bezpečného zacházení se svíčkami, přítomnost dospělé osoby, prevence vzniku požáru

3. Zima už je tady

- končí podzim - začíná zima, vnímání zimy jako jednoho ze čtyř ročních období, charakteristické rysy zimní přírody
- pozorování a vnímání změn v zimní přírodě – sníh, mráz, tvoří se led, fouká ledový vítr ...
- jak se v zimě oblékáme
- části oděvu a obuvi – poznávání, ukazování, pojmenování ve skutečnosti, na obrázku, fotografii, pomocí symbolů AAK
- počasí – seznamování se symboly počasí, změny v počasí a důležitost správného oblékání
- prožívání zimních radovánek se sněhem – vycházky do zimní přírody, bobování, sáňkování, koulování, stavění sněhuláka...
- vlastnosti sněhu a ledu – nebezpečí uklouznutí, význam posypu na chodnících a silnicích, bezpečnost při zimních sportech
- zvířata a ptáci v zimě, péče o ně ve městě i v lese
- různé činnosti v rámci vyučovacího předmětu PVv - - kreslení, malování, používání barev, modelování, konstruování, tvoření z papíru a jiných druhů materiálu, různé výtvarné techniky

4. Znáš svoje tělo?

- lidské tělo – celkový obraz o těle a jeho částech, uvědomění si vlastního těla, určování částí těla s využitím pohybových říkadel, různé činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí, vnímání pomocí všech smyslů
- zásady hygieny - hygienické návyky a osobní čistota, mytí rukou a obličeje, používání ručníku, kapesníku, hřebenu, péče o svůj zevnějšek
- stolování a hygiena při svačině
- poznávání předmětů denní potřeby
- udržování čistoty a pořádku v lavici, ve třídě, v osobních věcech
- potraviny a zdravá výživa

Tematický celek : JARO

Časový plán: cca 2 měsíce

Záměry tematického celku:

- vést děti k osvojování jednoduchých poznatků o přírodě a jejich proměnách, sledování a vnímání charakteristických rysů jarního období, vnímání krás jarní přírody, vnímání změn počasí
- přiblížit dětem tradice jarních svátků
- rozvíjet komunikační dovednosti
- rozvíjet pohybové dovednosti v oblasti hrubé i jemné motoriky
- podporovat tělesný rozvoj a zdraví dítěte, jeho osobní spokojenost a pohodu
- vést děti k osvojování dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o sebe, podporovat rozvoj hygienických návyků a jejich upevňování
- rozvíjet pracovní zručnost s různým přírodním materiálem

Dílčí tematické okruhy:

- 1. Od sluníčka přišla zpráva: Je tu jaro, sláva, sláva**
- 2. Velikonoce**
- 3. Dvoreček plný zvířátek**

Charakteristika tematických okruhů: (dílčí vzdělávací cíle)

1. Od sluníčka přišla zpráva: Je tu jaro, sláva, sláva

- končí zima, začíná jaro – vnímání jara jako jednoho ze čtyř ročních období, příroda se probouzí, všímání si nového života v přírodě
- pozorování a vnímání změn v jarní přírodě, vycházky do okolí školy, vnímání krás jarní přírody, sledování rašení, pučení, první jarní kytky, živočichové
- srovnávání ročních období
- vnímání změn počasí, symboly počasí, změna v oblékání na jaře
- koutek živé přírody – setí květinových a zeleninových semínek, půda, zemina, co vše potřebuje rostlina ke svému růstu, pozorování rostlin, jejich částí a vlastností, péče o ně
- práce na zahrádkách – předměty, pomůcky, stroje, činnosti, význam

2. Velikonoce

- příprava na svátky jara, velikonoční zvyky, tradice
- různé činnosti v rámci vyučovacího předmětu PVv - kreslení, malování, používání barev, modelování, konstruování, tvoření z papíru a jiných druhů materiálu, různé výtvarné techniky

3. Dvoreček plný zvířátek

- zvířata a jejich mláďata, seznamování s jejich životem – domácí, volně žijící zvířata, zvířata v ZOO
- zvířecí rodinky, hlasy zvířat – poznávání, napodobování

Tematický celek: LÉTO

Časový plán: cca 2 měsíce

Záměry tematického celku:

- uvědomovat si význam rodiny, nejbližší členy své rodiny, vztah k mamince
- upevňovat sounáležitost s živou i neživou přírodou, seznamovat se světem rostlin a živočichů
- seznamovat děti s významem a rozlišováním dopravních prostředků podle místa a způsobu jejich pohybu
- učit děti základním prvkům bezpečné účasti v silničním provozu
- rozvíjet komunikační dovednosti

- rozvíjet pohybové dovednosti v oblasti hrubé i jemné motoriky
- podporovat tělesný rozvoj a zdraví dítěte, jeho osobní spokojenost a pohodu
- vést děti k osvojování dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o sebe, podpořit rozvoj hygienických návyků a jejich upevňování
- dále společně vytvářet pravidla společného soužití a slušného chování

Dílčí tematické okruhy:

- 1. Světem letí novina, že prý květen začíná**
- 2. U maminky v náruči – Svátek matek**
- 3. Co už umíme – těšíme se na prázdniny**

Charakteristika tematických okruhů: (dílčí vzdělávací cíle)

1. Světem letí novina, že prý květen začíná

- vnímání krás barevné kvetoucí přírody
- květiny zahradní, luční, pokojové, stromy, keře
- různé činnosti v rámci vyučovacího předmětu PVv - kreslení, malování, používání barev, modelování, konstruování, tvoření z papíru a jiných druhů materiálu, různé výtvarné techniky
- vycházky do okolí školy, vnímání krás přírody
- sledování změn v počasí, v přírodě – kalendář, symboly

2. U maminky v náruči – Svátek matek

- oslava svátku matek – výroba přáníček, drobných dáreků
- prohlubování poznatků k tématu Rodina – maminka, tatínek, sourozenci, členové širší rodiny, chování, vzájemné vztahy, tolerance, poznávání vlastní identity a svého místa nejen v rodině, profese rodičů a profese dalších lidí

3. Co už umíme – těšíme se na prázdniny

- opakování a prohlubování poznatků získaných v průběhu celého školního roku
- cestování, výlety, prázdniny – dopravní prostředky, co vše potřebujeme k cestování, bezpečnost při cestování
- letní hry a sporty dětí a bezpečnost při nich

Obsah:

1. Identifikační údaje	1
2. Charakteristika školy	3
2.1 Úplnost a velikost školy	4
2.2 Vybavení a možnosti školy	4
2.3 Zaměření školy	5
2.4 Ověřování výsledků vzdělávání – hodnocení žáků	6
2.5 Organizace vzdělávání v základní škole speciální	6
2.6 Charakteristika pedagogického sboru	7
2.7 Charakteristika žáků	7
2.5 Spolupráce s rodiči a Školskou radou	8
2.6 Spolupráce s jinými subjekty	8
3. Charakteristika ŠVP	9
3.1 Zaměření školy	10
3.2 Výchovné a vzdělávací strategie	25
3.3 Zabezpečení výuky žáků s kombinací postižení	34
3.4 Průřezová témata	36
4. Učební plán	40
4.1 Učební plán díl I.	41
4.2 Učební plán díl II.	43
5. Učební osnovy díl I.	45
5.1 Vyučovací předmět Čtení	46
5.2 Vyučovací předmět Psaní	54
5.3 Vyučovací předmět Řečová výchova	62

5.4	Vyučovací předmět Matematika	69
5.5	Vyučovací předmět Počítače	82
5.6	Vyučovací předmět Informační a komunikační technologie	87
5.7	Vyučovací předmět Člověk a jeho svět	93
5.8	Vyučovací předmět Člověk a jeho společnost	107
5.9	Vyučovací předmět Člověk a příroda	115
5.10	Vyučovací předmět Hudební výchova	123
5.11	Vyučovací předmět Výtvarná výchova	131
5.12	Vyučovací předmět Výchova ke zdraví	138
5.13	Vyučovací předmět Tělesná výchova	144
5.14	Vyučovací předmět Člověk a svět práce	157
6.	Učební osnovy díl II	169
6.1	Vyučovací předmět Rozumová výchova	170
6.2	Vyučovací předmět Smyslová výchova	181
6.3	Vyučovací předmět Hudební výchova	189
6.4	Vyučovací předmět Zdravotně pohybová výchova	194
6.5	Vyučovací předmět Pracovní a výtvarná výchova	203
7.	Hodnocení žáků a autoevaluace školy	213
7.1	Hodnocení žáků	214
7.2	Autoevaluace školy	220
	Příloha č.1 ŠVP pro zájmové vzdělávání	223
	Příloha č. 2 ŠVP pro přípravný stupeň ZŠ speciální	232